11 · 8 · 51.

L. RUGER

U DOBRU ZEMLJU

26906

DOMINIKANSKI FIL. - TEOL. ZBOR
„AKVINAC"
DUBROVNIK

NADBISKUPSKI DUHOVNI STOL — ZAGREB

BR. 616—1964 ZAGREB, 13. II 1964.

DOPUŠTA SE ŠTAMPANJE

GEN. VIKAR
DR JOSIP LACH

PRIREDILI I IZDALI U VLASTITOJ NAKLADI

SALEZIJANCI, KRIŽEVCI, RAČKOGA 12

ZA ŠTAMPU ODGOVARA
STANISLAV BELAJ
KRIŽEVCI, RAČKOGA 12

L. RUGER

U DOBRU ZEMLJU

Tisak: Tiskara »Epoha«, Zagreb

1965

DOMINIKANSKI FIL. - TEOL. ZBOR „AKVINAC" DUBROVNIK

I poglavlje

I

TVOJA ŽIVOTNA SVRHA: POSTATI SVET

Moraš postati svet

1. U tihom sjenovitom kutu nekog starog zamka sjedio je dječak. Oči je bez prestanka sad dizao sad spuštao htijući crtu po crtu prenijeti na papir pred sobom sliku tvrđave. Tuda je prolazio jedan svećenik. Približi se dječaku i nenadano ga zapita: Reci mi, što bi ti htio postati kasnije? Ovaj isto tako odmah odgovori sigurnim glasom: Ja ću biti slikar.

Dobro znam, draga djeco, da bi i većina od vas, kad bih vam postavio isto pitanje, odgovarala s jednakom sigurnošću. Jedan bi mi rekao: Ja ću biti bravar, drugi kondukter na vlaku, treći učitelj. A vaše opet sestrice sanjaju, da postanu vješte domaćice, bolničarke ili učiteljice. Ali recite mi za koliko vremena? Jednog dana otkucnuti će čas i neumoljiva smrt istrgnut će vam iz ruke kist, čekić, volan, metlu. A šta će onda biti od vašeg zanimanja? Vi niste došli na svijet da živite samo 50, 60 ili 70 godina, nego hiljade i hiljade godina, da živite svu vječnost.

2. U jednom velikom gradu prelazio je svećenik preko glavnog gradskog trga, kad opazi kako mu ususret trči jedan dječak vedra lica, mali devetogodišnji Oto. Veselo mu pruži ruku i zagrli ga. Zatim mu postavi pitanje: Oto, šta ćeš ti kasnije biti?... Zvučnim glasom i veselim izgledom odgovori mu dijete: Ja ću biti svetac. — Krasan i dirljiv odgovor za jedno devetogodišnje dijete.

On je pravilno shvaćao. Zato nas je Gospodin Bog i stvorio, i mene i tebe i sve druge, koji su došli na svijet. Ti moraš biti svet.

Za dragog Boga nije dosta da ti budeš slikar. Nije dosta da gradiš kuće i u njima uređuješ stanove. Nije dosta da oreš zemlju i da s nje ubireš plodove. Dragi Spasitelj hoće da postaneš svetac.

Svi ljudi ne mogu biti slikari. Za to treba imati dar i posebnu volju. Ali svi mogu i moraju biti sveti. Bog je svima dao sredstvo, da mogu postati sveti, kako malima tako i velikima, kako muževima tako i ženama. Kako onima koji žive u samostanima, tako i onima koji žive u svijetu. Mi svi moramo postati sveti. Bog nam je jasnim riječima označio. Sjetite se riječi Spasiteljevih: »Budite sveti kao što je svet Otac vaš nebeski«. — A zatim: »To je volja Oca mojega, da budete sveti«. — A sveti Pavao veli u jednoj svojoj poslanici: »Bog nas je pozvao na svetost«. Ja sam na zemlji da postanem svet. Samo će sveti ići u nebo. Na koncu svijeta bit će samo sveti i prokleti. »Budite sveti, kao što sam ja svet«, kaže Gospodin u Sv. Pismu.

II

SRETNI KOJI TEŽE ZA SVETOŠĆU

1. Bilo je to u razredu djevojčica u nekoj školi redovnica. Za vrijeme odmora nadgledajući nadstojnica skupinu djece, postavi kao od šale pitanje: Koja bi od vas htjela biti sveta? Odmah se digoše sve ruke i kao u jedan glas sve povikaše: Ja, ja... Nadstojnica nastavi s pitanjem: A koja bi htjela biti najveća svetica? — Malo nezgodnije pitanje čije rješenje treba drugačije pronaći. Djevojčice otrčaše u obližnju šupu, svaka donese slamku i dogovore se, da će ona, koja izvuče iz čitavog smotka najdulju slamku, biti najveća svetica. Kocka pade na malu jedanaestogodišnju Bartolomeju. Ona sva sretna stavi svoju odluku i molitvu do nogu Majke Božje: »Ja hoću biti velika svetica, Majko, pomozi mi!« — Od tog dana Bartolomea je samo mislila na to: postati velika svetica. I ušavši u život Bartolomea je i postala ono, što je obećala. 1926. god. sv. Otac Papa proglasio ju je u Rimu blaženom, a nekoliko godina kasnije podiže je na čast oltara.

Sv. Toma, najveći teolog srednjeg vijeka ležao je na svojoj smrtnoj postelji. Prije nego će umrijeti postavi mu njegova sestra pitanje, koje je već dugo uznemiruje. »Toma, koje je najmoćnije i najbolje sredstvo, da postanem sveta?« — On odgovori: »Da to uvijek gorljivo želiš«.

Da, draga moja braćo, tko ne teži ili ne teži dosta ozbiljno za svetošću, neće nikada postati svet.

Gorljiva želja otvara put. Čovjek sa zdravim tijelom čezne za hranom. Mi velimo da on ima tek, da je gladan. Sretan je onaj, čija duša gladuje za svetošću. Pater Doge imao je ovu glad, pa je po čitav dugi dan svaki čas ponavljao ovu žarku molitvu: »O svemogući Bože, pomozi mi da postanem svetac!«

Ukratko: Tko želi biti svet, mora marljivo žudjeti za svetošću, mora govoriti: Ja toliko želim biti svet. Spasitelj je onima, koji uzdišu za ovom milošću, obećao udijeliti je ovim riječima: »Blaženi koji gladuju i žeđaju za svetošću, jer će biti nasićeni«. — Na vama je dakle da često probuđujete u duši ovu žarku želju i da govorite: »O moj Bože, molim te, učini me svecem, velikim svecem!«

III

NAPRIJED

1. Prijatelj mladeži pater Dass razgovarajući jednog dana s nekim mladim tipografom reče mu: »Jesi li ikada sanjao o tome, da moraš postati svet«? — Ovaj mu mladić odgovori: »To bi bilo preteško za nas, kojima po čitav dan visi glava nad kutijama, koje valja slagati«. — Ali mu pater reče: »To nikako nije teško. To ne traži ništa posebno. — Dovoljno je da svako slovo, koje postaviš, postaviš iz ljubavi prema gospodinu Bogu«. — »Pokušat ću«, pristade radnik. Jedva je prošlo nekoliko dana, kad mladić sretan i veseo traži patra i veli mu: »Zaista, to i nije tako teško, kako sam ja to mislio. Ide to«.

2. Tko želi postati svet, ne mora činiti čudesa. Blažena Djevica Marija nije učinila ni jedno čudo, pa ipak je kraljica sviju svetih. Imade svetaca, koji su preuzeli na se veliku strogost života i trgali su svoje tijelo, da ga što savršenije podvrgnu i time pomognu duši da što vjernije služi Bogu. To su radili po nadahnuću Duha Svetoga. Dobro su činili i tako nam ostavili veliki i uzvišeni primjer. Ipak potrebno je dobro naglasiti da nije potrebno činiti strogu pokoru da se postane svet. Dapače nam to možda ne bi bilo ni korisno.

3. Ali prigovorit će mi tkogod: »Kako postati svet sa tolikom sklonošću na zlo, koje me bez prestanka muči? Putevi zla su ugodni i široki i lako je njima ići, dok putevi dobra su opori i teški«. — Ja ću mu odgovoriti: I sveci su osjećali žalac zlih ugodnosti. I oni su iskusili težinu u vršenju dobra. I oni su se morali boriti, a većina od njih više nego ti. — Sv. Franjo Saleški kao mladić bio je sklon strahovitoj srdžbi. Kad mu stvari nisu išle po njegovoj volji, bacao bi se na zemlju i divlje udarao nogama. I sve ove lude strasti ugasile su se snagom njegove volje i truda, kao što se gasi žar ognja, kad se polije vodom usijana željezna šipka. Dapače je tako daleko došao u krotkosti i strpljivosti, da su ga nazvali: svećenik blagosti. A kad je postao biskupom, susreo ga je jednog dana na ulici neki plemić i na očigled svih prolaznika priđe mu i ošamari ga. Najmirnijim držanjem, biskup mu jednostavno odgovori: »Kad biste mi izvadili i jedno oko ne bi me to moglo spriječiti, da vas drugim pogledam uz prijateljski smiješak«. — Kad biste vi počinili i najteže i najsramotnije grijehe, ne bi trebalo očajati...

4. I najveći grešnik može postati svetac. Dokaz je sv. Augustin, koji je do tridesete godine živio razvratnim životom. Sam je to ispripovijedio u svojim »Ispovijestima«. »Još kao dijete, — piše, — već sam bio veliki grešnik«. Bez obzira na to, postao je najveći svetac, koga poznamo.

Ukratko: Nije tako teško postati svet, kao što se to općenito zamišlja. Ne treba činiti ništa naročito. Nije potrebno davati se na tešku pokoru. Možeš dapače postati svet i s jakim sklonostima na grijeh, pa čak ako si pao i u najveće grijehe. Zašto ne bi i ti učinio ono, što su i drugi činili?...

II poglavlje

BIT I SNAGA SVETOSTI

IV

SVA SE SVETOST SASTOJI U OVOME: »BOG U NAMA I MI U BOGU«

Mali Gvido imao je tek pet godina. Jednog dana mu je mama tumačila: »Na krštenju je Bog došao u tvoje srce i tu postavio čudesnu stvar: milost posvećujuću, božanski život. Doklegod je sačuvaš u svojoj duši, dotle će i ona biti čudesno lijepa«. — To se djetetu duboko usjeklo u pamet, pa kad bi ga majka zvala na spavanje, on bi je često pitao: »Reci mi mamice, da li je još uvijek dragi Bog u srcu tvoga Gvide?«... Kad bi dobio potvrdan odgovor od majke, uspravio bi se i skočio od veselja u krevet. Toliko bi puta sanjao o dragom Bogu, koji prebiva u njegovu srcu.

Gvido je nemirno dijete. Gdje je on bio, tu nije bilo mira i tišine. Kao i sva djeca njegove dobi uživao je da pravi galamu i budi svoju braću i sestre, dok spavaju. Ali, kad bi sam sebi mogao predbaciti kakav grijeh, obuzela bi ga muka pri pomisli, da bi dragi Bog mogao napustiti njegovu dušu, a s Njim bi nestala i milost posvećujuća i božanski život. Kad bi mu majka rekla: »Ne, budi siguran, to nije grijeh«, on bi joj sav sretan povikao: »Dragi Bog je još tu, ja ga u srcu osjećam«.

Mali je Gvido to dobro znao: nije dosta da se postane svetim, imati milost posvećujuću i imati lijepu dušu, nego treba i sam sebi pomoći, treba raditi. Bog ne čini sve sam. On postupa kao i u prirodi. Dragi Bog daje da sije sunce i da kiša pada na zemlju, ali da se iz nje dobije kruh, treba zemlju preorati, pognojiti i zasijati. Tada ćemo dobiti i žita i kruha.

Sa svetošću je kao i sa pretvorbom. Bog pretvara kruh i vino u Tijelo i Krv Isusa Krista. Ali on to čudo izvodi tek nakon što je

svećenik izvršio ono, što mora tj. da sam izgovori riječi pretvorbe. Bog i čovjek moraju uzajamno djelovati u djelu posvećenja. Dragi Bog daje čovjeku puninu božanskog života (u dušu), a čovjek mu mora odgovoriti ljubavlju, učinivši da mu sav život bude protkan pečatom odane ljubavi. To je njegov udjel, njegovo sudjelovanje.

To je dobro znao mali Gvido, koji je ljubio dragog Boga od svega srca. Jednog je dana rekao: »Isus i ja, mi se tako volimo«. — Preko dana bi često mislio na Isusa i upravljao mu svaku svoju riječ.

Uživao je kad bi mu prikazao koju žrtvu. Jedne zimske noći stavila mu je majka u krevet termofor. Gvido ga baci na stranu. Za zimskih dana htjela mu je majka staviti rukavice obložene krznom, ali on ih je otklonio govoreći: »Betlehemsko Dijete u svojoj štali nije imalo ni termofora za noge ni rukavice za ruke«. — Jednog dana zatekoše ga kako piše u svojoj bilježnici: »Ja se, dragi Isuse, želim danas odreći jedne slastice iz ljubavi prema Tebi«. — Kada božanski život i ljubav prema Bogu dadnu uzajamno ruke, kao kod malog Gvida, onda je posvećenje duše na dobrom putu.

Ukratko: Da postanemo sveti treba imati u sebi božji život. Taj nam život daje dragi Bog. Za uzvrat i mi njemu nešto dugujemo. Moramo ga od svega srca ljubiti. To je naše sudjelovanje i naš udjel u posvećenju duše. Bez božanskog života i bez ljubavi prema Bogu ne možemo postići svetost.

V

KRŠTENJE — IZVOR BOŽANSKOG ŽIVOTA

1. Ljudevit IX, francuski kralj rodio se u sjajnom dvoru, a krstio se u skromnoj kapelici. Kad je postao kraljem pitali su ga: »Koje od ova dva mjesta više cijenite: ili kraljevsku palaču sa zlatnom kolijevkom u koju su vas položili kao dijete, ili malu kapelicu s njezinim krsnim zdencem«? Kralj bez okolišanja dade ovaj krasan odgovor: »Najdraže mi je mjesto na svijetu mala kapelica, gdje sam se krstio. U kraljevskoj palači sam primio naravni, zemaljski život, a u krsnoj kapelici nadnaravni, nebeski život«. U kraljevskoj palači započeo je kralj svoj tjelesni život, koji završava grobom.

U maloj kapelici započeo je on svoj nadnaravni, božanski život, koji sveti kralj još danas uživa.

Toliko mi se puta nametnula ova misao: Kad budemo u nebu, koje će se mjesto našem pogledu najviše svidjeti? Ispovjedaonica, Stol Gospodnji, svetohranište? — Reći ćete: lijepo je to. Po mom mišljenju to će biti krsni zdenac. Tu smo mi prvi puta primili život duše, bez kojega nitko nema prava na nebo. Za mene nebo ne počinje ni u ispovjedaonici, ni kod stola Gospodnjega nego u krstionici. Evo zato bi se sv. Franjo Saleški kao dijete zaustavljao u svojoj igri pa vodeći svoje drugove za ruku govorio im: »Sada hajdemo u crkvu«. Odveo bi ih krstionici i rekao im: »Pokleknimo i molimo jedan Očenaš u zahvalu za božanski život, koji smo primili na krštenju.

Tako ćete razumjeti onog sedamdesetogodišnjeg starca koji je rekao jednog dana: »Ja svaki dan izmolim jedan Očenaš za svećenika koji me je krstio«. — Tako ćete razumjeti draga djeco, zašto vas ja svaki put kad ulazite u crkvu upozorim, da pogledate prema krsnom zdencu i zahvalite Bogu na božanskom životu, koji je odatle potekao u vašu dušu.

2. Da li vi shvaćate, šta je to božanski život? To ne možete potpuno shvatiti. Ali pogledajte. Vidite li vi ono stablo, što se diže u našem vrtu? Nekoć su na njemu rađale samo divlje jabuke gorka okusa. Jednog dana reče mi otac: »Ja sam sit gledanja tog neplodnog drveta. Ono mora da donese dobre plodove ili ću ga posjeći. Tada odreže jednu grančicu s jedne plemenite jabuke i nakalami je na divlju jabuku. I gle i ova se oplemeni. Neki novi sok, neki novi život poteče njenim granama te poče donositi dobre plodove. Bilo je onako, kao što je to moj otac htio i želio. Stablo je tada postalo za moju braću i mene izvor krasnog veselja.

Draga moja djeco, vi ste bili, kad ste došli na svijet kao divljaka. Bez sumnje imali ste naravni život. Vi ste mogli jesti, piti, spavati, vikati. Mogli ste praviti sitne korake po zemlji, ali uz sam taj naravni život nije vam bilo moguće ići u nebo. Eto zato su vaši roditelji rekli jedan drugome: »Hajdemo krstiti dijete«, — pa su vas donijeli u krstionicu. Tu ste vi primili nadnaravni i božanski život. Uz taj život vi možete ići putem, koji će vas dovesti u nebo. Uz njega vi možete vršiti djela, koja će veseliti Boga i njegove svete anđele.

Ukratko: Kad uđem u crkvu, pogledat ću prema krstionici pa ću reći: »Tu sam primio božanski život. Naravni tjelesni život jest

veliko bogatstvo. Po njemu ja mogu po zemlji hodati, raditi, čitati, pisati, računati. Božanski život je hiljadu puta uzvišeniji. Po njemu se mogu zaputiti prema nebu i činiti djela, koja će mi jednog dana zaslužiti vječnu nagradu«!

VI

ŠTO JE NAJLJEPŠE U DUŠI

1. Mali Gvidin brat Marko nepomično je ležao u svojoj kolijevci. Nije bio kadar ni da pije ni da jede, ni da viče, ni da skače kao on. Okrečući se prema majci Gvido joj reče: »Gledaj mama, u njemu nema života«. — On je baš mislio tada, da ima i jedan ljepši život od onoga u kojemu mi jedemo i skačemo, hodamo i trčimo. Evo o tom životu, draga moja djeco, ja bih vam danas htio govoriti.

Jedna priča pripovijeda, kako je neki kralj pokucao na rajska vrata. Mislio je da mu je dovoljno samo pokazati svoju kraljevsku krunu i da će mu se velika vrata odmah širom otvoriti. Ali anđeo, koji je došao pred njega ostavio je zatvorena vrata. Rekao mu je: »Da se uniđe u nebo treba nešto više nego li je veličanstvena kruna«. — Iza njega dođe neki učenjak s naramkom knjiga, koje je on napisao. Dobio je i on isti odgovor. Zatim dođe djevojka. Mislila je kao ulaznicu pružiti samo svoje lijepo lice. I ona je bila odstranjena. Na koncu priđe posrćući jedna starica. Nije mogla da ponudi ni trunka ljepote, ni krune na glavi. Nije napisala ni jednu knjigu. Ipak jedva što je pokucala, otvoriše joj se nebeska vrata. Ta je bakica sobom donijela ono, što je svim prijašnjim manjkalo: božanski život ili milost posvećujuću. Na času smrti nema ništa potrebnije nego li je taj božanski život. S putem u vječnost slično je kao i sa zemaljskim putovanjima. Prije nego se uđe u vlak treba na stanici kupiti voznu kartu. A karta za nebo jest božanski život u duši.

2. Ništa za dušu nije tako dragocjeno, ništa ne posvećuje njezinu ljepotu, kao taj božanski život. To je nešto nebesko na zemlji. To je tako rekuć malo Boga u čovjeku.

Božanski život u Bogu jest kao neizmjerno more. Na krštenju ste primili kao jednu jedinu kapljicu tog mora u svoju dušu. Jednog dana je bož. Spasitelj pokazao sv. Katarini dušu u stanju tog božanskog života, u stanju milosti posvećujuće. Svetica je bila sva ushićena od divljenja. Rekla je: »Ono što sam vidjela bilo je ljepše od cvijeća, koje svojim miomirisom puni cvijetnjake, ljepše od zvijezda koje sjaju na nebu, ljepše od najviših bregova, čiji se vrhunci gube u oblacima«.

Napokon nam Sveto Pismo kaže, da jedna duša u stanju milosti posvećuje jest dionik Božje naravi. Nju svu prožima ljepota Božja, koja je ispunja svojim svjetlom, svojim sjajem, svojom toplinom. Daje joj čudesnu sličnost sa samim Bogom, kao što kapljica rose koju jutrom prosja sunčana zraka pa i sama postaje kao sunce. Duša s božanskim životom slična je komadu željeza bačena u vatru. Dobiva sjaj i toplinu vatre, postaje kao i sama vatra. Duša dobiva Božju ljepotu, postaje slična Bogu.

Ukratko: Život je nešto najljepše što ima na zemlji. To je odsjev Božje ljepote, to je kao nešto Božje. On čini dušu sličnu Bogu.

Božanski Život jest plod milosti posvetne. On nam je nešto najpotrebnije na zadnjem času. On je kao vozna karta koja nam se daje na početku putovanja. Vozna karta za nebo jest božanski život u duši.

Tako nema u duši ništa dragocjenije, ništa ljepše od božanskog života. To je nešto nebesko na zemlji. Nešto Božje u čovjeku. Bod posjeduje božanski život u punini. On je u njemu kao beskrajno more. Na krštenju smo primili kao kapljicu tog neizmjernog mora.

VII

ZAHTJEV PLEMSTVA — NOBLESSÈ OBLIGE

1. Bilo je to pred oko četiri stotine godina. Francuska je bila u ratu. Jedan od plemića koji su morali ići za kraljem, imao je dragocjeni kamen vrlo visoke vrijednosti. Bio mu je tako drag, da se nije usudio od njega rastati. Zato ga dade ušiti u rub svoje žičane košulje. U bitki je poginuo pa ga i zakopaše na bojnom polju, gdje je pao. Dugo nakon toga za jednog proljetnog jutra, kad je ratar orao kao svoje vlasništvo to polje, ralo pluga najedanput mu

izbaci neki kamen, koji se blistao poput sunca. Bio je to velikašev dragulj. I ne misleći na njegovu vrijednost, orač ga baci dalje. Kad je kasnije saznao da je bacio milijune, gorko je zaplakao. Tko se ne sjeća stare poslovice: Izgubljen novac, malo izgubljeno, izgubljena čast, velik gubitak, Bog izgubljen, sve izgubljeno. Koliki gube svoga Boga, a niti jedne suze ne proliju.

Je li moguće, da ima tako bešćutnih ljudi, pa daju otkaz Bogu i božanskom životu? Mnogo ih je. Možda smo i mi sami bili u tom broju nesretnika? Onaj koji slobodnom odlukom počinja teški grijeh, taj tjera iz svoje duše božanski život. Razumijete li sada, zašto vam svećenik bez prestanka ponavlja: Radije sve nego li smrtni grijeh. Čuvajte se smrtnog grijeha, čuvajte svoju krsnu nevinost. Ako ga po nesreći počinite, odmah u sebi probudite žaljenje zbog učinjenog grijeha. Nikad nemojte zaspati navečer sa smrtnim grijehom na duši. Kleknitę par časaka do nogu križa, pa tu obnovite svoje žaljenje u savršenom pokajanju. Tada će nakon dobro obavljene sv. ispovijedi božanski život nanovo doći i nastaniti se u vašoj duši, pa će i sva vaša djela biti nanovo vezana s Bogom.

2. Neki je dječačić zabio sebi u glavu, da je on gospodskog roda i da mu u žilama teče plemićka krv. Jednog dana mislila je njegova majka da je slagao, pa mu upravi strogi ukor. A on svjestan da nije slagao, podigne glavu i ponosno odgovori: »Ja sam grofovski sin i plemenite krvi, ja ne lažem«. On je to samo zamišljao, jer uopće nije bio plemić.

Ako vi imate božanski život u duši, u vašim žilama teče više nego plemićka krv, to je u neku ruku božanska krv. Zato kad vas snađe napast da sagriješite smrtnim grijehom, recite sami sebi: »Takvim sramotnim i ružnim činom sam bih sebe ponizio! Ne, ne, ja neću činiti ništa, što nije plemenito, dapače što nije božansko. Ja hoću da svi moji čini budu čini djeteta Božjega«.

Mali Gvido učeći zemljopis jednog dana držao je pred sobom otvoren atlas. Najedanput zapita majku: »Kako je daleko ova zemlja, kako je daleko ovaj grad? Koliko veselja bih osjećao, kad bih ja jednog dana mogao ići avionom po svim zemljama propovijedati Spasitelja«.

Takva junačka djela ne mogu činiti djeca. Ali ako se vi potrudite, draga moja djeco, da pomognete svojim majkama u kućnim poslovima, ako bolje učite svoje zadaće, pogotovo, ako se i naučite da sa svoje strane što pobožnije izgovorite riječi, koje ste

naučili: »Hvaljen Isus« — od svih ljudi, vi ćete tim ispuniti jedno veliko junačko djelo, koje će biti Spasitelju veliko veselje. Dapače, oprati umivaonik, — zapaliti vatru, pomesti sobu, sve to predstavlja nešto veliko u očima Božjim, ako ste to učinili iz ljubavi prema Njemu a s božanskim životom u duši.

Mali Gvido imao je tek sedam godina, kad je pristupio na prvu sv. pričest. Toliko se je tome veselio, da gotovo cijelu noć prije sv. pričesti nije ni zaspao. Te nedjelje već je ustao u pet sati. A onda je ušao u roditeljsku sobu i žureći se povikao: Mama, vrijeme je, veliki je dan došao, brzo me obuci.

Gotovo svake nedjelje iza toga on bi pristupao na sv. pričest, a kasnije i svaki dan. Jednog dana reče majci: »Za mene je uvijek velika svečanost, kad su Isus i Gvido zajedno«. — Zašto je Gvido išao tako često na sv. pričest? Jer je ljubio dragog Boga. On je dobro poznavao Spasiteljevu riječ: »»Tko jede ovog kruha, imade božanski život u sebi«. — U svakoj vašoj pričesti vaša duša prima neki novi život, nadnaravni i božanski život. Zato se trudite i vi da se, ako možete, svaki dan pričešćujete. Ali nedjeljom nemojte nikada propustiti sjedinjenje s Kristom u sv. Pričesti. Na sv. krštenju ste po prvi puta primili božanski život. Svaka vaša sv. Pričest ga bez prestanka množi. Po krštenju je vaša duša postala lijepa i sveta. Po sv. Pričesti ona postaje još ljepša i svetija Svojim radom i svakim svojim dobrim djelom koje činite iz ljubavi prema Spasitelju, možete uvijek još više množiti taj život u sebi!

Ukratko: Plemstvo traži: Tko ima božanski život, mora božanski i živjeti. Neka smrtni grijeh, na koji ste slobodno pristali nikada više ne protjera taj život iz vaše duše. Neka se taj život množi i po čestoj i ako je moguće po svagdanjoj sv. pričesti. U međuvremenu ponavljajmo bez prestanka: »Neka bude Isus hvaljen i slavljen od sviju ljudi!«

VIII

SADA SI DIJETE BOŽJE

1. Bilo je to davno, kad se jedan kralj šetao po okolici. Prolazeći šumom, začuje dijete, kako plače i vapi. Opaki roditelji su ga tu bacili, da ga se riješe. Kralj ga uze i ponese na svojim ru-

kama. Vrativši se kući očisti ga, nježno opere i obuče u lijepe haljine... Onda mu reče: Sada me možeš zvati, »moj oče«, kao što ću i ja tebe zvati »moje dijete«. Sigurno će vam se draga djeco činiti nevjerojatnim, da bi jedan kralj dotjerao dotle u svojoj dobroti. No jeste li vi razmišljali, da se s vama na krštenju dogodilo nešto još značajnije, nešto još ljepše? Dijete o kojem sam vam govorio, bilo je obučeno kao kraljevski sin. Zbog toga je moglo zvati kralja moj oče; ali zbog toga nije njegovim žilama potekla ni jedna kapljica kraljevske krvi. Ono je ostalo siromašno dijete. Dok je s vama bilo posve drugačije. U isto vrijeme, kad se krštenjem vaša duša očišćena od istočnog grijeha, obukla u božansko odijelo milosti, Bog vas je učinio dionicima svog božanskog života. Tako kad ga vi zovete »Oče moj« vi time ne izgovarate samo običnu riječ, nego izrazujete ono što jest. Bog je uistinu vaš Otac, a vi ste uistinu njegova djeca. Veselite se, možda ste siromašni u dobrima ovoga svijeta, ali kolika su vaša bogatstva kao djece Božje!

2. Dosljedno tome vi morate osjećati i živjeti kao djeca Božja. Jedna stara pripovijetka, koju su nam u djetinjstvu pripovijedali, priča, kako se jednog dana na rubu šumice igralo kraljevsko dijete. Prođe tuda jedan hajduk, koji ga ugrabi i sveže za drvo. Tuda je poslom prolazio drvar. On odveže dijete, odvede kući i pridruži ga vlastitoj djeci. Poslije nekoliko godina zaustavi se kralj pred drvarevom kućom. Ovaj mu je pokazivao jedno za drugim svoju djecu. Najedanput kralj osjeti kao udarac u srce: Nije li to njegovo dijete, koje mu je bilo ukradeno? Upita o tome drvara, i on ispripovijedi, kako se to dijete nalazi u njegovoj kući. Onda kralj doda: Ako ima na svojim ramenima znak, kojim sam ga označio, to je moje dijete. I drhčućom rukom odgrne mu odjeću. »Ah«, poviče veseo i nije prestao ponavljati: »moj sin, moj sin!« Kako bismo si predstavili taj obrat, koji se dogodio u srcu dječaka? Dosada se smatrao sinom siromaha. Otac bez imetka, odijelo u prnjama. Kuća bijedna. Kad najedanput on je sin kralja. Otac mu je bogat, on je rođen u dvorcu. On je plemić. I odmah mali siromašak osjeti da je kraljevske loze. Bilo da bio u školi, bilo na igralištu, bilo za stolom kraj svoga oca, bilo da je išao ulicama grada, svuda je imao živu svijest, da je on princ i da se kao takav dostojno vlada. Kolika razlika između njega i ondašnjeg djeteta iz šumske kolibice, kao što je to bio prije. Sad je imao lijepo lice, krasno odijelo, plemićke kretnje.

Na krštenju ste i vi postali djeca Božja. Jeste li svjesni svog dostojanstva, što ste djeca Božja? Tko ima jasan i živ osjećaj svoga djetinjstva Božjeg, neće reći da se ide moliti Bogu, nego da ide razgovarati s Bogom. Jer molitva je razgovor djeteta sa svojim Ocem. Pa nije li to divno, da jedno zemaljsko dijete može razgovarati sa Svemogućim. Tko ima pravi osjećaj svoga djetinjstva Božjeg, bilo da se igra, bilo da radi, neće zaboraviti svog nebeskog Oca pa će bez prestanka u dubini srca sebi govoriti: »Ja želim ugoditi svom Ocu, koji je na nebesima«. — Ako imate živ taj osjećaj kad šećete šumom, livadama, poljima, nećete se samo diviti veličajnom drveću, ljepoti cvijeća, raznolikosti životinja, nego ćete svoj pogled upraviti svom nebeskom Ocu, koji je sve te divote stvorio.

Ukratko: Po božanskom životu mi smo postali djeca Božja. Bog je naš Otac; gdjegod mi bili, budimo svjesni da smo zaista djeca Božja, pa onda tako i živimo. Tako će nam onda sve biti ljepše, lakše i sve će nas posvećivati.

IX

NEDJELJNA MISA

Naš dar ocu žrtve koja se prinosi

1. Bilo je to jednog lijepog dana na Alpama u Tirolu. Mali pastir ležao je na travi i upro nepomično svoje oči na vrhunce, koji su zacrtavali svoju masu tu dolje pred njim. Naiđe tuda svećenik i upita ga: — Što to tako gledaš? — Gledam selo u kojem sam se rodio — odgovori — i mislim, kako ću u nedjelju ići Ocu. Tko se na ove riječi ne bi sjetio djeteta Isusa kad su ga u dvanaestoj godini roditelji vodili u Jeruzalem! Kolikog li veselja kad je ušao u kuću Očevu! Nije ju mogao više ostaviti. Tu je ostao još i onda, kad su ga njegovi roditelji već tražili i vratili se natrag. Ova je misao u njemu prevladavala: »Ja sam tu kod kuće, u kući svoga Oca!«

I vaša roditeljska kuća, djeco, nije daleko. To je crkva, kuća vašeg nebeskog Oca. Kad nedjeljom čujete, kako zvone zvona, neka u vama probude želju za očinskom kućom! Neka vam reknu: Kolikog li veselja! Ja ću ići svojoj kući, u kuću svoga oca! Koliko djece na žalost ne znaju nego reći: hajdemo na misu, moramo ići, jer to traže roditelji. Koliko ih bez toga ne bi ni išlo! To, djeco nije dobro, i ne čini veselje dragom Bogu. I budite sigurni da vam uz takav način prisustvovanja neće ni jednu želju ispuniti.

Mnogo djece u crkvi misli samo na Spasitelja. Isuse, ponavljaju oni za vrijeme trajanja te presvete Žrtve, ja želim za tebe živjeti, za tebe, Isuse, želim umrijeti. Isuse, budi moja ljubav i milosrđe. To su sigurno lijepe molitve, koje i pripadaju sv. misi. Ali kad vi idete nedjeljom u crkvu, ne smijete zaboraviti svog Oca. Šta je na koncu nedjeljna sveta misa? Ništa drugo nego vraćanje djece u kuću Očevu. Mi prikazujemo Ocu sv. Žrtvu. Mi mu darujemo njegova Sina, našeg Spasitelja. Onoga, za koga je sam Otac rekao: »Ovo je Sin moj ljubljeni«. Naš Spasitelj je žrtva i svećenik. On sam sebe prikazuje svom Ocu. Na vrhuncu žrtve sv. Mise i ono što sačinjava njezin konačni smisao, to je nebeski Otac koji je tu kao Gospodar i Kralj, komu i ide naša žrtva.

2. Djeca Božja rado idu u kuću Očevu. Kad idemo na groblje da molimo na grobu svoga oca ili majke, kolika nas žalost obuzima, dok nam suze teku niz lice. Kad idemo nedjeljom na misu, onda nema smisla da smo žalosni kao na groblju, jer ovaj posjet nema ništa žalosno. Taj nam posjet naprotiv pribavlja veselje. Mi idemo u kuću Očevu. Mi po sv. misi odajemo Ocu veliko veselje.

Mi mu idemo prikazati samog Spasitelja. Zato moramo ići na nedjeljnu sv. misu s iskrenim srcem i puni djetinjske ljubavi. Djeca Božja imadu za pravilo, da neće kasniti. Oni ne kradu vrijeme, koje je određeno za njihova nebeskog Oca, i teško im je da otkinu pa makar samo nekoliko minuta od sv. mise. Oduzimajući tako i ono malo vremena, koje je određeno za sv. misu, vi kao da kažete svom nebeskom Ocu: »Nisi vrijedan da ti dadem cijelu svetu misu«. Kako je to teško vašem Ocu!

Ukratko: Nedjelja je dan Oca nebeskog i dan djece Božje. Mi idemo tog dana u Očevu kuću. Prikazujemo Ocu njegova Sina kao misnu žrtvu. Zato moramo ići na sv. misu srcem punim veselja te da prikazujemo Ocu čitavu svetu Misu.

X

SADA STE UDOVI TIJELA KRISTOVA

1. Bilo je to na Veliki četvrtak na večer. Spasitelj je odslužio svoju prvu misu. Digao se i pošao s učenicima na Maslinsku Goru. Prolazeći pokraj jednog vinograda, zaustavi se jedan čas i izgovori ove riječi: »Ja sam čokot, vi ste loze«. Pred ovim čokotom sa zelenim lišćem Spasitelj nam otkriva divnu tajnu, koju mi sa svojim siromašnim razumom ne bismo mogli nikada ni zamisliti. On hoće da kaže: Ono što je loza čokotu, to je onaj, koji je kršten, meni. Loze su sadržane u čokotu i vezane na njega. Krštenjem i po božanskom životu u Kristu, mi smo uzeti u njega, privezani na njegovo tijelo. Sv. Pavao piše: »Mi smo postali udovi tijela Kristova«. Spasitelj se odjenuo u dvostruko tijelo na zemlji: jedno je ljudsko tijelo, koje je izradio svojim djelovanjem Duh Sveti u Djevici Mariji, ono koje je rođeno u Betlehemu, koje je na Veliki petak prikovano na križ, zatim na dan Uzašašća uzašlo u sjajnom oblaku blještavog svjetla punog slave na nebo. To je proslavljeno tijelo, koje mi primamo pod prilikama kruha, kad nam se Isus daje u sv. pričesti.

Drugo tijelo Bož. Spasitelja koje ima, nimalo ne sliči tijelu, koje mi ljudi imamo. To je tajanstveno tijelo, mistično tijelo Kristovo. Mi svoje tijelo vidimo. Kristovo je tijelo nevidljivo. Naše se tijelo sastoji od zemlje. Kristovo tijelo sastoji se od milosti, od božanskog života.

2. Međutim, ne može se nijekati da ima između obadva nekih moralnih sličnosti. Čovjekovo se tijelo sastoji od udova, Kristovo tijelo također. To su svi, koji su kršteni, koji imaju u sebi božanski život i koji žive tim životom. Ljudsko tijelo neprestano raste. Tako isto i mistično tijelo je neprestano u rastu na zemlji. Čim je dijete kršteno i primilo božanski život, Krist ga naziva svojim i sjedinjuje ga sa svojim tajanstvenim tijelom.

3. Svećenik upita jednog dana dijete: »Gdje stanuje dragi Isus?« — »Gore u nebu« odgovori ono. — »Gdje još?« . . . »U svetohraništu«. — Vrlo dobro, odvrati svećenik. A gdje još? — Tada dijete vrlo lijepo odgovori: »Isus stanuje i u mom srcu«. — Ali kad je Isus sašao u tvoje srce? — »Na svetom krštenju«, reče dijete. — Nije moglo bolje reći. Tko je kršten i ima božanski život u sebi, on je vezan uz Spasitelja, kao što je loza vezana uz čokot. Nije li

nešto divno, kad se tome pogleda u lice. Da, mi smo sigurni jer imamo božanski život u sebi, mi nismo sami, jer imamo životnog pratioca Isusa.

Za vrijeme progona mnogo su puta i djeca bacana pred lavove. Pogani su se čudili gledajući ih kako mirno idu bez straha pred ričućim životinjama. To je dolazilo otuda, što su ta djeca bila sigurna, da nisu bila nikako sama, nego da je i Isus sve do smrti u njima, a oni u Isusu.

Isus u meni! To mora biti prva misao ujutro kad ustajemo i zadnja kad idemo spavati. Neka ta misao izvija iz našeg srca svaki sat žarku molitvu. Neka nas bez prestanka sjeća da je Isus u nama. Neka nam bez prestanka dade da čujemo kako nam se iz duše diže: »Gospodine, ja te ljubim i sve što ti se sviđa ja činim!«

Ili ako vam se više sviđa, svaki put kad sat kuca, upravite ovaj zaziv: Isuse, koji počivaš u dubini mog srca, ostani sa mnom.

Ukratko: Po božanskom životu, koji je u nama, mi smo djeca Oca i udovi Isusa Krista; loze čokota. U najdubljoj dubini naše duše stanuje Isus. Ne zaboravimo nikada, da je Isus u nama, pa mu rado upravljajmo ovaj pozdrav: Gospodine, ljubim te i sve što ti se sviđa ja činim.

XI

NAŠE SUDJELOVANJE KOD OLTARA

Oko godine 250. bjesnio je krvavi progon protiv kršćana. Poganski car je bio odredio, da svaki onaj, koji bi prisustvovao kršćanskim obredima, ima biti smaknut. I dogodi se jedne nedjelje u nekom egipatskom gradu, da je, dok je 49 vjernika prisustvovalo sv. misi na običajnom mjestu svojeg sastajanja, provalila unutra grupa vojnika. Odmah ih povezaše i odvedoše u zatvor. Naskoro ih dovedoše pred suca i ovaj svakog pojedinog upita: Zašto si prekršio carev nalog, koji zabranjuje prisustvovati misi? — a svaki bi odgovorio: »Mi smo kršćani i imamo zakon koji nam određuje da svake nedjelje idemo na sv. misu i mi taj zakon slušamo«. Zadnji dovedeni bio je devetogodišnji dječak imenom Hidrion. Sudac je mislio da će ga lako navesti da se odrekne, ako pred njega nagomila darove. Ali i on ponosno dade isti odgovor. I četrdeset devetorici kršćana mučenika svete mise bi odrubljena glava.

Zašto se ovi vjernici Kristovi, da spase glavu, nisu odrekli nedjeljnje mise? Zato jer su sami sebi govorili: »Krist je naša glava«. Krist je onaj, koji se u svećenikovoj osobi nedjeljom penje na propovijedaonicu i na njegova nam usta navješta ono, što je nekoć on sam propovijedao na zemlji. Da, svećenikova riječ je više Spasiteljeva nego li njegova vlastita, vesela vijest Kristova koja javlja da je za grijeh zadovoljeno i da smo otkupljeni u krvi Isusa Krista. To su zaključivali prvi kršćani iz ovog zaključka: »Mi kao udovi moramo slušati naputke, koje nam daje naša Glava«.

No da li mi pridajemo istu važnost svećenikovoj propovijedi kao i prvi kršćani? Da li mi slušamo svećenika istom pažnjom kao što bismo slušali Krista? Da li mi primamo riječ Isusa Krista onakvom gorljivošću kao kršćani prvih vjekova?

Poslušajte: Pred jedva kojih dvadeset i pet godina na večer Velikog petka nekoliko kršćanske djece iz jednog zabačenog sela u prašumi Afrike, ostaviše svoje obitelji i postave si kao dužnost da dođu u misijsku postaju. Htjeli su da budu tamo za nedjeljnu misu. I zbilja prispjeli su tamo te nedjelje ujutro prevalivši dvadeset milja, koje su dijelile njihove kuće od misijske postaje. Prva im je briga bila, kad su prispjeli, da potraže misionara i da se ispovijede. Oni su morali prisustvovati svetoj misi sa svećenikom i primiti od njega svetu pričest. To im je imala biti zadnja. Navečer pođoše natrag.

U tamnoj šumi, kojom su morali proći razborito su išli indijanskom kolonom. Najedanput jedan krik sprijeda: »Tigar, tigar, mi smo izgubljeni«. — Divlja životinja odmah skoči, baci ih na zemlju i nakon što je svakom pregrizla grlo isisa im krv sve do zadnje kapljice. Sutradan prolazeći tim putem misionar, nađe strašan prizor, ispruženih tjelesa bez duše. Uz pomoć nekih ljudi prenese ih u misijsku crkvu. Crni krštenici divljih prašuma dođoše u velikom broju, da prisustvuju pogrebu i doprate ove mučenike svete mise na zadnji počinak.

Draga djeco! Pitam vas: zašto ovi mladi kršćani nisu ostali kod kuće? Tko ih je natjerao da poduzmu taj dug i opasan put samo zato da prisustvuju sv. misi? Znali su oni dobro, da daljina od dvadeset milja ispričava od te dužnosti. Zato jer su mislili: Ako se Krist naša Glava prikazuje svom Ocu i žrtvuje se na oltaru, ne želimo ni mi njegovi udovi manjkati.

To morate i vi činiti draga djeco. Kad pomislite na ove mlade mučenike iz prašume, pomislite u isto vrijeme, da u vašem gradu,

u vašem selu, ima slične djece, koja vlastitom krivnjom ne dolaze nedjeljom na sv. misu. Vi stanujete tek nekoliko minuta od crkve i nemate dugog i opasnog puta, da dođete amo. Pa jeste li ikada manjkali vlastitom krivnjom? Ako jeste, onda se pokajte iz dubine srca i obećajte da se to neće dogoditi više nikad. Zatim svaki za sebe i za druge naložite pokoru. To će npr. biti osim prisustvovanja nedjeljnoj misi, slušanje i druge mise. Sjetite se uvijek: Naš Gospodin kod svete mise ide dugim putem od vječnosti do vremena, od neba do zemlje. Kolika mu je bol, kad vidi kako ljudi neće ni ono malo puta da pređu, što ih dijeli od crkve.

Ali nije dosta samo slušati nedjeljom misu. Vi morate prikazati, sebe prikazati. Prikazati u zajednici s Isusom oltarsku žrtvu, a u isto vrijeme prikazati i sebe. Posebno ne spavajmo za ovog svetog i najljepšeg našeg čina čitavog života. Spasitelj se prikazuje svom Ocu pod prilikom kruha, radi čega je razdragano Očevo srce. I vi mu možete prikazati isto veselje sudjelujući kod žrtve.

Ukratko: Nedjelja nije samo dan Oca nebeskog nego i dan Njegova Sina. Krist, naša glava, propovijeda po ustima svećenika veselu vijest. Na nama je, da je primamo gorljivo u srce i da je pažljivo slušamo. Kod svete mise prikazuje se naša glava Isus, svom nebeskom Ocu. Sjedinimo se s Njime, da prikažemo i sebe s Njime.

XII

SADA STE HRAM DUHA SVETOGA

1. Oko godine 200. u gradiću Aleksandriji, ležao je u svojoj kolijevci dječak imenog Origen. Ovo je ime dobio na krštenju. Gotovo svake večeri pri zalazu sunca ušao bi u sobu gdje je dijete spavalo njegov otac. Odgrnuo bi malo bijelu košuljicu na mjestu, gdje je srce i s poštovanjem ga poljubio. Kad su ga pitali, zašto svom sinu iskazuje toliko poštovanja, odgovorio je: »U srcu mog djeteta stanuje Duh Sveti i ja Mu se klanjam«.

U poslanici sv. Pavla Korinćanima čitamo ove lijepe riječi: »Ne znate li da ste hram Božji i da Duh Sveti stanuje u vama«. — Po svetom krštenju svi vi, moja djeco, postali ste hram Duha Svetoga, svetište dragog Boga. U dubini vaše duše stanuje onaj, koji vas ljubi — Duh Sveti. Vi ste nosioci Duha Svetoga. I vi ćete to tako dugo ostati, dok ste čisti od smrtnoga grijeha, dok čuvate božanski život u sebi. Ovaj vas je božanski život učinio djecom Božjom, udovima Kristovim, svetištima Božjim.

2. U vrijeme, kad su prvi kršćani bili progonjeni i osuđivani na smrt, iskopani su podzemni hodnici nazvani katakombe. Tu su se oni skupljali u malenim kapelicama, da prisustvuju svetoj misi. Na jednom pronađenom kamenu u jednoj od najstarijih katakomba, čitaju se ove riječi: »Živi u Duhu Svetóme«. — Lijepe riječi koje morate upisati u svoja srca. Svaki puta kada vas spopadaju ružne misli, sjetite se, da je tu Duh Sveti, u vašoj nutrini. Recite uvijek: »Ja sam hram Duha Svetoga, nikad neću obeščastiti sebe ni zaprljati se opakom misli«. — Nikad više nećete zavoditi svoje drugove ni na jedan, a osobito ne na grijeh nečistoće. Jer to bi značilo blatom pokriti hram Duha Svetoga.

3. Norbert je bio grofovski sin. Pravi kicoš provodeći otmjenu i razvratnu mladost. Nije mario ni za Boga, ni za molitvu ni za crkvene obrede. A što je još gore, nije bio ni svjestan svoga stanja. I dogodi se jedne nedjelje ujutro, jašući konja, bez ikakve brige, za nedjeljnu misu, na jednu seosku svečanost, bljesne munja i grom ga pogodi. Sruši se na zemlju i tu je nepomičan ležao. Kad je došao k sebi, povika kao nekoć sveti Pavao na putu u Damask: »Gospodine, što hoćeš da činim«? I odgovori mu nutarnji glas Duha Svetoga »Dosada si išao po tami. Sada se okreni prema svjetlu. Dosta si dugo svoje srce privezao uz grijeh i za sva svjetska uživanja. Idi sada za Bogom i Božjim stvarima«. — Norbert posluša ovaj glas s neba i prepusti se da ga on vodi.

Duh Sveti vam govori u dubini duše. Govori vam blago i tiho. Ako ga želite poslušati, činite kao i apostoli u dane prije Duhova: Zatvorite se u samoću, zazivajte ga svojim žarkim željama i molite ga revno.

a) Još ste mladi i veselite se svečanostima, svjetskoj buci. Ali radije potražite samoću i šutnju. Neka vam bude drago razgovarati s Isusom u presv. Oltarskom Sakramentu. Izaberite mirni kutak u sobi, da ondje obavljate jutarnju i večernju molitvu. Kad je sveta Elizabeta bila dijete, mnogo bi puta naglo ostavila svoje igre, pa kad bi je tražili, našli bi je na osamljenom mjestu u molitvi.

b) Apostoli su vruće uzdisali za dolaskom Duha Svetoga. Kao

ono dijete, koje je pozivajuć tetku da dođe na Bijelu nedjelju i prisustvuje njegovoj prvoj pričesti, pisalo joj za taj dan: »Dođi, dakle, draga teto, tvoj će nas dolazak tako usrećiti«. — Tko uistinu žudi za Duhom Svetim, on mu donosi i svoje veličajne darove. »Blaženi koji gladuju i žeđaju, jer će se nasititi«. Mnogim željama Duh sveti daje mnogo, a malim malo. A tko nikako ne žudi za njim, ne dobiva ništa. Molite dakle vruće, da vam Duh Sveti dade svojih sedam darova.

Ukratko: Po svetom krštenju i mi smo postali i po duši i po tijelu svetište Duha Svetoga. Ne obeščašćujmo tako veliku svetinju. Svoje tijelo obeščašćujemo grijehom protiv svete čistoće, a dušu svakom ružnom misli. Duh Sveti ne želi u nama jednostavno stanovati. On želi govoriti u nutrini naše duše i nadahnjivati nam dobre misli. Njegov blagi glas se samo čuje u šutnji, kad ga ustrajno zazivamo.

XIII

NEDJELJA U DUHU SVETOM

1. Bila je nedjelja u Jeruzalemu, kad je Duh Sveti silazio na prve kršćane. Duh Sveti je duh ljubavi. Kad dolazi u dušu, dolazi zato, da donese ljubav. Zato je srce prvih kršćana bilo puno ljubavi. Znali su da prava ljubav ima dva načina: ljubav prema Bogu i ljubav prema bližnjemu. Zato se oni nisu zadovoljavali da samo prisustvuju nedjeljnoj svetoj misi, njihove su se misli obraćale i siromasima i svima, koji su u potrebi. Iza mise bi se bogataši okretali siromasima i dijelili im svakovrsne darove, koje su donijeli za njih. Ali nisu svi siromasi došli na misu. Bilo ih je koji su trpjeli u zatvorima, utamničeni radi priznavanja vjere, ili ih je bolest zadržavala kod kuće. Ni ovi nisu bili zaboravljeni, pa su kao i drugi primili svoj dio. To je bilo zlatno doba, doba kad se nedjeljom živjelo u Duhu Svetome.

2. Mi moramo oživjeti stara vremena. Nedjelja treba da opet postane dan Duha Svetoga, dan ljubavi. Ova ljubav izbija u mlazovima iz našeg nedjeljnog bogoslužja; prenesimo je u svoj život svakog dana, utisnimo je u sva svoja djela. Stavimo je u službu siromaha, bolesnih i onih, koji počivaju na groblju. Da li ima koji bolesnik u vašem susjedstvu, koji trpi? Posjetite ga nedjeljom i

priuštite mu koju radost. Jedna djevojčica nije bila jedne nedjelje na misi. Bolest ju je svezala kod kuće. Kad ju je župnik poslije podne posjetio, nađe kod nje jednu dobru curicu, jednu od njenih školskih kolegica. Bolesnica je sjala od veselja u svom krevetu. Svećenik je upita: »Što si tako vesela?« Mala mu pokaže lutku, koju joj je donijela njena mala prijateljica, da se s njom igra. Unesite mnogo svetog veselja u sobe bolesnika, a nemojte zaboraviti ni siromašnih. Danas bez sumnje imate bolji ručak nego li u obične dane. Možda imate i kolač. Sačuvajte komadić od njega za siromašne susjede. Dopustite mi da još nešto nadodam: Uvijek sam veseo, kad vidim nedjeljom poslije podne, kako otac i majka idu sa svojom djecom na groblje i škrope blagoslovljenom vodom grob prateći to molitvom i tako čine i njih dionicima blagoslova nedjeljne svete mise. Pače i u svojoj obitelji vi možete nedjeljom iskazati djela ljubavi. To će biti ako pođete s roditeljima na šetnju, nekoliko časaka razgovarate sa svojim ukućanima, ili igrate koju društvenu igru. U zimskim mjesecima postavite si kao dužnost, da zajednički molite sv. krunicu.

Ukratko: Nedjelja je ujedno i dan Duha Svetoga. Ona mora biti i dan ljubavi. Mi ćemo nedjeljom posjećivati siromahe, bolesnike i groblja, gdje počivaju naši pokojnici. Pratit ćemo roditelje na obiteljskoj šetnji i provoditi s njima svoju zabavu.

XIV

LJUBAV — NAJVIŠI IDEAL ZA KOJIM TEŽE SVECI

1. Jedne zimske večeri sveti Antun je klečao i molio se u svojoj ćeliji. Najedanput netko pokuca na vrata. Svetac ustade i otvori. Na vratima je stajalo dijete s vrećom na leđima. »Tko si ti«? — upita ga svetac. — »Ja sam kraljevski sin«, odgovori dijete. »A odakle dolaziš«? — »S nebeskih visina«. — »Šta tražiš na zemlji«? — A dijete dade ovaj odgovor: »Prosim od ljudi ljubav«. — Svetost je plod suradnje Boga i čovjeka. Bog nam daje božanski život, a to je milost. No ona se neće razviti u svetost, ako se ne doda i naša suradnja. Gledajte kod svete mise, kako Bog čini čudo pretvorbe, ali pod uvjetom, da mu svećenik sa svoje strane priđe u pomoć izgovarajući riječi posvete... Tako isto i milosti posvet-

noj, kojom nam je Bog uresio dušu, da postignemo svoju svetost, moramo pridružiti svoju suradnju. A ta se jednom riječju zove »ljubav«. Put svetosti je onda otvoren, kad ljubav pruži ruku božanskom životu. Shvaćate li sada, zašto je Mali Isus rekao sv. Antunu: »Prosim ljubav«.

2. Svećenici svojim rječitim propovijedima, kao proroci, koji podižu zastor nad budućnosti, sigurno vrše veličanstveno djelo. Ali više negoli govorništvo sa propovijedaonica, više negoli proročanstvo i jedino što je kadro provesti posvećenje, to je ljubav. Bilo je ljudi, koji su podijelili siromasima sve, što su imali, pa su dapače za njih i prosili. Veliko je to i plemenito djelo. Međutim, sve to nema vrijednosti za nebo, ako se ne temelji na ljubavi. Ja govorim o istinskoj ljubavi, a ne o onoj, koja se pokazuje samo zato, da joj se ljudi dive i da je hvale.

Sve što nije čista ljubav, nalik je na mjehurić od sapunice. On je sjajan jednu sekundu, a onda prsne. Od njega ne osta ništa. Vjera i ufanje su velike kreposti. A ipak Bog nije potpuno zadovoljan, ako se vi zadovoljite samo time da vjerujete i da se nadate. On nije potpuno zadovoljan, ako se vi zadovoljavate samo molitvom i radom. Vi ste čuli, kako vam govori u Sv. Pismu: »Sinko moj, daj mi svoje srce«, — to znači svoju ljubav. On hoće prije svega da ga ljubite i da sve činite iz ljubavi — ljubavi prema Njemu.

Ukratko: Da budemo sveti, potrebna je milost posvećujuća. Ali ona nije dovoljna. Treba još nešto. Treba ljubiti Boga. Ljubav je prvi uvjet svakog našeg nastojanja da postanemo sveti. Vi možete izgovoriti na hiljade »Očenaša« i podijeliti sav svoj imetak siromasima. Sav je taj trud izgubljen, ako to niste učinili iz ljubavi. Prije svega treba imati ljubav i sve raditi iz ljubavi prema Bogu.

XV

ŽIVITE U BOGU

1. U vrijeme feudalizma neki je gospodar lovio u šumi i tu susreo pobožnog pustinjaka, koji je tu došao, da može pobožnije moliti. »Šta ti tu tražiš u ovom pustom mjestu — upita ga gospodar — gdje nema ni žive duše«? »Prije nego vam odgovorim — odti mu ovaj, dozvolite mi da ja vas upitam, a šta vi tu tražite«? — »Ta vidiš da ja tražim divljač«. »A ja tražim, odvrati mu pustinjak, Boga i neću mirovati sve dotle, dok ga ne nađem«. Krasan odgovor. Mi smo stvoreni da tražimo Boga i da ga nađemo. A to je stvar lakša nego li se to misli. Nitko nam nije u ovom širokom svijetu tako blizu kao dragi Bog. Da njega nađemo ne moramo se penjati avionom iznad oblaka. Ne moramo ići ni brodovima pa krstariti morima, niti ići na kraj zemlje. Dragi Bog je, draga djeco, vama bliže negoli vaša mama.

2. Dragi Bog stanuje u Svetohraništu pod prilikama bijele hostije. On je svuda nazočan. On stanuje također i u vašoj duši.

a) **On prebiva u Svetohraništu.** Malo Vječno svjetlo u svetištu opominje nas na prisutnost Spasiteljevu. Nije On tu samo za vrijeme svete mise. On je tu cijeli dan i cijelu noć. Zato svaki put kad uđete u crkvu, recite: »Ovdje stanuje Isus«. Pa kad mislimo na ovu tako blisku prisutnost Spasiteljevu, ne možemo drugo negoli da se lijepo molimo i lijepo vladamo.

b) Dragi Bog nije samo nazočan u Svetohraništvu, nego **na svakom mjestu.** On je i kod vas i u vama. On vam je bliže nego li zrak, kojeg udišete. O Njemu veličanstveno veli psalmista: »Kamo ću uteći, da izmaknem ovoj božanskoj prisutnosti? Ako se popnem na nebo, ti si tu, moj Bože, a ako siđem u pakao i tu si. Kad bih uzeo krila zore pa se nastanio na kraju mora, i tu neću izmaći tvojoj ruci, ona bi me i tu držala«.

Kad se nameću vašoj mašti nečiste misli, tada sami sebi recite: »Gdjegod ja bio, što god ja činio, Bog moj Otac me vidi«. Rado ponavljajte onu riječ Josipa egipatskog: »Kako bih mogao pomisliti ili učiniti nešto tako pred očima Boga svuda prisutnoga«. Pa kad se šetate poljem, zamislite da je svaka travka, svaki cvijetak, svako stablo vama pozdrav Boga svuda prisutnoga, pa odgovorite pobožnim zazivom Bogu koji vas tako pozdravlja.

c) Postoji i drugi način Božje prisutnosti. Na dan vašeg krštenja Bog je izabrao za stan vaše srce. To je najljepša nazočnost. Najveće veselje sv. Katarini Sijenskoj, dok je bila još djevojčica, bilo je, da se ide pokloniti pred Svetohraništem. To se nije svidjelo njenim roditeljima, pa su joj zabranili da ide u crkvu. Nije potrebno, govorili su oni, da se ona tamo vrti. I Katarina je morala ostati kod kuće i raditi. No znate li, šta je tada učinila?

Ona je mislila: Moje je srce postalo na krštenju crkvom, koja ima svoj tabernakul, u kojem prebiva dragi Bog. Tu mu se mo-

gu na dan stotinu i hiljadu puta vratiti i u tomu me ne može nitko smesti. I gle kako je sveto dijete išlo često puta da se baci na koljena pred Isusom u svom srcu. Mislite na Isusa, razgovarajte s Isusom. Prikažite Isusu svaki svoj posao, svaku svoju žrtvu, svako svoje trpljenje.

Ukratko: Najbolje sredstvo da svaki svoj dan prožmete ljubavlju, jest da se vježbate u prisutnosti Božjoj. Ta je prisutnost trostruka. Bog u maloj Hostiji. Kad uđemo u crkvu, recimo: Ovdje stanuje Isus. Bog je uz nas. Bog je u nama. Pomislimo na njega svaki put, kad kucne sat. Razgovarajmo s njim i prikažimo mu sve što imamo i sve što činimo.

III poglavlje

ISPOVIJED, IZVOR ŽIVOTA

XVI

RADO SE ISPOVIJEDAJTE

1. »Spasitelju, dobri Isukrste«, pjevamo u jednoj našoj lijepoj pjesmi. Nije mu bilo dosta da bude naš Spasitelj, da je prolio za nas svoju predragocjenu Krv i da nam je zaslužio božanski život. On nam je po svojoj ljubavi stvorio izvore, koji bez prestanka teku i po kojima se mi bez prestanka možemo vraćati na božanski život. Vi ste se već upoznali s jednim od njih. To je krštenje. Na njemu smo po prvi puta primili božanski život. Na njemu smo očišćeni od svake ljage. Na nesreću nismo ostali u takvom stanju. U jednoj misijskoj postaji u Africi jednom je tumačio katehista svojim crnim slušateljima, kako se u ispovijedi opet može zadobiti čistoća duše. Na to jedan mali crnčić diže ruku i upita: »Zar dakle ima djece Božje, koja i nakon krštenja čine grijehe pa gube ponovo božanski život?« Posve opravdana misao. Čovjek je nažalost slab, pa bez prestanka pada u grijehe. Zato se mora čistiti u sv. ispovijedi. Kolika je dobrota Spasiteljeva, da nam je htio dati sakramenat pokore! Onima, koji su počinili teški grijeh Isus po ovom sakramentu vraća božanski život. Onima, koji su počinili samo lake grijehe, po sv. ispovijedi umnaža božanski život. Njihova će duša po Njemu zadobiti novu ljepotu!

2. Ja nisam nikad mogao shvatiti, da ima ljudi, koji strepe pred ispovijedi. Naprotiv, moramo se veseliti. Sjetite se priče, koju sam prije pripovijedao o kraljevom sinu, koji se igrao na rubu šume i kako ga je ukrao neki razbojnik, odveo ga, a zatim ga svezao za jedno drvo i otišao. Naišao tuda šumar pa ga odvede kući i pridruži četi svoje dvanaestero djece. Nekoliko godina kasnije

loveći tuda kralj zaustavi se pred kolibom toga šumara. Ovaj mu pokaza svoju obitelj. Kad prođe nađeno dijete ispred njega, kralj se sav uzbudi, jer je prepoznao na njemu crte svoga lica. »Ah, dijete moje«, povika on. Uze ga na ruke, pritisnu na srce, dok je sva koliba odjekivala od neprestanih povika: dijete moje, dijete moje. A na to su se iz dubine srca njegova sina čule ove riječi: »Oče moj; oče moj«. Na očev glas u njegovoj nutrini je zadrhtala jedna žica, koja je do tada bila uspavana. Imao je od tada osjećaj, da je on kraljevskoga roda. Ja sam kraljevski sin, a ne prosjački. Ja moram govoriti kao kraljevski sin, misliti kao kraljevski sin, vladati se kao kraljevski sin. Isti dan bio je doveden natrag u očev dvorac, pa je njegovo vladanje, njegov jezik pokazivao toliko plemenštine, da su svi govorili: »To je pravi kraljev sin«.

Koliko bi veselje za vas, draga moja djeco, bilo, kad bi vam netko rekao: »Vi ste kraljevski sinovi!« A eto ja Vam kažem: »Vi ste mnogo više nego li to: Vi ste Božji sinovi«. Biti sin Božji, zar nije hiljadu puta više negoli biti kraljevski sin? A vi ste to zaista i postali na svom krštenju. Svaki od vas u tom času, primio je jednu kap tog čudesnog božanskog života, koji je život samog Oca nebeskog. Vama preostaje da se vladate kao pravi sinovi Božji; jer vi ste sinovi Božji. Često mislite na to!

Prije smrti Spasiteljeve, ljudi su se pred Bogom osjećali kao robovi pa bi pred njim drhtali, osobito kad su se osjećali krivima zbog kakvog zločina. Zatim se Spasitelj Isus pojavio na zemlji, i svojom smrću na križu stekao nam je pravo sinovstva Božjeg. Zato nam je apostol Pavao mogao doviknuti: »Sinovi Božji, ne strepite više pred Bogom. On je vaš Otac, On vas ljubi«. Sad ćete me razumjeti, kad vam kažem: Zašto strepiti pred Ispovijedaonicom? Pa tko se ide ispovijediti, ide svom Ocu. On govori sa svojim Ocem o grijesima, koje je po nesreći počinio. On govori svom Ocu o svojoj žalosti i o svom kajanju. Naš Otac je pun milosrđa, pa mu je drago čuti iz naših usta priznanje naših grijeha. Recite mi, zar sve to nije divno? Neka vas ispovijed više ne plaši. Na nju treba s gorljivošću ići. Upravo s veseljem treba uvijek čekati dan svoje ispovijedi.

Ukratko: Često zahvaljujte Spasitelju, što je ustanovio sakramenat pokore. Sinovi Božji ne boje se ispovijedi, nego joj se zapravo vesele. Ispovijediti se znači potražiti svoga Oca i priznati mu svoje pogreške. A On je tako dobar Otac! On nas čeka i Srce mu radosno kuca, kad nas vidi, kako mu dolazimo!

XVII

DOĐI DUŠE SVETI

1. Neko dijete je htjelo zabiti veliki čavao u zid. Ali je jedva držalo samo čekić, pa su mu svi pokušaji ostali uzaludni. Na to dođe njegov otac. Uzme skupa sa sinom čekić, pa obojica zajedno udarajući kao od šale zabiše čavao u tvrdi zid i to čvrsto.

Dobro se ispovijediti malo je teže negoli zabiti čavao u zid. Ali kod tog posla niste sami. Otac je nebeski tu da vam pomogne. U grijeh upasti mogli ste posve sami. Ali da ga se oslobodite, treba vas dvoje: vi i milost, koju vam blagohotno daje Bog.

2. A za to treba moliti. Stoga uvijek treba priprava za ispovijed početi s molitvom. Moliti Oca nebeskog da vam u srce pošalje Duha Svetoga. Duh Sveti će vam pokazati najbolji put, kojim ćete se povratiti kući Očevoj.

Ovo se dogodilo u Americi. Jednoga dana neki je svećenik bio pozvan bolesniku, koji je stanovao vrlo daleko u šumi. Na povratku ga uhvati noć i tama postade tako gusta, da više nije znao, da li ide naprijed ili nazad. Pored njega se nalazio neki ponor u koji se je mogao svaki čas strovaliti. Najedanput zasja zraka svjetla koja obasja kraj. Dolazila je iz neke blize kuće, gdje su upravo spavali u dubokom snu majka i njeno dijete. Kao probuđeno od svoga Anđela čuvara, dijete tri put povika majci: Mama upali lampu! Majka ponajprije ne htjede. No na koncu popusti i upravo je to bila ona spasonosna zraka koja je spasila svećenika od ponora i vratila ga na pravi put prema župnom dvoru. Tko je zapalio u vašem srcu svjetlo za sv. ispovijed, da vam pokaže put, koji će vas dovesti kući Boga vašeg Oca? Nitko nego Duh Sveti. Ako se molite Ocu, on će vam ga poslati uskoro. Onda se nećete morati uznemirivati istražujući, da li je sve dobro. Ispovijed, koja počinje molitvom, uvijek je dobra.

3. Slavni njemački slikar Albert Dürer prikazao je na jednoj divnoj slici rasipnog sina, kako se vraća Ocu. Šta najprije on čini? Klečeći usred svog krda svinja diže ruke prema Bogu. Kao da veli: »Oče, pomozi mi«. Bez toga se neću nikada moći osloboditi svojih grijeha. — Otac mu je pritekao u pomoć poslavši mu Duha Svetoga. I vama će Otac poslati Duha Svetoga, ako svoju pripravu za sv. ispovijed započnete molitvom. Obratite se i Majci milosrđa, ljubljenoj kćeri Nebeskog Oca.

U nekoj župi za vrijeme misija priđe jedna djevojka ispovjedaonici. Imala je za ispovijed vrlo gadne grijehe. Ali ih je potpuno iskreno i s takvim izrazom kajanja ispovijedila, da ju je svećenik duboko ganut, upitao: »Tko vas je naučio da se tako lijepo ispovijedite«? Ona mu odgovori dajući mu i pravo da objavi njezin odgovor: Prije ispovijedi me je strašno mučila napast i malodušje, onda sam se bacila pred noge Djevici Mariji i rekla joj: »O Marijo, utočište grešnika, pomozi mi da se dobro ispovijedim«. — Tako morate i vi činiti. Onda se nećete morati uznemirivati. Vaša će ispovijed biti savršena.

Ukratko: Kad jednom padnete u grijeh, ne možete se sami dići iz njega, nego vam je potrebna milost. Treba vam pomoći Duha Svetoga. Molite ga za nju prije ispovijedi. On će vam donijeti svjetla u dušu, pa nećete zaboraviti ni jedan grijeh. Živo ćete se zbog njih pokajati i najobilniji mir saći će u vašu dušu. Napokon će vam se oči obratiti Majci Mariji, da vas i ona pomogne, da se dobro ispovijedite.

XVIII

KAKO SE ISPITUJE SAVJEST

1. Berta je išla u školu. Za odmora se igrala s tintarnicom pa u nepažnji padne joj nekoliko kapi tinte na lice. Kad se vratila kući stavi joj majka pred oči ogledalo. Strašno! Ona je mislila da joj je lice čisto. Ogledalo ispovijedi ili ispit savjesti, jest ona stranica u katekizmu, gdje su ispisani grijesi, koji se počinjaju protiv deset zapovijedi Božjih. Ove su zapovijedi date za sva vremena. I za vrijeme prije Krista i za sva vremena poslije Krista. U ovim zapovijedima je nebeski Otac označio svoj zemaljskoj djeci svoju volju. Djeca koja prezru volju svoga Oca, a čine sve po svojoj volji, počinjaju grijeh. Prve tri zapovijedi u ispitu savjesti pozivaju vas, da se pitate, kakvo je bilo vaše vladanje prema nebeskom Ocu. Četvrta i peta o vašem vladanju prema njegovim zamjenicima i njegovoj djeci. Šesta, sedma, osma, deveta i deseta vas poziva da se pitate, kako ste se vladali prema samima sebi.

2. Treba dobro paziti na ovaj uvod ispita savjesti. Trebate reći kad ste se zadnji put ispovijedili i da li ste obavili dobru ili nevaljanu ispovijed. Vaša je zadnja ispovijed bila nevaljana, ako ste hotimično i smišljeno prešutili koji veliki grijeh, na pr. krađu kakve velike vrijednosti, ili da ste svojom krivnjom propustili nedeljnu sv. misu. Nevaljala je također ispovijed, ako ste je obavili bez pokajanja, bez čvrste odluke ili uopće bez ikakve skrušenosti. Treba reći također svom ispovjedniku: »Trudio sam se od svoje zadnje sv. ispovijedi, ili se nisam uopće trudio nimalo!«

Jedno je dijete polazilo na vjeronauk kao pripravu za svoju prvu Pričest. Ispovijedilo se, vratilo se kući, pa razdragano reče majci: »Sad me više nećeš ni prepoznati; ja ću se sva promijeniti«. I održalo je svoju riječ; postala je posve druga. Posve drugačija u molitvi, posve drugačija u svom vladanju, sa svojom braćom i sekama. I učitelj je primijetio tu promjenu pa je govorio o tome njezinoj majci: »Vaše dijete nije više prijašnje«. — Tako bi moralo biti i s vama nakon svake vaše sv. ispovijedi. — Zatim treba reći: Moja glavna pogreška je ova... Ima djece, koja misle da nemaju nikakve glavne pogreške. Varaju se. I sveci su imali svoju glavnu pogrešku. Mnoga je djeca neće odmah naći. Ali pitajte se: u koju pogrešku ja najčešće padam? Radi čega me mama svaki čas ruži? Je li srdžba, tvrdoglavost, zlovolja, ili sam nepodnosiv s braćom i sestrama, možda je lijenost kod ustajanja ili kod učenja zadaće, kod ispunjavanja svojih dužnosti? Ako još ni sada niste pronašli svoje glavne pogreške, onda pitajte mamu. Ona je dobro pozna. Pitajte i svoga ispovjednika.

»Vaša je glavna pogreška, možda će vam reći, vaša zla sklonost i duboko ukorijenjena u vašem srcu, da uvijek upadate u iste grijehe. Vaša glavna pogreška je vaš Golijat. Vi morate kao mali David poći protiv njega u boj. Ne smijete pustiti da vas svlada. Nemojte govoriti: Bit će još vremena, kasnije.

U jednom zavodu učenik petog razreda imao je kao glavnu pogrešku srdžbu. Jednog ljetnog dana sjede mu na ruku mušica. On je srdito zgnječi. Učitelja, koji je to vidio uhvati muka. »Kamo će ga tako vladanje dovesti«? reče sam sebi. Iza sata pozove ga na stranu pa ga upozori na posljedice, koje bi mogle za njega slijediti iz njegove glavne mane. Ah, reče dječak, bit će još uvijek vremena da na to mislim kasnije. Kasnije je izvukao

nož iz svoga džepa i zarinuo ga u prsa svom najboljem prijatelju. Borite se protiv svoje glavne pogreške čim se pokaže, a nakon svake ispovijedi s novim žarom poduzimajte borbu protiv nje.

3. Prije ispovijedi treba ponajprije pronaći svoje grijehe. S pomnjom obaviti svoj ispit savjesti. Kod toga se opažaju dvije kategorije djece. Jedni to čine premalo savjesno, a drugi to čine tačno.

a) Koji čine premalo, ili se uopće ne trude da se ispitaju, ili se samo površno ispituju? Jedan čas kleknu u klupu, bace svoj pogled na pitanja, pa odmah uđu, u ispovijedaonicu, gdje izdeklamiraju svoju običnu pjesmu. Ili se optuže samo za grijehe, koji im padnu na pamet. Mnogo puta ispovijedaju grijehe, koje nisu ni počinili. Jedna stara bakica od šezdeset godina pripovijeda, kako je na ispovijedi rekla, kako nije napisala svoje školske zadaće. — »Ali gospođo, dočeka je ispovjednik, zar vi još idete u školu?« — »Ne, odgovori ona, ali to sam pročitala u ispitu savjesti«. Nije ona bila od onih brojnih vjernika, koji ne znaju čitati. Vi morate ispovijediti svoje grijehe, a ne one koji su napisani u molitveniku. Ispod svake zapovijedi nalaze se i grijesi koji se mogu počiniti protiv te zapovijedi. Ako ste počinili pet, ispovijedite ih samo pet. Tko se svaki mjesec redovito ispovijeda, on se može dobro ispitati za deset minuta, osobito, ako brižno svake večeri ispituje savjest o svojim grijesima preko dana.

b) Što se tiče onih, kojima je na srcu da dobro obave svoj ispit savjesti, nakon što su naučili na pamet taj ispit ili ga bar dobro proučili, oni ga uzmu u ruke, čitaju grijehe, koji su tu spomenuti, pa se nad svakim pitaju, jesam li ili nisam počinio taj grijeh? Ako jesu neće propustiti, a da si odmah i odgovore, da li je to često ili rijetko. Često to znači otprilike svaka dva dana jedanput. Rijetko, to će značiti jednom ili dva puta na sedmicu, ili na mjesec.

Za smrtne grijehe (svojevoljni propust sv. mise nedjeljom, grijesi nečistoće, velika krađa itd. . . .) treba ispitati tačan broj koliko puta. I tada nakon što su tačno spoznali svoje grijehe, oni će ih ispovijediti pravim riječima i uvijek onako, kako su ih počinili. U ispovijedaonici djeca govore dječjim jezikom, a ne onako kao odrasli. Tako će npr. odrasli reći propustio sam svoje svakidanje molitve. Mladi će reći jasnije razlikujući: propustio sam jutarnju ili večernju molitvu, prije ili poslije jela. Odrasli će reći: bio sam kod molitve rastresen. A mladi: Kod molitve nisam mislio na dragog Boga ili brzao sam kod molitve. Odrasli će se optužiti da su nedjeljom i zapovijedanim blagdanom svojom krivnjom ostali bez mise. Mladi će to tačnije reći, da nisu bili kod mise nedjeljom i zapovijedanim blagdanom. Stariji: proklinjao sam svoga bližnjega. Mladi izrazitijim riječima. Svađao sam se s braćom, sestrama, drugovima. Tko se hoće dobro ispitati, neće se zaustaviti samo kod svojih grijeha, nego će poći do korijena, iz kojega su proizašli. On se pita: da vidim, zašto ja propuštam tako često svoju jutarnju molitvu? Je li zato, što se dižem prekasno? Ili jer nisam mislio na dragog Boga? Zašto sam ja ostao nedjeljom bez mise? Jesam li ostao zbog lijenosti u krevetu ili su me na to naveli nevaljani drugovi? Zašto sam ja tako često žalostio roditelje i time još otežavao njihovo breme? Je li to zbog moje zločeste ćudi ili pokvarenosti? Zašto sam ja tako oduran prema svojoj braći i sestrama, prema drugovima? Je li to zbog oholosti, jer hoću da u svemu meni popuste ili zbog srdžbe? Zašto sam pao u grijehe protiv šeste zapovijedi? Je li zato, što sam se družio sa zlim drugovima? Jer sam čitao pokvarene knjige. Jer sam išao u kino? Ili sam se sam predao tim grijesima? Zbog čega sam počinio tu krađu? Da kupim slatkiša ili da to pohranim u svoju kasicu? Zašto sam lagao? Je li radi hvalisanja ili da se izvučem iz škripca? Ili da prevarim svoje drugove? Evo ovako istražujući korijenje do u dubinu može ispovijed postati zaista osobna, tvoja!

Tada će ispovijednik moći jasno prozreti vašu savjest pa će vam moći i pružiti potrebnu pomoć i dati pravi savjet.

Ukratko: Obavljajte brižno ispit savjesti. Pitajte se: jesam li ili nisam počinio taj grijeh? Ne optužujte se radi grijeha, za koje niste stvarno krivi. Pažljivo se ispitujte o teškim grijesima, i koliko je moguće recite i njihov broj koliko ste ih puta počinili. Za lake grijehe je dovoljno, da reknete, da ili je njihovo ponavljanje često, a to znači gotovo svaki dan ili rijetko, a to znači jednom ili dva puta sedmično. A ako želite da to ispitivanje bude što savršenije, potražite i korijen grijeha. Na primjer: zbog čega sam ja izostao nedjeljom od svete mise?

XIX

ISPIT SAVJESTI ZA DJECU BOŽJU

Bilo je to na brdu Sinaju, kad je Bog uz munje i gromove dao Mojsiju deset zapovijedi. Pred ovim očitovanjem veličine Božje Židovi su se bacili na zemlju. I mnoge je prisilio na vršenje ovih zapovijedi samo strah pred kaznom. A bilo je to samo nekoliko hiljada godina kasnije, kad se pojavio Spasitelj, koji je donio veselu vijest.

Bog nije samo vrhovni Gospodar, koji kažnjava. On je i Otac: Dobri Otac, prema kojemu mi moramo biti kao djeca, osjećati se, vladati se kao djeca. Otac nam je dao da upoznamo njegovu volju u deset zapovijedi. Njegova djeca moraju slušati ne drhčući od straha pred kaznom, nego iz ljubavi prema svom nebeskom Ocu. Ploče zapovijedi samo vam pokazuju, što nebeski Otac očekuje od svoje djece.

Evo kako se možete ispovijediti:

Ja sam se ispovijedio prije... dana... tjedana... mjeseci!

Obavio sam dobro ili nevaljano ispovijed. Od tada sam se trudio da se popravim... nisam se trudio. Moja glavna pogreška je...

Prva zapovijed: molitva. »Djeca Božja rado razgovaraju sa svojim Ocem nebeskim.«

Propustio sam jutarnju molitvu...

Propustio sam večernju molitvu...

Propustio sam molitvu prije i poslije jela...

Kod molitve nisam mislio na dragog Boga...

Nisam učio svoj katekizam...

Druga zapovijed: Sveto ime Božje. — »Djeca Božja nikada ne izgovaraju uzalud ime svog nebeskog Oca.«

Lakomisleno sam izgovarao ime Božje...

Izgovarao sam ime Božje u srdžbi...

Treća zapovijed: Nedjelje i blagdani. — »Djeca Božja rado idu u kuću Očevu.«

Nisam prisustvovao svetoj misi nedjeljom i zapovijedanim blagdanom... puta.

Zakasnio sam na sv. misu...

Molitva: Isuse, moj na križ pribijeni Spasitelju, ljubim te i obećajem ti, da neću više griješiti.

Brbljao sam i smijao se u crkvi...

Četvrta zapovijed: Roditelji i poglavari. — »Djeca Božja poštuju i one, koji zamjenjuju na zemlji njihova nebeskog Oca.«

Bio sam neposlušan roditeljima, župniku, učiteljima...

Rugao sam se starijima...

Peta zapovijed: Bližnji. — »Djeca Božja ljube svoje bližnje«.

Nisam trpio druge... proklinjao sam ih... svađao se.

Tukao sam se...

Navodio sam druge na grijeh...

Mučio sam životinje...

Šesta i deveta zapovijed: Čistoća. — »Dobri kršćani čuvaju i svoje tijelo i dušu u savršenoj čistoći.«

Naslađivao sam se ružnim mislima...

Naslađivao sam se u gledanju besramnih stvari...

Sudjelovao sam dragovoljno u besramnim razgovorima...

Naslađivao sam se slušajući ih...

Činio sam s naslađivanjem besramne čine...

(Za svaki ovaj grijeh reći i koliko puta).

Sedma i deseta zapovijed: Tuđe dobro. — »Dobri kršćani poštivaju tuđe dobro.«

Krao sam slatkiše... Krao sam novac i druge stvari. Činio sam štetu ili učinio tuđe stvari neuporabivim...

Osma zapovijed: Istina. — »Dobri kršćani uvijek govore istinu«.

Lagao sam... Tužakao sam druge zbog stvari koje nisu počinili... Bez potrebe sam iznosio istinite pogreške svog bližnjega...

Post i nemrs. — »Dobri kršćani svjedoče svoju zahvalnost prema svom Spasitelju radi njegove žrtve na križu«.

Jeo sam petkom mesa, reći koliko puta...

Glavni grijesi: »Dobri kršćani nastoje iz svog srca iščupati korijen svih grijeha.«

1. Oholost: Previše sam držao do sebe...
2. Škrtost: Nisam htio udijeliti siromahu...
3. Bludnost: Već sam rekao o njoj...
4. Zavist: Drugima sam zavidio...
5. Proždrljivost: Neumjereno sam jeo i pio...
6. Srditost: Predavao sam se srditosti...
7. Lijenost: Nije mi se dalo vršiti svoje dužnosti, učiti...

Ukratko: Već kod ispita savjesti trebamo imati osjećaj, da smo djeca Božja. Kod svake zapovijedi postaviti pitanje: Što želi od mene ovom zapovijedi nebeski Otac? Kako sam protiv ove zapovijedi sagriješio i uvrijedio svog nebeskog Oca?

XX

KAKVO JE TVOJE VLADANJE PREMA OCU NEBESKOM

Zapovijed ispitivanja savjesti Božje

1. Zapovijed: Molitva. Djeca Božja rado govore sa svojim Ocem nebeskim. Nestašni Ivica čitavo se poslije podne igrao na trgu, dok mu je otac ležao prikovan teškom bolešću za krevet. I Ivica nije nikada našao ni minute, da bi pravio društvo svom tati, a to je boljelo njegova oca. Prava djeca Božja rado dolaze tražiti svog Oca nebeskog posebno ujutro nakon ustajanja, na večer prije lijeganja te prije i poslije jela. Oni redovito obavljaju svoju jutarnju, večernju molitvu i molitvu prije i poslije jela.

Jeste li koji put propustili od zadnje ispovijedi jutarnju molitvu? Često ili rijetko? Je li to bilo vašom krivnjom, da li ste se prekasno digli? To recite jednostavno svom ispovijedniku, da to ne bude samo tako spomenuto u ispitu savjesti. Tako će vas on bolje upoznati i moći će vam bolje pomoći. Jeste li propustili večernju molitvu? Možda ste je htjeli obaviti u krevetu pa ste zaspali? Jeste li propustili molitvu kod jela? Imade župa, gdje djeca u znak zahvalnosti prije jela poljube ocu ruku. Prije jela djeca Božja žele poljubiti ruku svog Oca nebeskog. Nemojte nikada propuštati svoju molitvu kod jela. Poželjno je da molitvu obavite zajednički, da jedan moli pred drugima. Dobro bi također bilo da za vrijeme jela pošaljete jedanput ili dvaput kakvim pobožnim zazivom pozdrav svom nebeskom Ocu. Drugi put, da mu se zahvalite radi tolike dobrote. A zatim iznesite svom Ocu sve svoje potrebe. Imade djece, koja mnogo mole, ali samo vrhom usnica, bilo da ni na što ne misle, bilo da misle na svašta drugo: Na igru, jelo. Ta djeca moraju reći na ispovijedi: Kod molitve nisam mislio na dragog Boga, ako mu je rastresenost dugo zaokupila duh.

A kad god možete dignite s rukama prema nebu i svoje srce. Imade jedna mala knjižica, koja nas uči, kako ćemo upoznati Boga, njegovu dobrotu, veličinu. Vi je dobro poznate, zove se katekizam. Djeca, koja ne uče katekizam ne poznaju Boga. A tko ne pozna Boga ne može Ga ni ljubiti.

2. zapovijed: Sveto ime Božje. Djeca Božja ne izgovaraju uzalud ime svog nebeskog Oca. Jedanput je bilo dano proroku Izaiji, da promatra nebo. Tu je vidio Boga, kako sjedi sa svim svojim veličanstvom na zlatnom prijestolju, a milijuni i milijuni anđela pjevali su do njegovih nogu: Svet, Svet, Svet. No nije to samo naš veliki Bog svet, nego i njegovo ime: Bog je sve sveto. Sveto je jednako i Ime Isus. Za vrijeme krštenja otvorivši nebo Bog Otac, rekao je javno: »Ovo je Sin moj ljubljeni, koji mi je omilio«. — Svet je i križ, jer smo po njemu otkupljeni, postali djeca Božja. Svet je i sakramenat, u kojem prebiva Spasitelj kao i nebo, gdje se uzdiže prijestolje Božje.

Ime Boga, Isusa, Križa, neba, presvetog Oltarskog Sakramenta, jesu sveta imena, koja ne smijemo olako izgovarati, a još manje u srdžbi.

Jednog dana uputio se učitelj u školu, kad čuje kroz prozor, kako neki opaki dječak izvikuje njegovo ime. To je bilo samo za zabavu, jer mu nije imao šta drugo kazati. Zato kad je došao u njegov razred, kazni ga. Pa ako je istina, što je viša osoba, da je svetije i njeno ime, kakvu kaznu zaslužuju oni koji uzalud ili pod naletom srdžbe izgovaraju sveto ime nebeskog Oca. Jedan kondukter francuskih kola za vrijeme onih starih konjskih tramvaja, ču kako jednog dana jedan putnik izgovara strašne kletve. Odmah zaustavi kola i zamoli putnika da siđe. Zatim mu pristupi, raspali mu zvonki šamar rekavši: Vi ste pogrdili mog Oca nebeskog, — toliko se razjario čujući, kako se pogrđuje Ime nebeskog Oca. Kad i vi čujete sličnu hulu, odmah učinite u zadovoljštinu časti, šaljući Bogu uzdah ljubavi.

3. zapovijed: Nedjelja i zapovjedani blagdani. Djeca Božja rado idu u kuću Očevu.

Sjetite se malog alpskog pastira, o kojem sam vam prije govorio, kako je odozdo gledao u vrhunce gdje mu je rodna kuća i kako je govorio: Sutra je nedjelja, ići ću kući svom ocu. — Crkva je kuća vašeg nebeskog Oca. Djeca Božja rado idu u crkvu. Nedjeljom i zapovjedanim blagdanima nemojte nikad izostati. Mi

idemo tih dana na misu da prikažemo Ocu nebeskom najljepši i najbogatiji dar, koji se može naći na zemlji: Samog Spasitelja. Kod nedjeljnje sv. mise prikazujemo Ocu nebeskom Isusa u posvećenoj hostiji i predragocjenu njegovu krv u kaležu. Zato djeca, koja ljube svog nebeskog Oca sa svetim veseljem idu nedjeljom na sv. misu. Daleko od toga da bi kasnili, oni će sve tako učiniti, da dođu bar pet minuta prije početka bogoslužja. Koji svojom krivnjom kasne na misu nedjeljom i zapovjedanim blagdanima, kao da kažu: — Dao si mi prošle sedmice 168 sati za igru, spavanje, jelo, piće, rad i učenje. I sad bi htio odbiti od tih 168 sati, da ti poklonim pola sata? Ne, ja više volim ostati malo dulje u krevetu i vijati ulicom, nego li tebi ugoditi.

Tko propušta nedjeljom i zapovjedanim blagdanom sv. misu mnogo više boli nanosi Spasitelju, Sinu našeg nebeskog Oca.

Prouzrokuje mu više žalosti nego što ju je prouzrokovala svojoj majci ona bezbrižna djevojka, koja je hodala po noćnim barovima, dok joj se majka kod kuće borila sa smrću. Netko joj je rekao: Idi brzo, majka ti umire. — No djevojka je nastavila s plesom ne brinući se za svoju umiruću majku. Nedjeljnja misa je novi Veliki petak. Spasitelj više ne trpi i ne umire kod sv. mise, ali on kao u svojim rukama prikazuje svom Ocu svoje trpljenje i smrt. Zaista gledati u sv. misi jednu vježbu bez važnosti, koja se može zanemariti i kojoj ne treba pridavati nikakve pažnje, jest isto kao i reći Isusu: Ne marim ni malo za tvoje trpljenje i smrt. Nije li to, pitam vas, nešto odvratno?

Imade djece, koja redovito prisustvuju nedjeljnoj misi, ali ne pokazuju nikakvog poštivanja pred Božjim veličanstvom. Umjesto da gledaju na oltar i da se sjedine sa svećenikovim molitvama i prikazivanjem žrtve, oni se bave sasvim drugim stvarima. Brbljaju, rastresaju se, zabavljaju se izmjenjivanjem sličica. Oni se jednako bezbrižno vladaju u crkvi kao i kod kuće, a zaboravljaju, da je crkva kuća Božja. Kad ulazite u crkvu, kad izlazite iz nje, budite uvijek puni poštovanja i sabranosti.

Ukratko: Tri prve zapovijedi odnose se na vaše vladanje prema nebeskom Ocu.

Kako je s vašim molitvama, pita vas vaš ispit savjesti u prvoj zapovijedi.

Poštujete li sveto ime Božje? pita vas druga zapovijed.

Idete li uvijek i veselo redovito svake nedjelje u kuću Očevu? pita vas treća zapovijed.

XXI

TVOJE VLADANJE PREMA RODITEJIMA

Četvrta zapovijed

Djeca Božja štuju i namjesnike svog Oca

Jednog dana sjedio je kralj Salamon na svom zlatnom prijestolju u svoj svojoj slavi i veličanstvu, okružen svojim državnim knezovima, koji su se divili njegovoj mudrosti. Iznenada se otvoriše vrata i pokaže se njegova majka. Kralj odmah ustade, pođe k majci, pa je zatim postavi da sjedne njemu s desne. Zašto je veliki kralj htio tako počastiti svoju majku? Jer je njoj dugovao svoj život, i bez nje ne bi nikada došao na svijet. Ona mu je zamjenjivala Boga i ispunila poslanje, koje joj je Bog dao. I vaši su roditelji, djeco, namjesnici Božji. Kad častite roditelje, častite samog Boga, našeg nebeskog Oca.

Kralj Salamon je živio u stara vremena. Tada zajednica majke i oca još nije bila primila sakramentalne posvete. Ženidba još nije bila sakramenat. Vaš otac i majka su međutim za vas posvećeni kod oltara, kao svećenik na svom svećeničkom ređenju. A svemu što je posvećeno mi dugujemo poštovanje. Iskazujte, dakle, uvijek mnogo poštovanja prema svojim roditeljima. Kad oni govore, vi šutite. Što god vam kažu, mora vam biti sveto. Sva naređenja, koja vam od njih dolaze, izvršujte kao da vam dolaze od samog Boga. Pa ako mislite na svu ljubav, koju su vam iskazali, na sve muke, koje su podnijeli za vaše dobro, nikada im nećete moći prouzročiti i najmanje žalosti i uvijek ćete nastojati, da ih razveselite. Stoga od vremena do vremena postavite sebi pitanje: »Kakav sam ja prema svojim roditeljima? Jesam li im poslušan? Je li moje vladanje prema njima kako treba?«

Svećenici su također namjesnici Božji. Roditelji se brinu za potrebe našeg tijela, a svećenici za potrebe duše. Poštujte svećenički biljeg. Svećenici su Božji izabranici. Nikad ne govorite zlo o svećenicima. Ne stupajte u prijateljstvo sa neprijateljima svećenika. Slušajte uvijek, što vam kažu.

I sam vaš učitelj je namjesnik Božji. Imade djece, koja ni ne pozdrave svoga učitelja. Kako sam se divio jednom učeniku, koji je svake godine u jednom velikom gradu na određeni dan išao na groblje i tu položio krasan vijenac na grob svom starom profesoru. To je dijete, koje je znalo cijeniti svoga učitelja. Možda

imate kod kuće uz oca i majku i djeda i baku. I njih morate poštivati. Jedna poslovica veli: Starac je star kao crkva. Jednog dana su se djeca rugala nekom starcu, dovikujući mu koješta i bacala na nj kamenje. Bog ih je odmah kaznio očitom kaznom. Poslao je na njih dva medvjeda iz šume i oni se baciše na njih i razderaše ih. Nastojte draga djeco, da ih razveselite poput one čestite djevojke, koja je susrela na ulici staricu, kako nosi tešku košaru, pa joj je prišla i rekla: Gospođo, ja sam mlađa od vas, dozvolite mi da vam ja ponesem košaru. — Tako morate i vi činiti. Ili kao onaj student, koji je ugodno sjedio u vlaku, ali kad je vidio starca, kako se popeo, ustade i ponudi mu svoje mjesto veleći: Ja sam mlađi i mogu stajati. Pa ako netko od vas postane kasnije naučnik ili sluškinja u čijoj obitelji, onda vam gospodar i gospodarica zamijenjuju Boga, pa se njima morate pokoravati i slušati ih kao svoje roditelje.

5. zapovijed: Bližnji. Djeca Božja ljube i drugu djecu.

Pitajte se: »Kako se vladam prema djeci nebeskog Oca«? Kćerkica jednog francuskog kralja jednom se jako rasrdila na svoju služavku, pa joj povika: »Vi ste zaboravili da sam ja kraljeva kći«! — Služavka joj odgovori: »A ja kći Boga, a to je još više«. — Vaš brat, vaša sestra, ovaj dječak, kojeg sretnete na ulici, sve su to kraljeva djeca, da, dapače djeca Božja. Kad susretate druge pod tim vidikom, nećete nikada biti u napasti da ih žalostite. Onda ćete ih ljubiti od srca. Zato se dobro pitajte: Jesam li ja katkada prouzročio trpljenje svom bratu, sestri, drugovima? Jesam li se s njima svađao, tukao ih, navodio na laž, na proždrljivost, na besramne čine? Svi ovi grijesi protiv ljubavi ne vrijeđaju samo one, koji su djeca Božja nego i njihova Oca, koji je na nebesima. Životinje nisu djeca Božja; ali je Otac nebeski, koji je vas stvorio i njih stvorio. I zato ne smijemo nikada mučiti životinje. Činite kao veliki sveti Franjo Asiški. Kad bi vidio crva, kako gmiže putem, uzeo bi ga, prenio na livadu, bojeći se da ga ne bi prolaznici zgazili cipelom, ili točak od kola.

Ukratko: U 4 zapovijedi vas ispit savjesti pita, kako ste se vladali prema namjesnicima nebeskog Oca, prema svojim roditeljima, prema svom župniku, prema svojim učiteljima.

U petoj zapovijedi se pokazuje slika grijeha protiv bližnjega. Iskreno se pokajmo s posebnom žalošću, radi svega što smo počinili na ovom području. Jer istim udarcem, kojim pogađamo jedno dijete Božje, pogađamo i našeg nebeskog Oca.

XXIII

TVOJE VLADANJE PREMA SAMOM SEBI?

Od šeste do devete zapovijedi: post i oholost

Šesta i deveta zapovijed nam postavlja ovo pitanje: Božje dijete, jesi li čisto i nevino? Čisto u mislima? Čisto u pogledima? Čisto u riječima. Čisto u ušima? Čisto u svojim djelima?

Naš nebeski Otac je duh. On nema tijela. Čisti duh. Budimo zato i mi čisti. Čisti u svojim mislima. Čisti u razgovorima, čisti u svojim djelima. Takvu djecu ljubi Otac. Čistoćom mi postajemo slični svom nebeskom Ocu. U Svetohraništu, vi to djeco znate, nalazi se zlatni ciborij, u kojemu je živi Isus pod prilikom Hostije. Radi prisutnosti Gospodinove on se pokriva skupocjenom svilom. Po svetom krštenju i vaše je tijelo postalo kao živi ciborij ili počivalište dragog Boga. Eto zato treba da se i vi prekrivate jednom koprenom. U Africi je sunce mnogo toplije nego ovdje. Da ih sačuva od pogibije od vrućine, dragi Bog je tim malim crnčićima rekao po glasu savjesti u dubini srca: Vi se ne morate odijevati kao djeca hladnih krajeva. Ipak i vi u Africi morate svoje tijelo odjenuti nekom odjećom. — I ove dijelove tijela, koji se moraju pokrivati odjećom, vi ih ne smijete ni gledati ni dirati. Vi ih dapače ne smijete ni u pameti zamišljati, radi nekog osjećanja ugodnosti. Ako vam takve bludne misli samo dođu a vi ih niste tražili, budite mirni. Odvratite samo svoj duh i pomislite: Otac me nebeski gleda. Ja želim biti njemu sličan. Ja želim ostati njegova slika.

7. zapovijed hoće da djeca Božja budu poštena i da poštivaju svačije dobro.

Nebeski je Otac podijelio dobra koja je stvorio svojoj djeci. Vi ste primili razne predmete od svojih roditelja. Ti su predmeti vaši, postali su vaše vlasništvo. Vaši su roditelji kupili mnoge stvari koje su oni opet platili svojim novcem. To je sve njihovo. Druge stvari stekao je otac radom svojih ruku. One su njegove. Sve ono, što vama pripada, zove se vaše vlasništvo, svojina. Sve ono, što drugima pripada, zove se tuđe dobro. Zato djeca Božja nemaju pravo da uzimaju od drugih makar što od njihova dobra ili vlasništva. Nemaju prava da to oštete ili da upropaste.

Kad se pomisli na dobrotu Oca, koji je pustio da se zemlja razdijeli njegovoj djeci, kako može netko željeti i htjeti prisvojiti

ono, što je dopalo drugom? Ali djeca koja misle samo na ljenčarenje i zabavljanje lako dođu na to da kradu.

8. zapovijed: Istina. Djeca Božja uvijek govore istinu. Ova zapovijed traži da uvijek govorimo kako i mislimo.

Naš nebeski Otac jest Bog istine. Laž mu je strašna, dok sotona, knez laži uživa samo u licemjerstvu. Djeca koja lažu, nisu više djeca Božja. Imade djece, koja smatraju laž sitnicom, jednostavno lakim grijehom. Ali i kad je laki grijeh, zar nam laž smije biti manje odvratan grijeh, jer nas čini sličnim sotoni, a briše u nama sličnost s nebeskim Ocem. Posebno će biti vaš grijeh težak, ako se radi o kleveti, a to znači lažno tvrditi nešto što pogađa vaše drugove.

U školi je netko uzeo kredu. Bio je to mali Mirko. No on to niječe. Učitelj ga pita, a on kaže da je to učinio Pavle. Drugi grijeh. I učitelj kazni Pavla. Mirko je tužio svog druga radi krivnje, koju nije učinio. Njemu nije dosta da se samo pokaje, nego se mora i ispovijediti. I potražit će učitelja, pa će mu kazati istinu.

U drugoj školi Makso je stvarno ukrao kredu. Primio je kaznu, koju je izvršio nakon što je obećao, da neće više to počiniti. Tako je krađa bila popravljena; to je naime upravo bila krađa, kojoj je krivac bio Makso. Ipak vi ćete paziti da o tom ne brbljate s drugima. O tom nećete govoriti ni u školi, ni u svojoj obitelji barem kad to ne morate. Djeca Božja rado šute o svojim međusobnim pogreškama. Ipak ako se od vaše braće ili sestara netko loše vlada kod kuće, vi ćete to morati reći svojim roditeljima, da bude kažnjen i popravljen. I ako netko od vaših školskih drugova navodi druge da zlo čine, vi ga morate prijaviti. Isto tako ako neki pokvarenjak navodi vas same na grijeh, morate to kazati svojim roditeljima. Inače i vi pristajete na grijeh.

Zapovijed o postu. Dokaz zahvalnosti prema Spasiteljevu Križu.

Tko ljubi Oca, ne može a da ne ljubi i njegova ljubljenoga Sina. Onoga, koji je na Veliki Petak prolio svoju krv. Smijete li kazati ne, kad vam svakog petka na usta svoje Crkve veli: »Moj sinko, iz ljubavi prema tebi ja sam prikazao onu veliku žrtvu. Molim te, iz ljubavi prema meni, da i ti sa svoje strane prikažeš tu žrtvu, uzdržavajući se da danas ne jedeš mesa.« Ima isprika: to je kad je vaš otac namješten na teškom poslu u tvornici i mora uzeti svoj obrok. On može posve mirne savjesti jesti meso. Isto tako bolesne osobe. Inače činite kao onaj francuski kralj u tamnici. Kroz tri dana nisu mu dali hrane. Napokon mu donesoše na tanjuru komad mesa i kruha. No bio je petak. Kralj vrati meso i zadrži samo kruh rekavši: Krist na križu bio bi zadovoljan, da je imao samo komadić kruha. — Ali nije imao ni kapljicu vode pa mu se oteo bolni uzdah: Žedan sam!

Glavni grijesi. — Djeca Božja čupaju iz svog srca i korijen grijehu.

Bila je u šumi divlja trešnja s granama punim plodova. Dijete upita majku: »Zašto su ove trešnje tako ružne?« Ona odgovori: »Zato, jer im je korijenje zatrovano«. — I u vašem srcu, draga moja djeco ima otrovnog korijenja. To su sve one sklonosti na zlo, kao na primjer: oholost, skupost, zavist, bludnost, neumjerenost u jelu i pilu, srditost i lijenost. Ove same sklonosti nisu još grijesi. Ali tko ne pazi na ovo zlo korijenje i pušta da se razvijaju te opake sklonosti, izaći će mnoštvo grijeha, koje one nose u svom krilu. Zato se ne zadovoljavajte samo time, da se čuvate grijeha, nego ih nastojte iščupati sve do korijenja.

Ukratko: 6. i 9. zapovijed traže od vas da budete čisti i nedužni kao vaš Otac nebeski. 7. i 10. vam vele: budite pravedni i poštivajte tuđe dobro. 8. vas veže uvijek i u svim okolnostima uz iskrenost. Zapovijed posta vas poziva, da pokažete Bogu svoju zahvalnost radi žrtve na križu. Glavni grijesi vas opominju, da se hrabro borite protiv korijena grijeha, koji su usađeni u vašem srcu.

XXIII

KAKVO POKAJANJE — TAKVA ISPOVIJED

1. Jednog lijepog proljetnog dana radio je neki čestiti čovjek u kamenolomu. Dok se je bio sagnuo radi svog posla, iz visine se otkide jedan kamen i sruši se na njega. Digoše ga na pola mrtva i odvedoše kući. Dođe svećenik, ali se čovjek nije mogao ispovijediti. Samo jedno jedino može: u srcu probuditi pokajanje. I to je dovoljno: svećenik mu dade odriješenje i grijesi mu se oprostiše. Kao što kaže poslovica: Nikakvo kajanje, nikakva ispovijed, dobro kajanje dobra ispovijed. — Imade okolnosti, koje ispričava ju od same ispovijedi, ali od pokajanja nikada.

Ako se jedno dijete nikako ne kaje, ni sam svemogući Bog ne može mu oprostiti grijehe. To je kao da kaže dragom Bogu: ja se

neću okaniti svojih grijeha, ja ostajem uz njih. Može dva sata ispitivati svoju savjest, čitav sat se ispovijedati, sve je to vrijeme izgubljeno, ako nema pokajanja. Nijedan grijeh nije oprošten, nego je tom nizu grijeha dodan još jedan više.

2. Pokajanje vam može biti savršeno ili nesavršeno. Najbolje je ujedno probuditi obadva.

Pred kojih stotinu godina prolazio je jednom bečkom ulicom sv. Klement Hofbauer. Priđu mu djeca da ga pozdrave, kad se najedanput podiže oluja. Svetac se skloni s djecom u susjednu crkvu. Munja i grmljavina se bez prestanka ponavljahu. I ona najhrabrija djeca bila su potpuno obuzeta strahom. Hoće li dragi Bog dopustiti i na njih grom, da ih kazni za njihove grijehe? Tada se jedan od njih približi svecu i povuče ga za odijelo rekavši: »Oče, ja se bojim, da će me dragi Bog udariti munjom radi mojih grijeha. Hoćete li me ispovijediti?« Svetac ode u ispovijedaonicu i ispovijedi ga. — Ovo je dijete imalo nesavršeno pokajanje, jer ga je na nj poticao strah. Ali je dobio odrješenje od grijeha, jer je i nesavršeno pokajanje dovoljno, da se dobije odrješenje. Ali mnogo je više potrebno savršeno pokajanje! To je lijepo kajanje, kako ga neki nazivaju.

Jednog je dana pošla na ispovijed u Tirolu jedna žena u crkvu, koja se nalazila visoko na brijegu. Put, koji je tamo vodio, bio je posut oštrim kamenjem. Žena je pošla bosa. Naskoro su joj noge počele krvariti, pa je svećenik upita: Gospođo, mora da vas jako bole noge. Ona upirući prstom u noge odgovori: »Tu me ne boli«, a onda pokazujući na srce — »nego tu, jer sam uvrijedila svog Spasitelja«. — Evo to je savršeno pokajanje, jer proizlazi iz ljubavi. Osim što je ono prouzročilo posebno veselje bož. Spasitelju, ono je i izbrisalo ne samo njene grijehe, nego posve ili djelomično i njenu vremenitu kaznu.

3. Kad idete na sv. ispovijed preporučam vam, da probudite najprije nesavršeno pokajanje, a onda savršeno. Mislite na svog nebeskog Oca i na Spasitelja na križu. Recite npr.: »Oče, koji kraljuješ na nebu, ti si mi poklonio život. Po svetom krštenju si mi dao ono, što je najveće i najljepše: božanski život. Tako sam postao tvoje dijete. Zločesto dijete sigurno, jer sam ti grijesima toliko boli nanio. Priznajem to Oče moj, i zaslužujem da me kazniš. No Ti si neizmjerna Dobrota, pa se nadam, da ćeš mi oprostiti. Kriste na križu, moj Spasitelju, ti si za me učinio to, što nije

nikada učinila ni moja majka. Ti si dopustio da Ti nabijaju na glavu oštru trnovu krunu. Ti si dopustio da na križ pribiju tvoje ruke i noge, dozvolio si da ti probodu grudi i otvore srce. Spasitelju moj, kolika je Tvoja ljubav prema meni! Milijune puta nadilazi ljubav moje vlastite majke, dopusti mi da ti kliknem s očima uprtim u tvoje Srce s otvorenom ranom: Isuse, ja te ljubim, ja te ljubim iz dna srca svoga. Nakon ispovijedi ću ti dokazati, da to nije bila pusta rječ. Ozbiljno sam odlučio da u buduće neću više griješiti, da ću sve ove grijehe izbjegavati. Ja ih mrzim iz svega srca svoga.

Ukratko: Pokajanje je bitni uvjet dobre ispovijedi. Ispovijed bez pokajanja nije ništa. Nijedan grijeh nije oprošten. Samo je svim ostalim grijesima dodan jedan novi i teški grijeh.

XXIV

DOBRA ODLUKA

... U alpskim vrhuncima neki je putnik pao s jedne pećine u ponor. Tu leži s prebijenim nogama. Tako mi djeco, izgleda i grješnik kao ovaj čovjek na dnu ponora, a ispovijed je kao Spasitelj, koji će ga odatle izbaviti. Da se duša pripravi na to spašavanje trebaju joj dvije ruke. Jedna je pokajanje, a druga je dobra odluka. Radije ćemo reći, da je pokajanje i prava odluka jedna te ista jedina ruka. Jer gdje se nalazi pokajanje, tu je i prava odluka.

Prava odluka je sestra pokajanja. Pokajanje je brat odluke. A brat i sestra se nježno ljube pa idu uvijek jedno s drugim pod ruku. Komu se iz dubine srca izvija žalosni poklik: Ah, kamo sreće da nisam nikad počinio grijeha, isto je kao i da obećaje, da ih neće nikada počiniti. Da prava odluka bude valjana mora ispunjavati tri uvjeta.

1. Mora izlaziti iz srca. Čitamo u jednom priči, kako je jednog dana ušao u ispovjedaonicu vuk, da se ispovijedi. Priznade da je ukrao jednu ovcu i da ju je razmrcvario. Ispovjednik ga strogo ukori. Dok je on još govorio, opazi vuk kako ispred crkve prolazi stado ovaca. Tada reče svećeniku: »Požurite, požurite, inače ću prekasno stići«. — To je djeco moja, samo priča. Vuk se ne može

ispovijedati. Ali on vam pokazuje, da nije dosta samo vrškom svojih usta reći svoje grijehe, i da ih neću više činiti. Prava odluka mora biti iskrena i mora biti upisana u srcu. Ispovijed bez takve odluke jest laganje. Ne vrijedi ništa. Tko ima ispovijediti teških grijeha, on mora stvoriti ovu odluku: »Ne, ja neću više počinjati **teških** grijeha«. Kršćanin koji se ispovijeda da je izostajao od sv. mise nedjeljom svojom krivnjom, a nije odlučio da će odsele svake nedjelje prisustvovati svetoj misi, ne ispovijeda se dobro. Tko goji u srcu mržnju prema svom bližnjem a neće da je odstrani, ne ispovijeda se dobro. Tko je krao a neće da povrati, ne ispovijeda se dobro. Napokon kad imamo teški grijeh ispovijediti, treba čvrsto odlučiti izbjegavati sve prigode, koje bi nas mogle ponovo navesti na grijehe.

Poznata vam je ona priča o mišu, koji videći mišolovku pomisli: »Ah, ne, nisam ja tako lud«. I rugajući se mišolovki poče se olako igrati i skakati. A zatim se predomisli i reče: »Možda bih mogao malo pružiti s opreznošću svoju njušku i okušati slaninu. Usta me škaklje i izgleda mi da je ukusna«. Približi se. Klap, i miš se uhvati. Dobro zapamtite da ni iza ispovijedi neće đavao prestati da vam stavlja svoje zamke. Ne idite tamo, gdje vreba na vas opasnost, da padnete u grijeh.

Bježite od nevaljalih drugova. Ne idite u ona kina, koja su za vas već bila prilika za grijeh. Čuvajte se kuće, gdje se mogu vidjeti ili se u njoj prave nevaljale stvari. Ako se koji vaš drug razboli od difterije, vi ćete se dobro čuvati svakog razgovora s njime radi opasnosti zaraze. Pokvareni drugovi su opasniji negoli difterični.

Neki mladić bio je veoma blijed pa pođe liječniku, a ovaj čim ga je vidio ustanovio je bolest pluća, pa mu odmah naredi: »Više ne pušiti, kretati se po čistom zraku, piti mnogo mlijeka, obilno se hraniti ...«

Svećenik u ispovijedaonici jest liječnik duša. Lijekove, koje on propisuje protiv grijeha, dobro zapamtite, da se možete vjerno njima služiti. Možda će vam svećenik reći: »Trebaš se češće ispovijediti i nastojati bolje moliti. U času napasti upravi prema nebu koju strelovitu molitvicu. Treba ići svake nedjelje na sv. pričest. Ako je vaša odluka dobra, onda nećete izbjegavati poslušnost svećeniku.

2. Prava odluka mora biti djelotvorna.

Oni koji jednostavno vele: »Neću više počinjati svojevoljnih grijeha«, — slab će uspjeh imati.

Brzo će se vidjeti, da li su iskreni, ako im je od jedne do druge posve mali napredak ili nikakav. To je na koljenu htjeti prelomiti svežanj prutova. Ako ih uzimaju jedan po jedan, posao će biti brzo gotov. Tako morate i vi činiti sa svojim lakim grijesima. Vi nećete jednostavno reći: »Gospodine, ja neću više počiniti svojevoljnih grijeha«. — Vi ćete uzeti ove grijehe jedan po jedan polazeći od svoje glavne pogreške. Svako jutro ćete obnoviti svoju dobru odluku i molit ćete kod sv. pričesti Gospodina, da vam pomogne. Sveti Ciprijan nam pruža ovu lijepu sliku prvih kršćana, koji su dolazili na sv. pričest. Odlazili bi od stola Gospodnjeg poput lavova, koji rigaju vatru. — Budite poput njih. Pa primite sredstva koja vam označi ispovjednik, kojima ćete pobijediti svoju glavnu pogrešku.

3. Neka vaša dobra odluka bude trajna.

Ima li se smisla boriti tri dana, a četvrti dan se predati? Ako vam se dogodi da opet padnete u svoje običajne grijehe, nemojte nikada sustati. Probudite u sebi osjećaje savršenog pokajanja i ponovo se ohrabrite. Dobar kršćanin padne, ali se i digne. Ako ne uspijete prvi put, jednog ili drugog dana vi ćete sigurno postići svrhu.

Sin nekog kralja pošao je da osvoji neko veliko carstvo, ali je bio potučen. Očajan pošao je da baci oružje i da se dadne u sramotni bijeg, kad mu pogled pade na jednog mrava. Vukao je veliko zrno žita, pa se ta životinjica mučila da se popne na zid. Dvadeset puta je pao na zemlju, dvadeset puta se digao, dok se na koncu nije skupivši sve svoje sile ipak uspeo na zid. To je bila svjetlosna zraka za kraljevića, koji nanovo uze u ruke oružje, vrati se u boj i pobijedi.

Ukratko: Da pokajanje bude pravo i potpuno, treba mu pridružiti i dobru odluku. Shvatite tu odluku ozbiljno. Recite Gospodinu: Ja neću od sada počinjati teških grijeha, a ni svojevoljnih lakih. Obećajte mu još, da ćete izbjegavati sve prigode, koje bi vas navele na grijeh, dodajući, da ćete marljivo upotrebljavati sredstva, koja vam ispovjednik pokaže. (Gorljivije moliti, češće se ispovijedati, češće se pričešćivati).

XXV

BUDITE ISKRENI

»Nikada ne slušajte sotonin nagovor«.

1. U stolnoj crkvi sjedio je i ispovijedao djecu jedan sveti sv
ćenik. Slučajno podigne oči i pogleda, kad opazi sotonu kako id
od jednog djeteta drugom. »Sotono, upita ga svećenik, što radiš n
ovom svetom mjestu«? — »Šapćem na uho srca svakom od njih
Nemoj reći sve, osobito ono, čega te je stid«. — Nato ustade sve
svećenik, napravi znak križa nad djecom i nestane sotone. Nako
toga su djeca jedno za drugim ulazili u ispovijedaonicu i divno s
ispovijedala. To bijahu prava Božja djeca. Djeco, ako vam se ik
da dogodi, da čujete glas: »Ne, toga ne ispovijedaj«, — onda zna
te odakle dolazi i odvratite sotoni: »Ti si me zaveo da sam sagr
ješio. Nećeš me zavesti i drugi puta« — Sramota je grijeh poč
niti, a nije ga sramota ispovijediti. Tko neće priznati, bit će b
čen u oganj. Bolje sve reći nego li vječnu sramotu nositi. Što ć
misliti ispovjednik, kad mu vi sve priznate? On će se jednosta
no veseliti nad vašom iskrenošću i nad tim što ste opet posta
dobra djeca Božja sa čistim i sjajnim srcem.

2. Slušajte glas svoga anđela čuvara, koji vam govori: »Isp
vijedi svoje smrtne grijehe. Tko namjerno i brižno krije jedan te
ki grijeh, on se nevaljalo ispovijeda. On je svim ostalim grijesim
dodao još jedan teški grijeh. Neka se žuri da još jedanpu
sve točno ispovijedi. Na samostanskim vratima poku
jednog dana neki sedamdesetogodišnji čovjek i zatraži da se is
povijedi. Čitavim je tijelom drhtao. Redovnik, koji mu je otvori
upita ga: »Od kakve vi bolesti bolujete? Možda od živčane?« –
Ne, odgovori čovjek, evo već osamnaest godina nosim u duši jeda
grijeh, koji sam zatajio na ispovijedi. I od tada nemam mira n
časak. — S divnim skrušenjem ispovijedi se i u srce mu se vra
veselje. — Ako ste i u više uzastopnih ispovijedi prešutjeli ko
grijeh, morate ponoviti sve grijehe od zadnje ispovijedi. Nemoj
zaboraviti da kod smrtnih grijeha treba reći točan broj. Nije dos
reći: često, rijetko, jedanput ili dvaput na sedmicu. Ako ne zna
tačno, onda recite »od prilike«. Onaj, tko ne čini tako lako tešk
grijehe, on će se lako sjetiti. Da nešto bude teški grijeh, treba d

bude prestupak zapovijedi u velikoj stvari, s potpunom sviješću i s potpunim pristankom volje. A to je onda, kad vi vrlo dobro znate da je to teška stvar, pa se ipak odlučite da je počinite. Teška je stvar, kad recimo svojom krivnjom izostanete od nedjeljne sv. mise, ako bližnjem ukradete veliku svotu, ako svojevoljno sagriješite protiv sv. čistoće.

Što se tiče lakih grijeha, potrebno je znati, da njih možemo i ne moramo ispovijediti. Ipak vam stavljam na srce da i njih ispovijedite, tako da vam savjest bude potpuno čista. Ako netko neće da ih ispovijedi osim možda jednog ili drugog, neka izabere svoj glavni grijeh pa neka nadoda grijehe, koji iz njega proistječu.

Čin savršenog pokajanja, koji probudi navečer iza ispita savjesti, izbrisat će ostalo.

Ako mi želimo biti prava djeca Božja, nećemo se zadovoljiti samo time da ispovijedimo samo svoje grijehe, nego ćemo iznijeti ispovjedniku i teškoće, koje nam valja nadvladati, svoje napasti. Mi ćemo mu ih reći, koje smo imali od zadnje ispovijedi, svoju borbu protiv glavne pogreške, svoja uznemiravanja, svoje duševne borbe.

3. Kad budete potpuno iskreno izložili stanje svoje savjesti, budite onda potpuno mirni. Vi ste učinili što ste morali. Onda će i dragi Bog dati sa svoje strane ono, što on mora. Dok sam bio još student, dao mi je jedan svećenik ovaj savjet: Kad ispovjednik podigne svoju ruku iznad vas izgovarajući riječi odrješenja, zamislite se u tom času da u vašu dušu teče Krv Isusova. I to nije samo lijepa slika, nego živa istina. Ispovijed je sakramenat, sakramenat pokore, a tamo gdje se podjeljuje jedan sakramenat, tu uvijek u dušu teče Krv Kristova za njezino očišćenje i posvećenje. Kakvo veselje treba da obuzme naša srca u času kad se nad našom glavom izgovaraju riječi oproštenja. Samo nam preostaje da se zahvalimo. Imade čestite djece, koja će se nakon ispovijedi zahvaliti svećeniku. Još je bolje to učiniti prije nego što napustite ispovijedaonicu pa reći: Hvala lijepo ili još: Bog vam platio.

Ukratko: Za oproštenje teških grijeha neophodno je potrebna iskrena ispovijed. Korisno je ispovijediti i lake grijehe. Govorite ispovjedniku i o svojim kušnjama. Što se iskrenije izjadate, to će vam snažnije pomoći ispovjednik.

XXVI

ISPOVIJEDAJTE GRIJEHE ONAKO, KAKO STE IH POČINILI

Neka majka imala je osmero djece i nijedno nije bilo nalik na drugo. Jedno je imalo crne oči, a drugo plave. Jedno je imalo smeđe kose a drugo plave. Makar su imali svako dušu i tijelo, međusobno su se razlikovali. Tako je to htio i dragi Bog. Djeca se međusobno razlikuju bojom kose, očiju i još koječim. Jednako se moraju i u ispovijedi razlikovati priznavanjem i vrstom počinjenih grijeha. Imade djece, koja čitaju svoj ispit savjesti, a ne osvrću se pri tom na one, koji im terete savjest. Tako se oni redaju sve po istom kalupu, pa svećenik iz tog skupa ne može saznati prave grijehe pokornika pa mu i prema tome ne može dati odgovarajuće savjete. Na ispovijedi treba reći samo grijehe koji su počinjeni, a ne druge. Pa kad istražujete svoje grijehe s katekizmom u ruci otvorenim na stranici gdje je ispit savjesti, čitajte jedan grijeh za drugim i pitajte se: da li sam ja počinio taj? Ako jeste, zapamtite ga da ga znate reći ispovjedniku. Još više, vi ćete reći i okolnosti, koje su ga pratile. Dobro je, dapače je i potrebno, da napamet znamo ispit savjesti. Ali ipak ne treba sad ispovijedati svoje grijehe riječima iz tog ispita savjesti, nego svojim vlastitim. Vi morate reći, kako vam je to došlo, i kako je prošlo. Da znadete najbolji način ispovijedanja, ja ću vam taj uzorak staviti pred oči, a vi ga možete ako hoćete skratiti.

Zadnja mi je ispovijed bila prije četiri tjedna, trudio sam se. Glavna mi je pogreška neposlušnost. Prve sedmice sam je uspjevao izbjegavati, a kasnije sam ponovo zapadao.

1. Zapovijed: Molitva.

Slabo sam se molio, često sam propuštao jutarnju molitvu, kasno sam se dizao, pa se nisam molio prije škole. Gotovo sam uvijek obavljao večernju molitvu. Često sam propuštao molitvu prije i poslije jela. Kod molitve sam najvećim dijelom rastresen, i obavljam je samo usnicama. Čvrsto sam odlučio da ću odsada bolje moliti. Prije početka molitve zazvat ću Boga i reći: Gdje god bio, što god učinio, budi mi Bog, budi mi Otac.

2. zapovijed: Sveto ime Božje.

Ime sam Božje izgovarao u srdžbi, no najvećim dijelom nisam se čuvao, kad nešto ne ide. Ako mi se dogodi, da to ponovo počinim, odmah ću Bogu upraviti znak pokajanja.

3. zapovijed: Nedjelje i zapovjedani blagdani.

Nisam propuštao nedjeljnu i blagdansku sv. misu. Ali jedanput sam mislima bio daleko od crkve. Navodio sam oko sebe drugove da brbljaju.

4. zapovijed: Roditelji i poglavari.

Majka mi je toliko puta rekla: »Ako tako nastaviš svojom neposlušnošću, na koncu ćeš me u grob strpati prije vremena«. I ja sam i dalje jedanput ili dvaput na dan bio neposlušan. To je mami zadavalo mnogo muke. Jedanput sam prema njoj bio tako drzak, da je plakala. Kad se vratim kući, molit ću mamu za oproštenje i obećat ću joj da joj neću više zadavati muke.

5. zapovijed: Bližnji.

Gotovo svaki dan sam se svađao s bratom. Ne mogu ga trpjeti. Mama nam je često govorila: »Kod nas će biti mir i veselje, kad se vi budete slagali«. Sjećam se, da sam jednog dana izmlatio jednog druga i da sam ga jako ražalostio. Sutra ću ga potražiti i zamoliti za oproštenje.

6. i 9. zapovijed: Čistoća.

Protiv ove zapovijedi nisam počinio ni jednog grijeha.

7. i 10. zapovijed: Tuđe dobro.

Jedanput sam uzeo jedan kolač iz kuhinje.

8. zapovijed: Istina.

Jedanput sam otvoreno lagao mami. Zakasnio sam iz škole, pa sam se htio opravdati, pa sam lagao. Drugom zgodom sam bez potrebe tužio druga učitelju. Bio je kažnjen, a to mi je poslije bilo žao. Post. Ništa.

Glavni grijesi: Srdžba mi je glavna pogreška. Osam dana iza ispovijedi mi je dobro prošlo. Zatim sam opet pao u stari običaj. U budućnosti, kad osjetim, da me obuzima srdžba, zatvorit ću usta i misliti na Isusa na križu i reći: Gospodine, ja ti se klanjam i ja te ljubim; ja želim vršiti samo tvoju volju.

XXVII

NE ZABORAVITE SVOJU POKORU

1. Neki griješnik potraži jednog dana u pustinji pustinjaka i zamoli ga da ga ispovijedi. Za pokoru mu dade jedan Očenaš. »Ništa više« — upita pokornik? — Ne, reče mu sveti pustinjak.

Ali ga treba dobro izmoliti. Čovjek klekne na pustinjski pijesak, sklopi ruke, uzdigne oči prema nebu i počne Očenaš. Jedva što je izgovorio zadnju riječ, sruši se mrtav. Svetac ugleda dušu svog pokornika kako bijela poput goluba leti u nebo. Kao što se u ispovijedi opraštaju grijesi, tako se u pokori oprašta vremenita kazna za grijehe. Eto zato ni njegova duša nije morala proći kroz čistilište, nego je odmah pošla putem neba. Razumijete li sada, zašto vas ispovjednik nikad ne pusti iz ispovijedaonice, a da vam ne naredi pokoru? On u svom djelu ide do kraja oproštenja, jer osim grijeha imate i vremenitu kaznu. On vas želi sačuvati od čistilišta. Zato ćete vi rado primiti naloženu malu pokoru. Imade djece, koja nakon ispovijedi reknu svećeniku: »Molim vas oče, dajte mi veću pokoru!« — To je vrlo dobro, da i vi, bilo koliko sami sebi nametnete još štogod za pokoru. To mogu biti litanije, nekoliko desetaka krunica, ili nakon obavljene ispovijedi Križni put. Ne odlazite prebrzo iza ispovijedi iz crkve. Ne možete svom nebeskom Ocu učiniti većeg veselja, nego li da ostanete uz njega u molitvi sa svojom čistom dušom. Nikada vas neće blagohotnije uslišati nego li u tim časovima iza ispovijedi.

2. No vaša se pokora ne smije samo sastojati u molitvi. Ona mora biti djelo, žrtva, trpljenje. Iz ispovijedi morate ponijeti duh pokore, koji će vas voditi, da vam život cvate djelima zadovoljštine.

Sveti je Alojzije pripovijedao, da je u životu počinio samo dva laka grijeha. Prvi, kad je nekom vojniku ukrao malo baruta. Drugi, kad mu je upravio drske riječi. No tada je bio posve mlad i jedva da je bio svjestan da je učinio zlo. Ipak radi ova dva mala grijeha čitav je život činio veliku pokoru. Kao knežev sin imao je slugu. Svaki put, kad bi htio moliti, ovaj bi mu pod koljena stavio meki jastučić, ali bi ga svaki put Alojzije odbacio ispod nogu pa klekao na golu zemlju. Često bi se dizao u noći na molitvu. Dva dana bi postio u tjednu i kroz ova dva dana bi uzimao samo tri komadića kruha umočena u vodu. Nije imao u krevetu nikakvog mekog i toplog pokrivača, pružio bi se na jednostavnoj daski da spava.

U osamnaestoj godini ostavi dvorac i pođe u samostan. Tu mu je bilo najveće veselje, da radi najniže poslove, kao mesti hodnike i sobe, prati umivaonike, prati suđe. Kad je Rimom harala kuga, ovaj kneževski sin sam je dvorio zaražene, dok se i sam nije zarazio. Strahovito je trpio, ali se nikad nije potužio. Sve je

podnosio za pokoru grijeha. Kako razumjeti da je jedan sv. Alojzije činio takvu pokoru? Znao je on, da je Bog beskrajno pravedan i da kažnjava i najmanje prekršaje. Odlučite samo: »Odsada ću bolje paziti na sebe i svojevoljnom pokorom ću zadovoljavati božanskoj pravdi«. Ako se traži od vas kakova žrtva, ako vam je štogod pretrpjeti, rado to primite i prikažite kao svoje čistilište na zemlji...

No ima jedna pokora, o kojoj vam još nisam govorio. To je pokora grešnika, što si bio prije ispovijedi, da poslije postaneš svetac. To je najljepša pokora. To je bila pokora sv. Petra. On se odrekao Isusa, sigurno veliki grijeh. No kakvo mu je bilo kajanje? Takvo, da je postao svetac. On je poslije samo činio protivno od onoga, što je prije činio. Čujete li? Prije svoje ispovijedi griješnik a poslije svetac... Ako ste se ispovijedili, da ste izostali jedne nedjelje od sv. mise, druge nedjelje slušajte dvije sv. mise, prikazujući sa svećenikom Presv. Žrtvu, kao što su to činili sveci. Možda ste žalostili roditelje? Poslije ispovijedi im pokažite svoje kajanje, kao što su to činili sveci. Ne pitajte se: »Što moram činiti prema roditeljima, da ne budem kriv«? Nego se radije pitajte: »Što moram činiti, da udovoljim svim njihovim željama?« Ako ste se svađali s braćom i sestrama, vratite se kući i mislite: »Kako je lijepo s braćom i sestrama živjeti u miru i ljubavi«. Ponavljam: prije ispovijedi ste bili grešnici, poslije nje morate postati sveti. To je najljepša pokora. To znači prenijeti svoje čistilište na zemlju.

Ukratko: Tko je zgriješio, mora zadovoljiti, to znači, činiti pokoru. Pokora, molitva koju vam svećenik naredi, neće vam zadati mnogo muke. Zato je dobro, da i vi sami znadete drage volje učiniti koje pokorničko djelo, kao što je jednog dana iza svoje ispovijedi slušati svetu misu i tu skupa sa svećenikom prikazati predragocjenu Krv Spasiteljevu. Kod stola pravite male žrtvice. Najbolja pokora je raditi, da se iz temelja popravite. Da od grešnika, što ste bili prije ispovijedi, poslije postanete svetac.

XXVIII

SPOMEN NA ISPOVIJED

Kad djeca idu s roditeljima na lijepe izlete, rado s njih donose kući uspomene. To bude cvijeće ili razno poljsko bilje sa zelenim

lišćem, koje urede kao lijep buket. Žele sačuvati lijepu uspomenu na taj dan. Kad im pogled padne na taj buket, sjete se svega onoga čemu su se divili, radosti, koje su kušali. Danas bih vam, djeco, napuštajući ovaj predmet o ispovijedi htio napraviti i staviti vam u ruke jedan buket, kao uspomenu na ispovijed. Htio bih vam uliti u dušu srž nauke, koju sam vam iznio. Uzmite ovu uspomenu svaki puta, kad se spremate na ispovijed. Pročitajte je polako, pažljivo.

Prava djeca Božja ne DRŠĆU pred ispovijeđu. Oni se radije vesele zbog misli, da idu Ocu. On je tako dobar nebeski Otac. On bdije nad nama i tako je sretan, kad mu dolazimo na dobru ispovijed. Ona će biti dobra, ako ispunimo ovih pet uvjeta.

1. Moliti. Tko želi obaviti dobru ispovijed, treba mnogo milosti. Za grijeh ne treba nikakve milosti. Ali da ga se oslobodimo, treba mnogo pomoći Božje. Početi dakle molitvom, zazivajući Duha Svetoga. Tada ćete spoznati zloću svojih grijeha i požaliti ih. Budite iskreni u priznanju i odlučite da se popravite.

2. Znajte, ako se svaki mjesec ispovijedate i svake večeri brižno pogledate dnevne grijehe, dovoljno će vam biti deset minuta, da ispitate savjest. Uvijek se možete služiti onim obrascem ispita savjesti, ali se služite njime s razumijevanjem, čuvajući se da ne ispovijedite sve, što u njem stoji, i tako se optužujete za grijehe, kojih niste počinili. Kadgod pročitate koji grijeh, pitajte se: »Jesam li ga počinio ili ne«? Ako niste, samo ga preskočite, a ako jeste, onda ga zapamtite, da ga možete reći na ispovijedi.

3. Kajanje i odluka. Kakvo pokajanje, takva ispovijed. Tko dolazi na ispovijed bez kajanja, tomu ni sam Bog sa svom svojom svemoći ne može oprostiti grijeha. Pokajanje koje je samo na usnicama, nije dovoljno. Mora izlaziti iz srca. Bolje je odmah pobuditi savršeno pokajanje. S očima uprtim na križ, postavite si ova dva pitanja: »Što je učinio Isus za mene? I šta sam ja učinio za Isusa?« Tko je svojevoljno počinio teški grijeh, on je tako rekuć nanovo razapeo Spasitelja. Svojevoljni grijeh jest kao novo trnovo krunjenje, kao novi udarac kopljem u srce. Nakon zaziva Duha Svetoga i nakon što smo dobro uvidjeli narav grijeha, kako je lako i kako se brzo može pobuditi pravo pokajanje.

Uz dobro pokajanje je vezana i čvrsta odluka. Stvorite najprije ovu općenitu odluku: »Nikada Te više, Isuse, neću uvrijediti ni jednim svojevoljnim grijehom«. — A zatim dodajte ovu posebnu: »Obećajem Ti, Isuse, da ću se navlastito čuvati svoje glavne pogreške.«

4. Ispovijed. U ispovijedaonici imajte dobro na pameti, da ste dijete Božje, pa govorite svom ispovjedniku iskreno i otvoreno, kao što kod kuće razgovara dijete sa svojim ocem. Recite svoje teške grijehe i uz njih broj, koliko ste koji puta učinili. Dodajte i lake grijehe, ali ne morate govoriti njihov broj. Dosta je reći: »Često«, a to znači od prilike jedan ili dva puta na sedmicu ili na mjesec. Ispovijediti valja dakle sve grijehe, koje ste počinili, i samo njih s okolnostima, koje ih prate, i to jednostavno, iskreno i kratko.

5. Pokora. Nakon svoje ispovijedi, ako imate vremena ostanite bar četvrt sata u crkvi. Nanovo pročišćeni, postali ste opet pravo dijete Božje. Pribavili ste svom nebeskom Ocu posebno i veliko veselje. Veselite se onda u dnu duše, jer su vam grijesi oprošteni. Zahvalite se Bogu, što vam je bio tako milosrdan. Izmolite jedan Očenaš u zahvalu za svog ispovjednika. Ali najprije izmolite pobožno pokoru, koja vam je naređena. Povjerite dobrom Spasitelju dragovoljne pokore, koje ste odlučili preko tjedna izvršiti, da ćete prisustvovati sv. misi i pričestiti se, da ćete činiti male žrtvice kod stola... Povjerite svom nebeskom Ocu, kojeg ćete se kamenja spoticanja čuvati, i sredstva koja ćete za to upotrijebiti. Prije nego što se zaputite kući, posvetite dragom Bogu svoje tijelo i dušu, svoj razum i volju.

Na koncu još dodajte: »O Marijo, Majko Božja, daj da budem posve Tvoj!« — Onda nećete više sebi pripadati, nego ćete pripadati Mariji. Reći ćete: »Ja sam njezino vlasništvo i ona me mora čuvati i štititi kao svoje vlastito dijete«.

XXIX

ISPOVIJED

Prvi nagovor djeci za prvu sv. Pričest

1. Veselite se, približuje se dan vaše prve ispovijedi. Djeco, Spasitelj nam je pripovijedao mnogo lijepih prispodoba. Jedna od najljepših je o rasipnom sinu. Neki Otac imao je dva sina. Stariji mu je bio vjeran, a mlađi nevjeran. Ovaj jednog dana reče ocu:

»Ne sviđa mi se više kod kuće. Daj mi moj dio baštine, i ja odoh u službu drugome«. Otac je bio žalostan zbog odluke ovog nevaljalog sina. Dade mu njegov dio i ovaj nevjerni ode u tuđinu. Prvi su mu dani bili, kako je i sanjao. Novaca je imao, pa je mogao kupovati, što je god poželio: lijepo odijelo, slatkiše... Ali brzo se novčanik isprazni. Kad više nije imao čime kupiti ni komadić kruha, sjeti se dobrog oca i odlučno reče: »Ustat ću i vratit ću se očevoj kući«. — Koji je to Otac, o kojem se ovdje govori? Nije to zemaljski otac, nego Otac nebeski. A kakvog sina opisuje ovdje Spasitelj? To ste vi. Na dan vašeg krštenja Bog je postao vaš Otac, a vi njegova djeca. Dok ste bili mali, bez teškoća ste slijedili svog nebeskog Oca. Ali kad ste narasli, u svojoj šestoj, sedmoj ili osmoj godini i vi ste učinili kao rasipni sin, niste htjeli slušati. Otac nebeski vam je govorio: »Klekni za jutarnju, za večernju molitvu«, a koliko ste mu puta okrenuli leđa? Otac nebeski vam je govorio: »Hajde, budi sabran i pobožan u crkvi«. A koliko ste puta mjesto toga brbljali, igrali se? Otac nebeski vam je govorio: »Moje dijete ne laže«, a vi ste gomilali laži. Svakim grijehom, koji ste počinili, vi ste nanijeli, moja djeco, udarac svom nebeskom Ocu. I poput rasipnoga sina vi ste ga ostavili. Tko je slijedio rasipnog sina u zabludama, mora ga slijediti i u pokajanju. Rasipni se sin vratio svom Ocu.

On je žurno pošao ispovijediti se. Bez straha, bez ustručavanja nego još dapače veselo. On je ponavljao: »Dragi Bog je moj Otac, a ja sam njegovo dijete«. Ići na ispovijed, znači ići svom Ocu, a Otac je dobar za svoju djecu. On ih ne udara. On ih ne proklinje. On čeka svoje dijete i srce mu podrhtava od veselja, kad vidi da mu se dijete vraća i govori: »Oče kako mi je teško, što sam te ražalostio!« — Moja djeco, ne bojte se ispovijedi. Naprotiv, veselite se. Vaš ispovjedni dan mora vam uvijek biti svečan dan. Vi idete kući, svom Ocu, koji vas čeka, da vašoj duši dade svoju haljinu.

2. Ne zaboravite moliti prije nego idete na ispovijed. Krasna je slika, koja prikazuje prizor rasipnog sina. Tu se vidi, kako se oprašta sa svojim drugovima, da se povrati svom Ocu. A što čini kod svog povratka? Baca se na koljena i sklopljenim rukama i očima uprtim prema nebu moli: »Oče, po krštenju sam postao Tvoje dijete, ali sam bio nevaljalo dijete, pao sam u grijeh. To sam mogao počiniti bez Tebe. Sad bih se htio osloboditi toga, ali to ne mogu postići bez Tebe. Priteci mi Oče, u pomoć, molim te, pomozi mi da se dobro ispovijedim«.

Dobro pogledajte djeco, što vas uči rasipni sin prije ispovijedi: treba se moliti. Bez njegove pomoći mogli ste pogriješiti, ali njemu se vratiti ne možete, ako vam On ne pomogne.

I On će vam pomoći. Zato mu se ovako ili kako drugačije slično molite: Oče, ja sam opet uprljao svoju dušu blateći je grijehom! Oh, kako bih je htio očistiti. Pomozi mi, moj Oče, pošalji mi u srce Duha Svetoga koji s tobom stanuje u nebu. Reci mu da mi pomogne.

3. U Evanđelju nam Spasitelj pripovijeda ovu prispodobu: Neka žena je izgubila zlatni dukat. Traži ga, ali se već smrklo pa upali svjetiljku i svuda okolo nosa to svjetlo. Najednom joj nešto zasvjetluca; žena je našla svoj dukat. Djeco moja, kad idete na ispovijed, morate prvo istraživati svoje grijehe. No u vašoj je duši mrak pa ih nećete naći. Treba vam svjetla. Ne električnog svjetla, koje nam svijetli u sobama, nego svjetla, koje odgovara tmini duša. A to svjetlo zapaljuje Duh Sveti. Molite ga da vam ga dade u ruke. i tada će vam se grijesi ukazati u svoj svojoj grdobi.

Ukratko: Rasipni sin pokazuje nam, kako se ide u ispovijedaonicu. Bez straha, dapače bez žurbe. Idemo svom Ocu. A naš je Otac za nas sama Dobrota, samo Milosrđe. On samo traži, da se operemo od svojih grijeha. Zato zazivajmo Duha Svetoga. I On će nam pokazati grijehe u takvom svjetlu, da se napunimo straha. On će nam pomoći da ih prostodušno ispovijedimo i da se zaista popravimo.

XXX

DRUGI NAGOVOR

1. Sjetite se: vraćajući se Očevoj kući rasipni sin je prošao kroz jednu šumu. Tu u sjeni velikog drveća, u dubokoj šutnji zaustavio se nekoliko časaka, da se sjeti niza svojih grijeha, kojima je ranio očevo srce, jer je bio odlučio, da mu sve prizna. Tko ne razmišlja o svojim grijesima prije ispovijedi, izlaže se opasnosti, da u ispovijedaonici neke propusti.

Mnogo grijeha već se izbrisalo u pameti rasipnog sina, ali ovo gledanje unazad, ubrzo mu ih je nanovo dovelo u pamet. Treba

dodati, da je prije zazvao Duha Svetoga, koji mu je svojim svjetlom osvijetlio i najmanji kutak duše.

Kad i vi polazite na ispovijed, ne valja da se odmah uputite u ispovijedaonicu nakon molitve. Bez sumnje, dragi će vam Bog i tada pomoći. Ipak On čeka da i vi još nešto učinite, jer on ne može sam obaviti posla. Zar nije tako i u školi? Koliko se trudi učitelj, ali on ne može naučiti svoje đake, ako i oni ne uče i ne pišu svoje zadaće. Tako je i sa ispovijedi. Za nju se treba pripraviti. Najprije: molitva, zatim istraživanje svojih grijeha, koji su počinjeni nakon zadnje ispovijedi. Za ovo zadnje najbolje je sredstvo, da se ništa ne zaboravi, poslužiti se ispitom savjesti iz katekizma. Kao što ogledalo, kad ga stavite pred lice pokazuje sve mrlje koje imate na licu, tako i ovaj ispit, kad ga imate pred očima, čitajući ga otkrit će grijehe, koji kaljaju vašu dušu.

Ali treba razumno čitati. Imade djece koja ga nauče na pamet i tako ga izgovaraju i na ispovijedi. Pa to nijesu grijesi njihovi, koje ispovijedaju, nego su to grijesi iz ispita. To ništa ne vrijedi. Pročitajte ponajprije prvu glavu ispita. Onda se zaustavite. Zatvorite oči i pitajte se, dali ste počinili taj grijeh! Ako jeste, onda ga zapamtite, da ga možete ispovijediti svećeniku, a ako niste, onda ga pustite i ne treba ga ispovijediti. I tako nastavite sa svakom točkom ispita. Nemojte žuriti da ne bi koji grijeh propustili. Ali nemojte biti ni previše dugi. Tko se svaki mjesec ispovijeda, dosta je deset minuta za dobar ispit savjesti.

2. Ne zaboravite pokajanja. Rasipni sin je ponajprije molio Boga za milost dobre ispovijedi. Zatim se je ispitao. No najvažnije još preostaje, a to je da se pokaje. On je to pokajanje osjetio živo u tuđoj zemlji. Ipak vraćajući se nije prestajao da ga nanovo probuđuje, ponavljajući prožet bolju: »Oče, ti si tako dobar, ja tako zao. To me tako boli. Oče, oprosti mi!«

Draga djeco, ništa nije potrebnije za ispovijed od pokajanja ili skrušenja. Ništa nebeskom Ocu ne uzrokuje tako veliko veselje kao pokajanje. Jedno dijete pokuca na rajska vrata. Pokaže mu se njegov anđeo čuvar i pita što hoće? — Dijete reče: »Pusti me da uniđem u lijepo nebo«. — Anđeo pogleda u njegovo srce i vidje tu nekoliko mrlja, pa mu odgovori: »Ne, još ne možeš ući u nebo. Moraš se vratiti na zemlju, da doneseš ono, što je na njoj najljepše«. — Dijete pođe tražiti. Dođe na bojno polje. Tu je ležao vojnik smrtno ranjen, a krv mu je tekla iz široke rane. Ah, pomisli dijete, to je nešto najveće i najljepše, što može biti na zemlji. Brzo izvadi iz svog džepa zlatnu žličicu, približi se umirućem, uhvati jednu kapljicu krvi iz rane i odnese je na rajska vrata. Ali su vrata ostala zatvorena i on je morao ponovo ići u potragu. Dođe u visoku goru k nekom starcu, koji je u smrtnoj borbi ležao na bolesničkom krevetu. Bio je to veliki grješnik s dušom ogrezlom u strašne zločine, ali se kucao u prsa i lio suze kajanja. Dijete brzo uhvati jednu od tih suza u svoju zlatnu žličicu i požuri. Odmah mu se oba krila nebeskih vrata širom otvoriše i on uđe. Šta znači, djeco, ova priča? Da nema ništa potrebnije za ispovijed od kajanja za svoje grijehe. Ispovijed bez pokajanja je kao orah bez jezgre. Ne vrijedi ništa. Pokornik nije dobio oproštenje i jednog grijeha. Dapače on počinja još jedan.

3. Da probudite u sebi pokajanje mislite na svog Oca nebeskog, zatim na njegova Sina Isusa na križu. Recite iz dubine srca ovako ili slično: »O nebeski Oče, koji si moju dušu, ukaljanu od prvog grijeha učinio čistom i lijepom i učinio me svojim djetetom, koliko sam darova, koliko milosti primio od Tebe kako za tijelo tako za dušu! I ja sam sagriješio. Bio sam nevaljalo dijete, ražalostio sam svog nebeskog Oca. Zaslužio sam da me kazniš. Budi još jedanput dobar, još jednom mi oprosti, neću više griješiti. — Moj Spasitelju na križu, vidim trnovu krunu, koju si radi mene nosio, vidim velike čavle, koji su ti proboli noge i ruke, koplje, koje ti je vojnik u srce zabio. Ti si Isuse, za mene učinio, što nikad nije učinila ni moja majka. Ti si se dao prikovati na križ dajući time najveće svjedočanstvo ljubavi, koje se uopće može zamisliti. — Zato Ti ja kličem iz dubine svoje duše: »Gospodine, ja te ljubim, ja ću Ti to dokazati nakon svoje ispovijedi. Neću više griješiti. Daj Bože, da te više nikada ne uvrijedim. Oprosti mi, žao mi je i boli me što sam Te uvrijedio«.

Ukratko: Nakon što ste zazvali Duha Svetoga, istražite svoje grijehe. Uzmite svoj ispit savjesti i kod svakog spomenutog grijeha pitajte se: jesam li počinio taj grijeh ili nisam? Zapamtite počinjene grijehe, koje ćete reći svećeniku a ne druge koje niste počinili. Ako ste počinili samo pet grijeha, vi ćete ispovijediti samo tih pet. Još važnije je skrušenje ili pokajanje. Bez pokajanja nema oproštenja. Da probudite pravo pokajanje, mislite: Gospodine Isuse, iz ljubavi prema meni, Ti si dao da Te pribiju na križ. Ja sam Ti prouzročio boli svojim grijesima. Sada mi je jako žao. Neću ih više počinjati.

XXXI

TREĆI NAGOVOR

1. Draga moja djeco, molitvom, ispitivanjem i kajanjem poče je rasipni sin prije nego se ispovijedio. Kako je krasno bio prim ljen kod svog dolaska. Otac ga je već dugo čekao i svaki se dan pe njao na gornji kat kuće i gledao kroz prozor na sve puteve, na ko jima bi se mogao ukazati. A kad ga na koncu ugleda, žurno m pođe ususret, raskrili ruke i zagrli ga. A sin mu bacivši se na ko ljena ispovijedi svoje grijehe otprilike ovim riječima: Oče sagrije šio sam protiv Tebe. Ti si mi govorio da molim, a ja nisam moli Ti si mi govorio da mislim na Tebe kod molitve, a ja sam čest mislio na druge stvari. Ti si mi govorio da idem na nedjeljnu s misu, a ja sam je još jednom propustio. Oče, Ti si mi zabranio kr sti, a ja sam krao novaca, da zadovoljim svojoj proždrljivosti.

Evo zar nije ovo zaista dobro obavljena ispovijed; rasipni si nije samo ispovijedio svoje teške grijehe nego i lake. On je htio d mu duša bude čista, da može sebi reći da je pravo dijete Božje.

2. Vi znate da se teški grijesi moraju ispovijediti a preporuč se da se ispovijede i laki grijesi. Znam, da ste vi još mladi i m slim da nitko od vas nije još počinio ni jednog teškog grijeha i d vi u svojim srcima čuvate krsnu nevinost. Veselite se i zahvalit Bogu što vas je očuvao od teških grijeha. Ali i mali grijesi nagrđuj dušu. Zato se dobro skrbite da i njih ispovijedite. Svećenik koje se ispovijedate zove se duhovni otac, a to ime dolazi od Oca, jer o u ispovijedaonici zastupa nebeskog Oca. Ne bojte se, on je dob Otac. On neće na vas galamiti. On će vam pomoći, ako se vi ne sj ćate. I on će se veseliti, ako mu bez straha kažete sve svoje grijeh Ne bojte se, on ne smije nikada otkriti nešto od vaših grijeha. O bi radije umro.

Nakon što ste ispovijedili svoje grijehe, recite mu svoju gla nu pogrešku, onaj najmiliji grijeh, kako ga zovu. Recite mu da u nj padate često ili ne, da li ima kakvog poboljšanja od zadnje i povijedi, šta ćete poduzeti protiv novih padanja. Recite mu i to d li imate kakvih teškoća na svom putu dobra. Govorite sa svoji ispovjednikom jednostavno, otvoreno, kao što to činite kod ku sa svojim tatom. Što budete više kao djeca jednostavni, to će imati više koristi.

3. Pokora. Nakon što je rasipni sin ispovijedio svoje grijehe, rekao mu je otac: Dobro, ja ti opraštam. I sada uđi i zauzmi svoje mjesto u kući. — To međutim nije bilo teško rasipnom sinu. Njemu se činilo da nije dosta da jednostavno vidi da mu je oprošteno. Zar on nije zaslužio da bude kažnjen? Bez sumnje ima čistilište. Ali on bi radije to otpatio na zemlji. I zato je dignuvši oči prema Ocu rekao: Oče, kazni me, ja sam to zaslužio. Ne postupaj sa mnom kao sa djetetom, nego kao sa slugom. Upotrijebi me za što god hoćeš, opteretí me poslom, ja ću sve drage volje primiti kao zadovoljštinu za svoje grijehe, jer sam Ti zadao bol svojim zlim vladanjem. Pravo je da se i Ti prema meni sad tako vladaš nalažući posao i slabu hranu.

4. Kod katekizma vam se djeco govorilo o pokori u poglavlju o ispovijedi. Znate li vi što je to? Mali Makso uzeo je iz kuhinje voćni kolač, koji je bio određen za tetku prilikom njenog posjeta, koji je najavila za nedjelju, i pojeo je velik komad. Dođe tata, zapovijedi mu da klekne. »Zločesto dijete«, povika, »platit ćeš mi«, pa mu odredi primjernu kaznu. Svaki grijeh zaslužuje kaznu. Tko je ražalostio dragog Boga, mora primiti i kaznu. Kazna koju dijete primi zbog svojih grijeha, zove se pokora. To je razlog one molitve, koju vam naredi ispovijednik, npr. tri Očenaša, koje vam rekne da izmolite.

U stara vremena pokore su bile mnogo strože. Neke su bile i vrlo teške. Tako je npr. prije 400 godina, kad je koje dijete bilo rastreseno u crkvi, dobilo od ispovjednika tri dana posta o kruhu i vodi. To bi ga prisililo da misli. Danas ispovjednik ne daje takove pokore. No kazna, koja je vezana uz grijeh nije radi toga postala manja. Zato da ostanete što je moguće manje vremena u čistilištu, potrudite se, da što pobožnije obavite svoju pokoru. Naložite si dragovoljne pokore: katkada to može biti kruh bez maslaca, katkada manji komadić jela kojeg više volite; ili pojesti juhu, koju je majka zaboravila posoliti, a da joj ništa ne reknemo. Ili šutjeti kad vas krivo ruže i bez razloga kazne. Ali najbolja će pokora sigurno biti, ako reknete dragom Bogu: Nikada te više neću ražalostiti ni jednim svojevoljnim grijehom, odsele ću ti činiti samo veselje.

5. Dan ispovijedi, svečani dan.

Nebeski se Otac razveselio nad ispovijedi rasipnog sina. »Dođite moji anđeli, dođite, kliknuo je on odozgo. Veselimo se. Jedno

od moje zemaljske djece, koje me je napustilo i odalo se grijehu, vratilo se očinskoj kući puno kajanja. Dođite i veselite se sa mnom«. I anđeli zapjevaše od veselja: »Neka je milosrđe tvoje, Bože, hvaljeno kroz sve vijeke«.

Veselje na nebu — ali veselje i na zemlji, ponajprije u srcu rasipnog sina. Grijesi su mu oprošteni. Duša mu je čista. On osjeća da je nanovo postao dijete Božje. U dubini njegove duše sad ima svoj stan Bog, a tamo gdje je Bog, tamo vlada veselje.

6. Toga me je sjetio mali Gvido nakon svoje prve ispovijedi. Otrčao je brzo mami i snažno joj povikao: »Mama, kako sam sretan, želio bih da svi budete kao i ja sretni«. Od veselja kupio je kolač svom manjem bratu, a ostatak iz novčanika podijelio je siromasima.

Moja djeco, nakon svoje ispovijedi, zahvalite se, budite sretni, ponesite veselje u svoju kuću. Bez prestanka ponavljajte u dubini svog srca: Oče, hvala Ti na tolikoj velikodušnosti prema meni. Hvala ti, Oče, na tolikom milosrđu. Evo ponovo sam Tvoje dijete.

Ukratko: Recite svoje grijehe, koje ste počinili, kako i zašto. Obavite pobožno svoju pokoru. I sami sebi naložite kakovu pokoru. Iza ispovijedi idite kroz onaj tjedan na sv. misu i prikazujte sa svećenikom sv. Hostiju. To će biti krasna pokora, koja će razveseliti vašeg nebeskog Oca, a u isto vrijeme vi ćete njom zaslužiti milosti, koje će vas sačuvati da ponovo ne padnete u grijeh.

IV poglavlje

ŽRTVA SVETE MISE

NAJBOLJI IZVOR ŽIVOTA ZA POBOŽNU DUŠU

XXXII

DIJELOVI SVETE MISE

1. Prolazeći najbjednijom svojom pokrajinom, jedan egipatski kralj vidje ljude na vrlo teškom radu a bez vode, kojom bi utažili žeđ. Nikakvog izvora tu kao ni u okolici. Ganut tolikom bijedom, dade iskopati na brdu jedan bunar, koji je davao dovoljno vode. Možemo si zamisliti veselje i kliktanje stanovnika, koji su prvi puta mogli navlažiti usnice tom svježom vodom. Kralj je već davno umro, zdenac je još uvijek tu pa svaki puta, kada mještani dolaze crpsti vodu, uvijek im se zahvalna misao obraća kralju.

Draga djeco, ja znam na zemlji za jedan bogati izvor milosti. Sam Spasitelj je dao da proteče na Veliki četvrtak. To nije voda kao ona, što se pije, a teče iz zemlje. To je nebeska voda. Voda milosti! I ona teče s čudotvornog izvora, a taj se zove sv. misa. Taj je izvor protekao na Veliki četvrtak god. 33. I već dvije tisuće godina ta voda ne prestaje teći u obilju. Mnogo je katolika, koji nikad ne dolaze na ovaj izvor, ili ako i dolaze, ne znaju crpsti s njega. Zato treba izvjesna pouka. Velika je nesreća za čovjeka, rekao je jedan kapucin o. Kocheir, da se ne zna crpsti iz sv. mise, pa ću vam zato ja pokušati pomoći, da shvatite što je sv. misa. Stoga poslušajte.

2. Ponajprije nastojmo da shvatimo sastav sv. mise.

Bilo je to u srednjem vijeku. Da ugodi kralju, jedan seljak odluči ponuditi mu najveći i najljepši plod, što ga je našao u svom vrtu kao dokaz svoje privrženosti i vjernosti. Pođe da pogleda u vrt i opazi krasan skup lišća, kojeg potegne i izvuče veliku i lijepu

repu. Evo, reče sam sebi, poklon koji mi treba za kralja. Očis
repu, osedla konja i pođe prema glavnom gradu. I evo ga pre
kraljem. Izvuče iz torbe poklon, koji je odredio. Ali gle čuda, pa o
drži u rukama komad zlata. Kralj je bio iznenađen skupocjenošć
dara i plemenitošću darovatelja. Pomisli: neću da se čuje da sa
vratio praznih ruku onoga, koji mi je donio takav dar. Nato vra
zlato čovjeku, koji se presretan vrati kući radi sreće, koja mu j
zapala u dio. Tri su se stvari dogodile s ovom repom. On je pon
u kraljev dvor zemaljski plod, da ga kao dar prikaže kralju... Ka
tamo? Čudna stvar, ona se pretvorila u zlato. I na koncu vraćen d
njegovom vlasniku.

Tko pravo razumije ovu priču, dobro će razumjeti i svetu m
su. Mi beremo zemaljske plodove, kako pjeva liturgija. »Ovaj kru
i vino, koje ti prikazujemo Bože, načinjeni od plodova zemlje...
Ove plodove kao poklon stavljamo na oltar, da postanu naši darov
I kao onaj seljak mi u te darove stavljamo svoje svjedočanstvo lj
bavi i vjernosti, sa svim što imamo i što jesmo. Ali sam kruh i v
no su premalo za neizmjerno veličanstvo i neizmjerno dobro ka
što je Bog. Kad mu ne bismo imali ništa drugo prikazati, kakvo b
mu veselje mogli ovi bijedni darovi učiniti. Zato sada tu pomaž
Spasitelj na oltaru. On mijenja — pretvara — kruh i vino u nešt
uzvišeno, u svoje vlastito Tijelo i svoju vlastitu Krv, u samoga seb
i mi prikazujemo svom nebeskom Ocu samog Spasitelja. Ništa g
više ne može razveseliti, o tom nam on sam daje svjedočanstv
To je moj Sin ljubljeni koji mi je omilio. — Ganut takvim daron
on nam na njega hoće odgovoriti također jednim darom, pa nam
vraća Spasitelja. On nam ga nanovo stavlja ali ne u ruke, nego
srce. I tako žrtva svete mise, koju prikazujemo, postaje naša tajan
stvena hrana.

Razumijete li sada razvoj sv. mise? Shvaćate li ulogu koju im
ju zemaljski plodovi kruha i vina kod svete Žrtve? Oni dolaze i
zemlje i polaze, da budu prikazani putem oltara. Kakvim su pute
prešli, dok stignu u stanje žrtve za kojom teže! Podvrgavaju se pr
obrazbi da od zemaljskih darova postanu nebeski darovi. Mi ih pr
kazujemo svom nebeskom Ocu, a naš nam ih Otac nebeski vraća
Tu imate tri dijela, od kojih se sastoji sv. misa. Prikazanje ili pr
nošenje, žrtva u pravom smislu riječi i pričest. Drugim riječim
darovi se stavljaju na oltar, darovi se pretvaraju kod pretvorbe
darovi, koji su postali Tijelo i Krv Isusova vraćaju se nama da bu
naša hrana.

Ukratko: Sveta misna žrtva je najobilniji izvor milosti, koji stoji ljudima na raspolaganje. Da se može s njega crpsti treba je razumjeti. Kruh i vino donose se na oltar za žrtvu. Kod pretvorbe oni postaju Tijelo i Krv Isusova i prikazuju se Ocu nebeskom. U pričesti nam ih Otac nebeski vraća da budu naša hrana.

XXXIII

PREDMISA: SLUŽBA MOLITVE

Molitve na podnožju oltara, slava i molitva

Prije polaska u školu, đak se spremi za polazak. Ponajprije svrši svoju zadaću. Zatim sredi knjige, stavi ih u torbu.

I sveta misa traži stanovitu pripravu. Zovemo je predmisa. Ona se sastoji iz dva dijela: služba molitve i služba riječi. Prvoj pripadaju molitve na podnožju oltara, a drugoj Gloria i Oratio.

1. Molitva na podnožju oltara.

U glavnom gradu sv. Zemlje digla se revolucija, kojoj je bila svrha da svrgne kralja Davida. Absalom, rođeni kraljev sin, nije se bojao dići oružje protiv oca i da stupa s pobunjenicima. Kralj je pobjegao bosonog i s licem u suzama u gore. Tu nije bilo ni hrama ni oltara ni žrtve. Silna je bila njegova želja za povratkom u kuću Božju, čiju je slabu sliku nazrijevao u daljini. Tada uzme harfu i sastavi ovu pjesmu: Pristupit ću oltaru Božjem, Bogu koji razveseljuje moju mladost. — Kao i David na brijegu, tako i mi od početka mise imamo želju za Bogom, za kojeg znamo da je blizu. I mi izražavamo svoje veselje, što ćemo se naskoro moći uspeti na oltar. Sa svećenikom ćemo ponavljati riječi Davidove: Pristupit ću oltaru Božjem, Bogu koji razveseljuje moju mladost. Međutim svećenik misli na svoje grijehe, ali ne samo na svoje nego i na čitave župe, svih ljudi, čiji broj zauzima nepojmljive razmjere, brojnije negoli morski pijesak. Zato nakon što je držao oči uprav-njene u oči svoga Boga, sada se saginje i privija tijelo u dva dijela, pa se tri puta udara u prsa govoreći: Moj grijeh, moj grijeh, moj preveliki grijeh. — Nijedna misa ne počinje bez toga očitova-nja pokajanja. Pokajanje iz ljubavi, nadareno krepošću Božjom u

stanju je da vrati duši puninu njene nevinosti, pa makar bila okaljana milijunima grijeha.

2. Gloria. Otac je dakle oprostio svojoj djeci i smješka im se. Svećenik se tada penje sigurnim korakom na oltar, ljubi ga u sredini, ide na desnu stranu i čita iz misala Ulaz-Introit, koji je općenito uzet iz psalma. Zatim se vraća u sredinu i zaziva milosrđe od Boga devet puta ponavljanim Kyrie eleison. Već su ovaj poklik za milosrđem upravljali naši praroditelji, nakon što ih je grijeh istjerao iz raja zemaljskog. I taj poklik se neizmjerno nastavlja za milosrđem Božjim dižući se prema nebu: Kyrie eleison.

Ni mi, kad sagriješimo, ne možemo ništa bolje učiniti nego sa svoje strane vapiti: Milosrđe, milosrđe imaj Gospodine prema nama. — Nebo se smilovalo, pa je naš Spasitelj Isus sišao u božićnoj noći na zemlju. Anđeli su započeli i zapjevali veselu pjesmu: Slava Bogu na visini, a na zemlji mir ljudima dobre volje. — Isti Isus iz Betlehema silazi na oltar za sv. mise; ovaj isti Gloria, koji su anđeli na zemlji pjevali, započinje i svećenik kod sv. mise. Molite ga s njime. Divna pjesma hvale, kojom unaprijed pozdravljamo Spasitelja, koji će za nekoliko časaka doći.

3. Molitva. Nakon Glorie svećenik se okrene puku i veli: Dominus vobiscum. Gospodin bio s vama, to znači, neka vam dade milost da dobro prikažete samnom sv. misu. Na pozdrav valja i odgovoriti i evo što puk preko ministranata odgovara: I s Duhom tvojim, neka te Bog pomogne da dobro moliš, i da dobro prineseš presvetu žrtvu. Sad svećenik s raširenim rukama moli molitvu. Kad ti je tata bolestan i ti ideš u crkvu da moliš za njegovo ozdravljenje, onda ti moliš samo za njega. U misnoj molitvi mi molimo za cijelu Crkvu, za 500 milijuna katolika. Mi molimo da Crkva uvijek više raširuje svoje djelovanje u svijetu.

XXXIV

POSLANICA, EVANĐELJE, CREDO

Od svog početka misa nas upravlja nebeskom Ocu. A sada Otac baca pogled na svoju djecu i šalje im svoje pouke u Poslanici i Evanđelju.

1. Poslanica. — Dogodilo se to u srednjem vijeku. Kralj je odlučio poslati svog sina na tuđi dvor, da se tamo izobrazi. Sin gorko plače. Otac mu veli: »Sinko, smiri se, mi ćemo te u mislima pratiti. Svakog tjedna ću ti pisati i opisati sve što se kod nas događa«. — Sin otputuje. Koliko je za njega bilo veselje svako pismo koje je primio od oca. Bez prestanka bi ga držao u rukama, pa čitao i opet čitao ta pisma, koja je pisala ruka njegova oca i koja mu otkrivahu, što se događa u njegovoj zemlji. Tako je i s nama. Zemlja na kojoj živimo za nas je tuđa zemlja. Naša prava domovina, naša prava obitelj je gore. Ali hvala Bogu, naš nas Otac nebeski nije napustio. On nam šalje u onom, što se zove sv. Pismo zbirku svojih poruka, iz kojih nam po jedan izvadak pod sv. misom Crkva stavlja pred oči. Kao što se sin kralja radovao čitajući očeva pisma, tako se veselimo i pažljivo slušajmo i mi, kad nam se čita poslanica. Nakon tog čitanja ministrant odgovara: Hvala Bogu. Ako imate knjige, čitajte tu poslanicu pažljivo. A ako ne, barem zapamtite nekoliko riječi, koje ponavljajte u pameti preko dana.

2. Nakon poslanice prenosi se misal na drugu stranu oltara. Tu svećenik čita evanđelje ili veselu vijest. Neki kralj je spremio veliku gozbu u svom dvoru i kod stola punog biranih jela i rijetkih vina vladalo je najveselije raspoloženje. Međutim kralj je mislio na zatvorenike pa je htio i njih učiniti dionicima veselja toga dana. Pošalje im jednog oficira, koji im donese veselu vijest. »Vi ste slobodni, slobodno se vratite svojim kućama, u svoju domovinu i svojim obiteljima«. Prije dolaska Spasitelja na zemlju, ljudi su bili osuđeni na pakao. Dođe On i navijesti veselu vijest: Ja sam vaš osloboditelj, ja ću srušiti vaše okove i osloboditi vas ropstva grijeha. Nebo vam je otvoreno. — To je vesela vijest, što nam je donosi Evanđelje. Evanđelje je Isusova riječ. To je riječ Božja. Vi ga slušate svake nedjelje s propovijedaonice. »U ono vrijeme reče Isus svojim učenicima... Prorok Izaija drhtao je svim tijelom, kad mu je Bog naredio da naviješta riječ Božju. On se ispričavao kličući: »Ja sam čovjek s nečistim ustima.« Tada mu dođe anđeo s neba. Očisti mu usne gorućim ugljenom rekavši mu: Sad su ti oprošteni grijesi«.

Iz poštovanja prema svom božanskom Učitelju Isusu i njegovoj božanskoj riječi, za vrijeme Evanđelja stojimo i na čelu, ustima i na srcu pravimo znak križa, kao da želimo reći: Želim riječ Božju primiti u dušu, ispovijedati je ustima i sačuvati je u srcu.

Ako nam Bog govori, moramo vjerovati. Evo zato iza Evan đelja dolazi Credo. Vjerujem u Boga Oca svemogućega. Molite t sa svećenikom. Recite nebeskom Ocu: Vjerujem sve, što si objavi — Kako je divno svjetlo, koje nam vjera donosi. Neka vam kr sav tjedan sja pred očima, pa nećete pasti u zabludu. S Credo se svršava predmisa ili božanska služba molitve i riječi. Sad ć početi sveta misna žrtva.

Ukratko: U službi molitve mi smo govorili Bogu. U službi riječ Bog govori nama. On nas poučava u poslanici i Evanđelju. Poslan ca je pismo koje naš nebeski Otac šalje djeci svojoj, koja su u tu đini. Evanđelje je riječ Spasiteljeva. On nam donosi veselu vijes otkupljenja i da nam je sad nebo otvoreno.

XXXV

PRIKAZANJE

Bilo je to oko pola noći, kad glas Božji povika: »Abrahame Abrahame, ustani, uzmi svog sina i povedi ga sa sobom na brd Moriju i tu ćeš mi ga prinijeti kao žrtvu«. Abraham se diže i pro budi sina. Stavi mu na ramena svežanj drva, kojim će načiniti žr tvenik. Zatim uze nož za žrtve i pođoše obojica prema brdu. Išli s šuteći jedan uz drugog. Najedanput upita sin: »Oče, imamo drv od kojih ćemo načiniti žrtvenik, o tvome boku visi nož za žrtvu. Al gdje je žrtva, koju ćeš prikazati Svemogućem?«

Postavimo i mi pitanje: »Gdje je žrtveni prinos, koji ćemo ko sv. mise prikazati Ocu nebeskom? Šta ćemo mu darovati: On što pjevamo u jednoj vrlo lijepoj pjesmi: »Kruh naš i vino prinos mo svi mi, o Oče, primi!« U srednjem su vijeku ljudi sa svetim strahom gledali kako se na oltaru odvijaju tajne. Knezovi su sma trali čašću, da priprave kruh i vino za presvetu žrtvu. U Hirs novom samostanu u Würtembergu najčasniji redovnik bi odjeve sav u bijelo išao sijati sjeme pšenice na njivu koja je posebn spremljena za to. A kad bi došla žetva, želi bi je uz pobožne pj sme. Pjevajući skupljali bi snopove. Uz pobožne pjesme nosili b pšenicu u mlin. Toliko su ovi redovnici bili prožeti mišlju, da ć zrnje koje oni pripravljaju biti jednog dana pretvoreno u Kristov Tijelo.

Djeco moja, imajte poštivanja prema kruhu. Ne bacajte nikada ni najmanji komadić na zemlju. Uvijek se sjećajte da je baš kruh Spasitelj izabrao kao tvar za presvetu oltarsku žrtvu. Vino se pravi od grožđa loze. Vinogradar, koji ga prodaje mora zakletvom potvrditi, da nije primješana voda. Kad gledate svećenika na oltaru kako prikazuje kruh i vino, u duhu sastavite i vi svoje ruke s njegovim pod patenu i kalež i prikažite skupa nebeskom Ocu. Na jednoj lijepoj slici, koju je naslikala jedna majka, vidi se svećenik, kako diže patenu za prikazanje. Na glas zvona, svi se prisutni ispred oltara dižu i u procesiji skupljaju se oko oltara, da sa svećenikom prikažu kruh na pateni i vino u kaležu. Vrlo bi lijepo bilo kad bi kod prikazivanja mogli svi prići oltaru i sjediniti svoje ruke sa svećenikovim da prikažu darove. No jer to nije moguće, to možete bar u duhu učiniti.

Kraj kruha na oltaru i vina u kaležu imade još mjesta, a to zato, da i vi možete staviti svoj vlastiti prinos: Prikazujem ti, Bože, kao žrtvu svoje tijelo, svoju dušu i čitav svoj život.

Kruh vrijedi kao i život. Dogodilo se u jednoj obitelji, da je nestalo svake hrane i počela se osjećati glad. Majka ode u svoju smočnicu, u kojoj su sve stelaže i sanduci prazni, pretražuje sve budžake. Na koncu nađe jedan kruh i obitelj je spašena.

O kruhu ovisi život: ili kruh ili smrt. Kruh vrijedi kao i život. Zato s kruhom na pateni prikažite Spasitelju svoj život. Od Boga ste ga primili, a sad mu ga vraćate. Pa on mu i pripada.

Kruh označuje i rad. Zrno žita mora se podvrći mnogoj obradi dok postane kruh. Taj nam dar ne pada gotov s neba. Sijač baca sjeme u njivu u znoju svoga lica. Za sunčane žege ga u znoju lica žanje i vlači. Zatim dolazi tvrda mlinska obrada, kod koje zrno prolazi od jednog drobljenja do drugog, dok konačno ne postane fino brašno. Kad bi kruh na oltaru mogao govoriti, čuli biste: »Stavi na patenu svećenikovu sve svoje tjedne poslove, školske zadaće, čišćenje, sve povjerene dužnosti itd.... prikaži ih govoreći: Bože, sve Tebi na čast, sve kao pjesma hvale na Tvoju slavu!«

Vino u kaležu označuje svakovrsno trpljenje. Kad bi vino moglo govoriti, reklo bi: Zrnje od kojeg sam, odrazuje bolno sunčano paljenje u vinogradu, kao što ga osjećaju djeca koja hodaju gologlava po suncu, pa trpe od onoga, što se običava zvati sunčani udarci. Mučno je bilo, kad je stavljeno u prešu, stiskano i drobljeno. Zamislite si, kad biste morali staviti svoj prst ili ruku u prešu! Prikažite u kaležu sva trpljenja kroz sedmicu: glavobolju, zubobolju i

uopće sva trpljenja. Možda ćeš imati i duševnih boli, pa će ti kr tjedan valjati trpjeti od krive optužbe, od nepravednog postup. Sve to prikaži govoreći: »Isuse, sve iz ljubavi prema Tebi!«

U nekim krajevima na proslavu žetve podižu oltar, koji uk šuju najprobranijim snopovima. Dopustite da vam to protumači Ako vi kod nedjeljne svete mise donesete one darove, koje označu kruh i vino, vaše će prikazanje biti ljepše, nego li ono, što se ob lja na dan žetve.

Da nebeski Otac rado primi vaše darove, sada svećenik pere r ke. Treba imati anđeoski čiste ruke, da se dotakne sveta Host poslije pretvorbe. U isto vrijeme, dok se lijeva očiščavajuća vod neka i u vašu dušu kapne pokajnička suza. Zatim svećenik mo Molite braćo, da Bog rado primi sve ono, što mu vi prikazujete n oltaru!

Ukratko: Kod Prikazanja svećenik prikazuje kruh i vino. St vite na patenu uz kruh, sve što on označuje. On označuje živo rad. Vino označuje svako trpljenje. Prikažite dragom Bogu živ rad i trpljenje govoreći: Sve Bogu na slavu, sve za ljubljenog Isus

XXXVI

SVEĆENIK SA SVEĆENIKOM

1. Pripovijeda legenda, da se Isus kad je navršio trideset go na oprostio s majkom na Nazaretskim vratima. Tu je upita: »Ma ko, što ću ti dati zato, što si me tako vjerno služila kroz trides godina«? — Majka odgovori: »Dozvoli mi na Veliki petak da bude uz podnožje tvoga križa i da se sjedinim s tvojom žrtvom«. — To najljepše, najplodnije u životu kršćanina: sjedinjene s Isusov žrtvom. Da to bolje shvatite, govorit ću vam o tri svećenika, ko na oltaru jedan uz drugoga služe sv. misu zajedno. Prvi je on koji se zove Veliki svećenik, to je sam Spasitelj. Nakon što je us novio i odslužio prvu svetu misu na Veliki četvrtak, On je uvij tu i prinosi svaku svetu misu, koja se govori. Da nema tu Spasi lja, ne bi nikada moglo biti prave mise. Može li se zamisliti šk bez učitelja? Kod svake naše sv. mise, Spasitelj se, istina nevidlji penje uz stepenice oltara. Kad bi vam oči mogle vidjeti kroz kop

nu, koja ga sakriva, vidjeli bismo ga, kako kod pretvorbe pruža ruke prema svom Ocu i prikazuje samog sebe kao žrtvu. On je vječni svećenik po redu Melkizedekovu.

Kraj Spasitelja božanskog Svećenika, stoji svećenik koji je primio svećenički red. Po tom on ima moć, da posvećuje kruh i vino i ove pretvorbene darove prinosi nebeskom Ocu. Tako je to odredio i propisao Spasitelj. Njegova je volja bila, da se sveta misa služi po svim krajevima, po svim gradovima, selima, po svim mjestima. I zato je on kod prve mise posvetio prve svećenike. Ovi su opet redili druge. Tako je nama prenešena vlast pretvarati i prinositi svetu žrtvu. Svećenik navješta riječ Božju, odrešuje u ispovijedaonici od grijeha. Ali najljepša svećenikova povlastica jest da služi svetu misu. Spasitelj i svećenik obojica su na oltaru i obojica žrtvuju.

No čuvajte se misli, kao da sve samo pri tom ostaje, pa da je onda vama na volju, da li ćete kod mise paziti ili spavati. Daleko od toga. I vi morate sudjelovati sjedinjujući se sa svim, što čini svećenik, s njegovim liturgijskim djelovanjem, s njegovom molitvom, s njegovom žrtvom. To je treći svećenik kod svete mise, a to ste vi!

Bilo je to davno, jedan mladomisnik služio je prvu sv. misu. Tom prilikom zamolila je njegova sestra nekog bogatog seljaka, da smije na njegovoj njivi ubrati nekoliko klasova žita. Djevojka je ovo žito odnijela u mlin, da se samelje, pa je brašno odnijela redovnici iz susjednog samostana, da od njega napravi veliku hostiju kojom će njezin brat služiti svoju prvu misu. I određenog dana došla je i ona u crkvu, da prikaže hostiju. Što pokazuje ova njezina gesta, ako ne to, da nije svećenik jedini djelovatelj kod oltara, nego i svi koji su tu. Na svetom krštenju vi ste pomazani po čelu svetim uljem i time ste na neki način pomazani za svećenike.

Vaša je dužnost da kod sv. mise vršite svoje svećeništvo. I vi ste Spasitelju dužni svoju suradnju. Krivo bi bilo misliti: Isus prinosi žrtvu a ne ja, pa se ja mogu za sv. Žrtve baviti i drugim stvarima. Misa je najveličanstvenija i najsvetija predstava, koja se može odigravati na zemlji. Kad vi, djeco spremate kakvu predstavu, dobro pazite, da ne bi što manjkalo. Kod božanske predstave sv. mise potrebno je vaše sudjelovanje kod molitve, žrtve i svete pričesti.

2. Što se tiče vanjskog izgleda, kojim se razlikuju mise i radi kojeg dobivaju svoje posebno ime, tri su vrste: Tiha, pjevana i svečana misa.

a) Tiha misa. Svećenik moli tiho. Kod tihe mise se i vi morate sjediniti. Otvorite misal i pratite misu toga dana. Nije dovoljno što bilo moliti. Treba pratiti liturgiju toga dana. Nemojte biti kao ono dijete na đačkoj misi, koje je s naklonjenom glavom nad molitvenikom izgledalo tako zadubljeno u molitvu, da se nadstojnica redovnica divila. Približivši se da vidi, što je tako privuklo njegovu pažnju, i pročita na listu, koji je bio pred njim otvoren: »Molitva katoličkih vojnika prije bitke«. Vi se smijete, ali i vi često isto činite. Treba da imate potpuni misal, gdje se nalaze sve službe, koje obavlja svećenik na oltaru. Na taj ćete način i vi moliti s Crkvom. Kako majka moli, tako moraju moliti i djeca. Izrazite želju, da vam nabave kao dar za Božić ili Novu Godinu misal.

b) Druga je vrsta pjevana misa bilo da se pjevaju pjesme na pučkom jeziku, bilo da se na glas pjevaju molitve, što ih svećenik moli kod mise. Prvi kršćani, koji su skupa sa svećenikom prinosili misu, poznavali su samo ovu vrstu mise. Kakav je to bio prizor, kad bi svećenik s oltara započeo pjevati: Gospodine smiluj se, a svi bi prisutni prihvatili: Gospodine smiluj se. Kako bi bila dirljiva pjesma Gloria kao i drugi dijelovi, koje bi svećenik započeo, a sav puk prihvatio iz sveg glasa. To je baš kao u školi, kad svi đaci ponavljaju u jedan glas ono, što ih uči učitelj. Tada je razred jedna zajednica. Vi svi imate jednog Spasitelja, vi svi prigibate koljeno pred jednim oltarom. Donesite svi isti prinos, imajte svi istu vjeru. Ni jedan se od vas ne smije držati po strani kad se moli ili pjeva. Nepodnosivo je kad sve sjedinjuje jedna misao i jedan posao, pa se vidi kako jedno dijete luta pogledom po zraku, ili se bavi nečim drugim. To je odijeljen brat i njegova prisutnost ne čini Isusu nikakva veselja.

c) Svečana misa. To je kada koral uz pratnju velikih orgulja razvija veličinu liturgijskih napjeva: Kyrie eleison, Gloria, Credo, Sanctus, Benedictus, Agnus Dei. To su iste riječi, koje i svećenik na oltaru izgovara. Zbor pretstavlja puk. Kad ga puk čuje, izgleda kao da mu zbor govori: Sjedinite se s nama, s našim mislima, s našim riječima, s našim prikazivanjem, s nama, koji smo sjedinjeni sa svećenikom, koji na oltaru služi sv. misu. Što se tiče odgovora: Et cum spiritu tuo, Deo gratias, njih treba da svi prisutni skupa pjevaju. Jer se koral pjeva jednoglasno, sveti Otac želi, da se svi njime služe. Tada imamo pučki zbor.

Ukratko: Tri su, koji govore sv. misu na oltaru: Spasitelj kao Veliki Svećenik, svećenik u pravom smislu riječi i vi. Spasitelj je prvi svećenik. On sebe prikazuje Ocu za žrtvu. Svećenik se združuje s Isusom, koji ga je ovlastio, da pridonosi s njime. Snagom svetog krštenja i vi ste postali svećenik, i svoju svećeničku dužnost morate vršiti kod svake svete mise. U duhu činite ono, što vrši svećenik na oltaru. Sjedinjenje u molitvi, sjedinjenje u žrtvi.

XXXVII

PRETVORBA

Za vrijeme prošlog svjetskog rata ležao je mladi francuski vojnik smrtno ranjen na ratištu. Nedaleko od njega ležao je teško ranjen jedan svećenik. Okrečući se prema vojniku reče mu: »Kolega ako se želiš ispovijediti ja te mogu odriješiti od grijeha«. — »Ne, odgovori ovaj, ja sam se ispovijedio pred tri dana. Ja bih želio sv. pričest«. — Tada svećenik skupljajući zadnje sile, otvori na svojim prsima jednu malu kutiju od zlata, u kojoj je bilo nekoliko posvećenih hostija, pa pruži jednu vojniku kao zadnju poputbinu za veliki put u vječnost. Zatim ga još zapita svećenik: »Da li bih ti mogao učiniti još koju uslugu?« — A umirući odgovori: »Potraži moju majku i reci joj, da sam prije smrti prikazao dragom Bogu kao žrtvu svetu Hostiju na oltaru i hostiju svoga života«. — Recite mi draga djeco, imade li veličanstvenijeg prikazanja? Tako moramo i mi kod svake pretvorbe prikazati svom nebeskom Ocu sa svetom hostijom na oltaru i hostiju svoga života. No što je pretvorba? To je najsvečaniji čas mise, najljepši, što si ga možemo zamisliti. Pokušat ću da vam to protumačim.

1. Kod prikazanja stavili smo na oltar kruh i vino. Oba su dara krasna. Međutim kao što se s pravom kaže: »Kruh i vino su premalene stvari za velikoga Boga s nebesa«. — To je očito. Dar da se može prikazati, mora biti tako dostojan, tako velik kao i osoba, kojoj se daje.

Ako se želi počastiti dijete, dosta je djetinjski dar, npr. slika. Ako se radi o biskupu, treba nešto vrijednije, kao biskupski dar.

Kod pretvorbe mi želimo počastiti svog nebeskog Oca, koji je bes- krajno velik. Uzalud bi bilo tražiti dar, koji bi odgovarao njegovoj veličini. Spasitelj je dobro to znao. Zato se nije zadovoljio da kod prve mise prikaže svom Ocu kruh i vino u svojoj vlastitoj biti, nego ih je pretvorio u svoje Tijelo i svoju Krv. I da se takvo prikazanje može obavljati po svim mjestima na zemlji, dao je svojim aposto- lima, a preko njih biskupima i svećenicima čitavog svijeta ovu istu vlast nad kruhom i vinom, da tako pretvoreni budu prikazani u no- vom stanju. Razumijete li sada, zašto bi kruh i vino ostali nedostoj- ni te svoje službe, kad ih ne bi posveta uzdigla, i povećala im vri- jednost do neizmjernosti? I tako nas evo kod drugog dijela sv. mise, koji je daleko najvažniji. U prvom dijelu se darovi stavljaju na oltar uz molitvu, koja ih posvećuje, da budu prikazani Bogu. U drugom dijelu oni su stvarno darovani. U prvom dijelu su na oltaru kruh i vino, a u drugom je sam Spasitelj tu, koji je postao naš dar. Neposredno prije njegova dolaska, svećenik pozdravlja njegov sko- ri dolazak onim svečanim napjevom, koji se zove predslovlje. Ono počinje riječima, koje su vam još od djetinjstva domaće: Per omnia saecula saeculorum.

Kad kralj posjećuje koji grad, sav se puk skupi na glavni trg da mu zaželi dobrodošlicu, a iz svih usta izvija se poklik: »Živio kralj«! Svećenik misli na onu čestitu djecu iz Jeruzalema, koja su svom snagom kod Isusova ulaska klicali: »Blagoslovljen koji do- lazi u ime Gospodnje«. — On misli na anđele, koji pred podnož- jem njegova prijestolja dan i noć pjevaju: »Svet, svet, svet Go- spodin Bog nad vojskama. Puna su nebesa i zemlja slave tvoje«. — On ih poziva, da se sada skupe oko oltara i da zapjevaju trostruki Svet u čast Svevišnjega. Što se više približava pretvorba, to je i šutnja dublja oko oltara. Pa i treba da sve šuti u čekanju, kad će Gospodin saći u svoj hram. U tom svećenik stiže do spomena za duše, koje želi učiniti dionicima presv. Žrtve: To su svi živi, a u prvom redu sv. Otac Papa, biskup i uopće svi, koji su mu povjereni. Vaša je dužnost da se u taj čas molite za svoje roditelje, svog žup- nika, svoje učitelje i sve koji se za vas brinu.

2. Pretvorba: najljepši čas našeg života. Nema ništa, što bi na- šem nebeskom Ocu pribavilo toliko veselja kao pretvorba. Sveće- nik diže sv. Hostiju a zatim kalež s dragocjenom Krvlju Spasite- ljevom prema Ocu, kojem prinosi ovaj uzvišeni dar. U svetoj Ho- stiji je Tijelo Spasiteljevo. Tijelo koje je oblikovano po Duhu Sve- tom u krilu njegove presvete Majke, ono Tijelo, koje ne poznaje

ljage grijeha, ono Tijelo, koje je Isus iz ljubavi prema nama ponio na drvo križa, ono Tijelo, koje je okrunjeno trnjem, probođeno bol- nim čavlima, ono Tijelo, koje je sjajnije od sunca izašlo iz gro- ba i koje je u nebu puno slave. I predragocjena Krv, čija bi jedna kap bila dovoljna da sav svijet opere od svih grijeha.

No djelo pretvorbe nije samo svećenikov posao. I vi svaki mo- rate u isto vrijeme kad i Isus i njegov svećenik služiti svetu misu. Sastavite u duhu svoje ruke sa svećenikovim, kad diže sv. Hostiju i kalež da ga prikaže Ocu. Molitvom od stotinu krunica nećete toliko razveseliti srce Očevo, kao ovim svetim prinošenjem, ako ga s po- božnošću obavite. Imade djece, koja za podizanje mole ovu molit- vu, koju su još u rukama majke naučili: »Isuse tebi živim, Isuse tebi umirem, Isuse tvoj sam živ ili mrtav«. Krasan poklik srca. Ali nije dostatan. Kod podizanja ne smijemo ostati nepokretni pred Spasiteljem. Prije svega treba poći Ocu i darovati mu dragocjenu Krv Isusovu. Otac je Gospodar, komu se žrtvuje. Spasitelj je dar, koji se kao žrtva prikazuje.

Nakon pretvorbe svećenik se u duhu upućuje trpećima u čisti- lištu i prikazuje dragocjenu Krv za te trpeće duše. To je spomen mrtvih. Molite tada za svoje umrle roditelje i prijatelje.

Ukratko: Sveta misa je uspinjanje na Kalvariju. Vrhunac joj je pretvorba. Spasitelj silazi na oltar i kao žrtvu prikazuje Ocu svoje Tijelo, svoju Krv i svoj neokaljani život. Kad Isus, naša Gla- va, žrtvuje na oltaru, moramo i mi žrtvovati, prikazati Ocu Spasite- lja a s njime u isto vrijeme prikazati sebe, svoje tijelo i dušu, sebe i sve naše poslove i trpljenja kroz dan i kroz tjedan. Jer nakon ol- tarske mise i mi počinjemo misu svoga dana i svoje sedmice, ako živimo u ovoj misli: Sve na Tvoju slavu, moj Bože!

XXXVIII

SVETA PRIČEST POD MISOM

Bilo je to jedne duhovske nedjelje u nekoj misijskoj crkvi u ekvatorijalnoj Africi. Misionar je služio sv. misu. Kad je bila pri- čest otvori tabernakul i počne dijeliti stotinama crnaca sv. pričest, koji su se ređali na pričesnoj ogradi. Najednom opazi jednog malog crnčića, kako se uvukao među starije i klečeći čeka da se s njima

pričesti. Još se nije ni pričestio pa ni pošao na vjersku pouku. Gledao je očima, koje su gorjele od želje za božanskim Kruhom i pružio prema njemu svoje ruke. Došavši do njega, misionar mu tiho reče: »Dijete moje, hajde ti na svoje mjesto, jer ti još nisi poučen u vjeri«. No on još uvijek okrenut prema Hostiji ponizno je molio. — »Hajde«, ponovi misionar, »idi na svoje mjesto, još si premlad«. — Dijete ode, ali nakon nekoliko časaka opet se vrati. Misionar ganut tolikom upornošću, pruži mu sv. Hostiju. Dijete je dobro znalo, ili barem predosjećalo, da se misa ne svršava pretvorbom nego pričešću.

1. »Bog je Otac, Bog je dobar, i sve što je načinio, dobro je« — kaže jedna stara njemačka poslovica. Tu nam dobrotu posebno svjedoči sv. misa. Mi smo prikazali najuzvišeniji i najbolji dar, što ga ima: Njegovog preljubljenog sina, jedinog sina. Njemu smo pridali dar svoga tijela i svoje duše, a to znači svega sebe. Otac je primio s veseljem naše darove. I kako je On sama dobrota, On nam vraća spasitelja, koga smo mu prikazali.

Evo zato se sveta misna žrtva ne svršava pretvorbom. Istom nakon pretvorbe sv. pričest. Nakon prinošenja žrtve, blagovanje žrtve. Sveta pričest je treći i zadnji dio mise. Ona je onaj treći glavni dio svete mise. Prikazanje, pretvorba i pričest sve troje čine jedno. A što je Spasitelj sjedinio, mi nemamo prava rastavljati. Mnogo djece pa i odraslih dijele svetu pričest od mise. Oni služe kako dolikuje prikazanje i pretvorbu sa svećenikom. Ali kad on izvadi iz svetohraništa ciborij da se sveta žrtva blaguje, oni ostaju pozadi. To Spasitelj sigurno nije htio. I onaj isti poziv, koji je upravio svojim apostolima: »Uzmite i jedite, ovo je tijelo moje«, — i nama ga upravlja. Ako već ne možete primiti svetu Hostiju, obavite bar duhovnu pričest. Probudite u sebi živu želju za Spasiteljem. Molite ga da dođe u vas sa svojim milostima. Recite: »Isuse, dođi, ja bih te tako želio imati uza se!«

2. Prije nego što stavi konačnu točku svojoj misi svećenik se zahvaljuje dragom Bogu. Zatim zaziva blagoslov Božji na sve prisutne vjernike kao i na sve, koji su i otsutni. Njegova zahvala kod oltara je kratka. On će je nastaviti ostajući nakon mise u crkvi bar četvrt sata u molitvi. I vi kad primite svetu pričest, ostanite bar četvrt sata iza mise u zahvali.

Izvanredno je dobro, da se preko dana od vremena na vrijeme stavite u mislima do nogu Spasiteljevih pa da mu obnovite svoju zahvalu. Po svetoj pričesti vi ste jedno s Isusom. On je u vama, vi ste u njemu. Kroz čitav dan treba da ostanete s njim sjedinjeni ponavljajući kadgod otkucne sat: »Isuse, ja te želim ljubiti i sve ti činiti iz ljubavi«. — Da vas preko dana grijeh ne odijeli od Isusa, svećenik vam na kraju mise daje blagoslov. Zatim vas šalje onom lijepom riječi: Ite missa est, idite, misa je odslužena. Prikazanje na oltaru je svršeno, sada će početi prikazanje vašeg života.

Ukratko: Kod pretvorbe mi smo prikazali nebeskom Ocu Spasitelja. Radi toga se je Otac razveselio i to veselje On hoće s nama podijeliti. On nam daje Spasitelja, da bude naša hrana. Ako vam je ikako moguće, pričešćujte se uvijek, kad god ste na misi, jer je pričest sastavni dio svete mise. A ako ne, onda se bar duhovno pričestite uzdišući: »Isuse, Isuse, dođi!«

V poglavlje

SVETA PRIČEST: HRANA I BOŽANSKI ŽIVOT

XXXIX

JA SAM KRUH ŽIVOTA

1. Prije kojih stotinjak godina došao je seoski mladić u vojsku. Jedva što je došao u kasarnu, teško se razboli. Obavijestili mu roditelje, pa je stigao otac. Izvadi iz torbe komad kruha i pruži ga sinu rekavši: »Uzmi Josipe, i jedi, taj naš domaći kruh«. — Bolesnik ležeći bez pokreta na krevetu otvori oči. Uze jedan zalogaj. Sutradan mu bi malo bolje i tako je to išlo i slijedećih dana. Nakon četrnaest dana bio je već na nogama i ponovo nastupio svoju dužnost. I naša duša, djeco, treba kruha, da se hrani. Njen kruh je sv. Pričest. Slušajte kako Gospodin govori: »Ja sam kruh, koji daje život, kruh, koji je s neba sašao. Tko jede od ovoga kruha, živjet će uvijeke. Kruh, koji ću ja dati, jest tijelo moje za život svijeta«. — Nama je potreban kruh za život tijela. Život nam ovisi o kruhu, ili kruh ili smrt. Da tijelo živi, mora se jesti. Ali i duša treba kruha da živi. Za život duše potrebno se je pričešćivati. Tko se ne pričešćuje, osuđuje svoju dušu na glad. U tom gladu umrijet će božanski život duše. To je smrt duše. Mi ne jedemo kruh samo za Božić, Uskrs, Duhove. Mi ga jedemo svaki dan. Ne smije nam biti dosta da se pričestimo samo jedanput na mjesec. Svaki se dan kupimo oko obiteljskog stola; svaki dan moramo pristupati i stolu Gospodnjem.

2. Bilo je vrijeme kad su se kršćani svaki dan pričešćivali. To je bilo oko 400. g. O prvim kršćanima veli sv. Pismo: »Svaki dan su lomili kruh i blagovali u veselju i jednostavnosti srca«. — God. 150. piše mučenik sv. Justin: »Darovi se donose na oltar. Zatim se posvete, pa razdijele svakom od prisutnih«. Kod prvih kršćana bili su prikazanje, pretvorba i pričest samo jedan čin u

tri vremena. Tko bi prikazivao sa svećenikom, sa svećenikom bi i vršio pretvorbu, sa svećenikom bi se i pričestio. Nakon toga je u kršćanskim općinama nastupilo popuštanje. Darovi su se i dalje donosili na oltar i posvećivali se. Ali malo pomalo prisutni su prestali dolaziti da ih primaju. Bilo je pače kršćana, koji bi se pričešćivali svaki mjesec, pa onda svaka tri mjeseca, pa onda svake godine. Neki su dapače ostavljali još i duže. Papa je morao izdati naredbu da nije slobodno ostati bez pričesti duže od godine izdavši također i zapovijed, da se mora bar jedanput na godinu pričestiti u vrijeme Uskrsa. Napokon je 1910. god. papa Pijo X, proglasio povratak staroj praksi, pa je u jednoj enciklici, koju je uputio čitavom svijetu, zaželio, da svi katolici — ne samo svećenici i redovnice — pristupaju svaki dan k stolu Gospodnjem uz jedini uvjet, da nemaju teškog grijeha.

Svaki dan, djeco, da li ste čuli? Vi barem ne smijete nedjeljom propustiti svetu pričest. Pričestite se i pod tjednom kad vam je moguće. A bit će vam moguće, ako na večer ranije legnete, da mognete ujutro na vrijeme ustati. Ako se ne možete stvarno pričestiti, onda se barem duhovno pričestite poput svete Barbare. Iz mržnje prema njenoj katoličkoj vjeri zatvorio ju je njen otac kralj u toranj. Plakala je ali ne radi toga što će umrijeti kao mučenica, nego što će umrijeti bez pričesti. Toliko je puta otvarala prozor da vidi nosi li joj svećenik Boga, Euharistijskog Boga, za kojim je dan i noć uzdisala. Tako se ona duhovno pričešćivala i primala sve milosti, koje su joj pomogle, da podnese svoje mučeništvo.

Ukratko: Spasitelj je nazvao svetu pričest kruhom duše. Ako je kruh duše, onda ga treba svaki dan primati. Svaki dan neka se jede. Svaki dan se pričešćujte. Tako je to bilo kod prvih kršćana. Tako bi moralo biti i danas. Ali za pričest treba imati čistu savjest od svakog smrtnog grijeha, i imati pravu nakanu, a to znači: to činiti iz ljubavi prema Spasitelju i da dobijemo milosti, koje on daje.

XL

VELIKA ZAPREKA KOD MNOGE DJECE

1. U zanosu ljubavi nakon svoje sv. pričesti jedne nedjelje reče Maks: »Uskoro ću opet doći, često ću se vraćati«. — Da-

pače dodao je: »Neću se pričešćivati samo nedjeljom, nego ću se i pod tjednom dizati malo ranije, da mogu primiti Isusa«. — A zatim malo pomalo ovaj sveti žar je opadao. Nijesu ga naskoro više vidjeli. Na pitanje svećenika, koji mu je izrazio svoje čuđenje, odgovorio je: »Kad ne bi samo bilo kreveta, tog dragog kreveta«. Tako je Maks više volio svoj krevet nego li Spasitelja, predpostavio je ugodnosti tijela ugodnostima duše. Ali vaš će krevet proći. Dva dana iza vaše smrti položit će vas u grob.

Bez sumnje, draga djeco, vama treba počinka, mnogo sna. Ali ga priskrbite liježući na vrijeme na večer. Onda vam neće biti teško ustati rano ujutro. Neka nikada ne bude krevet zapreka između vas i Isusa.

2. I vaše će tijelo, koje vi tetošite u krevetu, jednog dana proći.

U centralnoj Africi jedne nedjelje ujutro čekala su tri mala crnčića pred crkvenim vratima. Došli su iz daleka i htjeli su primiti sv. pričest. Ruke i glava bile su im okrvavljene. Misionar ih je pitao, što im se dogodilo. Onda je stariji pripovijedao, kako ih je otac, koji je bio još poganin izudarao s pedeset udaraca bičem jer su išli u crkvu. Ali slijedeće noći zahvaljujući tmini mogli su se ukrasti prema rijeci, preko nje prijeći u čamcu i opet doći u crkvu. »Uz tolike teškoće, odgovori misionar, vi niste bili dužni doći. Mogli ste ostati kod kuće«.

»A zašto? reče jedan od njih. Pedeset udaraca bičem, to prođe. Sve će proći, a Isus ostaje.« Veličanstven odgovor iz usta jednog djeteta. Sve prolazi. Kuća, koja vas sada štiti, jednog će se dana srušiti. Tijelo, u kojem stanuje vaša duša, jednog će se dana raspasti. Bili ne znam kako lijepi i snažni, jednog dana ćemo umrijeti. Sve prolazi. Jedina stvar, koju ćete ponijeti sa sobom to je svaka dobra pričest, koju ste primili i koja će vas ponijeti Isusu, to je milost, koju ste primili i koja će vas ponijeti Isusu to je milost, koju vam je zaslužila vaša sv. Pričest. Za ovu se milost može reći, da jedna sama vrijedi više nego čitav svijet. Napokon ima nebo. Svaka pričest, koju primate to je stepen slave više koji vas sve više i više približuje Bogu. A to više vrijedi nego se malo kasnije dići.

Ukrako: Mi nećemo, da nam krevet više bude zapreka našoj svetoj pričesti. Mi ćemo uvijek dati prednost Spasitelju. Sve prolazi: I krevet i tijelo. Ostaju samo: Isus, milost i vječna nagrada u nebu.

XLI

»NISAM DOSTOJAN«

1. U jednoj državi na jugu Evrope buktila je revolucija. Ljudi divljeg izgleda zalupaše udarcima kundaka na vrata jednog samostana. Otac gvardijan potrči u crkvu i izvadi ciborij iz tabernakula, da ga pohrani na sigurnijem mjestu. Ali ljudi ga uhvatiše i htjedoše mu ga oteti iz ruku. Ali otac se drži čvrsto: Radije umrijeti, nego li predati Spasitelja, — govorio je sam sebi. Kundakom pušaka udariše ga po rukama, udariše ga u glavu, dok su prsti svećenikovi još čvršće držali podnožje ciborija. Na koncu pade mrtav pod udarcima, a tijelo mu baciše u rijeku. Voda ga je nosila do susjednog sela, gdje ga izbaci na obalu. Kad ga nađoše, prsti su mu se još uvijek držali ciborija. Sveta posuda sa svojim dragocjenim sadržajem bi odnesena u crkvu, gdje se sabra mnoštvo svijeta da pjeva himan zahvalnosti! (zahvalnicu).

Draga djeco, držite u svom životu čvrsto ciborij sa svetim česticama. Ne udaljujte se od svoga Spasitelja. On treba da po sv. pričesti postane svakidanji kruh vaše duše. Imade djece, koja se rijetko pričešćuju pod izgovorom, da nisu dostojni. Pa dobro, ja ću vam reći kad ste dostojni, da se svaki dan pričestite, a kad niste dostojni.

2. Niste dostojni, kad imate teški grijeh na duši. Onda se morate prije pričesti ispovijediti. Imade i češtite djece, koja se uvijek boje, da su počinili teški grijeh. To je nepotreban strah. Teški grijeh je samo onda, kad se prekrši zapovijed Božja u teškoj stvari, sa potpunom svijesti o zloći i sa potpunim pristankom volje. Onda kad dijete radi griješne nemarnosti ili lijenosti za ljubav igre ili šetnje propusti nedjeljom sv. misu, tada je počinilo teški grijeh. Ukrasti veću svotu novca, hotimično pristajati na nečiste misli, činiti djela, koja se protive čistoći, to su teški grijesi. Tko osjeća da ih ima na duši, ne smije se pričestiti, a da se nije prije iskreno i skrušeno ispovijedio.

Ako imate samo lake grijehe: laž, neposlušnost, srdžbu... neka vas to ne smeta da idete na sv. pričest. Pravo dijete Božje će se sigurno truditi da izbjegne i najmanje grijehe. Ali međutim ovi laki grijesi ne čine vas nedostojnim svete pričesti. Dosta je da prije sv. pričesti probudimo u sebi osjećaje pokajanja, npr. ovako: »Gospodine, Isuse, koji si za mene umro na križu, kako mi je

žao, što sam te uvrijedio. Obećajem ti, da ću odsele bolje paziti da ti više nikada ne zadajem boli«.

3. Nije dosta samo požaliti svoje lake grijehe, nego se treba onda i popraviti. Laki grijesi moraju postati kao ljestve, kojima ćemo se popeti na više. Kao pripravu na sv. pričest recite Isusu: »Gospodine Isuse, ja sam te svojim počinjenim grijesima ražalostio i nisam vrijedan da ti pristupim . . . Ti si tako čist, a ja tako zamazan grijesima«. Zatim se s pouzdanjem bacite Bogu u ruke s očima uprtim Spasitelju i recite mu: »Ti si, Bože, sama dobrota, oprosti mi grijehe i povrati mi nevinost«. Zatim neka iz dubine srca iskrsne vam ovo obećanje: »Gospodine, jučer sam te ražalostio svojim grijesima, a danas ću te razveseliti svojom pričešću. Čuvat ću se svakog grijeha i svaki sat, kad otkucne, ponovit ću ti: Gospodine, ja te ljubim, i ja želim sve učiniti iz ljubavi prema tebi.«

Ukratko: Imade katolika, koji se ne pričešćuju, jer se ne smatraju dostojnima. Sv. Otac Papa Pijo X dao je pravilo: Nedostojni su samo oni, kojima teški grijeh tereti savjest. Oni se moraju prije pričesti skrušeno ispovijedati; laki grijesi ne čine čovjeka nedostojnim svete pričesti. Treba samo probuditi u duši pokajanje, koje će proizlaziti iz ljubavi. I tako se onda ide k Isusu s punim pouzdanjem i jednostavnošću.

XLII

PRIPRAVA I ZAHVALA

1. Prije sijanja seljak uredi zemlju, jer bez toga ne bi žito niklo. Najbolje sjeme za dušu jest sv. pričest. No da donese sto struki plod, treba se na nju brižno pripraviti. Marija će vas na učiti najbolji način, kojim ćemo se služiti. Prenesimo se u duhu u nazaretsku sobicu i pogledajmo, što se tu događa.

a) Majka se Božja pripravljala prikazujući svoju čistoću. Na slici, koja prikazuje sobu, u kojoj se dogodilo Utjelovljenje, opaža se među namještajem ljiljan neoskvrnjene bjeline. On označuje da je Marija rođena bez grijeha, i da je bila bez grijeha kad je začela Spasitelja. Mi sigurno ne možemo doći k pričesti s Marijinom čistoćom. Tko ne vidi, kako se s istočnim grijehom, čiji sm

baštinici i čije nam posljedice ostaju i iza krštenja, svaki dan gomila prašina po bijelom odijelu duše. No svaki dan možemo prije pričesti iz dna duše izmoliti savršeno pokajanje. I odmah su svi laki grijesi izbrisani, a naša je duša zadobila opet svoju prvotnu čistoću.

b) Majka se Božja pripravljala poniznošću. Prije nego je začela Spasitelja, odgovorila je anđelu: »Ja sam službenica Gospodnja«. Ona nije mogla shvatiti, da se je veliki Bog udostojao baciti svoj pogled na njenu malu osobu. I vi recite Gospodinu prije sv. pričesti: »Gospodine, ti si tako velik, a ja tako malen! Ti si tako svet, tako savršen, a ja tako nesavršen! Pred Isusom budite posve maleni imajte ponizno srce i držite oči u poniznosti oborene.

c) Majka se Božja pripravljala molitvom. Na onoj slici koju sam vam prije spomenuo, slikar je prikazao Mariju u molitvi. Marija je mnogo molila. Bez prestanka je pjevala: »Rosite nebesa odozgor, oblaci neka dažde Pravednika«. — Neprestana želja za Isusom. Ona je bila tako silna i moćna, da se Spasitelj smilovao. I vi u času prije sv. pričesti uzdižite Isusu lijepi uzdah ljubavi: Isuse, Isuse, dođi u mene! Oh, kako moje srce gori da te primi, da te ima. — Ponavljajte to često. Što ljubazniji i gorljiviji bude poziv, to će brojnije biti milosti, koje ćete zadobiti.

2. Zahvala iza pričesti.

Mnoga djeca ne znaju, šta da čine četvrt sata iza pričesti. Što bi morali činiti, dalo bi se u tri riječi sažeti: Klanjati se Isusu, govoriti Isusu, slušati Isusa.

a) Marija je nakon svoje pričesti, to jest nakon Utjelovljenja u Nazaretu, ponajprije šutjela. U svom strahu pred nečuvenom porukom, usta su joj se skamenila. A i arkanđeo Gabrijel, čim je njegovo poslanje završeno, vratio se u nebo. Nije htio kvariti čudesnu šutnju Majke Božje. Ništa toliko ne godi dragom Bogu nakon pričesti, kao udivljenje puno ljubavi. Promatrati Isusa! Misliti kako njegova milost, čistoća, ljepota nadilazi sve anđele skupa. Kad bi se Isus pokazao na našim putevima, posramljeni kraljevi pred njegovim sjajem odbacivali bi daleko svoje zlatne krune. Lijepe gospođe gulile bi sa svojih ruku bogate narukvice ne mogavši podnijeti njihova pogleda. A taj Isus je u sv. pričesti upravo kod vas. U njemu je sadržana sva ljepota i neba i zemlje. Kako izvanredna i bogata sreća. Isus dolazi k vama! Veliki Isus dajući vam se postaje s vama mali Isus. Neizmjerni Isus u griješnom djetetu!

b) Govorite Isusu. Ne uzimajte odmah nakon pričesti molitvenik u ruke. Zatvorite oči i govorite Isusu iz srca. Govorite mu kao što to dijete čini s majkom. Sveti Franjo Saleški razgovarao bi po čitav sat s Isusom nakon pričesti. I sv. Alojzije Gonzaga ostajao bi dugo u razgovoru s Isusom. Jednog se dana tako dugo zadržao u zahvali da ga je majka morala tražiti u crkvi. Ima li išta ljepše i veće, nego li ovaj sastanak u četiri oka s Isusom u svom srcu nakon sv. pričesti. Tada mu recite sve što vam najviše leži na srcu. Povjerite mu svoje radosti, svoje žalosti, muke, priznajte mu pogreške, teškoće koje imamo savladavajući svoju glavnu manu. Molite ga da blagoslovi roditelje, župnika. A kad mu nemate više što govoriti, ponavljajte mu do iznemoglosti: Gospodine, ja te ljubim i želim sve činiti iz ljubavi prema tebi!

c) Slušajte Isusa. — Jedne večeri upita mama malog Gvidu: Reci mi Gvido, što si jutros činio, nakon što si primio Isusa? — Slušao sam, odgovori on, i rekao mi je: Gvido ja znam, da ćeš ti biti svećenik, ali ćeš mlad umrijeti.

I ja vam djeco kažem: Nakon što ste govorili Isusu iza sv. pričesti, pustite ga da i on vama govori i pažljivo ga slušajte. Jedno je dijete izgubilo majku, pa je radi toga bilo silno žalosno. Mislilo je: Sad sam siroče, nemam više nikoga na zemlji. Tu je svoju brigu otkrio Isusu u sv. Pričesti. Gotovo nečujnim glasom progovori mu Isus: Ja sam Otac siročadi. Ne boj se! Ti nemaš više majke, ali ja sam tu da se brinem za tebe. — Tako će i vama Isus govoriti, ako ga znate slušati.

Ukratko: Da vam pričest bude plodna, mora joj prethoditi priprava i slijediti zahvala. O 1/4 sata prije i 1/4 sata poslije pričesti ovisi mjera milosti, koje ćete primiti. Iza svete mise ostanite četvrt sata u crkvi da obavite svoju zahvalu iza pričesti. Divite se dobroti Isusovoj. Govorite s Isusom! **Slušajte Isusa.**

XLIII

PRIČEST NA PRVI PETAK

Pred nekoliko godina klečao je 14-godišnji dječak pred svetohraništem u crkvi. Zvao se Albert. Misleći, da je sam molio je na glas: »Gospodine, do sada sam se pričešćivao svake nedjelje. Od

sad ću svaki dan. Bez tebe, Gospodine, nemoguće mi je ostati dobar, a uz to te toliko volim«. Krasna molitva. Ako želimo i mi ostati dobri, grijeh izbjegavati, činimo kao mali Albert. To je sredstvo da sačuvamo, da umnožimo u sebi božanski život, i da dođemo u nebo.

No želimo li mi još više oplemeniti i obogatiti svoje pričesti? Onda više mislimo na onoga, koga nam sv. pričest daje negoli na nju samu; misleći na njega kao Spasitelja, dolazimo mu jedino poticani ljubavlju. On nam se na prvi petak osobito pokazuje u svom liku velikog patnika s probodenim Srcem. Tada ćemo misliti na brojna svetogrđa, koja se počinjaju protiv presv. Olt. Sakramenta. »Ah kad bismo mogli dati naknadu za njih«, reći ćemo. Prvo svetogrđe počinio je Juda. Pričestio se sa smrtnim grijehom na duši. Koliko je ljudi nakon njega obeščašćivalo i pogrđivalo sv. misu rušeći crkve, trneći vječno svjetlo. Pa u samoj katoličkoj crkvi, gdje gori vječno svjetlo, koliko grijeha udara po Isusu!

Koliko kršćana griješno propuštaju sv. misu i puštaju ga da se sam žrtvuje na oltaru. Imade i drugih, koji istina, dolaze redovito u crkvu, ali da brbljaju, da se smiju i da koješta čine, mjesto da se sjedine sa presv. Žrtvom.

To je trnova kruna, koju pletu nad božanskom Hostijom.

Imade oko 450 milijuna katolika raširenih po čitavoj kugli zemaljskoj. Sjedinjeni jednom vjerom oni tvore svi skupa samo jednu veliku obitelj. Kad u obitelji jedno dijete teško uvrijedi majku, drugi se trude, da je utješe tražeći načina, da joj ugode. Kad u velikoj katoličkoj obitelji tolika djeca vrijeđaju Isusa u Sakramentu ljubavi, zar nije onda dužnost drugih, da to poprave, da mu dadu zadovoljštinu za te uvrede. A prvi petak u mjesecu na poseban je način posvećen Srcu Isusovu, da mi ispunimo tu svoju dužnost. Iz ljubavi prema Isusu taj dan ćemo ići k sv. pričesti i reći ćemo mu: »Isuse, kako sam tužan na pomisao tolikih uvreda, koje Ti se nanose u presv. oltarskom Sakramentu. Ja bih ih htio popraviti iskazujući Ti današnjom pričešću svjedočanstvo jedne iskrene ljubavi«.

Sam Isus je tražio ovu sv. pričest od sv. Margarete Alacoque, kad joj je rekao: »Neka oni koji me ljube prime sv. pričest kroz devet petaka uzastopce«. — Svima koji se odazovu toj njegovoj želji, obećao je da će im biti na samrti u pomoći. Je li vam sad jasno, djeco, zašto vidite svaki prvi petak toliki broj pričesnika kod stola Gospodnjeg? Svaki bi od vas trebao da barem dva puta u

životu obavi ovu devetnicu prvih petaka. Spasitelj je također tražio od sv. Margarete, da se uoči prvog petka obavi sat klanjanja pred Svetohraništem. To je »Sveta Ura«. U mislima se tada sjedinjujemo s Isusom u vrtu za vrijeme smrtne borbe. Tada je njegov pogled zagledao u budućnost i radi prizora silnih uvreda, koje će doživjeti u presv. Sakramentu, iz čitavog mu je tijela provalio krvav znoj. On je time dao zadovoljštinu. Dajmo i mi s njime zadovoljštinu u svetoj uri. Gdje se obavlja ta ura, nemojte od nje izostati. — Neki je redovnik imao u svojoj sobi križ s Kristom, koji ima na glavi trnovu krunu, čije se mnogobrojne bodljike zabadaju u njegovu glavu. Svaki put, kad bi čuo za koje izvršeno dobro djelo, otkinuo bi jedan trn iz krune rekavši: Gospodine, veseo sam, što vidim, da sada manje trpiš radi veselja, koje ti je ono dobro djelo prouzrokovalo.

Ukratko: Uzmimo u običaj, da se pričešćujemo zato, da zadobijemo milost. Na prvi petak ići ćemo na sv. pričest iz ljubavi u svrhu, da zadovoljimo za grijehe, koji se počinjaju protiv presvetog Sakramenta na našim oltarima. Svima koji se pričeste kroz devet prvih petaka uzastopce, Gospodin je obećao, da će im udijeliti milost sretne smrti. Vrlo je pohvalno također uoči prvog petka navečer obaviti Svetu Uru u duhu otprošnje i zadovoljštine.

DRUGI DIO

DUHOVNI ŽIVOT KOD MLADEŽI U SVAKIDANJEM ŽIVOTU

I

VI STE KRŠTENICI

God. 1914. otputovao je neki grof u rat. Prije polaska zavjetovao se, ako se vrati kući, da će posiniti jedno dijete. I vratio se. I jednog jutra kad je izlazio iz dvora nađe kod vrata dijete umotano u prnje, a uz njega ceduljicu: »Gospodine grofe, smilujte se mom siromašnom djetetu. Ja sam siromašna ciganka, i ne mogu odgojiti dijete«. — Grof je pomislio, da mu to na čudesan način Bog šalje dijete. Uzme dijete na ruke, privine ga srcu i odnese u dvorac. Htio je da se odgaja kao kućno čeljade. Dao mu je svoje ime, dostojno je bio odjeven, a kod stola bi sjedio grofu s desne. Na koncu je bio proglašen grofovim nasljednikom.

No jedne večeri kad ga je nosio u krevet, iznenada se grof jako ražalosti. Nakon što ga je brižno promatrao, opazio je, kako se crte dječakova lica jako razlikuju od njegovih. Oči su mu sjajile kao u cigančeta. Kad ga uhvati za ruku, osjeti, da to nije ruka njegova djeteta. »On nosi moje ime, i znak moje obitelji, ali njegovim žilama ne teče moja krv«, mislio je.

Vi se, djeco, zar ne, čudite, da je jedan čovjek tako odličnog roda mogao pokazati toliko dobrote jednom djetetu tako niskog podrijetla. Ali jeste li vi mislili, da se je i vama na krštenju dogodilo nešto daleko veće i daleko ljepše? Krštenje je više negoli primitak i življenje u jednom dvorcu, više negoli lijepo, ime više negoli veličanstveno djelo. Po krštenju je Krv Spasiteljeva potekla vašom dušom. A tamo, gdje je Krv Spasiteljeva, tamo je i život Spasiteljev, božanski život, vrhunaravni život. Rođenjem ste primili naravni život, koji vam omogućuje da možete čitati, pisati, piti, jesti, raditi, šetati se, izvršivati zaista velike stvari, ali ipak samo zemaljske. No ne zaboravite, vi ste stvoreni za nebo. A da možemo ići putem, koji vodi u nebo, nama treba nadnaravnog, božanskog života. To nešto nebesko na zemlji, kao malo Božjeg života u čovjeku. Spasiteljev život nalik je na neizmjerno

more. Kod sv. krštenja vi ste primili jednu kapljicu mora tog neizmjernog života. Milost krštenja mora vam uvijek biti veli ko veselje. Rado se zaustavljajte kod krsnog zdenca, gdje ste kršteni i zahvaljujte se Bogu. Jednom zgodom razgovarao je ne ki svećenik sa svojim prijateljem na ulici. Upravo je otkucao sa na zvoniku. Svećenik se okrene prijatelju i reče: Oprostite mi moram sad ići da se zahvalim kod krstionice. — Taj je svećenik znao, što znači krštenje.

Mladi plemić iz stare porodice Ravensteiner pri polasku na studije u susjedni grad, dođe da se oprosti od oca. Otac zabrinu na misao, kako će mu se sin naći okružen tolikim napastima ve likoga grada, u času pozdravljanja reče, ispravivši se u svoj svoj veličini čvrstim glasom: »Sjeti se, da si ti Ravensteiner. Plem stvo te obvezuje!«

Draga moja djeco, vašim žilama teče krv Otkupitelja i vi no site u sebi Božanski život. Krv Kristova, život Kristov. Krštenic moraju misliti kao Krist, govoriti kao Krist, raditi kao Krist!

Ukratko: Na krštenju smo primili u sebe Krv i život Kristov Tko ima život Kristov, mora misliti kao Krist, govoriti kao Kris i raditi kao Krist. Knjigu, koja nam govori o životu Kristovom čitat ćemo polako u malim izvadcima. Prije svega zamolit ćemo svjetlo Duha Svetoga, pa ćemo se pitati: Kako ću provesti ono, što sam pročitao?

II

SVAKI SVOJ DAN MORAMO POSVETITI

1. Poznavao sam čovjeka, koji je svake nedjelje redovito pri sustvovao velikoj misi. Došao bi u crkvu, poklonio se i gotov uvijek na istom mjestu pobožno molio. Zatim bi otišao u sakr stiju, tu uzeo svoj salonski kaput, koji je visio među misnim od jelom. Pobožno bi prisustvovao misi. Nakon toga bi opet u sakr stiji skinuo svoj kaput. Nosio ga je samo nedjeljom i samo za v like mise. dakle vrlo kratko vrijeme. Možda ste pogodili, djec što želim s time. Što je učinio ovaj čovjek sa svojim salonski kaputom, tolika djeca čine sa svojim kršćanstvom. Oni su samo k šćani kod nedjeljne mise. Nakon svršene mise i oni objese n vješalicu svoju vjeru i nitko više ne bi u njima prepoznao kršć

ne i djecu Božju. Kroz tjedan oni misle i govore, kao oni, koji ne idu u crkvu. Žive upravo kao da nisu kršteni.

Jednog dana došao sam u jednu kuću. Majka mi reče: »Niste li vi, gospodine župniče, imali prošle nedjelje zajedničku pričest djece? I naš je Franjo bio, ali mi to nismo kod kuće primijetili«. — On se je i poslije pričesti pred svojim roditeljima vladao isto kao i prije. On je bio jednako zločest i svađao se s braćom i sestrama. U školi je učitelj primijetio da je jednako rastresen i brbljav, jednako lijen i bunđija. Franjo je od svoje nedjeljne vjere imao jedva jedan sat, a onda bi je objesio na vješalicu, nakon što je slušao nedjeljnu misu za čitavu sedmicu.

2. Draga djeco, ova vjera koja se vrši samo nedjeljom ne sviđa se Isusu. Rečeno je, da kršćanstvo mora biti kvasac. Svaki put, kad mislim na kvasac, misao mi leti na godine djetinjstva. Sjetim se onog velikog kvasa na salašu, kojim bi majka za dvije sedmice ispekla po petnaešt kruhova najedanput. Najprije bi stavila brašno u velike naćve i mijesila ga. Onda bi u tijesto stavila kvasac i ostavila bi da preko noći nadolazi. Jednog dana jedan znatiželjan dječak podigne poklopac i prisloni uho. Bilo je kao da kvasac pokreće čitavu mašu i nije joj dao mira, dok je nije svu pokrenuo i ulio joj svoj život.

Razumjeli ste djeco, što nas uči Spasitelj ovom prispodobom o kvascu. Vjera mora prožeti čitav naš život, ne samo nedjeljom, nego čitav tjedan od prvog sata ponedjeljka do zadnjeg sata subote. Vi morate živjeti kao djeca Božja ne samo za vrijeme sv. mise, nego i kod kuće i u školi. Isus ne želi biti za nas samo nedjeljni Krist, nego Krist svakog dana. Kod princeze Elizabete Türinške pobožnost je bila uvijek budna i snažni odjek Srca Isusova.

Nakon što bi pribivala sv. misi, kod koje bi se redovito i pričešćivala, često bi se kroz dan molila. No nije ostala samo na tom. Ustrajavši u molitvi i u ponedjeljak, i utorak i srijedu jednako kao i u nedjelju, svi bi dani za nju bili služba Bogu. Svaki dan se je nježno brinula za kućnu djecu a izvan kuće posvećivala bi brigu siromasima, kao što je to svećenik preporučivao nedjeljom s propovijedaonice. Nijedan dan, ni jedan čas nije zaboravljala Boga. Misao na njega bila joj je neprestano pred očima, sve je činila iz ljubavi prema njemu. U svom dvorcu hranila bi oko tri stotine siromaha dnevno, a bolesnike bi pohađala jedne za drugim.

Kao i sv. Elizabeta i vi morate posvetiti sve dane u sedmici. Svaki put kad se vraćate od mise kući recite: »Iz ljubavi prema Isusu, hoću da svaki dan ugodim roditeljima. Bit ću dobar i braći i sestrama kao što to mora biti dijete Božje. Pokazat ću napokon i učitelju, da sam se iza prošle nedjeljne mise popravio«. — Utjecaj nedjeljne sv. mise mora se opaziti i u igri po duhu lijepog drugovanja. Kad učite svoje zadaće, kad pomažete ocu ili majci, sve to činite iz ljubavi prema Isusu. Svojim pribivanjem kod sv. mise vi ste na neki način obećali, da će sve što budete činili kroz tjedan, biti Bogu na čast. Svaki cvjetak koji opazite, nosit će vaš onomu, koji mu je dao da raste i zaodjeva ga u tako veličanstvene boje. Svaka ptica, koju slušate, sjetit će vas onoga, kome u čast od veselja sklada svoje zvukove. Pa i vatra, što gori u peći, šaputat će vam u uho: »U srcu Božjem i u Srcu Spasiteljevom gori još snažniji oganj«.

Ukratko: Spasitelj ne želi, da mi budemo kršćani samo nedjeljom. On želi, da mi to budemo svaki dan. Vraćajući se s nedjeljne mise, recimo uvijek: »Čitavog tjedna trudit ću se, da ugodim roditeljima, braći i sestrama. Pokazat ću i učitelju u školi da je nedjeljna sv. misa proizvela u meni poboljšanje. Sve svoje dužnosti vršit ću s ovim znakom: Sve na slavu Bogu!«

I poglavlje

SVE ĆEMO GLEDATI KRISTOVIM OČIMA

Idući jednog dana judejskim putevima sa svojim učenicima, zaustavi se Isus kod jednog polja i pokazujući ljiljane, reče: »Gledajte, kako ih je divnom ljepotom Otac nebeski zaodjeo. Nikada se ni kralj Salamon sa svojom zlatnom krunom i svilenim odijelom nije tako veličanstveno obukao«.

Krist nam je na krštenju dao ime, vi ste kršćani. Ali ime ništa ne znači, ako mi nemamo Duha Kristovog. Prva stvar koja nam se nameće jest da gledamo Kristovim očima u svijet koji nas okružuje, u svijet pokraj nas i u svijet u nama.

III

SVIJET KOJI NAS OKRUŽUJE

1. Bilo je to nedjeljom navečer. 16-godišnji dječak ulazi u kuću i veli: »Oče, prevalio sam 50 km.«. — »Pa što si vidio, pripovijedaj nam«, dočeka ga otac. »Pravo govoreći ništa naročito«, odgovori sin. »Za čitavog dugog puta, imao sam samo jednu misao: kako završiti svojih 50 km.« — Priznajte djeco, da je to vrlo loš način putovanja. Iste nedjelje navečer njegova 18-godišnja sestra vrativši se sa šetnje s brijega, reče ražarenog lica: »Mama kako se veličanstven prizor odvijao pred mojim očima! Čitav niz bregova sa stranama prekrivenim cvijećem najraznovrsnijih boja. Dolinom je tekao potočić sa srebrenom vodom, a duž obale je paslo stado od 300 ovaca.« Majka je šuteći slušala, dok otac nestrpljivo ne progovori: »Gle, ti nisi ništa više vidjela?« »Ne«, odgovori djevojka. »A onda« progovori otac: »Izmaklo ti je ono, što je bitno kod tvoje šetnje. Ti si se divila stvorenju, ali nisi opazila kod toga Stvoritelja. Svaka šetnja imade svoj početak i svršetak u dragom Bogu. Nauči se dakle, kad si vani u otvorenoj prirodi, promatrati Boga u njegovim stvorovima«.

2. Čitao sam o jednoj mladoj pastirici, koja je uzdignuta na čast oltara, kadgod bi išla čuvati svoje ovce na livadu ili u brda, uvijek bi klekla na podnožje križa kraj puta, pa bi zapjevala himan: Veliki Bože, hvalim te. Kad bi joj se oči zaustavile na zelenim pašnjacima protkanim cvijećem ili kad bi prolazila šumom borovom s jakim mirisom, udarila bi s njima u razgovor govoreći im: »Da, da, znadem ja, šta vi imate meni reći. Vi mi želite govoriti o velikom Bogu, koji vas je stvorio. Vi ga želite hvaliti i slaviti sa mnom. Hajde pustite svoj najljepši glas i zajedno zapjevajmo njegov najljepši hvalospjev: Veliki Bože, mi te hvalimo...! I ja ću ga odnijeti pred prijesto Božji.« — Evo što znači gledati očima Kristovim.

Pred trideset godina vozio sam se biciklom kroz gustu šumu. Iza mene je vozio jedan mladi čestiti katolik. Najedanput on stavi nogu na zemlju. I ja učinim tako pa ga zapitam: »Što je? Da vam nije pukla guma«?... »Ne«, odgovori mi! »Nego su brijegovi, šume, polja tako lijepi. Stanimo malo da se divim i da zapjevam. Veliki Bože, mi te hvalimo!« I ovaj mladi čovjek gledao je očima Kristovim. Iza svega, što mu je udaralo u oči, on je gledao Oca. Kod ove šetnje on je stvarno susreo Boga.

Da se to postigne, nije potrebno ići na brda ili u šume. Neki čovjek dobrog ukusa rekao mi je jednom: »Jedna vlat trave jednako mi govori o Bogu kao i kelnska katedrala«. — Pa i čovjek, koji je vezan u tvornici na struju, i koji ne pozna gotovo ništa od prirodnih ljepota, pjevat će gledajući rad svojeg stroja: Veliki Bože, mi te hvalimo! Jer Bog je dao čovjeku duh i znanje, kojim je otkrio čudesa moderne industrije. I majka koja je zaokupljena kućnim poslovima te nema vremena ni da se sabere, i ona može susresti svuda Boga.

U nekom samostanu jedan je brat bio od jutra do mraka uz peć, kod koje je kuhao za stotinu redovnika. Koliko je puta preko dana tiho zapjevao: »Veliki Bože, hvalimo te«. Kad je gledao u vatri ugalj, koji je pocrvenio, mislio je: Ima jedan žarči i snažniji plamen koji gori u Srcu Božjem: Njegova ljubav prema ljudima. Zapalit ću taj plamen u svom srcu i ljubiti Boga potpuno.

Ukratko: Tko gleda prirodu očima Kristovim, ne vidi stvorenja nego i Stvoritelja. Od stvorenja čuje tihi pjev hvale Stvoritelju te s njihovim sjedinjuje i svoj glas. Svaka šetnja mora imati za polaznu i završnu tačku: Boga. Svaku šetnju mora pratiti hvalospjev: Veliki Bože, mi te hvalimo! Kad ste vani u prirodi, kroz nju gledajte Boga.

I otac kod svoga stroja i majka kod svoga ognjišta mogu svoj svakodnevni posao pratiti starom kršćanskom pjesmom: Veliki Bože, hvalimo te!

IV

NAŠ SVIJET I MI

Jednog dana pođe seljak da u jednom velikom gradu posjeti muzej. Htio je pregledati umjetnička djela, koja su tu bila izložena. Obilazeći razne galerije, zaustavi se pred slikom Djevice, za koju mu rekoše, da je Rafaelova. Pratilac mu reče: »Ne bismo je dali ni za milijun«. Seljak osta dugo vremena promatrajući stvar tako vrijednu, s pobožnim uzbuđenjem.

Djeco, poznam jednu umjetninu, koju je napravio Majstor daleko sposobniji od Rafaela, naime sam Bog. To djelo je vaše tijelo. Bog sam je tvorac ljudskog tijela. On je oblikovao prvo tijelo Adama i Eve. On sam. Danas dragi Bog stvara tijelo uz pomoć roditelja. Vama je dragi Bog dao tijelo po vašim roditeljima. Tako on za vas čini i mnoge druge stvari. Kruh, koji se sastoji od zrnja koje je sazrelo na Božjem suncu. Odijelo koje nosite, cipele na nogama. Sve to dolazi od Boga. A sve vam to daju roditelji. I vaše je tijelo dar od Boga. Zato je ono njegovo vlasništvo. I zato vi nemate prava da se njim služite, kako vi hoćete, nego kako vam je odredio Bog. Nemate prava da se njime služite protiv volje Božje, nikada vam on neće dozvoliti, da se njime služite da počinite grijeh. Za vrijeme rimskih careva, jedan je car nabavio jelena i smjestio ga u perivoj, koji je uredio posve blizu za njega... Da mu se nitko ne usudi približiti, stavio mu je među rogove zlatni papir s ovim riječima: »Zabranjeno me je dirati, ja sam carevo vlasništvo«. — I na vašem čelu su napisane riječi: »Ne dirajte me, ja sam Božje vlasništvo«. — Dakle zabranjeno mi je upotrebljavati ikada svoje tijelo za zlo.

Nakon rata 1914—1918. počinjale su se svetogrdne krađe n
raznim dijelovima zemlje. Obijala su se vrata svetohraništa, is
pražnjivani su ciboriji i svete čestice odnešene. Strašan zločin
Ciborij, ta sveta posuda, koja sadržava Presveto, samog Isusa
Da draga djeco, svaki od vas nosi u sebi jedan ciborij sa svetim
česticama, gotovo bih rekao dragocjeniji nego li onaj u svetohra
ništu, jer je ovaj od kovine, bez života, dok je vaš živ. Taj cibori
je vaše tijelo. Ono je posvećeno na dan vaše prve sv. pričesti
svaka daljna pričest ga je ponovo posvećivala. Svećenik je
njega pohranio predragocjeni i presveti Sakramenat, samog Isusa
Vaše je tijelo nešto veliko, božanskim pečatom zapečaćeno. V
ste opazili, da svećenik nikada ne otvara svetohranište i ne vad
ciborij bez svete odjeće. Tako i vi morate držati živi ciborij,
to je vaše tijelo u stidljivoj odjeći, i dostojnom i doličnom d
žanju. Evo, uvijek to činite ozbiljno ili još bolje pobožno s onim
strahopoštovanjem, koje se osjeća pred najsvetijim stvarima
Zar se nije Isus po svetoj pričesti nastanio u vašem tijelu? Jedn
katolička djevojčica odjevena je uvijek dostojno, a dostojno j
odjevena, ako joj odjeća pokriva ruke, ako nije suviše kratk
i ako joj nije od prozirne tkanine. Ovo strahopoštovanje pre
svojim tijelom to je Duh Sveti, koji vas prožima, koji je siša
u vas kod sv. krštenja i u vama postavio svoj stan.

Pred kojih stotinu godina išla je u Tirolu grupa žestoki
Kristovih neprijatelja prema nekoj crkvi s namjerom da je pos
opljačkaju i spale. Jedna čestita djevojka, koja je klečala pre
svetohraništem naoruža se mačem i postavi se na vrata crkv
Ona neće pustiti ni jednog ovog sotonskog slugu da uđe unutr
Evo ih, približuju se. No videći djevojku kako maše mačem
popadaše svi kao gromom ošinuti. Moja djeco, zaštitite sveti
svoje duše od grijeha. Ne dopustite, da ikad gadni grijeh okal
vaše tijelo. Za grijehe te vrste veli sv. Pavao, da se ne bi smjeli
spominjati među kršćanima a kamo li počinjati.

Ukratko: Prema svom tijelu imajte sveto poštivanje. Način
ga je već nebeski Otac uz pomoć vaših roditelja. Naš Gospod
ga je po sv. pričesti izabrao kao ciborij za sjedište najsvetije
Duh Sveti je na dan vašeg krštenja u njem postavio svoj sta
Ono što su Otac, Sin i Duh Sveti tako proslavili, vi ne smije
obeščastiti grijehom. Ne smijete ni jedan ud svoga tijela pred
grijehu. Ni oči, ni uši, ni usta, ni ruke, ni noge, ni srce!

V

NE PREPUSTITE TIJELU VLAST ZAPOVIJEDANJA

Vaše je tijelo posvećeno, ali ipak zbog istočnog grijeha, postoji u njemu otvor, kroz koji se može uvući zlo. Zove se strast, težnja za tjelesnim uživanjem. To je sirenski glas, koji ga zove na grijeh. No duša ima i svoj glas, koji ga zove na krepost. I odatle vječna borba između tijela i duše. To je ona borba, koju je vodila jednog dana djevojčica pred nekim magazinom. Pred očima joj se diže poput piramide brdo čokolade i tako je privlači, da joj sve voda ide na usta. Kao da joj sve tijelo govori: »Treba mi čokolade, da te usrećim. Idi kući, i uzmi iz maminog novčanika potreban novac«. — U isto vrijeme jedan drugi glas progovori iz duše, ali posve protivno: »Misli na Boga, koji je pred tobom i ostani čestita«. — Mala je najprije oklijevala. Što da čini? A onda joj najedanput iskrsne svijetla misao: »Duša mora u nama biti kraljica. Ona mora zapovijedati. Tijelo sa svojom pratnjom, tjelesnost, mora slušati.« — Poslušajte još i ovo: Dječak je silazio s drugog kata, gdje je stanovala njegova obitelj na prvi kat, gdje je stanovala druga obitelj. Dođe do sobe, a vrata otvorena. Na stolu košarica puna krasnih kajsija. Nikoga nema unutra. Zgodna prilika, pomisli mali. Nitko me neće vidjeti, ako uzmem nekoliko, tijelo svojim glasom strasti viče mu svim silama: »Hajde«! A duša mu je u isto vrijeme šaputala: Sjeti se, gdje si, vidi te Bog tvoj Otac«. — Započe žestoka borba kroz jednu minutu u duši dječaka, i on konačno izađe kao pobjednik. Glas savjesti bio je jači.

Bilo je hladno siječanjsko nedjeljno jutro. 15-godišnji dječak na mekoj postelji slušao je pod svojim toplim pokrivačima različite glasove: »Kako je tu lijepo, govorilo je tijelo. Vani je jako hladno. Neće biti baš velika nesreća ako jedanput propustiš svetu misu«. — Duša je s druge strane govorila: »Hajde, budi hrabar, digni se brzo i ne daj da te pobijedi toplina kreveta.« — Mladić se bori. Posluša pozive tijela te za malo topline izdade svog Spasitelja. Izvrnuo je red vrijednosti, koji traži da tijelo bude sluga, koje sluša, a duša kraljica, koja zapovijeda.

Još jedna zanimljiva pripovijest, za čiju istinitost ja jamčim. Magarac vozeći kolica, stiže na trg. Jednim zamahom skide sa sebe ormu, pope se na mjesto kočijaša, a ovaj se morade upreg-

nuti uz rudo i vuči kolica. I tako zamijenivši ulogu, kočijaš je morao slušati, a magarac je zapovijedao. Vi se, djeco, smijete? Ali kadgod vi slušate glas na zlo i slijedite želje tijela, ova se priča obistinjuje!... Magarac, a to je tijelo, penje se na prijestolje i drži bič u ruci. Kraljica, a to je duša, bude prisiljena da sluša tijelo i njegova zla nagnuća. Je li to pravi red?

Ukratko: Prije pada praroditelja, red koji traži da tijelo sluša, a duša zapovijeda, vladao je kod čovjeka. Nakon pada provalilo je mnoštvo nevaljalih želja i izazvale su nered. Tijelo želi svrgnuti dušu i vladati na njenom mjestu. A pravi je red ovaj: Tijelo je magarac, koji mora slušati. Duša s voljom je kraljica i mora zapovijedati.

VI

BUDITE ZDRAVI

To je zadnja preporuka majke sinu, kad polazi na put. To je zapovijed, koju je dao dragi Bog svojim stvorovima: Adamu i Evi u raju zemaljskom. Dao im je zdravo tijelo i njegova je volja bila, da ga čuvaju takvim kroz sav život i donesu u nebo bez smrti. Čovjek nije poslušao Boga. Odrekao ga se po grijehu. I kao kazna dođoše na nj smrt i bolest.

Bog nije htio smrti i bolesti. Naprotiv je htio da budemo zdravi i zato da čuvamo zdravlje. Što u tu svrhu moramo činiti, rekao nam je u Sv. Pismu i u povijesti svoga naroda. Među ostalim i ova crtica: Na dvoru poganskog kralja u Babilonu jelo se obilno. Mesa koliko hoćeš. Od jutra do mraka u kuhinjama su kuhali lonci na vatri, na žaru se pekli komadi mesa. Na kraljevskom dvoru redovito su jela i četiri Izraelca: Daniel i njegova tri druga Ananija, Azarija i Misael. Kako im je po zakonu Gospodnjem bilo zabranjeno neko meso, osobito svinjsko, prije nego što su prvi puta ušli u blagovaonicu; otišli su u kuhinju i rekli nadgledniku: »Mi nećemo ni taknuti u vaše meso, jer nam naš zakon brani. Daj nam voća, povrća, salate, kruha, a mjesto vina daj nam malo vode«. Ovaj im odgovori: »Ako kralj opazi da ste radi toga oslabili na izgledu, stajat će me to života«. — Ali mu mladići odgovoriše: »Probaj samo deset dana, pa ćemo vidjeti, tko će imati

ljepše lice: mi ili vi«. — Kuhar pristade i od tog dana stavljao je pred njih samo zelje, salatu, voće i crni kruh s vodom. Zaista nakon deset dana ne samo da nisu ništa izgubili od svog lijepog izgleda, nego su bili još ljepši negoli oni, koji su se davili mesom i pili vino. Kralj ih dozove preda se i postavi ih na visoke položaje. Bog ih je nagradio, što su tako vjerno obdržavali njegov zakon. Dao im je krepko zdravlje kojemu će nadodati i duboku mudrost. To nam pripovijeda sam Bog u sv. Pismu. Dobra pouka za nas, ako želimo ostati dobra zdravlja.

1. Danijel i njegovi drugovi nijesu nikada kod stola previše jeli i pili. Uz obilne obroke, koji su se davali kod kraljevskog stola, oni su ostali trijezni, umjereni. O umjerenosti ovisi zdravlje.

Bijaše nekoć liječnik imenom Hipokrat. Živio je 140 godina i nije nikada bio bolestan. Kad su ga pitali za razlog njegove dugovječnosti, odgovori je: Nikada nisam jeo do sitosti čuvajući uvijek strogu umjerenost.

Umjerenost u jelu i pilu jesu garancija duga života gotovo bez ikakve bolesti.

Najviše bolesti, rekao je jedan iskusan čovjek, dolazi iz sladokusnih krajeva. Ako dijete koje ruča u podne jede u dva sata slatkiše, u tri sata pojede komad kolača, u četiri sata uzme južinu, da opet nekoliko sati kasnije večera, jasno da je to pretjerano, jer ne dopušta želucu nimalo počinka. Treba se držati pametnih ustaljenih zakona higijene želuca, da se između obroka ništa ne uzima. Inače će se i vama dogoditi kao i onom djetetu, što ga je majka donijela glasovitom liječniku Kneipu. Ona nije mogla razumjeti, kako je govorila, da je njen sinčić stalno bolestan, kad ga ona s toliko brige puni slatkišima, mnogo hrani mesom i daje mu da pije crveno vino. Ma njemu ništa ne manjka. Svećenik joj odgovori: Uistinu mu ništa ne manjka nego samo još jedan želudac, jer jedan sam ne može prokuhati sve ono, što mu dajete.

2. Na kraljevskom dvoru Danijel i njegovi drugovi jeli su samo zelenje, salatu, voće, crni kruh, a ipak su bili odličnog zdravlja. Moja djeco, jedite mnogo neprerađenih jela, kakvi su izašli iz Božjeg vrta. Najbolje stvari često gube kuhanjem svoje žive sastojine. Za praznika sam se često našao u kućama, gdje se troši samo mliječna hrana i zelenje. Podnevni i večernji obrok počinje salatom, voćem i rotkvicom. Zatim je dolazilo kuhano povrće i krumpir. Tu sam vidio mnoge, kako idu u vrt i vade repu te je sirovu jedu. Jasno, treba te tvrde predmete dobro izgristi. Di-

jete ih mora uzimati u malim zalogajima ali ih dobro sažvakati, da ih pretvori u kašu prije nego ih proguta. Za vrijeme rata 1914 — 1918. kada se osjećala nestašica namirnica, govorili su nam »osobito dobro sažvačite«.

3. U srednjem vijeku došla je sv. Ocu papi skupina redovnika cistercita. Došli su da im potvrdi ustanove reda, za koje se govorilo da su djelomično prestroge. Najstariji iz grupe imao je 100 godina, a najmlađi 85. Svi su bili visoka i snažna rasta. Pošli su na put. Bila je zima i mraz. Prešli su preko Alpa krčeći si put kroz snijeg. I kad ih je papa pitao, čim se hrane, odgovoriše: Plodovima, povrćem, salatom, crnim kruhom. Papa je bio veseo, kad ih je primio i slušao. Blagoslovio ih je, poslao natrag kući, odobravajući njihov način života, koji je umjeren, a ujedno i zdrav.

Moja djeco, jedite mnogo salate, mnogo voća. Nikada obrok bez svježeg jela. Jedite mnogo povrća, mnogo svježih stvari. Osobito ne zaboravite mlijeko.

VI

BUDITE ZDRAVI (nastavak)

Imade ludih dječaka, koji misle da je mlijeko dobro samo za curice. To je strašna zabluda. Treba mnogo piti mlijeka, jer mlijeko jača. Kao dijete nisam uzimao ništa drugo za večeru osim mlijeka i krumpira. Uz Božju pomoć uvijek sam bio odličnog zdravlja. Zahvaljujući takvom vladanju najveći dio seoske djece je tako snažan i tako zdrav. Piju mnogo mlijeka i jedu mnogo crnog kruha. Samo slabići jedu bijeli kruh i piju vino.

4. Danijel i tri njegova druga nisu pili vino. Zadovoljili su se da taže žeđ vodom. Znali su oni, da je vino, pivo, rakija i svaki alkohol otrov. Vi ste sigurno, djeco, vidjeli da vaša majka pali špirit, da vam podgrije mlijeko. Alkohol gori dajući plavkasti plamen. Ako vam tkogod ponudi čašu takvog alkohola i rekne vam da popijete, za sav svijet ne biste ga primili, ili bi četvrt sata nakon toga od vas bio samo leš. No znajte, da i oni, koji piju vino, pivo, rakiju, piju alkohol pomiješan vodom. Alkohol čini bolesnim. Jedno je dijete nepažnjom prolilo nekoliko kapi alkohola na jedan cvijet. Nekoliko dana kasnije, cvijet je uvenuo i osušio

se. Tako se događa i kad dijete unese smrtonosni alkohol u svoje tijelo, koje je nježan cvijet. U njemačkoj svake godine umre 80.000 ljudi, jer su mnogo pili alkohol. Još više alkohol čini i duh bolesnim, tako da dijete koje redovito pije, postaje tupo, a često i slaboumno. Ne razumije ništa u školi i nesposobno je da dade ikakav smišljen odgovor učitelju. Uz to je i bez volje. Čim se pojavi napast, uskoleba se i odmah padne u najgadnije grijehe. Ako pitate sudove, odgovorit će vam da je najviše zločina koje su presudivali, počinjeno od alkoholičara.

Osim toga alkohol uništava veselje. Poznata vam je ona žalba: Ja sam jadno dijete pijanice, kod kuće nemamo ni komada kruha. — Kad otac posjećuje gostionu, djeca nemaju što jesti. Na njih se teško obara očev grijeh.

Bijaše jedan otac, koji je ostajao u gostionici do u kasne noćne sate. Jednom se vrati posve pijan kući. Sutradan ujutro kod doručka, sjedio je do njega sin, koji nije htio jesti, nego bi samo katkada primakao ustima zalogaj suhog kruha. »Zašto ne jedeš«, upita ga otac. Dijete mu odgovori: »Ja sam, tata, obećao Bogu, da ću činiti pokoru, kadgod ti budeš previše pio. Radi tebe ja sada ne jedem ništa osim komadića suhog kruha. Hoću dati zadovoljštinu za tvoj grijeh«. Otac je bio duboko ganut, promislio je i nikada ga više nijesu vidjeli u gostionici.

Djeco, svaki Božji dan se na svijetu gomilaju grijesi, koje prouzrokuje alkohol. Nećete li i vi pridonijeti laku zadovoljštinu za te grijehe, ako iz dubine srca učinite Bogu ovo obećanje: Neću piti ni kapljice alkohola. Neću piti piva, vina, nikakvog alkoholnog pića. — Naprotiv ćete jesti što više voća i piti samo vodu. Uz to piti mnogo mlijeka, jesti dovoljno zelenja i kuhanog voća.

Ukratko: Četiri mladića na kraljevskom dvoru babilonskog kralja poučavaju nas kako ćemo ostati zdravi:

1. jesti i piti umjereno i nikada do sitosti jesti.
2. malo i rijetko jesti meso, što manje to bolje.
3. nijedan obrok bez voća ili povrća.
4. jesti mnogo zelenja a ne zaboraviti i mlijeko.
5. čuvati se alkoholnog pića i zabraniti si i najmanju kapljicu do četrnaeste godine. Za nježno djetinje tijelo, alkohol je otrov. On vodi svakovrsnim grijesima i ruši veselje. Rado pijte svježu vodu kojoj dodajte i mlijeko te sok od jabuka, koji nije provreo.

VII

SPORT, BLAGOSLOV ZA TIJELO I DUŠU

U veliku dvoranu ulaze tri muzičara, da zajedno sviraju. Prvi sjedne za pianino, drugi primače ustima flautu, a treći se prihva-ća gudala. Jedva što počeše, kad puče žica na violini i sviranje je prekinuto: bez tako nužnog dijela na instrumentu i najvrsnij umjetnik je onemogućen.

Svako od vas, draga djeco, nosi u sebi umjetnika: to je vaša duša. Instrumenat na kojem svira, s kojim radi vaša duša, to je vaše tijelo. No ona ne može korisno na njemu svirati i s njime ra-diti, ako vam tijelo nije zdravo. Zato ga vi morate držati i čuvati zdravim. Osim dobre hrane tu je i bavljenje sportom.

Sportom se naziva sve, što pomaže, da se tijelo i krv stave u gibanje: igranje u školskom dvorištu ili radije vaše sportske šet-nje, gimnastika u sobi ili na čistom zraku, vježbe na prečkama, pli-vanje.

Djeco, treba se baviti sportom. To je želja dragog Boga, koji hoće da njegova djeca imaju zdravo tijelo. U zemaljskom raju on je dao našim praroditeljima potpuno tijelo s dužnosti, da ga ču-vaju zdravim. Kršćani dobroga zdravlja u boljem su položaju da ga sačuvaju potpuno nego li bolesni. Oni mogu nedjeljom ići na sv. misu da pjevaju zahvalnicu. I pod tjednom lakše mogu obav-ljati poslove, koje Bog od njih traži. Pa i svećenik će s veseljem gledati u gradovima djecu, koja inače nemaju prilike da se kreću, kako se odaju sportu. God. 1908. sabrala se u Rimu katolička mla-dež iz svih krajeva. U velikim vatikanskim vrtovima pokazali su raznolike sportske vježbe pred očima pape Pija X, koji je bio zadivljen, te im je na koncu podijelio svoj blagoslov. Jedan od na-ših najvećih svetaca, sv. Ignacije, osnivač brojnih samostana, na-pisao je na početku pravila, koja je dao mladićima, koji polaze sa-mostanske škole, da prije ručka i večere imaju obavljati četvrt sa-ta gimnastiku. Za seosku djecu sport je manje potreban. Oni su dovoljno giblju radeći u vrtu ili polju. No gradsko dijete, po čita-v tjedan zatvoreno u kuću, dok mu otac ide u kancelariju ili tvorni-cu, djevojke u radnjama, njima je potrebno da se bave sportom. Voda koja se ustoji, brzo se usmrdi i pokvari. Zemlja na kojoj se takva voda nalazi postaje zarazna močvara u kojoj su svakovrsni zaraznici. Tako će biti i s tijelom, koje se ne kreće.

VIII

TRI PRAVILA ZA SPORT

a) **Ne pretjerati.** — Jedan je liječnik rekao da sportaši umiru deset godina ranije. Tko previše hoda, pliva, predugo se voza, umjesto da jača, on slabi tijelo. Može se dapače razboliti i skra-titi si dane.

b) **Sport se ne smije staviti u prvi nego u drugi red.** — Naj-prije je učenje i rad. U jednom zavodu su brat i sestra, ona ima 13, a on 15 godina. Čim se vrate iz škole, bace knjige u kut i što brže trče na igralište. Navečer se vraćaju izmoreni pa nemaju sna-ge da svrše svoju zadaću za sutra. Možda bi ih stavili u sportu u prvi red, ali u školi su na zadnjem mjestu. To je eto izvrnuti red, dakle pogreška. Najprije duh, a onda tijelo. Najprije školske duž-nosti i rad, a onda sport. Najprije potrebno, a onda korisno. Kakva korist imati silno razvijeno tijelo, a duhom i dušom biti patuljak.

c) **Nikada iz ljubavi prema sportu počiniti grijeh.** — Tako ni-kada ostaviti nedjeljnju misu radi sportskih vježba. U takvoj pri-godi učinite kao Elizabeta: ona je bila sama među trideset učeni-ka, koliko ih je bilo u razredu. Izlet je bio zakazan nedjeljom uju-tro u 6 sati i 25 minuta. Djevojka pođe učiteljici i saopći joj: Žao mi je, što ne mogu s drugima na izlet. Ja moram prisustvovati sv. misi u 6 sati pa nisam slobodna do 7 sati. — Njene protestant-ske drugarice divile su joj se, da radije propušta sportsko veselje negoli nedjeljnu dužnost, te odlučiše odgoditi polazak za jedan sat; tako je Elizabeta mogla i prisustvovati misi i s drugima poći na izlet. — Nekoliko sedmica kasnije pokuca jedna djevojka na vrata župnog ureda. Svećenik je upita: »Što želite?« — Ova odgo-vori: »Htjela bih postati katolikinja«. »A tko vas je naveo na tu misao«? Djevojka odgovori: »Želja da prisustvujem sv. misi kao i moja drugarica Elizabeta«. — Draga djeco, neka vam sport nikada ne bude povod da propustite nedjeljnu sv. misu.

Prije nego što pođete nedjeljom na izlet, ne propustite a da ne prebivate sv. misi. Ako vam se dogodi da odete subotom na ve-čer, u mjestu u kojem prenoćite odmah se zanimajte, gdje se nalazi katolička crkva, te pitajte za vrijeme u koje se služe sv. mise. A zatim u svojim sportskim vježbama, natjecanju, plivanju, nikada ne odstupite od kreposti stidljivosti. Koliko se djece pošlo vesela srca kupati u rijeke ili more, a nisu se vratili. Srce im je

iznenada oslabilo i potopili su se. Šta vam se čini djeco, naglo umrijeti i pojaviti se pred dragim Bogom u sramotnom odijelu, s dušom okaljanom gnjusnim grijesima, kojima je sport dao prilike? Sjetite se: Gdjegod bili, tu je i Bog, vaš Otac i gleda vas.

U gradu Sieni, domovini sv. Katarine, u Italiji, svake se godine održavaju konjske trke. Kad se završe trke, svi idu u crkvu da prisustvuju i vjerskom obredu. Sjedeći na konju, pokriven raznobojnim tkaninama, pobjednik ulazi u veliku lađu crkve kroz drvored, koji je za tu prigodu postavljen. Uputio bi se sve do podnožja oltara i tu još uvijek sjedeći na konju ostao bi očiju uprtih u svetohranište sve do kraja bogoslužja.

Pouka koju nam daje ova pobudna predaja jest, da nas sport mora dovesti k Bogu. Usred vaših sportskih vježba i igara, poslušajte srebreni glas malog zvonca, koji vam dovikuje iz srca: Sve za tebe, moj Bože, sve tebi u čast, sve tebi na slavu! Svi mi kršćani, koji smo primili Kristovo krštenje, svi smo mi sportaši. Zemlja je mjesto, gdje trčimo. Nagrada će nam biti kruna, koja nas čeka u nebu. Bog želi da na ovom kršćanskom trkalištu odnesete pobjedu.

Ukratko: Uz običajnu hranu, Bog nam je stavio na dohvat sredstvo, kojim ćemo podržavati zdravlje, a to je sport: hodanje, biciklizam, plivanje, igre... Bog želi da se bavimo sportom, jer hoće da budemo zdravi. I Crkva nas na to poziva. Gradska djeca trebaju se baviti sportskim vježbama. Ali nikada ne zaboravite ova tri sportska pravila: Rad i učenje najprije, a onda sport. Nikada ne propustiti svetu misu radi sporta. Nikada ne povrijediti stidljivost ni odijelom, ni riječima ni činima.

IX

SVIJET U NAMA

1. U srcu pustinje, daleko od gradske buke živio je pustinjak. Život mu je prolazio u radu i molitvi. Dolazili su mu da čuju od njega riječi života. Jednog dana pokuca na njegovu ćeliju jedan zemaljski velikaš: sam car Oton III. Došao je da mu govori o svojoj duši. Prije nego se oprostio s pustinjakom, okrene se i reče mu:

Još zadnje pitanje: Što je za mene najvažnije, oko čega moram najviše nastojati? — Gospodine, odvrati pustinjak, — to je vaša duša: brinite se za dušu. — Car se vratio proganjan bez prestanka ovom riječi, koja mu je odjekivala u ušima. Često bi ga nedjeljom ujutro zvali njegovi velikaši da ide s njima u lov: »Care, hoćete li nam iskazati veliku čast da nas pratite u lovu?« — Ali car se sjećao preporuke pustinjakove: brinite se za svoju dušu. Išao bi na misu, a onda bi odlazio u lov. Svake se godine njegov imendan slavio uz velike svečanosti u dvoru i uz banket, na koji bi se sabirali mnogobrojni uzvanici, a stolovi bi se savijali pod biranim jelima i finim vinima. Prigodom jedne takove vesele godišnjice, pričini mu se kao da ga je obuzeo demon pretjeranog gošćenja i opojnosti. Svi opaziše, kako najedanput promijeni svoje držanje i postade ozbiljan. Sjetio se riječi pustinjaka: Brini se za svoju dušu!

2. Djeco, ono, što činite za tijelo, to traje nekoliko mjeseci ili nekoliko godina. A što činite za dušu, to će vječno trajati. Tijelo vam je prah i u prah će se povratiti. U jednoj okolnoj župi sagradili su vijećnicu na trgu, koji je prije 150 godina bio groblje. Kopajući temelje, nađoše tijelo neke žene. Jedva što ga izvadiše napolje, sasu se doslovce u mrvice. Osta jedino nekoliko šaka praha. A duša vam nije sastavljena od praha i zemlje. Ona je duh, slika Božja, Božji duh. Iskra izvađena iz beskonačnog ognja božanstva. Malo svjetlo upaljeno na vječnom Božjem svjetlu. I ovo se svjetlo neće nikada ugasiti. Vječno će svijetliti u nebo ili će vječno izgarati u paklu. Vaša je duša besmrtna. Jeste li ikada razmišljali što znači ova riječ? Grad Hamburg dijeli od Amerike duboko more neizmjerne širine. Pretpostavimo da jedna velika ptica dolazi svaku hiljadutu godinu i uzme u kljun po jednu kapljicu vode. Kad će ona uspjeti da isprazni to široko more, ako svaku hiljadu godina uzme samo po jednu kapljicu, zamislite, koliko je vremena potrebno za taj posao? I kad sve što se danas diže od naših čvrstih zgrada ne bude više nego samo gomila ruševina, i tada će još uvijek vaša duša biti živa. Čudite se kad čitate u novinama da je taj čovjek, ona žena doživjela sto godina. Što se čudite kad je vaša duša određena da živi stotine i milijarde godina. Što činite za dušu, činite za vječnost.

3. Bez sumnje, draga djeco, sada biste željeli znati, kakovu brigu morate posvetiti svojoj duši.

Vrlo je dobro svaki dan jesti, svaki dan hraniti tijelo. No zašto tako malo dajete svojoj duši idući tako rijetko na sv. pričest i tako često joj uskraćujući hranu potrebnu njenu životu? Šta bi vam majka odgovorila, kad biste joj rekli: »Mama, prestani kroz jedan mjesec ložiti vatru i raditi u kuhinji«. — Ne draga djeco, kao što svaki dan jedete, tako biste morali pravo govoreći svaki dan se pričešćivati ili barem svake nedjelje.

Brinete se za tijelo da ga pokrivate odgovarajućom odjećom ni previše ni premalo. Inače vas čeka bolest. Svjedok vam je onaj dječak, koji je po cičoj zimi išao golih nogu u kratkim hlačama. Opominjali su ga radi njegove nerazboritosti, ali nije koristilo. Jednog dana ga zaboli u leđima. Liječnik ustanovi tešku upalu bubrega. Siromašni dječak je platio svoju tvrdoglavost, što se nije htio zaštititi od zime. Isto vam je djeco i s dušom, ako je ne obłačite u njeno odijelo, a to je milost posvećujuća. Ne dajte da vam je ikada grijeh svuče. Pazite da je dobro obučena za napasti. Napokon uresite je cvijećem dobrih djela. A ako vam iznenada štogod zablati tu bijelu odjeću, nemojte se radi toga uplašiti.

Ujutro na dan svoje prve pričesti jedno je dijete načinilo na svom lijepom odijelu mrlju od tinte. Žalosno ljuto je plakalo. Majka mu reče: Ne plači, ja imam jednu tekućinu, što sam je kupila kod apotekara, koja će sve urediti. Vidjet ćeš... Za dvije minute nestalo je mrlje.

Imade, djeco, i jedna posebna voda koja briše mrlje s duše, a to je čin pokajanja, koji svaku večer obavljate prije spavanja, a to je i vaša mjesečna ispovijed. Nemojte zaspati, a da se niste pokajali. Nemojte otezati više od mjeseca svoju ispovijed. Često i redovito perite dušu u vodi čišćenja. Djeca moraju ojačati dušu. Dijete bez snage jest dijete bez kreposti. I molitva će vam dati snage. Ne propustite je na večer i ujutro i u napastima.

Ukratko: pustinjakova riječ Otonu III: Sire, brinite se za dušu. Duša je važnija od tijela. Tijelo je od zemlje i vratit će se u zemlju. Duša je duh stvoren na sliku Božju, plamen zapaljen na vječnom svjetlu Božjem. Svjetlo se neće nikada ugasiti. Ne dajmo duši da umre od gladi. Hranimo je često sv. pričesti. Obucimo je u odjeću milosti. Svaku večer operimo dušu u vodi pokajanja, a najkasnije svaki mjesec ćemo je oprati u velikim kupkama ispovijedi. A i molit ćemo se, jer je molitva rezervoar, iz koje duša crpi snagu.

II poglavlje

POŠTIVAT ĆEMO KAO KRIST

X

ISKAZUJTE MNOGO POŠTOVANJA RODITELJIMA

Djeco, kod krštenja ste na usta svojih kumova obećali, da ćete svoj život uskladiti sa životom Isusa Krista, da ćete se posvetiti po Kristovom uzoru. Jedna od najznačajnijih crta Isusovog života bilo je iskazivanje poštovanja njegovoj Majci i Poočimu Josipu. Od prvog časa svog života, on je znao da je Sin Božji. Ipak s kolikim se poštovanjem vladao prema svojim roditeljima. »Vrati se s njima u Nazaret«, veli evanđelje, »i bio im je pokoran«. I mi ćemo poštivati svoje roditelje poput Krista, a više negoli svoju zemaljsku majku, svoju nebesku Majku Mariju. No dozvolite, da vam ispričam ovu pričicu:

1. Prije nekoliko hiljada godina bogati i moćni Salamon sjedio je na svom zlatnom prijestolju u raskošnom sjaju. Oko njega su stajali zadivljeni njegovi knezovi slušajući riječi mudrosti, koje su mu izlazile iz usta. Najedanput se otvoriše vrata i kroz njih prođe kraljeva majka. Salamon se diže, stade pred majkom, pa joj pomože uzaći na prijestolje i posadi je sebi s desne. Zašto tako nježna pažnja? Zato jer je u svojoj veličini i moći znao, da je majka u redu veličine još iznad njega. Još prije nego je on postao kralj, ona je bila kraljica radi prava, koja joj je donijela ženidba, ona je bila kraljica u obitelji s pravom da mu zapovijeda. Ipak u vrijeme kralja Salamona ženidba još nije bila sakramenat. Dok je od Krista i po Kristu ženidba uzdignuta na dostojanstvo sakramenta, vaši su roditelji svoje jedinstvo zapečatili njegovim svetim vezom. U isto su vrijeme dobili dvostruku kraljevsku krunu, obiteljsku i svećeničku krunu. Vi je bez sumnje ne vidite tjelesnim očima. Ali ona je ipak tu!

2. Tu je krunu kralj Salamon vidio na glavi svojih roditelj I odatle njegovo poštivanje. I vi imajte uvijek prema svojim r diteljima vrlo veliko poštovanje. Vi dječaci možete kasnije posta i profesori, ili vi djevojčice možete postati cijenjene dame, ali n kad ne zaboravite da su vaš otac i majka još nešto više od va Neka vam roditeljske i svećenikove riječi budu svete. Dobro i čuvajte u srcu.

Ležeći na svom smrtnom krevetu, otac zovne sina i reče mu »Leonarde, poslušaj me dobro. Najljepši dani u mom životu, bi su, kad sam s tvojom majkom i s tobom primio Spasitelja«. Le nard je pobožno čuvao ovu riječ i prenio je svojoj djeci, kad je njima svake nedjelje primio svetu pričest.

Neka sve vaše vladanje prema roditeljima nosi na sebi bilje poštivanja. Ako vam zapovijedaju nešto, što vam nije po ćudi, n progovorite i ne učinite ništa, što bi ih moglo uvrijediti. Ne pok zujte nikada zle volje. Još manje ne izbacujte ovakovu nesmotr nu riječ: »Zaveži«. Ako vam slučajno otac baš nije čestit čovjek, vaše strane nikada ne smije da pomanjka poštovanje. Jednog d na u Beču su zatvorenici upravo radili kod gradskog smetišt Prolazi student. Najednom se lecne. Priđe jednom kažnjeniku poljubi ga u ruku. Kad su ga pitali za razlog tog čudnog ponaš nja, on odgovori: Taj čovjek je moj otac. — To je uzor juna sinovskog poštivanja svog oca.

Ukratko: Roditeljima ste dužni iskazivati sveto poštovanj Na dan svog vjenčanja otac i majka su vam posvećeni sakrame tom, koji ih je ujedno posvetio za kraljeve i svećenike. Ni jed dan u životu ne zaboravite: »Moji su roditelji viši od mene«. Ro teljska riječ vam mora kroz sav život biti sveta. Njihove odred neka vam budu kao odredbe Božje.

XI

KOLIKO MOŽETE, ČINITE IM VESELJE

Po širokoj morskoj pučini plovio je brod. Digne se straš oluja i brod je predan na milost i nemilost valova. U pravom s slu bacan poput orahove ljuske konačno je dospio do jednog o ka. Putnici su bili spašeni. No sad je pred njima stajala druga o

snost — glad. Među putnicima bila je i jedna majka s djetetom, koje je bez prestanka vikalo: »Mama ja sam gladan«. Kad mu majka nije imala više šta davati, otvori si na ruci venu i reče mu: »Pij moju krv«. — Dijete se okrijepilo, ali je majka umrla. Nakon nekoliko dana dođoše im ribarski brodovi u pomoć. Našli su dječaka punog zdravlja uz mrtvu majku. Divan primjer roditeljske majčinske ljubavi.

Pretpostavljam djeco, da imate 14 godina. Hoćete da otkrijemo zajednički neka dobročinstva, koja ste od rođenja do današnjega dana primili od roditelja? Svako jutro za doručak dala vam je majka dvije kriške kruha s maslacem, jednu u deset sati, a dvije opet u 4 sata. Dakle pet na dan, a to za godinu dana iznosi 1825 komada. I jer imate 14 godina, pomnožite 1825 sa 14 pa to iznosi 25.550. Ako uzmemo da jedna kriška ima 50 gr., onda bi to sve iznosilo 1277 kg. i 500 gr., a to je teret za dva dobra konja. A ne radi se samo o kruhu s maslacem. Trebalo bi govoriti o ručku i o večeri, pa o odjeći, cipelama, što su vam ih roditelji kupili. Trebam i vas sjećati dobročinstva kao što je krštenje? Oni su vas naučili znak sv. Križa, oni su vas spremili na prvu sv. Pričest. Bez njih biste još i danas bili poganska djeca.

2. Bilo je to na Sve Svete 1920. g. u Münchenu. Jedna djevojčica išla je na groblje i došavši do majčina groba gorko je plakala. Svećenik je tuda prolazio i čuo kako viče: »Mama, vrati se! Ja bih te tako željela opet vidjeti«. — Ali majka se nije vratila.

Djeco draga, cijenite svoje roditelje, dok su na ovom svijetu, i rado boravite uz njih kod kuće. Kako je lijepo gledati nedjeljom poslije podne djecu, kako idu sa svojim roditeljima na šetnju, a na večer se s njima igraju domina ili slično. Imade još nekih znakova pažnje, koje ne smijete zanemariti, a kojima ćete ih dirnuti u srce, kao dati im kakav darak za rođendan, imendan, Božić, Novu Godinu.

Kasnije, kad budete zasluživali novac, ne smijete dozvoliti da vam roditelji oskudijevaju u onom što im je potrebno.

U Rimu je jedna djevojka tražila posao, da može pomoći majci, ali je svuda bila odbijena. Onda proda svoj zlatni lančić, da kupi kruha majci. Za to sazna Papa Pijo XI i pošalje siromašnoj djevojci smotak, u kojem ona nađe pismo s krasnim križem i s pet zlatnika. Budite puni pažnje prema roditeljima i onda, kad budu mrtvi, pa idite često na groblje i kleknite uz njihov grob. Molite se svaki dan za pokoj njihove duše.

Ukratko: Nitko na ovoj širokoj zemlji ne zaslužuje toliko naše ljubavi kao otac i majka. Oni se troše kao svijeća na oltaru i izgaraju iz ljubavi prema svojoj djeci. Nikada ne zaboravite, što su sve vaši roditelji učinili za vas. Budite spram njih ljubazni. Rado s njima na večer nekoliko časaka razgovarajte. Ne dozvolite da vam ikad budu bez potrebnih stvari. A kad umru, brinite se da svojom vlastitom rukom zahvalnog djeteta držite u redu i kitite njihov grob. Molite se za pokoj njihove duše.

XII

REMEK DJELO SINOVSKE LJUBAVI

Kad je jednog dana Sv. Bernard u molitvi klečao u ćeliji, iznenada ga obasja jako svjetlo. Pogleda. Pred njim je stajao Isus i poče s njim povjerljivo razgovarati. Za najljepšeg njihovog razgovora, odjeknu na samostanskim vratima truba. Bio je to prosjak, koji je došao po milostinju. A upravo taj dan bio je određen da Bernard bude vratar. Da li će prekinuti razgovor s Isusom i ostaviti ga samog? Bolno kolebanje. Ali prevlada dužnost poslušnosti. Otrči brzo i otvori vrata, a kad se je vratio, Isus je bio još tu: »Bernarde«, reče mu Isus s ljupkim smiješkom, »vrlo je dobro da si tako poslušao. Da ti nisi to učinio, otišao bih ja otvoriti vrata«.

Draga djeco, poslušnost je alem-kamen djetinjske ljubavi. Poslušnost je ono najljepše, što imamo na zemlji i po njoj se ispunjava ono, što je najveće. Kao primjer je Sin Božji, koji je kao Gospodar svega svijeta živio poslušan.

2. Uočite ove tri riječi: Raditi spremno, tačno i s veseljem.

a) **Spremno**. Na jednoj lijepoj slici prikazuje slikar sv. Josipa, kako zapovijeda u svojoj radionici Isusu: »Potraži mi sjekiru. Treba mi čekić, pa ga nađi... Donesi mi blanju...« I vidi se kako Isus odlazi na prvu riječ. Zatim ga Majka zove u kuću. Poslušan ide s vrčem na vodu; ide u drvarnicu po drva. On pere rublje, čisti cipele.

Spasitelj je sada u nebu s desne Ocu. Ipak ovaj veliki Bog ostaje uvijek u službi čovjeka, svog stvorenja. Kad svećenik u sv.

misi izgovara riječi pretvorbe i zove ga na oltar, Spasitelj odmah dolazi. Kad svećenik u noći otvori svetohranište da ga uzme u sv. Hostiji i nosi bolesniku, on slijedi njegovu volju i ide s njim. **Ne** dozvolite da vam ikada dvaput ponove isto naređenje. Tko posluša na prvi znak, ostalo ide samo od sebe.

b) **Tačno**. Spasitelj je Bog. On znade sve bolje negoli njegovi roditelji, pa ipak on sve točno izvršuje, što mu zapovijedaju Otac i Majka. Kad vas mama ujutro budi, odmah ustanite. Kad vam majka kaže: »Da si kod kuće u pet sati«, — nemoj ostajati i zadržavati se dulje na ulici. Budite točni na minutu.

c) **S veseljem**. Isus je sve radio iz ljubavi prema svom nebeskom Ocu. Zar nije jednog dana rekao: »Moja je hrana (a to znači moje najveće veselje) da vršim volju svoga nebeskog Oca. Jedna dobra djevojka imenom Josipa, uđe u samostan i postade redovnica. Jednog dana imala je svečani posjet samog Isusa, koji je upita: »Josipa, ljubiš li me mnogo?« — »Oh, da Gospodine«, odgovori ona. »A kako ćeš mi pokazati svoju ljubav«? — »Svojom veselom poslušnosti«. — Jednog dana kad je bila veoma umorna, naredi joj glavarica, da donese drva za kuhinju. Ona bi rado ostala nekoliko časaka, da se odmori. Ali joj se ukaže Spasitelj i šapne joj u uho: »Josipa, bilo da ti se sviđa ili da ti je teško, sve čini iz ljubavi prema meni«. — Josipa ustade i posluša iz ljubavi. I svaki put, kad joj poslušnost izgledala mučna, bio bi pokraj nje Isusov glas: »Sviđalo ti se ili ti bilo teško, sve učini iz ljubavi prema meni«.

Draga djeco, pokušajte bar kroz jedan dan, kad vam otac ili majka štogod narede, da odmah reknete: »Sviđalo mi se ili mi bilo teško, ja ću sve činiti iz ljubavi prema Isusu«. — Uopće kad čovjek pomisli, kakva je bila Isusova poslušnost, nikada neće ni pokušati protiviti se odredbama roditelja. Onda ih sluša s veseljem.

Ukratko: Alem kamen djetinje ljubavi jest poslušnost prema roditeljima. Spremno izvršiti naređenje, koje vam se daje, da se ne mora nikada ponoviti. Tačno ispuniti i u svemu, kako su roditelji naredili. Slušati s veseljem i u dnu duše si reći: Sviđalo mi se ili bilo teško, ja ću sve učiniti iz ljubavi prema Isusu.

XIII

SVEĆENIK NAJBOLJI PRIJATELJ

1. Pod vrhuncima Lorebskih bregova u prošlom svjetskom ratu tekle su rijeke krvi. U to vrijeme pisao je jedan vojnik pismo kući i u njemu se oprašta od oca, majke, braće i sestara. Imao je predosjećaj, da ih više neće vidjeti. Pročitavši majka pismo, odmah uze pero i napisa mu: »Dok ti ulaziš na stražu na krvave vrhunce lorebske, i ja sam uza te sa svojom krunicom u ruci«. — Pismo otputova, ali se vrati s ovom obavijesti: »Pao na polju časti«.

Ja bih vam želio ovim primjerom pokazati samo divnu veličinu majčinske ljubavi. Ova majka prati svoga sina od kolijevke do groba. No ja ću vam pokazati jednog prijatelja, koji će vas pratiti i do preko groba, čija vjernost neće nikada prestati, a to je katolički svećenik, koji stoji uz svog Spasitelja i koga s punim pravom nazivaju drugi Krist. Tko ljubi Krista, ne može a da ne ljubi drugog Krista, svećenika.

Hoćete li da zajednički oživimo lik vašeg najboljeg prijatelja katoličkog svećenika?

2. Istom ste bili na zemlji par dana, kad su vas donijeli na crkvena vrata. Tu vas je svećenik oslobodio istočnog grijeha, i ulio vam Božanski život. Budite zahvalni svećeniku, koji vas je krstio. Jedan 70-godišnji starac govorio je: Ja svaki dan izmolim jedan Očenaš za svećenika, koji me je krstio. Sa šest ili sedam godina poslali su vas u školu, gdje vam je svećenik od početka govorio o Bogu i Spasitelju. Kad u Africi misionar govori poganskoj djeci o Isusu, oni svi viču: O kako je to lijepo, govorite nam, mi ćemo vas čitav dan slušati. — Narasli ste, a s godinama i grijesi su se uvukli u vašu dušu i okaljali je. A onda ste išli svećeniku, koji vas je u ispovijedi saslušao i oslobodio od grijeha. I svaki puta kad ste opet pali, svećenik vas je svaki puta oprao od grijeha i povratio Spasitelju. Onda je došla vaša prva pričest. Svećenik vas je pripravljao na taj veliki dan i dao vam Isusa kao hranu duši. Kucnut će čas kad će smrtna bolest stati uz vaše uzglavlje. Liječnik pozvan nemoćno će reći samo, da će vam brzo doći zadnji čas. Tada će doći svećenik, koji će, pošto sasluša ispovijed, izgovoriti riječi oproštenja, onda davši posljednju pomast izbrisati tako i zadnji prašak grijeha. Tijelo će vam u groblje, a duša u čistilište. Poznanici i prijatelji su vas možda već davno zaboravili. Koprive vam rastu na grobu. Ali ima jedan, koji misli na vas, koji moli za vas: to je svećenik. Svako jutro kod svete mise uzima u ruke kalež i — predragocjenom Krvlju Spasiteljevom gasi čistilišni plamen. Svećenikova vjernost ne pozna kraja.

3. Djeco, pitam vas: može li se ne ljubiti tako vjernog prijatelja? Imade ljudi koji mrze svećenika i napadaju ga. Bježite od njih. Ne upuštajte se nikada u međusobni razgovor s neprijateljima svećenika. Jednog dana rekao je neki radnik u Anverskoj tvornici: Želio bih sve svećenike baciti u električnu mrežu, da ih sve ubijem elektricitetom... Malo dana nakon toga ovaj pun mržnje čovjek pao je na jedan dinamo u punom pokretu, odakle su ga mrtva izvadili.

Jedan radnik pokrivač krovova rekao je jednog dana: Želja mi je da vidim sve svećenike nabijene na kolac. — Nakon nekoliko dana penjao se po ljestvama da popravi krov kuće, oko koje se pružala ograda od zaoštrenog kamenja. S vrha pade na leđa na kamenu ogradu, a kad su ga podigli zdrobljenih krsta, više nije disao.

Visoko cijenite svećenički stalež. Svećenici su poslanici Božji.

Ukratko: Najvjerniji prijatelj, kojeg vam je dao Spasitelj, jest katolički svećenik. On vas prati od kolijevke do groba. On vas ne zaboravlja ni iza smrti. Nikada se ne družite s onim, koji su neprijateljski raspoloženi prema svećenicima. Visoko cijenite svećenički stalež. Svećenici su Božji izaslanici. Tko poštuje svećenika, poštuje Krista.

XIV

NAŠA NEBESKA MAJKA

1. Na jednom velegradskom groblju pokopali su mladu majku. Iza nje je ostao devetogodišnji dječak. Prvu noć iza majčinog pogreba izvuče se dijete iz kuće i uputi se na groblje. Došavši na majčin grob poče svojim malim rukama kopati zemlju. Kad ga je opazio čuvar groblja, dođe k njemu i upita ga: »Šta radiš ovdje«? A mali sirotan odgovori mu, gušeći se u suzama: »Tražim mamu. Ja ne mogu živjeti bez mame«.

Djeco, dobro me poslušajte: nama treba majka. Majka nam je dala tjelesni život i njoj pripada, da ga uzdržava.

U jednom velegradu donijela jedna majka na svijet dijete. Ova je majka bila lakomislena žena. Uspavala bi dijete u kolijevci, a onda bi ga ostavila u sobi zatvorivši prozore i kapke, a ona bi otišla na zabavu. Vratila se istom nakon tri tjedna i nađe dijete koje je ostalo bez hrane, mrtvo. Djetetu je potrebna majka. Nakon što mu je dala život, ona ga hrani, štiti i čuva. Kad udari oluja praćena sijevanjem i grmljavinom, ona ga poput kvočke, koja širi krila nad pilićima, skriva pod svoju zaštitu. Što je kvočka pilićima, to je majka djeci.

2. Kod rođenja ste primili svoj naravni život. Na krštenju ste primili nadnaravni život: Spasiteljev život; taj božanski život vam je on zaslužio svojom smrću na križu. Kod toga je sudjelovala naša nebeska Majka. Ona je rodila Spasitelja, a po Spasitelju vam je došao božanski život. Marija je naša Majka.

Svako dijete ima dvije majke: jednu na nebu, jednu na zemlji. Glavna briga zemaljske majke, da bdije nad zemaljskim životom, a nebeske majke, da bdije nad vašim božanskim životom. Neprijatelj je u zasjedi i uvijek spreman, da nam otme božanski život. Ali je tu i naša Majka Marija, da nas čuva. Uz nju smo mi sklonjeni od opasnosti, u potpunoj sigurnosti. Sveta Terezija od malog Isusa, dok je bila dijete, htjela je da bude uvijek uz majku. Samo je tada bila sretna. Kad bi se penjala uz stepenice, često bi se događalo, da na svakom koraku vikne: »Mama!« A ako joj majka ne bi odgovorila, ona se žalosna ne bi micala. A ako bi joj odgovorila, dijete bi veselo nastavilo penjanje sretno i smireno.

U jednom vesegradu za vrijeme večere sjedjela su djeca nepomična i šuteći. Uđe župnik i upita ih: Djeco, zašto ste tako žalosni? Jedno od njih odgovori: Jer nemamo više mame.

Kolika sreća za vas, draga djeco, što imate Majku na nebu. Doći će čas, i vašu će majku spustiti u grob. Ali ne dajte se slomiti. Ostaje vam i jedna Majka na nebu, koja bdije nad vama.

Na samrtnoj postelji mučila je majku sv. Bernarda budućnost njezina sina malog Bernarda. Ostaje sam, kad mu je majka toliko potrebna. Onda ga pozove: »Bernarde, kad ja umrem, djevica Marija će biti tvoja majka. Kad budeš štogod trebao, idi njoj da tražiš«. — Ovu zadnju majčinu preporuku Bernard nije smio zaboraviti. Majka mu je umrla. Od njezine smrti, Bernard

osjeti u sebi srce djeteta Marijina. Njoj je otvorio srce, a ona njemu bogatstvo svoje dobrote i ljubavi, u tolikoj mjeri, da je, kako znamo, postao veliki svetac.

Ukratko: Djeco, vama je potrebna majka. Vaša zemaljska majka daje vam s tjelesnim životom, hranu, odjeću i zaštitu. Uz majku se osjećamo sigurni. Majka Božja nam je po Isusu dala u dušu božanski život. Uz nju se osjećamo zaštićeni od svake neprijateljske navale.

XV

IDITE K MARIJI

1. U V vijeku prije Krista Rimljanina Koriolana je domovina kaznila i poslala u izagnanstvo. Tu on sakupi silnu vojsku i željan osvete pođe da opsjeda Rim. Magistrat i plemstvo dođoše da mole Koriolana da poštedi grad. Uzalud. Svećenički zbor pošao je u isti pohod. Uzalud. Kao zadnje sredstvo pođe stara Koriolanova majka drhtavog koraka naslonjena na štap, pred rasrđenog sina. Čim je Koriolan opazi, stavi svoj mač u korice i povika: »Majko, ti si spasila Rim«. Primjer majčine moći nad srcem sina, koji je kipio od srdžbe. Kolika je istom moć Majke Božje nad Spasiteljevim Srcem, kad se zauzima za nas. Takva, da je mi rado nazivamo »svemoć na koljenima«. Nikada se još nije moglo reći, da je Marija odbila molbu i jednog svoga djeteta, koje ju je molilo.

2. Ako opake misli navale na vrata duše, brzo idite Mariji. 1893. god. prolazila je neka djevojka kroz jednu švicarsku šumu. Priđe joj neka opaka osoba nastojeći da je zavede i prijeteći se, da će je prisiliti. Ona ga zamoli, da je pusti da izmoli tri Zdravo Marije. I ona kleknu. S kakovim su žarom izlazile svete riječi iz njezinih usta. Upravo je počela treću Zdravo Mariju, kad ču odjek koraka i govora. Bila je spašena. Kad dođoše šetači, ona je još klečala na zemlji završavajući svoju Zdravo Mariju.

Kad vam je štogod teško, idite Mariji. Zar nije Majka žalosna? Koliko je sama pretrpjela? Ona će vas znati razumjeti, s vama trpjeti i doći će vam u pomoć.

Posve gore u lijepoj borovoj šumi usred tame nalazi se svetište za hodočasnike. Jednog dana penjala se žena putem koji

vodi crkvi. Na vratu je nosila dijete s uzetim udovima od paralize. Prispjevši dođe pred kip žalosne Gospe, prikaže joj dijete ovim jednostavnim riječima: »Marijo, u pomoć!«

Kad vas štogod muči, idite Mariji; i vi joj povičite: »U pomoć!«

Ukratko: Mi zovemo Majku Božju »Svemoć na koljenima«. Kad ona nešto moli za nas Spasitelja, sigurni smo da ćemo biti uslišani. Kad vas muči kakva teškoća, povjerite je Mariji; ona će vam pomoći. Idite k njoj kad vas napastuju ružne misli, kad god vam tišti srce kakva briga.

XVI

POKAŽITE SE NJEZINOM DJECOM

1. Za jednih manevara našla se na vježbalištu krunica. Kapetan na konju dođe pred četu i upita: »Drugovi, tko je izgubio krunicu?«

Nitko se ni ne miče, jer se njezin vlasnik nije usudio pokazati svoju pobožnost, koju je iskazivao Majci Božjoj. Nato oficir stavi ruku u džep, izvuče krunicu i ispravivši glavu reče im: »Hajdete prijatelji, ne bojte se, i ja imam krunicu; gledajte, ja je molim svaki dan«. Tada priđe pred njega onaj, koji ju je izgubio. Bio je počeo popuštati osjećaju malodušnosti. To ne valja. Isus se nije nikada stidio svoje majke. Naprotiv bio je ponosan. Zar nije izabrao nju između svih izraelskih kćeri? Na križu se obraća njoj kao Majci pred svojim neprijateljima i priznaje se njezinim sinom. Moja djeco, nikad se nemojte stidjeti svoje nebeske Majke. Podignite joj kod kuće mali oltarić. Za njezine blagdane uresite joj sliku ili kipić, koji imate kod kuće na zidu. Imajte uza se uvijek njenu krunicu i svaki dan molite bar jednu desetku. Na blagdane Gospine primite svetu pričest. Za vrijeme šetnje, zapjevajte koju njezinu lijepu pjesmu.

2. Jednom je navalila banda opsjednutih na jedan grad i uputila se pravo prema crkvi, da je opljačkaju, s odlukom, da razbiju Tabernakul i razbacaju svete Hostije. Tada se jedan sveti čovjek, koji je kasnije uzdignut na čast oltara, imenom sv. Hijacint, uputi da uzme ciborij i pohrani ga na sigurnije mjesto.

Kad je sa svojim dragocjenim teretom prolazio ispred slike Gospine, ču kako mu Gospa veli: »Hijacinte, ponesi i mene!«

Hijacint skine sliku te s ciborijem u jednoj i sa slikom Gospinom u drugoj ruci prođe posred svetogrdne rulje, da ga se nije nitko usudio ni dirnuti.

Zašto sam ja izabrao ovu crticu iz prošlih vijekova? Da vam, draga djeco, pokažem, da ljubav prema presvetom oltarskom Sakramentu i ljubav prema Majci Božjoj moraju ići uporedo u katoličkom srcu. Naše srce mora biti i euharistijsko i ujedno marijansko. Tko ljubi Mariju, neće propustiti ni jedan dan, a da joj ne uputi njen pozdrav. Poznavao sam studenta, koji je uvijek sa sobom imao krunicu i nikada nije legao u krevet da nije izmolio bar jednu desetku. Poslušajte glas zvona, koji vam triput na dan govori: »Djeco, ne zaboravite svoje Majke!«

3. U velegradskom parku sjedila je majka na klupi. Do nogu joj se igralo dijete. Gotovo nečujnim glasom je pjevalo: »Mama, ja te toliko volim«. — Da ste vidjeli veselje te majke. Nije dijete iz knjige naučilo taj poklik ljubavi. On je izbio iz njegova srca. Tako jednostavno i djetinjski i vi morate govoriti Majci Božjoj i reći joj, što vam je na srcu. Ako vam je otac bolestan, otiđite pred njenu sliku i iznesite svoju muku. I vašu će majku izjedati razne brige ili će i vas same mučiti bolna kušnja. Brzo idite nebeskoj Majci. — Ne možete se riješiti svoje glavne pogreške? Govorite o tom Mariji. Pitajte je, što vam valja činiti. Pred Njom se potužite na svoje teškoće. Ako ikad padnete u grijeh, ne zaboravite, da je Marija Majka milosrđa.

Ukratko: Prava djeca Marijina ne mogu se stidjeti svoje majke. Naprotiv mi ćemo biti ponosni na nju. Mi ćemo je i pred ljudima slaviti. Rado ćemo je svaki dan pozdravljati. Osobito na Anđeo Gospodnji. Govorit ćemo joj djetinjski i reći ćemo joj sve, što nam srce osjeća i govori.

XVII

POSVETA MARIJI

Mali Josip Hermann iz Koelna idući u školu morao je proći ispred jedne crkve, u kojoj se nalazio veličanstven kip Bl. Dj. Marije. Kad mu jednog dana dadoše krasnu rumenu jabuku, po-

misli da je daruje svojoj nebeskoj Majci. Dođe, dakle, u crkvu i stavi jabuku u ruku Mariji, a ona je uze uz mili smiješak. Sretni Josip Hermann. I ti možeš darovati Majci Božjoj, ali ne samo jabuku. Ona je samo simbol. Ti moraš predati samog sebe i to svega sebe s dušom i tijelom, sa srcem i ljubavlju.

Moja djeco, na dan vaše prve svete pričesti, vi ste se posvetili Spasitelju. Na večer ste zajednički jednoglasno obavili svoju posvetu Mariji. Krasan obred. Možda ga se više ne sjećate. Obnovite često puta u životu svoju posvetu, osobito nakon ispovijedi, prije nego što se vratite kući. Dovoljan je jedan poklik srca kao npr: »O Djevice, moja Majko, ja želim biti posve tvoj.« Ili prve riječi krasne molitve: »O Gospođo moja, o Majko moja . . .«

No time što biste se samo riječima posvetili, još ništa ne biste učinili. Posvetom vi dajete obećanje Majci Mariji. Vi joj kažete: »Moje tijelo, moja duša ne pripada više meni: ja ih tebi darujem. To je tvoje vlasništvo. Nikada se neću njima poslužiti da počinim grijeh. Nikada se više neće moje oči ustavljati na nepristojnim predmetima. Moje uši neće nikada više slušati ono, što je zlo. Usta mi više nikada neće izgovarati nevaljale riječi. Nikada se više moja mašta neće zaustavljati na nevaljalim mislima. Pjevat ću hvale Mariji ne samo u crkvi, nego i kod posla, kod šetnje i kod zabave«.

Primajući čin vašeg obećanja Marija će vam odgovoriti riječju punom obećanja: »Dijete, ja te primam za svoje. Ti si od sada moje vlasništvo, posve moj, ti si moje dijete«.

Svaka majka ljubi i čuva u prvom redu svoje vlastito dijete a onda druge. U Firenci jedan lav razbi željezne rešetke svoga kaveza i pođe ulicom. Djeca prestrašeno pobjegnu i uđoše u kuće. Samo jedan dječak zanesen igrom nije opazio još životinje. Otvorio se prozor u prizemlju jedne kuće. Pokaže se lice. Bila je to majka dječaka; opazila je kako je lav navalio na njezinog sina. »Moje dijete«, povika ona izbezumljeno. Bez oklijevanja izleti kroz prozor i stane uzdignutom rukom pred lava pokušavajući zaštititi sina. I druge su žene mogle opaziti dijete i opasnost koja mu prijeti. Ali samo je majka jurnula uz opasnost po život. To je bilo njezino dijete, njezino dobro, njezino vlasništvo. Po posveti Mariji i vi postajete slično njezina svojina. Tada i vi možete reći: »Majka Božja me ljubi ljubavlju majke, i zaklanja me svojom zaštitom. Neka dođe štogod hoće; nisam sam, majka je

uza me. Ona se bori sa mnom, u nju imam slatko pouzdanje, ona će me dovesti do pobjede«.

Ukratko: Prava Marijina djeca često joj obnavljaju posvetu svoga života. Predaju joj sve što jesu, što čine i što imaju. Svojom posvetom mi obećajemo Mariji, da nikada nećemo podvrgnuti tijelo i dušu grijehu, jer su oni njeno vlasništvo. Marija će za uzvrat učiniti svoje obećanje bdijenja: »Ne bojte se! Što god došlo, ja sam uz vas i štitit ću svoje dobro svojom majčinskom ljubavlju«.

XVIII

KAKVA MAJKA, TAKAV SIN

U jednoj galeriji slika bila je izložena divna slika Djevice. Nedaleko u sali sjedio je slikar s kistom u ruci i slikarskim stalkom pred sobom. Oštro je gledao u sliku da je zatim prenese potez za potezom na svoje platno. I nije tražio nikakve druge nagrade, negoli da njegova slika bude što vjernija uzorku.

Vi ste djeca Marijina. Majci je veselje, kad vidi da njeno dijete ima kosu sličnu njenoj. Učinite slično veselje i nebeskoj Majci. Trudite se da joj budete slični. Time biste joj učinili toliko veselja! Unosite s njenog lica potez za potezom u svoju dušu. Vjeru, kojom se bacila na koljena pred djetetom u jaslicama, kojom je znala, da je on Sin Božji; njeno nepokolebivo ufanje, da će Spasitelj uskrsnuti, po kojem je izdržala kod podnožja križa; njenu ljubav prema Spasitelju, kojom ga je svuda pratila i u muci i u trpljenju; njezinu čistoću i milosrđe. Sva djeca nemaju dara za slikanje. Ali vi možete u svoje srce preslikati kreposti Majke Božje. Štogod činite, uvijek se kod toga pitajte: Kako bi to činila Majka Božja, da je na mom mjestu? Počinjete posao. Kako bi radila na vašem mjestu Majka Božja? Ta ona ne bi gledala da ga samo točno svrši, nego da ga i posveti. Ona bi svoj posao predahnula ovom mišlju: Sve iz ljubavi prema Tebi, Isuse! Ako vas napadnu nečiste misli, znajte, da Majka Božja ne bi nikada pristajala uz sotonu, nego bi mu satrla glavu. Ako vam je teško, ako ste žalosni, ako se osjećate rasrđeni, pogledajte Mariju. Gledajte je kako stoji pod križem bez povika, bez tužbe.

Oko 570. god. bijesnila je gradom Rimom strašna kuga. Na stotine žrtava svaki dan je podlijegalo. Tada papa Grgur Veliki dođe na misao, da u procesiji ulicama grada pronese sliku Marijinu, i pošast odmah presta. U duši, u kojoj blista slika Marijina, u nju ne prodire grijeh. Marija je neokaljani ljiljan, ruža bez trnja. Sunce bez ljage, nebo bez oblaka. Nikada nikakva prljavština nije okaljala njenu dušu. Ostala je kroz sav život čista.

Na širokom prostranom moru ukazaše se dva neprijateljska broda, spremni da počnu navalu. Najedanput se jedan mornar baci u more. Bjegunac, općenito su mislili. Naskoro je bio izvučen i doveden pred komandanta. »Zašto si se bacio u more«? pita ga ovaj. On odgovori: »Nije to bilo zato, da izbjegnem borbi, nego iz ljubavi prema majci. Na smrtnoj postelji obećao sam joj, da ću kroz sav život čuvati na srcu njenu fotografiju. Za vrijeme vježbe pala mi je u vodu. Ja sam jednostavno i uz cijenu života htio da je nađem«. — Divna južnjačka crta. Tako ovaj mornar nije bio samo čestiti vojnik, nego i vjerno dijete svoje majke. Nosite i vi s istom vjernošću sliku svoje nebeske Majke kroz sav svoj život.

Ukratko: Ne možemo učiniti većeg veselja Mariji, negoli da nastojimo crtu po crtu njene slike utisnuti u svoju dušu. Uprtih očiju u njenu sliku pitajmo se: Što bi sada učinila, da je na mom mjestu, Marija? — Tko nosi u duši sliku svoje nebeske majke, ne samo da neće počiniti ni jednog grijeha, nego će sve činiti iz ljubavi prema Isusu!

III poglavlje

LJUBIT ĆEMO KRISTOVIM SRCEM

U vojsci glasovitog Aleksandra Velikog bio je vojnik s njegovim imenom, ali nije imao ništa zajedničkog s duhom i sposobnosti vojskovođe. Jednog dana pozove ga kralj i postavi pred izbor: »Ili se odreci imena moga, ili budi kao što odgovara mom imenu«.

Vi ste, djeco, na svetom krštenju postali djeca Kristova i primili ste ime Kristovo. Tko nosi ime Kristovo mora biti Njegov odraz, a to znači drugi On, pobožan vjernik, koji se sve dane svog života trudi da oblikuje u svom životu Krista. A najljepša crta Kristovog života jest ljubav. I zato će odsada biti naslov ovog dijela: Mi ćemo ljubiti Kristovim srcem. Njegovim srcem ljubit ćemo njegovu zemaljsku djecu.

XVIII

LJUBIM KRALJEVSKOG SINA

1. Ivica je išao u školu. Kod kuće mu je majka uredila sobicu, gdje će moći sam raditi. Jednog dana uđe baš, kad je sat na tornju otkucavao; na prizor koji je ugledala, osta kao prikovana. Na kucanje sata dijete se diglo, kleklo na koljeno te praveći znak križa na čelu, ustima i prsima, izgovaralo je lijepu molitvu: »Isuse, ja te ljubim i sve radim iz ljubavi prema tebi«.

Majka ga upita: »Ivica, što radiš«? — »Mama«, odgovori Ivica, »imam malu tajnu, koju nisam nikom povjerio. Samo je Isus pozna. Kadgod otkuca sat, ja pošaljem Isusu ovaj pozdrav: Isuse, ja te ljubim i sve činim iz ljubavi prema tebi«.

Draga djeco, činite i vi tako. Pošaljite Isusu taj pozdrav duše ujutro kad se probudite, navečer prije spavanja kao i preko dana

svaki put kada čujete otkucavanje sata, bilo da ste pri igri i na ulici. Ja poznam dobru djecu, koja to čine i u školi kad zapo ne novi sat. No vi možete i drugačije, npr. ovako: Isuse, ja poklanjam svoju posvemašnju vjernost. Ili: Isuse, moj kralj ostat ću ti vjeran do smrti. Ili: Isuse, sve iz ljubavi prema tebi!

2. Imade djece, koja preko dana često obnavljaju svoj na miliji zaziv. Ali čim se pruži prilika da se učini kakva žrtvica, u miču. To nije prava pobožnost. Mala Marija je drugačije radil Bila je vrlo nevaljale ćudi; kadgod bi joj majka zapovijedila, š njoj nije bilo po volji, ona ne bi slušala. Ali jednog dana majl vidje da se ona u tome promijenila te nije mogla vjerovati sv jim očima. Kad se vraćala iz škole, nije ostajala na trgu u ig kao prije, nego bi odmah dolazila kući i radila svoju zadać Kad je juha bila preslana, nije se mrgodila, nego je jela kao d je sve u redu. Kad se je probudila, nije se više valjuškala p krevetu kao ranije, nego bi se digla na prvu majčinu riječ. Je nog dana došao je u grad cirkus. Marija zamoli majku da joj d de novaca, da ode u cirkus. Ona joj odgovori: »Moje dijete, r smo siromašni. Moramo štedjeti«. Marija nije pokazala zle v lje, nego i to primila kao žrtvicu. Dapače se nasmijala. Upi je majka: »Marijo, kako to da si se ti posve promijenila, pos si drugačija negoli si bila prije. Tko ti pomaže u tvojim žrt cama«? A Marija joj odgovori: »Ja imam malu tajnu. Kad mi dogodi štogod teško i nesnosno, radi čega onda trpim, ja kliknem Spasitelju: Isuse, ja te ljubim, sve hoću da činim iz ljubavi p ma tebi«.

Ukratko: U crkvi pred svetohraništem gori dan i noć svj lo. U našem srcu mora gorjeti vječno svjetlo, naša ljubav spra Isusa. Recite Mu često: »Isuse, ja te ljubim, želim sve činiti ljubavi«. Ovim poklikom srca mi pokazujemo Isusu da mislim na njega, da ga ljubimo, pozdravljamo i da mu prikazujemo s što činimo i trpimo.

XIX

SVE ZA ISUSA

Nekoć je jedan svetac gradio samostan. Na pročelju je na sao zlatnim slovima: Sve iz ljubavi. Krasno geslo, koje je upa lo u oči svima, koji su ulazili i izlazili. Bilo je kao zraka proljet

sunca, koja ih je raspaljivala žarom. Redovnici su bolje molili. S više mara su radili. Brižljivije su se čuvali grijeha.

Djeco, tko u srcu nosi ljubav prema Bogu i sve čini iz ljubavi, sigurno će posvetiti život. Ljubav je kao motor, koji pokreće sil-ne točkove mašine. Je li vam sada jasno, zašto je Isus u svom oproštajnom govoru na Veliki četvrtak navečer, rekao svojim apostolima: »Ostanite u mojoj ljubavi«. Ljubav je temeljno počelo u kršćanskom životu. Imade svećenika koji divno propovijedaju. Imade ljudi, koji se posvećuju službi siromaha. To je savršeno. A ipak, ako oni to ne rade iz ljubavi, oni se uzalud trude. Ništa neće imati vrijednosti u očima Božjim. U crkvi pred svetohraništem gori vječno svjetlo, svjetlo male svjetiljke. I u vašem srcu mora gorjeti vječno svjetlo ljubavi. Svaki puta kad otkucne sat, nalijte u nj kapljicu ulja, a to je želja vaše duše: Isuse, ja te ljubim, ja želim sve raditi iz ljubavi prema tebi.

2. Imade djece, koja često govore o ljubavi. A zapravo ne znaju u čemu se ona sastoji. Jedna je majka slavila 75. rođendan. Sva su se djeca skupila oko nje i svaki je htio da je razveseli i obraduje malim prikladnim darom. Jedan joj je pročitao krasnu pjesmu, drugi joj je predao divan buket cvijeća, treći je uštedio znatnu svotu i donio kao dar svojoj majci. Koliko veselje za majku. To je ljubav.

Znam djevojčicu, koja je često milovala i lijepim riječima susretala svoju majku te je grleći uvjeravala: »Mama, da znaš, koliko te volim«. — A kad bi joj majka kazala da ide u drvarnicu i donese drva za kuhinju, ona joj je odgovarala: Ne, neću! To je žalostilo majku. Može li se reći da je ova djevojčica voljela majku iskreno. Ne, jer ljubav nije samo u lijepim riječima.

Ljubiti Isusa znači načiniti mu veselje. Mislite često na Isusa. Pošaljite mu od srca pozdrav. Sve činite iz ljubavi prema njemu. Pripremite mu veselje kolikogod možete.

Ukratko: Moramo se posvetiti. To ćemo tako postići, ako stečemo naviku, da često preko dana probudimo u srcu ljubav prema Isusu. Ljubiti Spasitelja znači praviti mu veselje. Veselje mu činimo, ako često mislimo na njega. Često ga pozdravljati kojom strjelovitom molitvicom. Prikazati mu sve što imamo i što jesmo, sve što činimo i što trpimo.

XX

MISA POD TJEDNOM, NAJVEĆI DAR BOGU

Pobožni kršćani ne ljube samo Isusa, Božjeg Sina, nego i Nj gova nebeskog Oca. A najbolje ćemo mu pokazati svoju ljub ako prisustvujemo svetoj misi i radnim danom.

1. Dvoje dobre djece došlo je istog dana u isti sat u crkv Jedan je bio sin bogatog direktora tvornice, drugi sin njegov radnika. Prvi je molio oca novaca da ga daruje dragom Bo To je i učinio. Čim je došao, odnio ga je na oltar. Sin radnika ni imao niti novčića. Klečeći kod oltara promatrao je žalosna s što ovaj čini. Taj čas iziđe iz sakristije svećenik i pođe k oltar da služi sv. misu. »Ah«, uzdahne siromašno dijete, »nemam zlata ni srebra, ali ću imati svog Spasitelja i njega prikazati svo Ocu nebeskom«.

Djeco, pitam vas, tko je od ove dvojice učinio veće vesel Ocu nebeskom? Vi mu možete prikazati cijeli svijet. Možete m liti hiljadu Očenaša. Ništa mu ne čini toliko veselja kao sv. mis Osobito ako osim nedjelje i radnim danom prisustvujete svet misi.

2. Odakle to da tolika djeca ne idu nikada pod tjednom sv. misu, dapače izostaju i od nedjeljne mise, koja se služi školsku djecu? Jedan je od njih odgovorio? Ja stanujem pre leko. Ali recite mi: kako često dulji put prođe do kina ili no metnog igrališta. A za Spasitelja mu je predaleko.

Drugi kaže: Nemam vremena pod tjednom. — Kako, zar maš vremena? Imaš vremena za jesti i piti, dapače i za grijeh a nemaš vremena da jedan sat otkineš i pođeš pozdraviti drag Boga? — Kod jednog seljaka u nekom španjolskom selu slu pobožni sluga imenom Izidor. Kad je čuo da zvoni za misu, s zao bi za drvo konja upregnuta u kola i pošao u crkvu. Mislite da nije bilo ljudi, koji su mu se rugali i zvali ga lijenčinom. Jed jutro ode njegov gospodar prije na njivu koja se morala or i sakrije se za jedno stablo. Onda je promatrao Izidora, te se čudio, što je vidio. Pratila su ga i pomagala mu kod posla d anđela. Svemu treba Božjeg blagoslova. Koliko bi mnoga dj imala više uspjeha kod svog dnevnog posla, kad bi ujutro k svete mise molili blagoslov Božji. Poznam seljanku koja i osmero djece i mnogo drugog posla osim toga. Svako jutro bi

jedno dijete išlo na svetu misu da moli blagoslov Božji za dnevni posao. — Ako vam je nemoguće pribivati svetoj misi, možete se kod kuće sjediniti na tu nakanu sa svetom misom.

Sjećam se svoje mame. Kad ne bi pod tjednom mogla poći na svetu misu, u času podizanja udarila bi zvoncem i mi svi, sva djeca, odmah bi klekli. Udarali bismo se u prsa i, pozdravljajući Isusa, prikazivali bismo ga njegovom Ocu.

Ali ako možete, samo idite u crkvu i sa svećenikom prikazujte žrtveni dar kod svete mise. Misa je ono najljepše što imamo na zemlji. I pričešćujmo se. Tko ljubi Isusa, rado i često ga prima.

Ukratko: Ljubiti znači činiti veselje. Najveće veselje koje možemo iskazati nebeskom Ocu, jest da idemo i radnim danom na sv. misu i primamo Isusa u sv. Pričesti. Nemojte reći: predaleko stanujem. Mislite na ono što čini Spasitelj, da dođe k nama. Ne recite moram raditi. Što Bog ne blagoslovi ne može napredovati. Tražite blagoslov Božji za svoj dnevni posao.

XXI

DJECA BOŽJA — VESELA DJECA

Bila je tamna noć. Neki čovjek pozvoni na vratima samostana. Bio je zaogrnut crnom kabanicom, a lice mu je pokazivalo neopisivu žalost. Brat, koji mu je otvorio upita ga: »Šta želite«? — »Tražim veselja«, odgovori čovjek. »Htio bih biti veseo«. — To i vi, draga djeco, tražite. Vi želite biti vesela djeca. Poslušajte me. Ja ću vam reći gdje teku i gdje ne teku rijeke veselja.

1. Bila je nekoć djevojčica imenom Margarita. Otac joj je bio šumar, pa su i nju zvali mala šumarica. Bila je kao ljiljan čista. Kad je dolazila od sv. Mise i pričesti, oči su joj sjale od veselja. Majka je govorila: »Naša Margarita je sunce kuće«. Jednog dana pođe Margarita u društvo, koje je navede na jedan ružan grijeh. Jedva što ga je počinila, čula je u sebi glas, koji joj je iz dubine srca govorio: Margarita, što si učinila? Spasitelj više ne stanuje u tvojoj duši. — Došla je večer. Nije htjela večerati. Ode u sobu i legne. Ali zaspati nije mogla. Bez prestanka joj je odjekivao u ušima strašni glas: Spasitelj ne stanuje više u tvojoj duši. —

Lako ćete pogoditi pouku koju nam daje Margaritin primjer. Želite li biti sretna djeca? Čuvajte se grijeha. Grijeh i veselje ne stanuju skupa. Sigurno više negoli jedanput došla vam je na pamet misao: Uzmi to, iskoristi tu priliku, pristani na ovu nevaljalu želju i bit ćeš sretan. Moja djeco, ne vjerujte tomu. Kamo grijeh uđe, tu nestaje veselja.

2. Gdje dakle teku rijeke veselja? Tamo gdje dijete ima u duši Boga i ljubi ga. Riba je sretna kad pliva u vodi. Ševa je sretna kad leti čistim zrakom uz svoj veseli pjev. Djeca su sretna, kad nose u duši Boga i kad ga ljube. Mnogo ljubavi, mnogo veselja, nimalo ljubavi, nimalo veselja. Car Napoleon I bio je na vrhuncu bogatstva i moći. Jednog dana, kad je uz banket, na koji je pozvao svoje najviše oficire, slavio svoje pobjede, upita ga jedan: »Sire, koji je dan bio najljepši u vašem životu?« Vi ćete, djeco, bez sumnje pomisliti, da je to bio dan njegova krunisanja, ili dan kad je odnio glasovitu pobjedu kod Austerlitza, ili kod Marenga. Ali ne. Slušajte, što je odgovorio Napoleon: »Najljepši dan u mom životu, bio je dan moje prve svete pričesti. Tada sam imao Boga u srcu i osjećao sam neizrecivu sreću.«

Draga djeco, možete imati mnogo novaca, nositi lijepo odijelo, bogato se gostiti. To nije pravo veselje. Ispovijed, pribivanje svetoj misi, pričest kao i slavljenje naših najvećih blagdana: Božića, Uskrsa, Duhova i svih drugih crkvenih svetkovina, eto tu se nalazi pravo veselje.

Ukratko: Vi želite biti vesela djeca. S grijehom to nećete nikada biti. Ali protjerajte grijeh iz srca i veselje će se odmah vratiti. Molite mnogo. Mislite često na dragog Boga. Svaki put kad otkucne sat, pošaljite prema nebu svoj klik ljubavi. Rado pristupajte k stolu Gospodnjem. Gorljivo slavite lijepe liturgijske svetkovine. To je pravo veselje. Isus je veselje. Što se više njemu približujete, to se više približujete izvoru veselja.

XXII

NE DOZVOLITE, DA VAM ŽALOST IKADA OBUZME DUŠU

1. Jedan daroviti pisac napisao je: »Najsretniji čovjek, koji je živio na zemlji jest sveti Franjo Asiški«. Njega predstavljaju kao utjelovljeno veselje. A to je zaista i bio. Nije mogao trpjeti

žalosnog lica. Jednog dana susretne u svom samostanu brata sa žalosnim licem. I Franjo mu reče: »Ako si uvrijedio Boga i imaš na duši koji grijeh, odmah idi da ga se riješiš te zadobiješ prijašnje dobro raspoloženje. A ako nemaš nikakvog grijeha, zašto si onda žalostan?« — Da oni, koji pripadaju sotoni budu žalosni, to je naravno. Ali je naravno da i oni, koji pripadaju Bogu budu s njime u veselju i slavi.

Čuli ste već: Djeca Božja moraju biti vesela djeca. Djeca đavla i grijeha mogu biti samo puni žalosti. Neki je svetac rekao jednog dana: Žalost je dim, koji se diže iz pakla. — Moja djeco, ne dozvolite, da vam ikada žalost uđe u dušu. Pa ako ste i u grijehu. Nemojte tad govoriti: Sada je sve izgubljeno. Ne! Brzo se bacite do nogu dragog Boga uz iskreno pokajanje. I otjerajte žalost. Ona je ubojica duše. Dijete, koje se prepušta pravoj žalosti, ubrzo postane sotonin plijen. Molitva mu je teret; sveta pričest ga ne privlači. S njim se lijepo poigrava sotona.

Budite umjetnici veselja. Činite sve, što vam je izvor pravog veselja u Bogu.

Zapamtite ovu lijepu riječ svetog Pavla u jednoj njegovoj poslanici: »Veselite se, braćo, u Gospodinu!« On se držao svoje nauke o veselju, o Spasiteljevom veselju. Zar nije njegova misao uvijek letjela njegovom Ocu? On je u svom Ocu crpao izvor veselja. Kad je jednog dana prolazio s apostolima kroz polja opazio je skupinu ljiljana divne bjeline. Zaustavio se i rekao: »Kako je to lijepo!« Odakle ovo veselo divljenje Spasitelju? Odatle, što je on kroz te ljiljane gledao onoga, koji im je dao tu ljepotu. Moja djeco, kad prolazite kroz drvorede, šume, livade, zar ne vidite da je Bog pred vaše oči stavio te sagove cvijeća, to veličanstveno drveće, i te zelene tratine. Uživajte u tom čistom veselju i napunite njime dušu.

Sv. Filin, brat laik, s bisagama na leđima i štapom u ruci išao je od kuće do kuće i molio milostinju za svoj samostan. Bio je utjelovljeno veselje. Štogod mu se dogodilo, njegov je pogled u svemu nalazio Boga. Bog me je poslao, govorio je sam sebi i ta mu je misao bila dovoljna da sačuva veselje. Kad bi dobio malo, bio je zadovoljan s malo. Kad bi dobio mnogo, nasmijao bi se sreći. Kad bi mu sunce ljeti pržilo zatiljak, bio je veseo. Kad bi mu sjevernjak zimi brijao lice, opet se veselio. Sv. Filin je bio pravi umjetnik veselja. Sve mu je bilo predmetom radosti.

Svaki si je dan načinio blagdanom veselja, na što god je naj-
bilo mu je izvor veselja i radosti.

Tako se veselite i vi svakom komadiću kruha, što ga jed
svakom cvijetku, što vas pozdravlja, svakoj zvijezdi što va
neba gleda. Veselite se osobito, dok se molite. Molitva je raz
vor djeteta Božjega sa svojim Ocem nebeskim. Veselite se i n
vam bude najveće veselje, kad pristupate k stolu Gospodnje
kada čuvate Isusa u svom srcu.

Bogata tim veseljem Bl. Dj. Marija je zapjevala: »Raduje
duh moj u Bogu Spasitelju mojemu«.

3. Budite apostoli veselja. Neka vam se veselje srca vidi
pogledu i tako i druge učinite sretnima.

Pustim i osamljenim ulicama velegrada vozio je omni
tresući se po klimavoj kaldrmi. Unutra je vladala šutnja i m
lo, a lica zabrinuta, melankolična i sjetna. Na jednoj postaji
majka s djetetom. Dijete sjede pokraj majke. Kao da je s n
ušla u kola zraka proljetnog sunca. Lica se razvedriše, jezici
odvezaše. Na pojavu ove mladenačke čistoće sve poprimi v
izgled. Ovo je dijete bilo apostol veselja svojim veseljem koje
je odsijevalo iz srca.

Ukratko: Pobožni kršćani nikada ne dopuštaju da im d
obuzme tuga. Žalost je zbilja često dim iz pakla. Djeca B
moraju biti umjetnici veselja. U svemu i kroz sve moraju gle
Oca nebeskog: od svega učiniti izvor radosti. Osim toga i drug
prenositi svoju sreću. Da budu svuda apostoli veselja.

XXIII

LJUBAV PREMA BLIŽNJEMU U ZNAKU KRŠTENJA

Ljubiti nekoga, jer je kršten u ime Očevo, to je najljepši
lik ljubavi bližnjega. U svakom kršćaninu moramo gledati d
Božje, te ga moramo ljubiti radi ljubavi prema Ocu nebesk
jer je u njegovo ime kršten.

Kad bi vas, ja, djeco, pitao, zašto ljubite svoje dru
vi biste mi bez sumnje odgovorili: Ovoga volim radi lijepog
onoga radi lijepog odijela. Jedan mi je od vas jednom re

»Jednog druga jako volim: bogat je, pa mi uvijek štogod poklo-
ni«. — Kršćanska ljubav drugačije gleda. Njene oči idu najprije
do biljega krštenja, do znaka Oca. Vi morate voliti svoje drugo-
ve, u prvom redu zato jer su djeca Božja, ljubljena djeca Oca
nebeskog. Tko vrijeđa druge, vrijeđa Oca, koji je na nebesima.

2. Ljubav mora izvirati iz svijesti, da nam je na krštenju
utisnuto u dušu ime Sina Božjega.

U Türingiji je živjela princeza, kasnije sveta Elizibeta. Jed-
nog dana dovedoše gubavca u dvorac. Elizabeta uze bolesnika na
ruke i odnese u najljepšu sobu i položi u svoj najbolji krevet.
Jednom dapače poljubi i njegove rane. To je učinila zato, jer je
pod licem toga čovjeka vidjela lik Kristov s trnovom krunom na
glavi. Ovo viđenje bilo je za nju svijetla zraka. Shvatila je da u
svakom kršćaninu treba gledati Krista. Po krštenju je uistinu čo-
vjek nakalamljen na Krista i postao je ud mističnog tijela Kristo-
va. I zato moramo bližnjeg ljubiti zbog sv. krštenja koje je pri-
mio, zbog Kristove oznake koju u duši nosi. Vi morate ljubiti svo-
je drugove iz ljubavi prema Kristu. Tko učini što na žao jednom
od njih, učinio je na žao Spasitelju.

Kršćanska ljubav mora se temeljiti na činjenici, da smo kr-
štenjem postali hram Duha Svetoga.

Bilo je to oko 200 god. u Aleksandriji. Dijete je dobilo na
krštenju ime (Origen) te je počivalo u kolijevci. Svake večeri pri
zalazu sunca došao bi otac u sobu djeteta, poklekao i poljubio ga
u prsa, gdje se nalazilo srce. Jednog dana uđe sestrica Origenova
pa upita: »Tata, zašto ti tako ljubiš Origena?« A otac odgovori:
»Zar ti ne znaš da je tvoj braco kršten i da je po krštenju po-
stao hram Duha Svetoga?«

Draga djeco, da li se i vaša ljubav prema bližnjemu teme-
lji na krsnom biljegu utisnutom znakom Duha Svetoga? Da li ste
ikada pomislili, razgovarajući s drugovima, da u njihovoj duši
stanuje Duh Sveti? Jeste li pomislili, da vrijeđajući njih, vrijeđate
Duha Svetoga? Kršćanska ljubav mora biti u znaku Duha Sveto-
ga. Ne žalostite Duha Svetoga u drugima.

Ukratko: Krsna voda mora poteći ne samo vašim čelom
nego i srcem, vašom ljubavlju. Neka ona bude znak Oca, i Sina i
Duha Svetoga. Morate ljubiti svoje drugove, jer su djeca Božja
i jer ih ljubi Otac nebeski. Vi ih morate ljubiti, jer su krštenjem

postali udovi Kristovi. Morate ih ljubiti, jer je na dan krštenj sišao u njihovu dušu Duh Sveti. Grijesi protiv bližnjega su uvij grijesi protiv presvetog Trojstva.

XXIV

PAZITE NA JEZIK

O. Magnus bio je na ulazu u neko selo, kad mu priđe nek žena. I odmah mu poče govoriti o svojoj susjedi i sipati na nj svoj jed. Otac izvadi krunicu: Gospođo, hoćete li da izmolim jednu krunicu za vašu susjedu? Jedva su završili svoju krunic kad žena opet započe svoju pjesmu. Otac je zaustavi i odm poče moliti drugi put krunicu. Kad je i ovu završio, žena poku da po treći put sipa svoj otrov. Otac pomisli: Tri put Bog p maže. Pa prebra i treću krunicu. Došavši na kraj sela, žena oprosti od svećenika. Konačno je shvatila, da nam Bog nije d jezik, da njime vodimo griješne razgovore, nego da se njime sl žimo za dobro bližnjega i na Božju slavu. Jezik je ud, koji mo prouzrokovati velike štete, ako se na nj ne pazi. Jezik je kao šibica.

Dijete se igralo sa šibicom u staji punoj slame. Jedna pad ispaljena u slamu. Za nekoliko časaka staja je bila plijen p mena, koji zahvati i roditeljsku kuću i neke susjedne. Djeco, p zite na jezik. Na vrata usta stavite stražara, koji se zove: šutn Inače se izlažete opasnosti da ogovarate i klevećete bližnje Imade vrijeme za govor i za šutnju. Ako vaš braco krade nov iz kuće ili radi što nevaljalo, morate kazati majci. Ako u šk koji drug pokazuje nevaljale slike, treba to reći učitelju. To vas traži ljubav prema bližnjemu. Ljubav traži da nevaljala dje budu kažnjena, da se poprave. Ali nikad ne smijete ništa r iz mržnje, zavisti i osvetljivosti.

2. Od dobrog o. Magnusa možete i ovo naučiti. Kad pred ma zlo govore o drugovima, nemojte slušati. Držeći šutnju, kažite, da ne pristajete na takve razgovore. Govorite o čemu d gome.

Jedan svetac išao je ulicama velegrada. Svima, koji su ga susretali i htjeli da mu govore o pogreškama ili o krivicama drugih, on bi odgovarao: »Gledajte, kako je lijepa ova kuća. Zbilja je bio stručnjak graditelj, koji ju je gradio«. — Odmah bi ovi zli razgovori prestajali.

Neki čovjek je imao raka na jeziku. Liječnik mu reče: »Prijatelju, jedino sredstvo da se spriječi bolest, jest rezanje jezika. Inače je smrt sigurna. Ako želite još štogod reći, recite sada. To će vam biti zadnja riječ, koju ćete na zemlji izgovoriti«. Šta mislite, djeco, šta je bila njegova zadnja riječ?... »Hvaljen Isus Krist!«

U svetoj pričesti na vaš jezik stavlja se Isus Krist u hostiji. Dakle je vaš jezik posvećen. Upotrijebite ga za slavu Božju i za riječi bratske ljubavi. Nikada ne izgovarajte riječi, koje mogu uvrijediti Boga ili pogrditi bližnjega.

Ukratko: Jezik je mali ud, ali može prouzrokovati velike štete. Često je dovoljna jedna iskra da zapali cijelu kuću. Budno pazimo na svoj jezik. Nikada ne govorimo o drugima zlo niti grube riječi. Ako drugi započne takve razgovore pred nama, začepimo uši i pređimo na druge stvari.

XXV

SIROMASI, MILJENICI SVETE ELIZABETE

1. U Türingiji je bijesnila strašna glad. Siromasi su skupljali po poljima i šumama korijenje, travke i divlje plodove. Jeli su dapače i meso crknutih životinja; to je veoma žalostilo kraljicu Elizabetu. Krunu i zlatni nakit odloži kod podnožja križa a zatim ih pretopi za siromahe. Od toga je dobila 64.000 zlatnika te ih podijeli siromasima, da si kupe kruha. U svom dvorcu je svaki dan hranila 9 stotina njih. U tu svrhu je opasala pregaču te ih sama dvorila kod stola kao majka svoju djecu. Sagradila je sirotište za siromašnu djecu bez oca i majke. Često su je mogli vidjeti kako ih posjećuje i nosi im mnoštvo darova: jabuka, oraha, kolača, igračaka. Kad bi je već izdaleka opazili kako ide, sva bi djeca vikala: Dolazi naša majka, dolazi naša majka...

Sveta Elizabeta sagradila je i bolnicu. I tamo je osobito rado zalazila. Nosila je bolesnicima lijekove i zavijala rane i čireve. Siromašni bolesnici bili su miljenici sv. Elizabete. I sam Spasitelj je također imao posebnu ljubav prema bolesnicima.

2. Nedjeljom vam, djeco, možda majka dade dobru juhu s rezancima. Zar je ne biste mogli zamoliti, da jedan dio ostavi za kakvu siroticu iz susjedstva? Možda poznajete u svom kvartu koje siromašno dijete. Zašto ne biste preporučili majci da im dade štogod od vaše odjeće ili obuće, koja vam je postala tijesna, te je više ne nosite ni vi niti vaša braća ili sestre? Nosite možda u školu kruh s maslacem, a koji vaš drug ide praznih ruku zbog siromaštva, dok mu se na očima čita glad. Podijelite s njim svoju užinu. To je lijepo kršćansko drugarstvo. Rado pohađajte svoje bolesne drugove i nastojte, da im učinite veselje. Npr. da im u dućanu kupite štogod, što oni vole, da im pometete sobicu, da im pričate kakvu poučnu pripovijest i da im čitate koje poglavlje kakve nabožne knjige; napokon da im progovorite koju utješnu riječ.

3. Kako je nekoć pružalo lijep primjer društvo prvih kršćana? Nedjeljom bi bogati ljudi donosili u crkvu mnoštvo darova: kruha, vina i svakovrsnih živežnih namirnica, da ne računamo odjeću. Iza mise bi se bogataši sastali sa siromasima te skupa s njima prijateljski blagovali ovu gozbu poznatu pod imenom agape. Nakon toga bi im podijelili sve što su donijeli. Ne bi zaboravili ni one koji trpe u zatvorima radi vjere, kao ni one, koji zbog bolesti ostadoše kod kuće. Hvala Bogu! Bratska ljubav nije umrla u katoličkoj Crkvi. Danas ima svoje ime: Caritas — dobrotvornost. Vi je dobro poznate. Kad u župi imade siromaha, koji ne mogu živjeti, dolazi župnik i pomaže ih. Šalje im jednog člana društva svetog Vinka Paulskog ili gospođu iz udruženja sv. Elizabete, koja im osim hrane, koju im donosi, šije, pokrpa i plete za njihovu djecu.

Iz ljubavi prema siromasima i bolesnicima katolička Crkva je sagradila bolnice i sirotišta. Imadu sestre Karitasa, koje idu i njeguju bolesnike kod kuće, a druge skupljaju sirotane. U mnogim katoličkim zemljama su katolička sirotišta brojna. Tu se odgajaju dječaci, djevojčice, najvećim dijelom, koji nemaju ni oca ni majke. Za njih se brinu dobre redovnice. Mnogi iz ovih sirotišta postali su svećenici. I vi sami, djeco ako biste po ne-

ći kasnije ostali bez roditelja, možete se prijaviti kod svog upnika, i on će vas pomoći.

Ukratko: Siromasi i bolesnici bili su uvijek miljenici Isusa svetaca. Mi smo dužni ljubiti sve ljude, u prvom redu one, koji u potrebi. Rado dajmo milostinju siromasima. »Sretni siroma-i!« Uz ljubezni smiješak i lijepu riječ dodajte i mali darak. A ko sami padnete jednog dana u nevolju, kršćanska ljubav će am pomoći. Crkva, to jest vaš župnik, neće vas napustiti.

XXVI

NE ZABORAVIMO POGANSKE DJECE

1. Poganska djeca su siromašna djeca. Kad kod nas dijete ođe na svijet, vesele mu se otac i majka. Braća i sestre to prividjedaju na ulici: »Dobili smo novog bracu, dobili smo novu se-u«. — U poganskim krajevima je posve drugačije. Ako je otac romašan, a novorođenče ne pokazuje znakove krepčine, brzo mu roje sudbinu. Jednostavno ga ubiju. Ili ga odnesu u šumu, gdje biti plijen tigrova. Imade dapače žena, koje imaju to zanimaje: ubojica od zanata. Jednog dana dođe misionaru 15 žena, da krsti. On ih upita: koja je od vas ubijala djecu? Sve digoše rst.

Neki putnik po Kini opazi jednom na šetnji košaricu umotau krpe. Otvori je. Spazi u njoj novorođenče, koje su napuili roditelji, da ga se tako riješe. Za te šetnje našao ih je još kovih zapuštenih. Događa se tamo, da otac prodaje dijete. Nosi a na trg i prodaje kupcu, kao što se kod nas to radi sa živonjama.

Najgore je to, što u tim krajevima djeca umiru bez krštenja, ez Spasitelja, bez vjere, bez ispovijedi, bez pričesti. Ako imaju a duši koji grijeh, nikoga nema da ih odriješi. Sigurno se i ali pogani mole, ali ne živom Bogu, Stvoritelju neba i zemlje. ni se mole mrtvim idolima.

I kod nas ima djece, koja trpe veliku bijedu. Neću govoriti amo o onima, koji nemaju čim da utaže glad; o njima smo dosta

rekli. Ja mislim na onu krštenu djecu, koja su jako daleko od Crkve. Često im treba dva ili tri sata hoda da mognu prisustvovati sv. misi. I to ne u lijepoj i prostranoj crkvi, kao što je to kod nas, nego često u siromašnoj kolibici. Zemlja u kojoj stanuju ova djeca, gdje je tek manjina katolika rasijana među mnoštvom nevjernika ili heretika, naziva se Diaspora. Zar se i kod nas samih ne nalaze takva djeca Diaspore? I njih moramo puno ljubiti i nastojati, da im pomognemo. No kako?

2. Pomozimo molitvom pogansku djecu i onu iz Diaspore. Molite se mnogo za misijonare, da ne izgube hrabrosti već da s veseljem i ljubavlju rade svoj posao. Svaki dan molite ovu jednostavnu i kratku molitvicu: Marijo nebeska Kraljice, moli se za pogansku djecu i djecu iz diaspore. — Ne zaboravite ih ni kod mjesečne pričesti. Kao da vas oni sami mole: »Molite se za nas, prikažite za nas svoju pričest«. Oni vam također kažu: »Kako ste sretni da imate tako lijepe crkve i Spasitelja tako blizu! Kad bismo ga mi imali svaki bismo dan išli k sv. Misi i primali svetu pričest.

Pomozite ovu siromašnu djecu svojom misijskom milostinjom. Da misionar sagradi crkvu, školu, treba mu novaca. Da primi pogansku djecu, što se pripravljaju za krštenje, također mu treba mnogo novaca. Kolika žalost za misionara, ako ih mora vratiti, jer nema novčanih sredstava. U jednoj poganskoj obitelji došlo je na svijet dijete. Srdit zbog ovog novog tereta, otac ga odnese misionaru i stavi mu ga na stol govoreći: »Evo ti ga, uzmi ga, ja ga ne mogu hraniti«. Misionar je već imao 150 djece na vratu. Jedva je za njih imao kruha. Duboko ožalošćen morao je vratiti dijete. Čovjek bijesan uze dijete. Bila je večer, doba liježanja. Misionar se pope u sobu da počine. No nije mogao zaspati jer ga je stalno progonila misao: Što će biti od onoga malog bića. Oko ponoći ču kako pas laje. Brzo se diže i pogleda na vrata. I šta je vidio? Pas je upravo trgao tijelo jednog malog djeteta. Misionar jurne, otme iz čeljusti životinje siromašno dijete i vrati se u kuću. Krsti ga i gotovo odmah dijete umrije, da se pridruži anđeoskim zborovima u nebu. Draga djeco, pomozite misionare.

Neka djevojčica nosila je svaki dan ručak ocu u tvornicu gdje je radio. On bi joj kao nagradu davao 50 centima. Svaki put bi prolazila pored izloga slastičara, ali ne bi u izlog ni pogledala nego bi žurila kući i stavljala novac u škrabicu. Kad je sakupila

priličnu svotu, odnese je župniku za pogansku djecu i onu iz diaspore.

Druga djevojčica bila je na samrti. Dozove majku i ljubazno joj šapne na uho: »Mama, ako umrem, podaj sve što je moje, i novac i odijelo, za djecu iz poganskih krajeva i Diaspore«.

3. Djeco moja, dajte za misijska djela. Djeca iz poganskih krajeva i diaspore bit će vam zato zahvalna i vratit će vam to. Kod nas ima djece koja stanuju pet ili deset minuta daleko od crkve pa ne dolaze dapače ni nedjeljom na sv. misu. Kolika razlika u poganskim krajevima, gdje kršćani prevaljuju deset ili dvadeset sati puta, da pribivaju sv. misi. Da pribivaju kod mise često moraju poći od kuće već u četvrtak navečer ili petak ujutro, pa prolaziti šumama i čuvati se brojnih opasnosti, koje vrebaju na njih. A ako stradaju na putu kao žrtve svoje vjernosti nedjeljnoj misi, to su onda mučenici.

U Africi se nekoliko dječaka ukrcalo u čamac da se preveze preko rijeke i pođe k misi. Iznenadni bjesni nalet vjetra izvrne njihov slabi čamac i njih proguta voda. Gledajući ovu katastrofu govorio je misionar susjedima siromašnih postradalih: »Slušajte, prijatelji, ako prijeti oluja vjetra, budite mirni, jer ste oslobođeni od dužnosti slušanja svete mise«. — No vrijedni crnački mladići mislili su: Kako! Ne ići nedjeljom k svetoj misi? Ne, to neće biti. — I zajedno s roditeljima srušiše svoje kolibe, prenesoše ih na drugu stranu rijeke i postaviše posve blizu misijske crkve.

Jednog dana u ovom istom misijskom kraju Afrike započe okrutno progonstvo. Koji bi išli u crkvu dobivali bi po golom tijelu dvadeset i pet udaraca bičem na sred trga.

Zbog toga pođoše djeca seoskom poglavici te mu rekoše: »Vidjet ćemo tko će prije sustati: ti sa svojim bičevanjem ili mi sa svojim Spasiteljem«. — I djeca nastaviše ići na svetu misu. Dapače im se broj iz nedjelje u nedjelju povećavao.

Pred kojih dvadeset i pet godina umrla je majka jednog kineskog misionara, koji je spasio i krstio mnoštvo kineske djece. Kad je posljednji put primila svetu pričest, reče svećeniku: »Zar vi ništa ne vidite? Svi ovi Kinezi: ljudi, žene, mladići, djevojke i tolika djeca dolaze mi ususret«. — Tako lijepa smrt, draga djeco, bit će i vaša, ako se budete puno molili i pravili što više žrtvica za pogansku djecu i diasporsku. I oni će vam doći na smrtnoj postelji, da vas ponesu u nebo,

Ukratko: Moramo ljubiti sve ljude, a posebno pogansku djecu u tuđini i kod nas. Možemo ih pomoći svojim molitvama, prikazivanjem svete pričesti i misijskom milostinjom. Sva ova poganska djeca uzvratit će nam, kad budu u nebu.

XXVII

LAIČKI APOSTOL U DJEČJOJ ODJEĆI

1905. g. rodilo se dijete i dadoše mu ime Petar. Slabog zdravlja i sporog rasta morao je biti žrtvom prerane smrti. Zbog malog stasa zvali su ga mali Pero. Bio je to veseo dječak i rado bi trčao poljima hvatajući leptire. Međutim, imao je veliku žalost. Otac, bivši general nije se molio, nije išao nedjeljom na misu, za Uskrs se nije ispovijedao. Mali Pero veoma je volio svog oca. Tako se on dao na posao da obrati oca i da ga privede ponovo Bogu. Kad je bio sam s njime, često bi mu govorio: »Tata, otiđi pa se već jednom ispovijedi i pričesti«. — Otac ne bi odgovarao ili bi dapače u nestrpljenju rekao: »Pero, jezik za zube«. Ali Petar nije mirovao. Bez prestanka bi mu ponavljao ovaj isti poziv, sve dok jednog dana otac nije popustio. Koliko je to bilo veselje za malog Peru.

Djeco moja, molite uvijek roditelje, da vas prate nedjeljom na svetu misu. Budite apostoli i svojim susjedima i svojim drugovima.

Četrnaestogodišnji dječak Albert opazi jedne nedjelje da nijedan od njegovih drugova iz igre nije došao na sv. misu. U ponedjeljak se opet nađoše kod igre. Najedanput, za najživlje igre stane te postavi pitanje: »Drugovi, tko je od vas jučer bio na sv. misi?« Svi oboriše glave. Prekori njihovu nemarnost i upravi im nekoliko lijepih riječi. Od tada više nisu nikad izostali od mise, nego su kod nje još uglavnom primali i pričest. Albert je učinio apostolsko djelo te svojim dobrim savjetom priveo drugove opet u crkvu.

2. Mali Pero je dobro zapazio da ni najljepše riječi ni najživlje opomene nijesu dovoljne. Treba im dodati i primjer. Pero je slušao najmanji mig očev i nastojao da mu uvijek učini veselje.

Svakog jutra bi se pričešćivao, a to nije bilo drago ocu. Jednog dana nekoliko osoba iz visokog društva posjeti njegovu majku te joj rekoše: »Gospođo generalice, vaš se mali Pero viđa svako jutro kako ide na pričest i to je predmet ismijavanja cijelom gradu. Vi to ne biste smjeli dozvoliti«. — Ružili su ga. No Petar radi toga nije prestao da ide u crkvu. Kad ga je ružio otac, mirno mu je odgovorio: »Svaki dan jedem, svaki dan se pričešćujem. Što je kruh za tjelesni život, to je sveta pričest za život duše«.

Draga djeco, budite i vi apostoli dobrim primjerom, nemojte da vam ikada prođe i jedna nedjelja bez svete pričesti. Ni onda kad morate ići na izlet. Dolazite redovno na školsku svetu misu, a ako treba učinite žrtvicu da se ranije dignete, te dođite da se ispovijedite i pričestite. Potrudite se da budete na veselje roditeljima, braći i sestrama. Svojim dobrim vladanjem, ljubaznim postupkom, spremnošću da priteknete u pomoć vi ćete djelovati na svoju obitelj i na sve koje bude ganuo vaš primjer, da bolje uzljube Isusa.

Ukratko: Svi krštenici moraju biti apostoli. To znači: moraju privoditi Spasitelju kršćane, koji su pali u grijeh i ne ispovijedaju se. Moramo ih osvojiti za Isusa dobrom riječi i dobrim primjerima. Riječ potiče, a primjer vuče.

XXVIII

NIŠTA SE NE POSTIŽE BEZ MOLITVE I ŽRTVE

Božanski Spasitelj nam tvrdi, da imade duša tako ogreznulih u grijeh, da su same lijepe riječi i dobri primjeri nemoćni, da ih izvuku iz njih. Tu treba dodati molitvu i žrtvu.

1. Petar, apostol molitve. Koliko je puta uskliknuo? »Gospodine, obrati moga oca«. Svake večeri prije spavanja izmolio bi krunicu. Iza svake desetke dodao bi: »O sveto Dijete Isuse, obrati mog tatu«. — Od svakog siromaha, koji bi u njihovoj kući tražio milostinju, on je molio, da mole za njegova oca.

Djeco moja, ne smijete moliti samo za sebe. Molite mnogo i za svoje roditelje, braću i sestre. Molite za vjernike svoje župe,

za misionare u poganskim krajevima. Molite za pogansku djecu, da ih Bog spasi. Molite za svog župnika, da mu služba bude uspješna. Posebno molite za župljane, koji žive u grijehu i ne idu na svetu ispovijed. Molite i za one koji ne idu nedjeljom na svetu misu.

U jednom gradiću održavale su se misije. I žene i ljudi išli su na propovijedi i svojim redom išli su i na ispovijed. Samo se jedan čovjek tvrdokorno nije htio ispovijediti. U noći prije završetka misija, probudi se i ču u susjednoj sobi djecu kako mole. Probudi ženu i reče joj: »Poslušaj, izgleda da mole.« Nakon časka šutnje, glasovi opet počeše svoju polaganu i jednoglasnu molitvu. »Ne varam se«, reče čovjek, »to oni izgovaraju molitve«. — »Da«, odgovori majka, »oni upravo mole za tebe; mole za milost tvog povratka Bogu.« Čim je svanulo, on ode u crkvu i ispovijedi se. Tako su djeca svojom molitvom izvršila apostolsko djelo i opet priveli svog oca Spasitelju.

2. Mali Pero, apostol žrtve i trpljenja. Svake subote ujutro dolazili bi siromasi na kućna vrata, da dobiju hrane. Sve slatkiše, koje bi dobio od majke, on bi stavljao na stranu da ih daruje prosjacima: slatkiše, kolače i slatke bademe. Mnoga ih djeca odmah pojedu. Petar je pravio žrtvice za svoga oca. Na tu nakanu je prikazivao i svoja trpljenja. Jednog dana Spasitelj mu je dao da čuje njegov glas, koji mu reče: »Petre, jesi li spreman trpjeti i umrijeti za svog oca«? — »Da«, odgovori Petar. I naskoro je umro u velikim mukama.

Draga djeco, vi biste bez sumnje željeli znati, da li se je otac malog Petra, koji je, kako sam vam već rekao, bio general, konačno obratio dragom Bogu? Jest i to se obratio na smrtnoj postelji svoga sina. Bilo je to na Veliki četvrtak. Dva dana kasnije se ispovijedio, a na Uskrs primio svetu pričest, koju već niz godina nije primio. I nakon smrti svog malog Perice on svaki dan pristupa k stolu Gospodnjem; kleči na istom mjestu, gdje je klečao i njegov mali Pero. Takav je bio divni apostol, koji još nije imao ni sedam godina, a obratio svog oca.

Ukratko: imade grješnika, koji su bešćutni na sve pobožne pobude i dobre primjere, a jedino ih može slomiti molitva i žrtve. Molimo mnogo i prikazujmo za njih svoje muke i trpljenje. Više je duša spašeno molitvom i trpljenjem nego li najljepšim propovijedima. Budimo apostoli molitve, žrtve i trpljenja.

XXIX

DUŠE IZ ČISTILIŠTA VAS ZAKLINJU

Kralj je prolazio ulicama svoje prijestolnice. Vozeći se uz zidove tamnice, opazi kako iz tamnih ćelija pružaju zatvorenici ruke i mole oslobođenje. On zaustavi kočiju i ganut zapovijedi, da se ovi nesretnici puste na slobodu.

Znadem za jedan drugi zatvor, koji nije na ovoj zemlji nego u vječnosti. Tu jecaju brojne duše. Zovemo ih duše u čistilištu. Dobri kršćani imaju smilovanja prema dušama u čistilištu i rado ih pomažu.

1. Vi, djeco, poznate ove duše. To su duše kojima je preostalo mrlja na njihovoj bijeloj haljini. One tu daju zadovoljštinu za svoje lake grijehe, za koje nisu zadovoljile na zemlji ili ostatke vremenite kazne. Sveti i presveti Bog — ne može ih takve primiti među anđele i svece u nebu, jer tamo ne može biti ništa, što nije potpuno čisto.

U jednom dvorcu vesela četa djece u krasnom bijelom odijelu, lijepi kao prinčevi, počeli su klicati od veselja. Kroz otvorene prozore sva je okolica odjekivala. Napolju na trgu igrala su se odrpana i zamazanih ruku druga djeca, pa rekoše jedni drugima: U dvorcu je veselje hajdemo i mi tamo. — Požuriše prema vratima i molili su, da ih puste s djecom unutra, ali ih ovi odbiše. Dječaci u odjeći kao snijeg bijeloj nisu se htjeli družiti s ovim deranima u poderanim i zamazanim kaputićima. Tako postupaju i anđeli i sveci prema dušama u čistilištu. Oni se moraju prije očistiti u tom velikom ognju, kao što je žarka i željna čežnja za ulaskom u kuću Očevu. Žar ove želje ih pali kao oganj.

2. Znam, draga djeco, da vi rado suosjećate s mukama duša u čistilištu i da biste rado pomogli im. Molite mnogo za njih.

Na jednom velegradskom groblju ima spomenik i na njemu ovaj natpis: Prolazniče, stani i moli.

Kad navečer zvoni Pozdravljenje, završite ovu molitvu jednim Očenašom, kojemu dodajte zaziv: Pokoj vječni daruj im Gospodine i svjetlost vječna svjetlila im. Počivali u miru.

Kadgod posjetite groblje, molite za ove jadne duše. Molite za njih kad god čujete mrtvačko zvono. Sa svećenikom prikažite i vi misu za pokojne.

Pred kojih 150 godina bila je Francuska u ratu s Rusijom. N
bojnom polju ležao je francuski vojnik teško ranjen i izgubi
mnogo krvi. Naiđe ruski konjanik pa opazivši ga izvuče mač
htjede ga probosti. A vojnik diže prema njemu ruku punu krv
povika mu: Zaklinjem te ovom krvlju, poštedi me! Na to Ru
sjaši s konja i pruži mu ruku. Odvede ga u bolnicu, pruži mu sv
potrebnu pažnju. Tako se nešto lijepo i veliko događa i kod svet
mise. Nakon pretvorbe dižemo kalež s predragocjenom krvlju pr
ma nebu govoreći: Oče, zaklinjem te krvlju Spasiteljevom, smilu
se dušama u čistilištu.

Ukratko: Ako smo katolici, mora nam srce biti osjetljivo z
trpljenje duša u čistilištu. One spadaju u veliku obitelj Crkv
članovi su tajanstvenog Tijela Kristovog. Ne zaboravimo ih. On
trpe.

Možemo ih pomoći molitvama i prikazivanjem predragocje
ne Krvi, svete mise. Sveta je i spasonosna misao moliti za pokoj
ne, da ih Bog oslobodi njihovih muka.

IV poglavlje

DA OŽIVIMO DJELO OTKUPLJENJA (Liturgijska godina)

XXX

SMISAO CRKVENE GODINE

1. Petogodišnja djevojčica, koja je kasnije postala velika svetica, redovito je pratila majku na sv. misu; i svaki put, kada bi se majka vraćala od Stola Gospodnjeg, mala bi se stiskala uz nju. »Ma zašto se tako naslanjaš na me, nakon što se ja pričestim?« pita je majka. A ona joj odgovori »Jer bi i ja htjela primiti dragog Isusa«. Svako kršteno dijete, koje još nije zlo iznakazilo, osjeća kako mu u duši struji želja, naklonost, koja ga privlači k Isusu. Prvi put, koji vodi k Isusu, jest sveta pričest. Drugi put to su kratki pobožni zazivi, o kojima sam vam govorio. Poznam i treći put, a to je crkvena godina sa nizom svojih blagdana koji se ređaju kroz godinu. Ona ne počinje kao građanska godina na prvog siječnja i ne svršava na 31. prosinca. Ona počinje prvom adventskom nedjeljom a završava zadnjom nedjeljom poslije Duhova.

2. Crkvena godina ima izgled svete pozornice, na kojoj se obnavlja pred našim očima ono, što je Spasitelj za naše otkupljenje učinio. Isus je kod toga glavni junak. Božićno nam vrijeme stavlja pred oči Spasiteljevo rođenje; uskrsno vrijeme njegovo uskrsnuće; duhovsko vrijeme dolazak Duha Svetoga. Božić, Uskrs Duhovi ... tri temeljna blagdana oko kojih se okuplja sve ostalo vrijeme crkvene godine kao grana na deblu.

Ponajprije početna tačka: Advenat, koji je od svog početka približavanje. Na Božić dolazimo na prvi vrhunac, na kojem uživamo osam dana veselja ovog lijepog blagdana — oktava. Zatim se dalje penjemo stalno se obazirući nazad, jer svaki ovaj vrhu-

nac blagdan imade svoje pred-blagdane i za-blagdane. Na Svijećnicu 2. veljače Crkva uklanja jaslice. Počinjemo se penjati prema drugom vrhuncu, naime Uskrsu. Uskrs je najveći blagdan u crkvenoj godini, a ne Božić, kao što misle mnoga djeca. Mi nismo otkupljeni na Božić nego na Veliki petak i na Uskrs. Deset nedjelja koje slijede Uskrs sačinjavaju uskrsne za-blagdane. Uzašašćem Krist završava uskrsno vrijeme. A mi polazimo na put, koji će nas dovesti do trećeg vrhunca, do blagdana Duhova. I tu ćemo se zadržati osam dana. Nakon toga ulazimo u za-blagdane Duhova, koji će nas voditi sve do 24 nedjelje iza Duhova. Tako je Božić blagdan Oca, koji nam šalje svoga Sina. Uskrs blagdan Sina koji nas je otkupio, a Duhovi blagdan Duha Svetoga, koji nam primjenjuje milosti otkupljenja. Bilo o Božiću, bilo o Uskrsu, bilo o Duhovima, u ovoj drami, koju nam prikazuje crkvena godina glavnu ulogu igra naš Božanski Spasitelj. Gotovo svi blagdani koji se slave jesu blagdani Spasiteljevi. Na blagdane Gospine njega slavimo, jer njoj odajemo čast, što nam je dala Isusa. Na blagdane raznih svetaca, koje nam crkva stavlja na pojedine dane, On je tu, jer njega slavi radi sjajnih plodova Otkupljenja, koje su oni ostvarili.

3. Jednog dana prikazivao se film o Muci Isusovoj. Kad se prikazivalo bičevanje, naglo se diže neki čestiti dječak i ostavi dvoranu govoreći: »Ne mogu podnijeti pogleda ovih pasa, koji razdiru moga Spasitelja«. — Prizori muke Spasiteljeve nisu se zaustavili samo u njegovim očima, on ih je osjetio i proživljavao. Tako se mora i u nama ostvarivati drama crkvene godine. Na Božić kleknimo uz Mariju kod jaslica. Na Svijećnicu je pratimo u hram. Na Blagovijest joj recimo s anđelom: Zdravo Marijo! Na Cvijetnicu pjevajmo s jeruzalemskim dječacima Hosana! Na Veliki Petak budimo s Marijom Magdalenom kod podnožja križa. Na Uskrs proživljavajmo Uskrsnuće, a na Duhove dolazak Duha Svetoga nad apostole.

Ukratko: Tri puta nas na poseban način vode Spasitelju: sveta pričest, strjelovite molitvice i liturgijska godina.

Liturgijska godina pred našim očima odvija svetu dramu koju nam pokazuje i nanovo izvodi čitavo djelo Otkupljenja naš Božanski Spasitelj. Tri glavna blagdana: Božić, Uskrs i Duhovi od kojih svaki ima svoje pred i za-blagdane. Nastojmo da na ove liturgijske blagdane proživljavamo ono, što nam je Isus učinio za naše Otkupljenje.

XXXI

ADVENT — VRIJEME ŽIVOG IŠČEKIVANJA (Decembar)

Bilo je to 750 god. prije Krista. Prorok Izaija ušao je u svoju sobu, klekao na zemlju i promatrao čudo rođenja Kristova. I u svojoj živoj želji da ga vidi da je već došao, nije se mogao uzdržati, da ne zapjeva hvalospjev: »Rosite nebesa odozgora i oblaci neka dažde Pravednika«. Prošlo je više od 2500 godina od smrti Izaijine, ali se njegov hvalospjev neprestano pjeva. U vrijeme adventa crkva ga stavlja na naše usne.

Advenat je vrijeme silnog uzdisanja za Isusom. Nema ništa ljepše od grozničavog zaziva: »Rosite nebesa odozgor, i oblaci neka dažde pravednika«.

Možda ćete misliti: Pa Isus je davno rođen. Zašto sada uzdisati za njim? Ja ću vam odgovoriti: Bez sumnje. Ali on nam se svake godine na Božić vraća i hoće da nam po svetoj pričesti donese svoju milost u srca. Što su gorljivije naše želje, to su obilnije milosti. I zato naš česti poklik: Rosite nebesa odozgora.

2. U Irskoj vlada ovaj lijepi običaj. Uoči Božića majka otvara kućna vrata i prozore. Na prozore stavlja niz svjećica. Ona kaže: »Krist će proći i pod svaki krov baciti svoje milosti«. Zato mu treba otvoriti i rasvijetliti«. Draga djeco, kroz čitav advenat otvarajte i vi širom svoje duše i svoja srca Spasitelju. Uzdišite za njim posebno dok se pjeva u crkvi himan »Rorate« i kad palite kod kuće krunu od adventskih svijeća. Prve nedjelje palimo prvu svijeću, da zahvalimo Bogu na ljubavi, koju nam je pokazao poslavši nam nakon istočnog grijeha Spasitelja i da nam probudi žarke želje. Druge adventske nedjelje palimo drugu svijeću, da se sjetimo vapaja proroka Izaije za dolaskom Mesijinim: Rosite nebesa i pošaljite nam Pravednika. Treća nas adventska svijeća sjeća žarkih molitava Bl. Dj. Marije u njenoj nazaretskoj sobici i gorućih zaziva za dolaskom Otkupitelja. Napokon četvrta svijeća zadnje adventske nedjelje otkriva nam Mariju i Josipa na putu prema Betlehemu. I prodire nam u srce val veselja, jer se Spasitelj približuje. Te dane treba da samo jedna misao okupi vaše duše i da vas veseli: To je misao na malog Isusa, na Dijete Boga, koji će se pojaviti, a ne misao na igračke i ostale darove, što vas čekaju. Tko se veseli njegovom dolasku, on će ga kroz ovo adventsko vrijeme

i češće primiti u svetoj pričesti, a ako je moguće i na misi polnoć-
ki. Mjera milosti, koje će vam darovati odgovarat će žaru želje
koja nas vuče da idemo k njemu, k sv. pričesti. Tko ne osjeća
ni malo privlačnosti prema Isusu i misli da može živjeti bez Isusa
ne prima nimalo milosti.

Ukratko: Advenat je vrijeme velike čežnje. Čežnju za Isuso-
vim dolaskom tako snažno izriče Hvalospjev Izaije proroka: »R
rate coeli«. Tu nam čežnju živo dozivaju pobožni običaji sačuvani
u našim obiteljima, osobito onaj običaj s krunom adventskih svi-
jeća; to nam se čežnja na poseban način izvija iz naših srdaca u
času kad se pripravljamo da primimo Isusa.

XXXII

BOŽIĆNO VRIJEME, VRIJEME KRŠĆANSKOG DJETINJSTVA

1. Legenda pripovijeda, kako se rodilo u jednom kraljevskom
dvorcu dijete koje je imalo biti prijestolonasljednik. Jednog dana
dođoše desetorica ljudi s namjerom da ga ubiju. Majka ih ljuba-
no primi te im stavi dijete na ruke. A dijete ih pogleda tako mili-
m očima i s tako nježnim smješkom, da su ovi ljudi bili razoružani.

Ova legenda je postala o Božiću za nas stvarnost. Čudo št
ga je učinilo kraljevsko dijete od desetorice ubojica, proizvodi
od nas Bog.

Bog je postao maleno dijete; po njemu i s njime i mi smo po-
stali djeca Božja. I ovo se čudo obnavlja svake Božićne noći. Al
djeca se ne boje oca, a mi još manje nebeskog Oca. Ne strah, ne
pouzdanje i ljubav nas moraju privlačiti k njemu. Djeca Božj
otkrivaju srcu svog nebeskog Oca, sve što im leži na srcu. U svoji
molitvama s njim razgovaraju baš kao što to čine kod svojih kuć
sa svojim ocem. Katkada djeca igraju u kojem kazališnom kom
du. Svaki mora naučiti svoju ulogu napamet i doslovce. A kad id
mo svom nebeskom Ocu i s njim razgovaramo u molitvi, mi si n
zamišljamo da igramo u kazalištu, nego mu govorimo iz dubin
srca, posve prostodušno, jednostavno, djetinjski. Pa i kad sagri
šimo, ne moramo dršćući pristupiti Ocu, nego s pouzdanjem on
ga, koji zna da će mu biti oprošteno.

2. Iza Božića neposredno dolazi blagdan sv. Stjepana, sv. Iva-
na i Nevine djece. Ova tri blagdana nam pokazuju, kakvo mora
biti naše vladanje naprama Bogu-Djetetu.

a) 26. prosinca: Blagdan sv. Stjepana. Nekoliko dana prije
Božića pisao je mali Ivan Biho ovo pismo malom Isusu: »Dragi
Mali Isuse, ja ne želim nikakve igračke. Htio bih samo da mogu
za tebe trpjeti i umrijeti. Htio bih postati među poganima misio-
nar i biti mučenik«. — Mali Isus uslišao je Ivanovu molitvu. Po-
stao je svećenik, misionar i u Indiji kasnije mučenik.

Tako je molio i sv. Stjepan, i molitva mu je bila uslišana.
Zbog svoje ljubavi prema Djetetu Bogu bio je kamenovan i tako
postao prvi mučenik. Prije smrti molio je za svoje neprijatelje kao
i Dijete Isus, koji, makar ga je progonio okrutni Herod, nikada
nije protiv njega rekao ni jedne riječi prokletstva.

Vi ste, draga djeco, djeca Božja i kao takvi nikada ne smijete
imati prema nikomu kakvu neprijateljsku misao. Ako vam se
drugovi rugaju, ako vas grde ili vas dapače tuku, činite kao dijete
Isus i sveti Stjepan, budite spram njih dobri i oprostite im.

b) 27. prosinca: blagdan sv. Ivana. Sv. Ivan kao devedesetogo-
dišnji stari efeški biskup dolazio bi nošen nedjeljom u crkvu. Ni-
je više imao dovoljno snage da govori. Zato bi im rekao samo
ovu riječ: Djeco moja, ljubite jedni druge. — I tako svake nedje-
lje. A onda ga jedanput vjernici upitaše, zašto im uvijek govori sa-
mo jedno te isto. On im odgovori: Jer ono najvažnije, što je Isus
učio i činio, sadržano je u ovom pravilu: Ljubite jedni druge. —
Djeca Božja moraju biti dobra jedni prema drugima. Neka vaši
međusobni odnosi uvijek budu zadahnuti srdačnošću. A posebno
prema braći i sestrama u kući. To je smisao onih riječi kod blago-
slova vina sv. Ivana, koji se obavlja u mnogim crkvama: Pijte lju-
bav sv. Ivana.

c) 28. prosinca: Nevina djeca. — Nakon Kristova rođenja po-
slao je Herod vojnike u Betlehem. Po staroj predaji pozvao je
majke da dođu s djecom na veličanstvenu proslavu. Spomen me-
dalja je morala ovjekovječiti ovu proslavu. One dođoše ne sum-
njajući na opaku lukavštinu; a vojnici nasrnuše i oteše im iz ruku
djecu te ih na njihove oči zadaviše. Odatle veliki plač, koji se diže
iz svih krajeva. Ova su djeca izgubila život za Dijete Isusa i time
mu dali najdragocjeniji dar, koji postoji. Za uzvrat ovim nježnim
janjčićima, krštenim u vlastitoj krvi i ukrašenim nevinošću, on je
podijelio najljepšu nagradu: primio ih je u nebo. Zato i njih s pu-

nim pravom Crkva stavlja među svece. Iz ljubavi prema Djetetu Isusu i mi ćemo ljubiti djecu. Iz ljubavi prema Djetetu Isusu misionari idu u Afriku, u Aziju da spašavaju djecu.

Ukratko: U božićnoj noći Bog je postao djetetom. Sin Božji uzeo je oblik djeteta. Po krštenju i mi smo postali djeca Božja. Nastojmo o Božiću promatrajući Isusa da osjetimo i da se vladamo kao djeca Božja. Sveti Stjepan, sveti Ivan i Nevina dječica divno nam pokazuju kako se moraju vladati djeca Božja.

XXXIII

ODJEK BOŽIĆNOG BLAGDANA
(od 1. siječnja do 2. veljače)

Prije nekoliko godina išao sam na Octztat, jednu od najljepših planina u Tirolu. Nikad nisam imao pred očima tako divne panorame. Rado bih ostao tamo danima te sam osjetio istinsku bol, kad sam se morao otrgnuti od prekrasnog prizora, da se vratim u dolinu. Na dan Božića i naša se duša popela na vrhunac planine; veoma smo veseli. A navečer nam se na duše spušta tama. Već se svršio taj lijepi dan! Mi bismo rado da ga još gledamo, ali valja ostaviti te vrhunce, da se opet spustimo u dolinu. Ipak to neće biti, a da ne mognemo baciti još koji pogled unazad; tri blagdana susrećemo na putu: prvog siječnja Obrezovanje, Bogojavljenje i Svijećnica na poseban nam način dozivaju u pamet Božić.

1. Prvi siječanj. — Taj dan je Božansko Djetešce dobilo ime Isus. — Nekoć su pogani slavili prvog siječnja bakanalijama: gozba, svirka, plesovi, svakovrsne neobuzdanosti. Koliko se griješilo počinjalo! Da odvrati kršćane od ovog poganskog svetkovanja, Crkva im je dala blagdan Imena Isusova, ime, koje je izabrao sam Bog i navijestio ga po anđelu. Ne obešćašćujmo to sveto ime bogohulnom upotrebom.

U srednjem vijeku bio je na gradskoj kuli čovjek kojemu je bila dužnost da pazi i na najmanji znak opasnosti da dadne znak za uzbunu. To je bio čovjek čuvar. Jedne noći oluja je tako strašno bijesnila, da su ljudi dršćući od straha mislili da je došao kraj svijeta. Neki su hulili na Boga. Drugi su od muke plakali. Usred te smetenosti otvori se prozor na kuli te zvonki glas povika: Neka je

hvaljen Isus Krist! — Krasna misao! Neka to bude i naša. Rado pozdravljamo druge tim svetim Imenom Isus, a njemu će to biti veoma milo.

2. 6. siječanj: Blagdan Bogojavljenja. — Pojavom čudesne zvijezde na ovaj dan Božansko Djetešce pozvalo je k svojoj kolijevci prve pogane. Oni su došli s Istoka. Bili su to bogati i ugledni ljudi. Kod Isusovih nogu postali su kršćani pokazavši mu vjeru i djetinjsku ljubav. S jednakom djetinjom jednostavnošću prinijeli su mu i svoje darove. Taj dan se u crkvama skupljaju darovi za pogansku i diasporsku djecu. Darujte i vi svoj prilog, pomoću kojeg će siromašna poganska djeca moći naći svoj put Božanskom Djetešcu.

3. 2. veljače: Svijećnica! Pođimo i mi u hram s Djevicom Marijom. Četrdeseti dan nakon Isusova rođenja donijela ga je Marija u hram, da ga prikaže njegovu Ocu Bogu.

Tu su Njega već odavno čekali starac Simeon i proročica Ana. To su bila prava Djeca Božja ... Čim je Bl. Djevica stupila na prag svetišta, pošao joj je ususret starac Simeon i uze Dijete u svoje ruke; zatim zapjeva svoj hvalospjev: »Nunc dimittis«, sada mogu umrijeti, jer vidješe moje oči spasenje svijeta. Sada vam je jasno, zašto se 2. veljače blagoslivaju svijeće, koje će poslužnici i vjernici nositi u procesiji i zatim čuvati kod kuće. To je na uspomenu ovog očitovanja pobožnog Simeona, koji je pozdravio Isusa kao Spasitelja svijeta.

Ukratko: Blagdan Božića izgleda kao dolazak na vrhunac gore, na kojem se odsjeda da se može uživati veselje zbog rođenja Kristova. To je tako ugodno, da čovjek želi da nikad ne prođe. On ipak mora proći, ali to ne biva tako, da se na nj više ne osvrnemo. Blagdani Imena Isusova, Bogojavljena i Svijećnice sjećaju nas njegovih svijetlih ljepota.

XXXIV

KORIZMENO VRIJEME — VRIJEME POKORE I SMRTI
(Čista srijeda — Uskrs)

Oko godine 1220. odluči jedan vitez, da će poći na hodočašće u Svetu Zemlju. Od tada nije više imao mira kod kuće. Želio je da što brže poklekne na mjestu, gdje je Spasitelj prolio svoju Krv.

I nakon više mjeseci putovanja, konačno stiže na Golgotu. Pričinjalo mu se kao da ima pred očima strašno viđenje Isusa prikovanog na križ i kako predaje svoj duh. Kako mu je tada daleko bila od srca težnja za grijehom. Izgledalo mu je kao da ga vidi kako živ izlazi iz groba. Taj čas mu je veselje bilo tako snažno, da mu je puklo srce i duša pošla da se sjedini sa svojim Spasiteljem. Pao je mrtav.

Zašto sam, draga djeco, pripovijedao ovu staru priču iz prošlih vijekova? Jer vam ona divno prikazuje, što mora za vas biti korizmeno vrijeme: vrijeme pokore, samrti, uskrsnuća.

1. Korizma, vrijeme pokore. — Vitez je slijedio Spasitelja na kalvarijskom putu. On je trpio i s njim suosjećao, kad su mu položena na križ krvnici teškim udarcima čekića probijali dugim čavlima ruke i noge. On je osjećao kao da čavli prolaze kroz njegove ruke i noge. Osjećao je, kako mu glavu probija trnova kruna, koja je okrvavila Glavu Spasiteljevu, kad su mu je vojnici nabili na glavu. Korizmeno vrijeme jest vrijeme supatnje. Često kod kuće kleknite pred križ. Promatrajte čavle i široku ranu na boku Spasiteljevu i trnovu krunu. Trpite s Isusom i recite tom dobrom Učitelju: »Ti si me Gospodine toliko ljubio, da si sve to trpio radi mene«. Uđite u njegovo trpljenje osobito od gluhe nedjelje do Uskrsa. Kroz ovo vrijeme Crkva pokriva križ. Nije to zato, da odvrati naše poglede od njega, nego da nam ih svom snagom usredotoči na mukama našeg Spasitelja.

2. Korizmeno vrijeme, vrijeme smrti. — Vrhunac korizme je Veliki petak. Isus izdiše na križu. Svećenik se kod službe Božje oblači u crno odijelo mrtvačke mise. Veliki petak u katoličkoj Crkvi nije svetkovina nego žalosni dan. Veselje radi milosti, koju nam je Isus svojom smrću zaslužio ne može nadvladati žalost. Veliki petak, dan Žalosti. Vrijeme smrti. U nama mora umrijeti grijeh. To nam veli sv. Pavao: Mi kršćani moramo biti mrtvi grijehu. Staviti veliki komad zlata u mrtvačevu kuću; neće radi toga osjetiti nikakvog veselja, makar je za života bio najveći lakomac. Veselje u grijehu također je mrtvo kod smrti; slobodno mu nanosite najveće nepravde; makar je to bio najsrditiji čovjek prije, neće odgovoriti. Mrtvom djetetu možete pružiti najljepše poslastice, ono ih neće uzeti. Ono je mrtvo i za slatkiše.

U Parizu je bio na samrtnom krevetu neki stari tvrdica. Čitav je život bez prekida radio ne samo radnim danom nego i nedjeljom, samo da steče što više novaca: Za tebe živim, za tebe umirem — mogla mu je biti deviza. Prije smrti molio je da mu stave u ruke zlatnike. Učiniše to. Nije mu bilo dosta. Napuniše mu obje ruke. I umrije, a zlatnici se skotrljaše pod krevet. Mrtva je i želja za zlatom.

Korizmeno vrijeme, vrijeme smrti, smrti grijehu. Tko na Uskrs uđe u crkvu isto tako srdit, isto tako ohol kao na čistu srijedu, nije shvatio smisao korizme. Za nas katolike, vi to shvaćate, vrijeme korizme mora biti vrijeme priprave na uskrsnu ispovijed. Uskrsna ispovijed jest i mora biti jedan veliki petak, smrt grijehu po pravom pokajanju i ozbiljnim odlukama.

3. Korizmeno vrijeme, vrijeme uskrsnuća na novi život. — Naš Spasitelj nije umro da ostane mrtav, nego da uskrsne. Uskrsnuće je najveće čudo, što ga je učinio Spasitelj. Čudo preobrazbe. Tijelo na križu krvlju okaljano sada sjaji sunčanim blistanjem. Uskrsni Isus sa svojim novim tijelom zadivljujuće ljepote ne može se usporediti s Isusom od Velikog petka. Uskrsno vrijeme je vrijeme uskrsnuća. Moramo uskrsnuti na novi kršćanski život. U uskrsnoj ispovijedi odlažemo starog čovjeka a oblačimo novog, a u uskrsnoj pričesti primamo milosti, koje nam pomažu da taj čovjek raste u nama.

20. ožujka 1869. umrla je u Tirolu učiteljica imenom Ivana od Križa. Kad je ispustila zadnji dah, svi su govorili: Umrla je svetica. Svi koji su bili kod nje u školi, rado su pripovijedali o dojmu, koji su imali svaki put, kad bi ušla u razred. Govorili su: »Izgledalo nam je da se u njenu licu nalazi sam Isus. Govorila je kao Isus. Bila je kao Isus. Iz očiju kao iz čitave njene pojave zračila se Isusova osoba. Ova blažena učiteljica uistinu je bila zaodjenuta Isusom Kristom.

Ukratko: Korizma, vrijeme pokore, smrti, uskrsnuća. Trpimo s Isusom na križu, obavljajmo križni put. Po svetoj ispovijedi mora u nama umrijeti ljubav prema grijehu. Po dobroj uskrsnoj pričesti moramo u Kristu uskrsnuti na novi život u Kristu.

XXXV

USKRSNO VRIJEME, VRIJEME SLAVE

1. Za vrijeme ruske revolucije god. 1918. došao je u Moskvu jedan boljševik, da tamo prisustvuje velikoj skupštini. Uzimajući

riječ pogrđivao je Krista i razbacivao se protiv njega sarkazmima. Kad je završio svoj bogohulni napad, upita, da li ima tko šta reći. Tada se diže jedan svećenik i povika iz svih sila: »Krist je uskrsnuo!« A svi prisutni kao zaneseni iz petnih žila zavikaše »Zaista je uskrsnuo«. U isto vrijeme su se grlili i lili suze radosnice. Draga djeco, nema blagdana u crkvenoj godini, koji bi nas mogao više veseliti, nego li je Uskrs. To je najveći blagdan u godini; stoga je i pravo da bude najveseliji. Već uoči Velike subote zasjala je zraka veselja kod blagoslova vatre, uskrsne svijeće i krsne vode. Podrhtavali smo od nekog milinja, kad se prvi put zapjevalo Aleluja. No istom kod ponoćne mise uskrsno veselje dostiže svoj vrhunac. To je onaj čas, kad u procesiji nosimo Krista pobjednika našim ukrašenim crkvama u moru svjetla. Smrt i grob tada su daleko od očiju. Tada samo na jedno mislimo: Uskrsnuli Krist je među nama, sja od ljepote, blista kao sunce. Uskrs je uistinu na poseban način blagdan veselja. To je dan pobjede svjetla nad tamom.

Tko bi mogao prebrojiti milijune ljudi, koji su na Uskrs opet zasjali od veselja nakon žalosti Velikog petka? Da Krist nije izašao iz groba, svijet bi još danas bio u grijehu i na putu u pakao. Ali on je uskrsnuo i mi smo otkupljeni od grijeha, smrti i pakla.

Kod prvih kršćana Uskrs bi poprimao značaj posebne svečanosti. U noći od Velike subote na nedjelju bili bi kršteni katekumeni, koji su mjesecima nestrpljivo čekali pripravljajući se na ovaj veliki događaj. I danas na uspomenu na ovaj događaj u nekim crkvama ostao je običaj, da krste koje dijete nakon blagoslova krsne vode. Sjetimo se i mi barem za vrijeme tog blagoslova svoga krštenja i obećanja, koje smo preko kuma i kume dali.

2. Imade djece, koja smatraju Božić glavnim blagdanom u godini, a Uskrs stavljaju u drugi red. Varaju se. Uskrsni blagdan stoji na čelu svih crkvenih blagdana, i jer je najvažniji, morao bi nas ispuniti najvećim veseljem. Nismo mi otkupljeni na dan Božića nego na Veliki petak i na Uskrs. Krist se i mogao roditi u Betlehemu, ali bez Velikog petka i Uskrsa mi bismo bili izgubljeni. Kroz čitavu godinu čuvajte u srcu uskrsno veselje. Uostalom djeca Kristova moraju biti vesela djeca. Imamo dobrog Oca nebeskog. Imamo dobru Majku. Spasitelj nas je otkupio od grijeha, smrti i pakla. Zašto bismo bili žalosni? Ostavimo žalost onima, koji još nijesu kršteni, koji još stenju pod istočnim grijehom i ne znaju ništa o dobrom Ocu nebeskom, o njegovom Sinu i o našoj

dobroj Majci Mariji. Nakon svake vaše ispovijedi neka odsijeva s vašeg čela veselje, nakon svake pričesti, kad vam je Isus u srcu. Budite veseli nedjeljom kod svete mise. Budite veseli u sve dane sedmice, budite veseli uvijek. Neka svaki komadićak kruha, koji jedete i svaki cvijetak, koji vam privlači pogled, budu za vas izvor veselja pri pomisli, da je sve to dragi Bog stvorio.

Ukratko: Najveći blagdan crkvene godine nije Božić nego Uskrs. Na Uskrs smo otkupljeni. Uskrs dakle mora prvotno buditi naše veselje. Neka taj dan naša srca budu ispunjena veseljem, taj dan kad smo oslobođeni od grijeha, smrti i pakla. Misliti često na Isusa, ljubiti ga, evo to je način, da čitavu godinu sačuvamo svoje uskrsno veselje i ostanemo vesela djeca.

XXXVI

UZAŠAŠĆE, UZVIŠENI »SURSUM CORDA«

Pred kojih 700 godina živjela je u jednom samostanu kod Liegea sveta Julijana. Izlazila bi iz ćelije samo, kad je morala na zajedničke vježbe. Ali na blagdan Uzašašća silazila bi u cvjetni vrt i tu bi pogledom uprtim preko oblaka proživljavala prizor Isusovog Uzašašća. A goruća joj je želja bila, da može slijediti Isusa tim putem!

Mi smo žalosni, kad nas na zemlji ostavljaju ljubljene osobe. Ali Isusov odlazak ne smije nas žalostiti. Dapače mi bismo se morali radi njega veseliti s Isusom. Prošao je Betlehem s njegovim siromaštvom i bijeg u Egipat. Maslinski vrt sa smrtnom mukom i krvavim znojem. Svršila je i Kalvarija sa krvavim raspećem, Spasitelj je opet u nebu kod svog Oca i s njim će ostati kroz svu vječnost.

2. Sveti Leon Papa napisao je ovu veličanstvenu riječ: »Gdje je glava tamo moraju biti i udovi, a to smo mi«. — Tko iza smrti želi doći u nebo mora već za života spremati sebi tamo stan. Zemlja se okreće oko sunca. Naša duša i misao mora bez prestanka biti uprta prema nebu. Ne smijemo biti lampa koja se skriva pod zemlju, nego orao, koji se vije prema visinama. Naš život mora u mislima biti svakidanje uzašašće. Naše je središte nebo a ne

zemlja, jer je naša prava domovina nebo. Međutim, mi živimo na zemlji. Ali ako pogled stalno upiremo prema nebu, iz njega će nam jedna zraka ogrijavati život i pomoći, da snosimo svoje nevolje.

U šumskoj kolibici ležao je na samrtnoj postelji siromašni ugljenar, i nikoga nije bilo da ga dvori. Prolazi tuda, loveći divljač, neki gospodin. Uđe u kolibicu. Prenerazio se kad je vidio preobilno veselje koje se zrcali na licu nesretnika. Ne, nikada još nije toliko sreće vidio u takvoj bijedi i bolesti. Pa ga upita: »Ma kako možeš biti tako sretan a u tako bijednom stanju?« — A čovjek mu pokaže otvor na stropu kolibice i reče: »Danju i noću, ja kroz onaj otvor gledam nebo i to me napunja mirom«.

Ukratko: Četrdeset dana nakon Uskrsa uzašao je naš Spasitelj na nebo. Vratio se Ocu. Veselimo se s njim. Sada je gotovo s trpljenjem, on je zauvijek kod Oca. Gdje je glava, tamo moraju biti i udovi. Zemlja se okreće oko sunca, a naša se duša mora okretati oko neba. Mislimo često na nebo i veselimo se pri pomisli, da ćemo jednog dana i mi tamo biti. Naša prava domovina nije zemlja nego nebo!

XXXVII

DUHOVI, BLAGDAN DUHA SVETOGA

1. Davno je to bilo. Netko je pozvonio na vratima kraljevskog dvorca i javio: »Tamo dolje u šumi nalazi se djetešce, koje su okrutni roditelji ostavili kao hranu divljim zvijerima. Kralj odmah posla sina i reče mu: »Idi, nađi dijete i pobrini se za njega«. On ode i dovede dijete u dvor. Opraše mu lice, obukoše kraljevske haljine pa je bio pripušten kraljevskom stolu.

Draga djeco, dragi je Bog daleko više za vas učinio. Nakon što je Adam po grijehu strovalio ljudski rod u ponor svake bijede, Bog se smilovao. U Božićnoj noći poslao je svoga Sina na zemlju. Tog dobročinstva sjećamo se svake godine na Božić. Božić, prvi veliki blagdan crkvene godine i u prvom redu blagdan Oca, koji nam se smilovao. Na Božić bez sumnje počinje djelo našeg otkupljenja, ali Veliki petak i Uskrs ga završuju i krune. Uskrs, taj drugi veliki blagdan crkvene godine u biti je blagdan Sina, Krista Otkupitelja.

Imade djece koja u procjeni blagdana liturgijske godine počinjaju veliku grješku. Oni prva dva gledaju kao jedino dva najveća blagdana. Božić i Uskrs gledaju u najljepšim bojama, dok im Duhovi izgledaju blijedi, taj blagdan Duha Svetoga. Pa ipak kad bismo mi znali, kako nam je njegova prisutnost potrebna. Otac je odredio naše otkupljenje, Sin ga je izveo. Duh ga Sveti u nama dovršuje primjenjujući nam milost Otkupljenja. U jednom cvjetnjaku bio je bunar pun do vrha vodom. Ipak iz njega nije mogla ni jedna kapljica da se razlije, premda je voda silom navirala, ali joj otvor zatvarao jedan veliki poklopac. I biljke se u cvjetnjaku počeše sušiti. Tada dođe netko, skide poklopac i voda se razli cvjetnjakom. Cvijeće odmah živnu i pomladi se. Tako je i s milošću. Kad je na Veliki petak Spasitelj umro na križu, ispod križa je potekao izvor milosti. Ali je on još kao zatvoren. Tada je došao Duh Sveti koji otvori vode milosti, koje nam je Krist zaslužio i njima natopi duše. Bez Duha Svetoga milost bi Spasiteljeva bila kao neka baština, koju nam je ostavio ujak u Americi. Vi je još nemate u rukama. Razumijete li sada smisao ovog duhovskog blagdana i zašto moramo visoko častiti Duha Svetoga...

2. Ali ne pristaje da mi samo na Duhove častimo Duha Svetoga, nego i kroz čitavu godinu. On je iste veličine, iste ljepote kao i Spasitelj, jednako bogat milostima kao i on. Molite se mnogo Duhu Svetom. Dopustite mi da vas podsjetim jedne činjenice, koju sam vam već iznosio.

Tamo preko mora u Americi, bio je pozvan svećenik u noći umirućem. Na povratku zađe s puta i zaluta u barovitu šumu. Što je dalje išao, dublje je zapadao u mulj. Najednom bljesnu zraka svjetla iz obližnje ugljenarske kolibe. Tu je spavalo dijete s majkom. Dijete se probudilo i natjerano ne znam kakvom nuždom poče vikati majci: »Mama, upali svjetlo!« — Ona odgovori: »Ta istom je ponoć, nije još vrijeme ustajanju«. — No on je ponavljao zapovjedničkim tonom: »Mama, upali svijeću«. Mama popusti njegovom navaljivanju. I to je bio taj odsjev svjetla, koji je izveo svećenika iz opasnosti i doveo na pravi put. Takovo je i svjetlo Duha Svetoga. »Dođi Duše Sveti, rasvjetli srca svojih vjernih«. Često molite tu molitvu. Ne propustite je ni jedno jutro prije polaska u školu. Znam studenta, koji se je dugo ispitivao o zvanju, da li bi postao svećenik ili profesor. Poznajem djevojku, koja je oklijevala, da li bi ušla u samostan ili ostala kod roditelja? Zazivali su Duha Svetoga i bili su brzo rasvijetljeni. Zazivajte ga i vi

osobito, kad se spremate na ispovijed. On će vas pomoći da se mirno sjetite svojih grijeha i da ih pravo okajete.

Ukratko: Mnoga djeca pobožno slave Božić i Uskrs, sviđa im se moliti Ocu nebeskom i Isusu Otkupitelju, ali slabo drže do Duhova i rijetko se mole Duhu Svetome. Mi smo ipak potrebni Duha Svetoga; njegova nam je pomoć nenadomjestiva. Što je Otac odlučio, što je Sin izveo, to izvršuje Duh Sveti. On nam daje milosti što nam ih je zaslužio Spasitelj. Često ćemo moliti Duha Svetoga osobito prije škole, kad nam treba savjeta i kad idemo na ispovijed.

XXXVIII

NEDJELJA PRESVETOG TROJSTVA

Svake godine kad osam dana nakon Duhova dođe blagdan presvetog Trojstva, padne mi na pamet jedna anegdota, koju ću vam ispričati.

Sveti Augustin, jedan od najvećih umova Crkve, pisao je knjigu o presv. Trojstvu, kad vidje da je stao pred jednom teškoćom toga predmeta. Diže se, siđe na morsku obalu da tu nastavi s razmišljanjem pred neizmjernim morem. Tu opazi kako čuči dijete i trudi se pretačući morsku vodu u jednu rupu, koju je napravilo od pijeska. Pita ga sv. Augustin: »Što tu radiš, dijete«? — Odgovori: »Hoću preliti more u ovu rupu«. Svetac se nasmije. — »Za taj posao nije ti previše ni čitava vječnost«. A dijete se uozbilji i reče: »Ja ću ipak prije preliti more u ovu malu rupu nego li ćeš ti u svoju pamet obuhvatiti bezdan presv. Trojstva«. — Augustin je shvatio. Uvjeren sada, da je presveto Trojstvo neshvatljiva vjerska tajna, pade na koljena kliknuvši: Slava Ocu i Sinu i Duhu Svetom, kako bijaše na početku, tako i sada i vazda i uvijeke vjekova. Amen.

S ovim poklikom hvale mi ćemo pozdraviti nedjelju presv. Trojstva. Jeste li ikada razmišljali, što znači ovaj naziv? Kao što bijaše u početku i sada i uvijeke. Ovim zazivom hoćemo častiti presveto Trojstvo kao što Otac časti Sina, Sin Oca, Otac i Sin Duha Svetoga prije nego što je svijet stvoren. I mi ne častimo božanske osobe samo na nedjelju Trojstva, nego svake nedjelje. Svaka je nedjelja zapravo mali blagdan presv. Trojstva.

Blagdan Očev: Ulazeći u crkvu, stupamo u kuću Očevu. A u tu kuću sigurno ne bismo htjeli ući sa smrtnim grijehom na duši. Zato bismo se trebali prije ispovijediti. Ili bismo bar trebali pobuditi pravo pokajanje kod Confiteora mise.

Nedjelja, blagdan Sina. To je dan kad je on uskrsnuo i svojim uskrsnućem nas sjeća svoje kalvarijske žrtve.

Nedjelja, blagdan Duha Svetoga. Nije li baš nedjeljom Duh Sveti, Duh ljubavi sišao nad Crkvu? Ne nosimo li mi s nedjeljne mise baš tu ljubav Duha Svetoga sa sobom da možemo živjeti u svojim obiteljima, da je pokažemo prema siromasima i prema dušama u čistilištu.

Ukratko: Osam dana nakon Duhova slavimo blagdan presvetog Trojstva. To je kruna triju velikih prošlih blagdana: Božića, Uskrsa i Duhova. Beskrajna veličina ove tajne nadilazi naš razum. Na nama je da se poklonimo pred tri božanske osobe s osjećajem poniznosti i dubove vjere. Lijepi hvalospjev Slava Ocu i Sinu i Duhu Svetom, kao i znak križa i svetkovanje svake nedjelje trebaju uvijek da sve više raspaljuju našu ljubav prema presvetom Trojstvu.

XXXIX

TIJELOVO I BLAGDAN SRCA ISUSOVA

Blagdan Presvetog Oltarskog Sakramenta u današnjem obliku imade svoj početak unazad 700 godina. Naš Gospodin pokaza jednog dana svetoj Julijani sliku punog mjeseca s crnom mrljom u sredini. Na molbu svetice, da joj protumači značenje ove mrlje odgovori Isus: »Mjesec označuje crkvenu godinu. Crna mrlja na njenom krugu želi reći, da manjka još jedan blagdan: u čast presvetom Olt. Sakramentu. On bi se trebao slaviti u četvrtak poslije Presvetog Trojstva.

Taj se blagdan slavio najprije samo unutar crkvenih zidova. Tek nakon pedeset godina on je izašao i van u procesiji s presvetim Olt. Sakramentom. Isus u hostiji je kralj neba i zemlje. I mi mu želimo tu čast iskazati, kad ide našim ulicama, koje smo ukrasili cvijećem, lišćem, granama sa stabala.

Kroz godinu mi redovito pokazujemo svjedočanstvo vjere Isusu samo u crkvi. Na Tijelovo je mi pokazujemo i vani. To želi naš Gospodin: »Tko prizna mene pred ljudima, priznat ću i ja njega pred Ocem svojim koji je na nebesima«.

Na ulicama se naime počinjaju mnogi grijesi. Koliko puta se čuju riječi proklinjanja ili pogrđivanja svetih imena i stvari! Ulicama se vuku i klatare djeca, koja propuštaju nedjeljnu svetu misu. Procesijom na Tijelovo mi želimo nadoknađivati grijehe ulice. A osobito za vrijeme procesije pazit ćemo, da ne počinimo nove grijehe.

Jednog Tijelovskog jutra Isus se ukaza jednom svetom svećeniku. Lice mu je bilo vrlo žalosnog izgleda, a iz očiju su tekle suze. Svećenik ga upita: »Gospodine, zašto si tako žalostan na svoj blagdan«? — A Isus mu odgovori: »Plačem zbog grijeha, koji će se počiniti za vrijeme procesije«. — Uistinu, imade djevojaka, koje idu na procesiju samo da pokažu svoje haljine. Imade mladića i djece, koji idu samo zato, da brbljaju, da se igraju, da se šale. Što činite, činite potpuno. Stavite u to svu dušu. Čuvajte se svojevoljne rastresenosti. Ne gledajte radoznalo ni lijevo ni desno. Ne progovorite ni jedne beskorisne riječi. Anđeli su tu, koji vas gledaju a Isus je tu posve uz vas.

2. Blagdan Srca Isusova određen na petak iza tjelovske osmine, također je tražio sam Isus od sv. Margarete. Dok je ona jednog dana klečeći pred tabernakulom molila, pokazao joj je Naš Gospodin svoje probodeno Srce s križem i trnovom krunom pa reče: »Evo, ovo je Srce, koje je toliko ljubilo ljude, a za uzvrat prima samo prezir. Hoću da se u petak iza tjelovske osmine ustanovi posebni blagdan u zadovoljštinu«. — A onda je dodao obećanje: »Koji se kroz devet prvih petaka u mjesecu uzastopce iz ljubavi i u zadovoljštinu za grijehe pričeste, neće umrijeti u stanju smrtnog grijeha«. — Sveta Marija Margareta prenese poruku Papi, a on ustanovi blagdan Srca Isusova u petak, koji je odredio naš Gospodin. Zatim pozove čitav svijet, da se odazove Spasiteljevu pozivu i da ga svečano proslavi.

Shvaćate li sada djeco, zašto toliko vjernika ide na pričest u petak Srca Isusova? Imade sela, gdje svi ljudi i sve žene taj dan pristupaju stolu Gospodnjem. Kolikog li veselja za Srce Bož. Spasitelja! Kad taj dan budete i vi išli na svetu pričest nećete samo na sebe misliti nego i na Spasitelja. Recite mu: »Gospodine došao sam iz ljubavi prema tebi. Svojom pričesti i svojom ljubavi da popravim mnoštvo grijeha, koji razdiru tvoje srce.

Ukratko: Jedan od najljepših i najveselijih blagdana u godini jest Tijelovo. Taj dan nosimo Isusa Kralja neba i zemlje u slavlju našim ulicama. Taj dan ispovijedamo javno svoju vjeru u Spasitelja. Taj dan nastojimo popraviti grijehe ulice.

Kao i Tijelovo i blagdan Srca Isusova ustanovljen je na Isusovu želju. Slavimo ga u petak iza tjelovske osmine. I to je na poseban način blagdan zadovoljštine. Naša pričest taj dan neka bude na poseban način zadahnuta duhom ljubavi i zadovoljštine. Naš je Gospodin k tomu obećao onima, koji kroz devet prvih petaka prime svetu pričest, da će imati sretnu smrt.

XL

NE ZABORAVIMO BLAGDAN SVETOG PETRA I PAVLA

Za vrijeme cara Nerona u Rimu je bijesnilo strašno progonstvo kršćana. Kršćani su nagovarali svetog Petra da ostavi Rim, da se spasi od smrti. Petar popusti njihovu navaljivanju te pođe prema gradskim vratima, kad susretne Isusa, kako nosi na ramenima križ. Petar ga upita uplašen: »Gospodine, kamo ćeš?« — Isus mu veli: »Idem da me drugi puta razapnu«. — Petar je razumio i vratio se natrag. Uskoro ga bace u tamnicu i 29. lipnja 67. god. umrije mučeničkom smrću na križu kao i njegov učitelj. Isti dan i svetom Pavlu bi odrubljena glava kao mučeniku. Na mjestu gdje ova dva apostola proliše krv, kasnije podigoše dvije crkve: baziliku svetog Petra nad grobom apostolskog prvaka, baziliku svetog Pavla nad grobom apostola naroda. Ako želite djeco, poći ćemo zajednički na hodočašće na ova dva sveta mjesta, S njih ćemo ponijeti spomen sliku, koja će nas pratiti kroz život.

1. Sveti Petar prvi poglavica Crkve dovikuje vam iz svog groba: Djeco moja, poštujte svetog Oca Papu, zvao se on Pijo XI. ili Pijo XII, Ivan XXIII. ili Pavao IV.

Na čelu Crkve stoji jedan nevidljivi i jedan vidljivi poglavar. Njezin nevidljivi poglavar jest Krist, koji ju je osnovao i koji njom nevidljivo upravlja, on je naučava i podržava milošću sakramenta. Kad bi Crkva bila sastavljena samo od čistih duhova,

bio bi joj dostatan nevidljivi poglavar. Ali Crkvi pripadaju i vidljivi članovi — ljudi, zato joj treba i vidljivi poglavar. Prvi papa bio je sam Isus. Danas papu izabire kardinalski zbor u Rimu. Od svetog Petra oko 260 papa upravljalo je Crkvom. Sadašnji papa se zove Pavao VI. I naša je domovina dala Crkvi papa; odakle god bio papa, on nas jednako ljubi kao i druge ljude. Roditelji su zamjenici Božji u malom kraljevstvu obitelji. Papa je zamjenik Božji u velikoj obitelji, a to je Crkva. Mi mu dugujemo najveće poštivanje. U njemu moramo gledati Spasitelja. Moramo biti poslušna djeca Svetog Oca, oca duhovnih stvari i ispunjavati sve njegove želje. Sveti Otac je odredio, da djeca mogu pristupiti sv. pričesti u prvoj mogućoj dobi, i mi ga u tom slušamo. Sveti Otac je izrazio želju, da djeca kod sv. mise zajednički mole i pjevaju. On je tražio da i mole iste molitve kao i svećenik na oltaru bilo na latinskom jeziku, bilo na svojem. I mi ga slušamo. Sve što nam dođe od svetog Oca, treba da nam bude sveto.

2. Blagdan svetog Pavla. — Kad smo na grobu velikog apostola, gledamo ga, kako drži u ruci velik mač. Tako si zamišljamo svetog Pavla. Mač je znak snage i pobjede. Sv. Pavao je sve svoje sile uložio, da privede svijet Kristu. Išao je na tri misijska putovanja došavši sve do Španije. Čovjek se čudi pred tolikim udaljenostima koje je prešao u vrijeme, kad nije bilo ni auta, ni željeznice ni aviona. Nikakav put ma kako dalek bio, nikakva ljetna žega, ma kako palila, nikakva zimska studen, ma kako ledena bila, nije ga mogla zaustaviti. Za Spasitelja je trpio glad, bacan u tamnicu, bičevan do krvi. Sve je to podnio, da privede ljude Isusu Kristu.

I danas, djeco, imade još mnogo učiniti. Milijuni pogana još nisu kršteni i ništa o Kristu ne znaju. Računa se da ima preko 400 milijuna katolika, ali koliko ih se od ovog broja ne ispovijeda, ne pričešćuje. Još više ih nema nedjeljom na misu. Na vama je djeco, da uzmete taj mač i privedete te duše Spasitelju. Prvo što treba učiniti, jeste moliti. Drugo: prikazivati žrtvu tijela i Krvi Isusove. Treće: davati zadovoljštinu.

Dok sam bio župnik u jednom selu, često sam u jednoj kući posjećivao siromašnu seljanku bolesnicu, koja je ležala dvadeset i pet godina. Bila je to dobra bakica, koju je strašna kostobolja doslovce mrcvarila. Prsti su joj bili čvorasti i kvrgavi, a boli su joj bile tako žive, da su joj se otimali krikovi. Noći je provodila

gotovo bez sna. Upitam je: »Pa šta činite za tih dugih noći, kad ne spavate«? — Ona izvuče ispod pokrivača krunicu i pokaže je: »Molim. U danu jer ne mogu raditi opet molim. Molim za svećenike, da privedu mnogo duša Spasitelju. Molim za djecu, da ostanu dobra i sačuvaju svoju krsnu nevinost. Molim za grješnike da se vrate dragom Bogu. Molim za male pogane, da im otvori put koji vodi Spasitelju. Molim za duše u čistilištu, da se oslobode svojih ognjenih muka«. Evo ova je dobra bakica sa svojim mačem u rukama privela mnoge duše Isusu.

Ukratko: 29. lipnja slavimo godišnjicu smrti sv. Petra i Pavla. Sv. Petar prvi papa dovikuje nam iz groba: Štujte sv. Oca, slijedite ga kao što biste slijedili Spasitelja, kad bi bio uz vas. Riječi sv. Oca nek vam budu svete. — Sv. Pavlu bila je mačem odrubljena glava. Slušajte što vam iz svog groba veli: Djeco moja, nosite mač vjere u ruci, da privedete Kristu mnogo duša. Molite, prikazujte svoje svete žrtve za svećenike, moleći da obrate mnogo duša. Molite i prikazujte jednako žrtve za grješnike, da ih Bog privede k sebi.

XLI

BLAGDANI SVETOG KRIŽA

(3. svibanj — 14. rujan — 1. srpanj)

Poznati pisac August Strindberg bio je na samrti. Često je govorio: »Meni Bog ne treba. Kad mi bude teško, ja ću se sam izvući«. — Tu je riječ i u knjigama napisao. Kad je osjetio, da mu se smrt približuje, zatraži papira — te posljednjim silama i dršćućom rukom napisa: »O sveti Križu, nado naša jedina, ja te pozdravljam«. — I umrije očiju uprtih na križ.

Križ je osovina katoličke vjere. Kolika bi to bila nesreća, kad ne bismo imali križa! Na križu smo otkupljeni od grijeha, križem nam je Isus zatvorio pakao a otvorio nebo. Da nas toga sjeća, crkva nam je postavila tri velika blagdana: Našašće svetog Križa, Uzvišenje sv. Križa i blagdan predragocjene Krvi.

1. 3. svibanj: Našašće sv. Križa. — 14 rujna: Uzvišenje sv. Križa — Oruđe muke Kristove bilo je prvim kršćanima sveta i

draga uspomena. No križ, na kojem je Isus umro i kojim smo otkupljeni, bio je zakopan u zemlji. Kad je nakon tristo godina došla u svetu zemlju carica Jelena, majka rimskog cara Konstantina, dala je vršiti iskapanja na Kalvariji, te je križ bio pronađen (Našašće sv. Križa). Ali tada buknu rat. Perzijanci pogani provališe u Jeruzalem i odnesoše sveti Križ. Drugi rimski car ga nanovo osvoji i na svojim leđima između velikog mnoštva naroda donese ga na Kalvariju. Tu je bio proslavljen (Uzvišenje svetog Križa). Tada ga razdijeliše na dva dijela. Jedan osta u Kalvarijskoj crkvi, a drugi poslaše u Rim. I po jedan mali komadić bio je podijeljen svakoj župskoj crkvi.

Draga djeco, držite križ u velikoj časti. Kad cestom ili putem naiđete ispred križa, tada dječaci treba da skinu kapu, a djevojčice da se naklone glavom ili još bolje, da se prekrste. A iz dubine srca šapnite tada Isusu: Hvala Ti, Isuse, što si umro za mene. — Križ je znak pobjede. Na križu je Isus pobijedio smrt, grijeh i pakao. Križ je znak milosti i blagoslova. Na križu nam je Isus zaslužio sve milosti.

1468. g. planuo je u selu Sarnen strašan požar. Vatra se širila nečuvenom brzinom. 22 kuće bile su već žrtve plamena. Poslaše glasnika jednom svetom pustinjaku u okolici. On se pope na vrh jedne stijene, okrene prema gorućem selu i napravi veliki znak križa. Vatra odmah stade. Selo je bilo spašeno.

Draga djeco, kad vam sotona donosi nečiste misli, kad vam dušu raspali nečistim željama, znam sigurno sredstvo da suzbijete grijeh: načinite znak križa.

Sveta Margareta, mučenica, bila je djevojka velike ljepote. U 16. godini dođe svom ocu poganinu i reče mu: Oče, imam ti nešto povjeriti: »Ti si svećenik idola, a ja sam krštena i vjerujem u Isusa Krista«. — Oca spopade divlji bijes. Baci se na kćer i dade je odvesti u zatvor. Tu joj se ukaže đavao i šapne joj: »Hajde ne budi luda. Ti si mlada i lijepa. Upravo te čeka poganski zaručnik bogat i moćan: s njim ćeš provesti sretne dane. Ostavi svog Isusa«. — Znadete li djeco, što je u toj strašnoj kušnji učinila Margareta? Napravila je znak križa, i sotona je pobjegao. Zatim joj je prišao njen anđeo čuvar pa ju je ohrabrio. Nekoliko dana kasnije odvedena je na stratište. Pred njenim cvijetom mladosti i zapanjujućom ljepotom i samom se krvniku srce ganulo, a mač mu je u ruci zadrhtao. Hoće li uzmaknuti? Margareta napravi znak križa

htijući da se on sabere pa mu reče: »Udari brate, križ mi je snaga«. — Pruži mu vrat i umre mučenički. Križ joj je bio snaga.

2. 1. srpanj: blagdan predragocjene Krvi. — Za nas je križ svet, jer je pomazan krvlju Spasiteljevom. To je krv, koja je bezbroj puta potekla njegovim božanskim Srcem. To je krv, koju je Isus prolio na Veliki petak kao cijenu našeg Otkupljenja.

Jedna majka umrije dajući djetetu život. Da dijete živi, morala je majka umrijeti. Dok je dijete spavalo u kolijevci otac bi se često naginjao nad njega i šaptao mu u uho: »Mali, tvoja je majka dala život za tebe. Uz tu veliku otkupninu ti si spasen od smrti«. Vi niste spašeni od grijeha uz cijenu zlata ili srebra, od smrti i pakla, nego uz cijenu krvi Spasiteljeve. Isus je morao umrijeti da mi živimo. I on je umro za sve.

Zato neka nitko ne govori, kao što sam čuo na svoje uši, kako jedan veli: »Ne molim, jer sam siguran, da ću otići u pakao«. — Ne tako! Za sve ljude i za svakoga prolio je Isus svoju krv sve do zadnje kapljice. Za naše bi spasenje bilo dosta, da je prolio samo jednu kapljicu; ali on je žrtvovao svoje tijelo da se kao žrtva uništi poput grožđa u tijesku. Za uzvrat predajmo se i mi svom Spasitelju sa svim što jesmo, svim što imamo i svim što činimo. Isus neprestano svakog dana predaje svoju krv za nas. Kod svake svete mise teče na oltaru Spasiteljeva krv . . . Kad se dijete krsti, kapljica Spasiteljeve krvi poteče njegovom dušom i čisti ga. Spasiteljeva krv teče kod svake svete pričesti, kod svake naše ispovijedi. Kad svećenik podigne ruku nad vašom glavom i izgovara riječi odrješenja, kapljica te iste krvi poteče vašom dušom.

Ukratko: Mi smo otkupljeni križem. Križ je središte naše vjere. Zato se i slave spomenuta dva blagdana svetog Križa: Našašće svetog Križa 3. svibnja i Uzvišenje svetog Križa 14. rujna. Znak križa je znak pobjede, milosti i blagoslova. Poput svete Margarete i mi ćemo ga često činiti na čelu, osobito u teškim časovima. Kad prolazimo ispred križa na ulicama i putevima, uzet ćemo kao dužnost, da ga pozdravimo kao znak zahvalnosti. Križ orošen krvlju Spasiteljevom jest na poseban način svet (Blagdan predragocjene Krvi — 1. srpnja). Nismo otkupljeni zlatom ili srebrom nego krvlju Isusovom. On ju je prolio za sve ljude i prolio je do zadnje kapljice. On je bez prestanka proliva u svetoj misi i svetim sakramentima.

XLII

GOSPINI BLAGDANI

Neka majka držala je dijete na rukama. Govorila mu je o Ocu, koji je na nebesima. Dijete je upita »Mama, ti mi kažeš, da imamo Oca nebeskog. Imamo li također i Majku nebesku?« — Posve opravdano pitanje.

Mi smo katolici na zemlji jedna velika obitelj braće i sestara. Gore na nebu imamo Oca. Ali imamo i Majku. Naša se Majka zove Marija, a ona je majka Isusova koji je Bog. Mi slavimo mnogo blagdana u čast Isusu. Ali ih moramo jednako slaviti i u čast njegove božanske Majke. Ja ću vam nabrojiti nekoliko.

1. 8. prosinca: Bezgrješno Začeće. — Ako ćemo vjerovati staroj legendi, Aleksandar Veliki povjerio je najsposobnijem slikaru svoga kraljevstva, da naslika sliku, koja će prikazivati božicu u najljepšim bojama. Slikar sjede kraj prozora da promatra nebo nastojeći da uhvati najljepše boje: blistavo svjetlo zlatnog sunca, blijedo svjetlo srebrenog mjeseca, plavo svoda nebeskog i vatreno zore. Ovim bojama vješto kombiniranim naslika on sliku, koja je očarala kralja. Nikad ništa tako divno nije vidio.

To je samo legenda. Ali ja poznam sliku, koja je prava istina. Otac i Sin su dali uzorak, a Duh ga je Sveti izveo. To je slika Majke Božje, bezgrješne Djevice. Sveti Ivan nam je opisuje u svetom Pismu. Prikazuje nam je ogrnutu svjetlom blistavim kao sunce. Svjetlo je znak čistoće i ljepote, koja isključuje tamu. On ju je vidio kako stoji na zemaljskoj kugli pritiščući nogom glavu zmiji. To znači, da je Marija od prvog časa svoga bivstvovanja bila očuvana od ljage istočnoga grijeha. Veselimo se pred takvom ljepotom. Veselimo se, što imamo takvu majku na nebu.

Ali dobra djeca se trude, da budu nalik na svoju majku. I mi ćemo nastojati, da nikada ne okaljamo ljepotu milosti posvećujuće, koju smo primili na krštenju i da čuvamo dušu čistu od svake ljage grijeha, koji bi svojevoljno počinili.

2. 8. rujna: Rođenje Marijino. — Crkva ne slavi nikada rođenje svetaca, jer su i sveci rođeni s dušom okaljanom istočnim grijehom. Izuzetak čini samo s Marijom i sv. Ivanom. To je zato što je sv. Ivan očišćen od ljage istočnog grijeha u krilu svoje majke, a Marija je od njega potpuno sačuvana. I zato je blagdan

Marijina rođenja pun veselja, pa pjevamo toga dana: Rođenje tvoje, Marijo, navijestilo je veselje čitavom svijetu. — Zar nismo mi katolici velika obitelj sestara i braće? Veselimo se stoga rođendanu majke, koja nam je donijela Spasitelja. Zahvalimo joj na veselim milostima, kojima je blagoslovila veliku obitelj Crkve.

Kad se dijete rodi, roditelji se pitaju, kakvo će mu ime dati. Da li će se zvati Franjo? Elizabeta? Mnoge djevojčice nose ime Majke Božje. Zovu se Marija. Zapravo svi mi nosimo njezino ime. Zar nismo njezina djeca? Na krštenju smo primili novi život krepošću dragocjene krvi, koju je Spasitelj primio od Marije. Tako smo krvni rođaci ne samo s Isusom, nego i s njegovom presvetom Majkom Marijom. Mi smo uistinu djeca Marijina. Ne zaboravimo: plemićka djeca ne zadovoljavaju se da nose ime svojih roditelja; oni žele vršiti i kreposti koje spadaju uz taj rod: zahtjev plemstva.

3. 25. ožujka: Blagovijest. — Kao poslanik presv. Trojstva odlazi Arkanđeo Gabrijel u Nazaret da navijesti Mariji da će biti majka Mesije i roditi Isusa. I na njezin pristanak Sin Svevišnjega silazi s prijestolja i nastanjuje se pod srcem Marijinim. Djelo Otkupljenja je započelo. To nam doziva u pamet trokratni dnevni anđeoski pozdrav. Rado molimo taj anđeoski pozdrav kad čujemo zvono. A ako smo udaljeni da ga ne čujemo, molit ćemo ga ujutro, u podne i navečer. Tri puta dnevno ćemo misliti da je Marija dala svoj pristanak, da Isus postane čovjekom.

4. 2. srpnja: Pohod Marijin. — Marija je začela Boga-čovjeka, čim je dala svoj pristanak na anđeoski navještaj. Kako je bila sretna da sad ostane u Nazaretu, da u tišini svoje sobe razgovara s Isusom. Ali Duh joj je Sveti dao drugi nalog: Idi u pohode svojoj tetki Elizabeti. I Marija kreće na put. Anđeli je prate kao što djeca na blagdan Tijelova bacaju cvijeće po putu, kud prolazi procesija; s anđelima Marija moli Isusa, koga nosi pod svojim srcem.

Marija dolazi Elizabeti s trostrukim naslovom kao posrednica milosti, vijesnica veselja i kao nećakinja. Čim se ona pojavila, sveti je Ivan očišćen pod srcem svoje majke od istočnog grijeha i urešen milošću posvećujućom od Duha Svetoga. Marija zapjeva veseli hvalospjev: Veliča duša moja Gospodina, i raduje se duh moj u Bogu spasu mojemu.

Kamo Marija uđe, tamo uđe veselje. Marijina djeca su vesela djeca. Oni imaju tako dobru majku, uvijek spremnu da pomogne. I Elizabeti je trebalo pomoći. Gledajte je kako je odmah pošla da pomogne. Blagdan Pohođenja svake godine nam doziva u pamet, da su Marijina djeca djeca milosti, vesela djeca draga njenom srcu i koji kao i ona žure u pomoć onima, koje vide da su u žalosti.

5. 15. kolovoza: Uznesenje Marijino: — Ljeto se bliži kraju. Poljski plodovi su sazreli. Žito je već spremljeno. U najvećem dijelu sela u ovo se vrijeme slavi praznik žetve. Ono što se događa u prirodi to se u još ljepšem obliku događa u duhovnom svijetu — Crkvi. Gospino Uznesenje označava kraj jednog doba i predstavlja blagdan jedne velike žetve. Dragocjeni plodovi, što ih je donijela zemlja, sazreli su i anđeli ih vraćaju u žitnice dragog Boga. To je blagdan Velike Gospe i njenog uznesenja na nebo. Sveti Pavao piše u jednoj poslanici: Želio bih umrijeti i biti s Kristom. Kakva je istom morala biti Marijina želja za smrću, koja će je opet sjediniti sa Sinom. On, njezin sin, ona njegova majka. Brzo pada zid koji ih dijeli. Nama zagorčuje smrt misao na raspadanje tijela i njegovo trulenje u grobu. Tako nije moglo biti s Marijom. Ona je bila pokaznica, u kojoj je stanovao Isus, kad je stupio na ovaj svijet. Njeno tijelo nije moglo postati plijen crvi. Zato je naš Gospodin htio imati na nebu svoju majku i s tijelom i s dušom kao cvijet koji ne vene i uvijek ima svježe boje. Prije velike mise na Veliku Gospu negdje se blagosliva cvijeće, zelene mladice i posvećuju se njoj u čast. Zar nije Marija često u svetom Pismu uspoređena s miomirisnim cvijetom i mirisavom biljkom? Tako se naziva poljskim ljiljanom. Ljiljan otvara svoju čašku ujutro. Marija je otvorila čašku svoga srca Bogu već ujutro svoga života, u mladosti. Ljiljan otvara svoju čašku navečer prije nego padne tama. Marija svoju čašku duše drži zatvorenu grijehu.

Brižno čuvajmo u svojim kućama cvijeće i stabljike blagoslovljene na 15. kolovoza u čast Uznesenja Marijina. Oni će nas sjećati, što se veli u hvalospjevu: To je cvijet, koji vječno čuva svoju svježinu. — A mi ćemo misliti na to, da misli djece moraju biti tamo, gdje im je majka.

6. Prva nedjelja listopada: Blagdan svete krunice (Nedjelja krunice, mjesec svete Krunice).

Prvi štovatelj svete krunice bio je Arkanđeo Gabrijel. Kad je po božanskom poslanju došao da donese Mariji vijest, počeo je ovim riječima: Zdravo Marijo!

Bilo je u pustinji pustinjaka, a da nijesu znali čitati. Svaki dan bi izmolili 150 Očenaša i Zdravo Marija. A da se ne prevare, nanizali bi toliko zrnaca na tanku nit, koju bi držali u ruci. Krunica u današnjem obliku došla nam je od sv. Dominika. Zahvaljujući njemu razbijeno je opako krivovjerje, koje je u XIII vijeku pustošilo Crkvom. Nakon neuspjeha svih propovijedi, Dominik se obratio Mariji. Ona mu pokaže krunicu, i zapovijedi da je proširi. I za kratko vrijeme s krunicom u ruci Dominik vrati oko 200.000 odmetnika od vjere. Od tada je krunica ostala jamstvo, znak i sredstvo pobjede. Kad su se prije tristo godina Turci spremali da zauzmu Evropu, zametnula se borba između kršćana i muhamedanaca. Vođe kršćanske vojske razviše zastavu Djevice i jurnuše u boj kličući svojim četama: »Naprijed, Marija je s nama!« — I vojnici srnuše na juriš. Dok su se oni borili, u Rimu je Papa s krunicom u ruci i s vjernicima svima oko sebe zazivao Djevicu. Prije nego što je sunce zašlo kršćanska vojska razbila je sljedbenike korana i odnijela sjajnu pobjedu. Vjera Kristova i Crkva bili su spašeni zahvaljujući Marijinoj pomoći.

Kroz mjesec listopad molite krunicu. Ne propustite nijedan dan bez barem jedne desetice. Ako usne izgovaraju riječi, treba da i srce izgovara svoj Ave; a to se mora pokazati na životu. Krunica pred našim očima niže i oživljava u našoj pameti sve velike događaje Spasiteljeva života i njegove božanske Majke. Ima li što pobudnije nego moleći promatrati mjesta gdje su Isus i Marija živjeli i oživljavati ono, što se događalo.

Ukratko: Za vrijeme crkvene godine mi proživljavamo sve što je Krist učinio za naše Otkupljenje. Zato je najviše svetkovina posvećeno Gospodinu. No ne zaboravljajmo da i Marija ima svoje mjesto u ciklusu tih blagdana. Na Bezgrješno Začeće 8. prosinca slavimo posvemašnju čistoću one, koja se rodila bez ljage istočnog grijeha. Na Blagovijest 25. ožujka zahvaljujemo Mariji za njezin pristanak na poruku anđelovu. Na Pohođenje 2. srpnja slijedimo Mariju posrednicu, vjesnicu veselja, službenicu, u kuću sv. Elizabete. Na Veliku Gospu 15. kolovoza slavimo njen ulazak na nebo. Na blagdan sv. Krunice trudimo se da sve više cijenimo ljubimo i molimo krunicu.

XLIII

BLAGDAN SVIH SVETIH I UMRLIH (1. i 2. XI)

1. 1. studenog: Svi Sveti. — Svaki dan godine slavimo jednog sveca. Sveci su najljepši plodovi na stablu Otkupljenja.

Broj svetaca je nebrojan, a godina ima samo 365 dana. Zato je ovaj blagdan, koji je svima posvećen, jer ne valja, da bude ijedan zaboravljen. Na Svisvete naše štovanje ide ne samo onim svecima, koje je Papa stavio na čast oltara, nego svima koji su u nebu. Svaka obitelj časti svoje pokojne članove te stavlja na počasno mjesto njihove slike i fotografije. Zašto ne bi i katolička Crkva častila one, koji su nekoć pripadali toj velikoj Božjoj obitelji na zemlji a i iza smrti ostaju u njenoj zajednici? Svaki narod štuje svoje junake i velikane. Podiže im spomenike i stavlja vijence na grobove. Sveci su junaci u kraljevstvu Božjem. Izvojevali su sjajne pobjede: nad grijehom, nad sotonom, nad paklom. Učinili su velike stvari u kraljevstvu Božjem. Rado čitajte živote svetaca. Kad ih ja čitam, čini mi se kao da čujem neki glas, koji mi govori: što ne bi i ti činio, što smo mi učinili? To je manje teško nego li što to redovito misle djeca. Pitali jednom nekog velikog slikara, kako je došao do tako velike savršenosti. On je odgovorio: »Vježbom«. Vježbajte se i vi svaki dan da postanete sveci, pa ćete postati veliki sveci. Hrabro se boriti i pobijediti grijeh. Čuvati božanski život u sebi. Ljubiti Boga iz sveg srca. To su glavni putevi, koji vode svetosti.

2. 2. studenog: Dan mrtvih. — U čitavoj prirodi osjeća se vjetar smrti. Lišće na stablima žuti i umire. Uskoro će pokriti zemlju i tu istrunuti. I to je vrijeme Crkva izabrala da slavi dan mrtvih. Naša misao ide onima, koji su nas ostavili. 1. studenog na Svisvete mi smo s onima, koji su u nebu. 2. studenog smo s onima, koji su na putu u nebo, u čistilištu gdje se čiste, prije nego tamo dođu. Dan mrtvih je dan duša u čistilištu. Vi ih poznate, draga djeco. Kao što to kaže sv. Ivan: Svi mi griješimo u mnogim stvarima. — Svi griješimo svaki sat. Malo je djece, koja bi na večer mogla reći: Danas nisam ništa sagriješio. Zato Bog mora kazniti, jer je on pravedan i svet. Koliko je puta u starom Zavjetu njegova ruka udarila grješnike! Čistilište je mjesto pravde Božje.

Na današnji dan ne sjećamo se samo pravednosti Božje nego i ljubavi Božje prema dušama u čistilištu. To su krštene duše, dakle članovi tajanstvenog Tijela Isusa Krista. One su na putu u očinsku kuću odjevene u milost posvećujuću. To su djeca Božja, koju on iz neba ljubi svim svojim očinskim srcem. To su djeca Krista Kralja, koju Spasitelj ljubi kao braću. I Crkva ljubi duše u čistilištu. Na zidovima katakombi imaju tri lijepe slike nacrtane od prvih kršćana. Jedna prikazuje majku, kako vodi djecu na očev grob. Zatim ih jedno za drugim podiže da pročitaju i poljube njegovo ime na grobnom kamenu... I Crkva poput ove majke vodi svoju djecu na groblje, prag čistilišta. I kod svake svete mise, draga djeco, nakon podizanja nas također vodi dušama koje trpe u čistilištu.

Dušni dan je dan ljubavi koja pomaže. Mi i duše u čistilištu smo sjedinjeni. Mi kršćani na zemlji sačinjavamo s dušama u čistilištu i svetima u nebu veliku zajednicu poznatu pod imenom općinstvo svetih. Mi smo s njima članovi tajinstvenog Tijela Kristovog.

Duše u čistilištu nas ljube kao članove Kristove Crkve. Ljubimo i mi njih kao braću i sestre. Ljubimo kao djecu katoličke Crkve.

Na Dušni dan ublažit ćemo im muke čistilišta. Pomozimo ih svojim molitvama, svetim pričestima i pomoću oprosta, koji su im posebno namijenjeni.

Gospodine, udijeli im pokoj vječni i neka im u očima sja svjetlost vječna.

XLIV

BLAGDAN ANĐELA ČUVARA

Kod krštenja smo primili bož. život, po kojem smo postali djeca Božja; da možemo sačuvati taj život, Otac nebeski stavio je uz nas jednog anđela. To je naš anđeo čuvar. Za djecu je rekao Spasitelj: »Njihovi anđeli bez prestanka gledaju lice mog Oca, koji je na nebesima«. — Vaš Anđeo čuvar jest vaš učitelj, koji vas poučava i vodi. On vam govori u dubini duše. On vam nadah-

njuje dobre misli. U maloj nazaretskoj sobici arkanđeo Gabrijel uzeo je vidljivi lik, da donese Mariji poruku Svevišnjega. No naši anđeli redovito ostaju skriveni našim pogledima. Iznenada zasja svjetlo u duši. Naglo dođe nadahnuće: Ovo moram učiniti, ovo moram propustiti... U velegradu sa strane jedne široke ulice stoji ruševan zid, koji prijeti da se sruši. — Tuda hoće da prođe majka sa svojim šestgodišnjim djetetom. Deset metara od zida, dijete se naglo zaustavi. Kao da ukočeno promatra nekog pred sobom. Ma hajde, veli mu majka. Dijete se ne mače. Nanovo ga potiče da ide za njom, a dijete odgovori: »Mama, ja vidim anđela čuvara, koji mi pokazuje, da ne idem naprijed«. Jedva što je izrekao, kad se začu strašna buka rušenja. Stari zid se strovaštao na ulicu. Bez anđelove opomene bi i majka i dijete bili pokopani pod ruševinama.

Anđeo čuvar je u isto vrijeme hrabri branič. Mi se moramo boriti ne samo protiv tijela i krvi, nego i protiv sotone. Uistinu anđeo čuvar je iz vojničke porodice. On je bio u veličanstvenoj bitci, koja se odvijala na nebu, u kojoj se on borio pod zastavom sv. Mihovila, svog vojničkog generala. S njim je i on poviknuo: »Tko je kao Bog?« Taj poklik on dovikuje, kad god od vaše duše tjera zle misli. On nastoji, da vam srce uvrsti prema Bogu i nebu. Anđeo čuvar vam je najbolji prijatelj. Zemaljski prijatelji umiru i ostavljaju nas. Anđeo čuvar vas neće ostaviti. Može doći dan, da ostanete sami na svijetu. Nikog neće biti uz vas. Netko ipak uvijek ostaje vjeran, a to je anđeo čuvar.

Nakon što je izgubila majku, jedna djevojka prijavi se u nekoj bogatoj vili da bude služavka. Gospodarica joj ponudi dobru plaću, lijepu sobu i dobru hranu. Djevojka primi ponudu, kad iskrsne u glavi misao, kao zapovjednički glas, koji dovikuje: Ne tu; inače sigurno padaš u grijeh. — I bilo je istina. Sin te kuće bio je opaki hulja, koji je već mnoštvo djevojaka zaveo.

Veselimo se, što imamo svog anđela čuvara, vjernog prijatelja, te nismo nikada sami u životu. No treba misliti na to i sjećati se da je on uvijek uz nas.

Pripovijedaju o sv. Klementu-Mark Hofbaueru, da je uvijek kad god bi prolazio selom ili ulazio u grad, držao šešir u ruci i išao gologlav, iz poštovanja prema anđelima čuvarima, koje je sretao na putu. Prije nego bi se popeo na propovijedaonicu, upravio bi molitvu anđelima čuvarima vjernika, koji pred njim stoje

Ukratko: Na prvu listopadsku nedjelju mi se veselimo, što imamo uza se anđela čuvara. To je izvrstan učitelj, valjan vojnik i vjeran prijatelj. Mislimo uvijek na njegovu prisutnost uz nas.

XLV

BLAGDAN KRISTA KRALJA, POSVETE I ZAŠTITNIKA CRKVE

1. Blagdan Krista Kralja, zadnja nedjelja listopada. — U siječnju 1925. god. poslao je papa svim biskupima svijeta pismo, kojim ustanovljuje novi blagdan na čast Krista Kralja. U isto vrijeme odredio je da se slavi na zadnju nedjelju listopada svake godine. Krist je zaista kralj. Slušajte ga kako to svečano izjavljuje stojeći na sudu s krunom trnovom na glavi: »Jesi li ti kralj«, — pita ga Pilat. On odgovara: »Da, jesam«. Sigurno nije po ljudsku kralj s vojnicima pod sobom i upravljajući zemaljskom državom. Krist je kralj neba i zemlje. Sve mu pripada, jer je sve stvorio. Ništa nema ni na nebu ni na zemlji, da nije izašlo iz njegovih ruku. Krist je kralj i ljudi. I mi mu svi pripadamo. Bili smo nekoć pod sotonskim jarmom, Krist nas je oslobodio, pa smo postali njegovo vlasništvo. Mi smo njegovi.

Dijete od pet godina ide s roditeljima u perivoj. Djeca dugo ne sjede na stolici. I ovo je dijete prelazilo sa stolice na stolicu. Namjeri se tako na jednog čovjeka, koji ga upita: »Mališu, čiji si ti«? — Dijete pogleda čovjeka širokih očiju, pa odgovori: »Zar ne znaš, čiji sam. Ja sam Isusov«. — Pravo je rekao. Isus je naš kralj, i mi smo Kristovi. Isto tako i duše u čistilištu jesu djeca Kristova. One su tamo da ispaštaju svoju nevjernost Kristu Kralju. Ali i one će jednog dana uzeti svoje mjesto među djecom Kristovom, među anđelima i svecima. Živimo i mi dostojno djece Kristove, da jednog dana budemo stavljeni u red Kristove vojske.

2. Blagdan posvete župske crkve. — Svaki kralj ima svoj dvorac, palaču, gdje stanuje. Odatle on upravlja državom. Zemaljski kraljevi redovito imaju svoju palaču ili dvorac samo u glavnom gradu. Krist ima svoju palaču u svakom selu. A u gradovima ih ima i više; palača Krista Kralja jest župska crkva. Tko bi izbrojio

sve milosti koje on dijeli u svom dvorcu i izvan njega? U selu i u gradu. Koliko se tu djece krsti! Koliko je djece primilo prvu pričest i zaklelo se na vjernost Kristu Kralju! Koliko se puta njegov šator, a to je tabernakul otvara da dijeli njegove darove. Koliko je puta Krist Kralj izašao, da se dadne bolesnicima i umirućima! Iz župske crkve, iz svog šatora, iz tabernakula on upravlja čitavom župom. Odatle on razašilje svoje anđele čuvare. Odatle dijeli milosti. Svaki dan Krist kralj slavi u župskoj crkvi svečane blagdane kamo i nas poziva, jer on ne želi ništa učiniti, a da nema oko sebe svoje podanike. Kao vjerna djeca odazivat ćemo se njegovu pozivu. Ići ćemo ne samo, kad smo obavezni kao nedjeljom. Nigdje ne bismo smjeli radije boraviti i tražiti više mira kao u crkvi; to je naš »Kod kuće«.

Kad kralj primi koga u audijenciju, on dođe čista lica i doličnog odijela. Kad idemo nebeskom Kralju, moramo imati čistu dušu opranu u vodi pokajanja. Kad se prilazi kralju treba se strogo dostojno vladati; inače nitko neka ne prilazi. Je li naše vladanje u crkvi takvo, da se sviđa Kristu Kralju? I nije dosta samo da idemo rado u župsku crkvu. Djeca Krista Kralja moraju u svojoj nutrini sagraditi crkvu, koja će biti njegova. U vama mora da plamti vječni plamen ljubavi. Vaše srce mora biti oltar, na kojem ćete svaki dan prinositi Isusu svoje male žrtvice. U njoj treba da odjekuje zvučnim glasom zvonce: glas savjesti. I ovu zlatnu crkvicu Krista Kralja ukrasit ćete cvijećem kreposti. Nosite li takvu milu crkvicu u sebi?

3. Crkveni god. — Kad ste se vi, djeco, rodili, pitali su se vaši roditelji: Kakvo ćemo ime dati djetetu? Pa su uzeli kalendar i izabrali ime: Marija, Elizabeta, Josip, Franjo i to su vam dali na krštenju. Svetac čije ime nosite, jest vaš zaštitnik, zagovornik i uzor. Tako je i s novom crkvom. I ona dobiva ime i stavlja se pod zaštitu kojeg sveca. Vaša dakle crkva ima svog zaštitnika čiji blagdan svake godine slavi. To je crkveni god. Treba se moliti patronu župske crkve. Uvijek mu preporučujemo i njegovu crkvu i župu.

Vi znadete, djeco, koliko je crkava porušeno za vrijeme ratnog bombardiranja. Mogao ih je i grom uništiti ili vatra spaliti. Kolika nesreća za župu, kad nema crkve. Molimo svake godine zaštitnika crkve, da nam čuva našu lijepu župsku crkvu i da je uzme pod svoju posebnu zaštitu.

Djeci, koja stanuju u velikim gradovima, gdje ima više crkava, dat ću ovaj posebni savjet: Pohađajte svoju crkvu, a da to ne bude redovito tuđa. Tako preporučuju naši biskupi. Tako želi dragi Bog. A tako i spada. Župa je obitelj. Djeci je mjesto u obitelji. Tu su kod kuće. Ona je za njih sastajalište. Oni dolaze ocu i majci, da ručaju, a ne u restoranu »Zlatni lav«. Za vaše je duše kućno ognjište župa. Nije svejedno da li idete u bilo koju crkvu nedjeljom. Treba ići u župnu crkvu. Tu imate boravište. Tu ste kod kuće.

Ukratko: Zadnje nedjelje listopada slavimo blagdan Krista Kralja. Tad se osjećamo više nego ikada djecom Kristovom pa obnavljamo zakletvu vjernosti. Na dan posvete crkve veseli smo pri pomisli, da je tu podigao svoj šator Krist naš Kralj posve blizu nas u župskoj crkvi i tu dijeli svoja bogata dobra. Na župski crkveni god molimo svetog zaštitnika da štiti crkvu i blagoslovi župu.

III DIO

SVETA I JUNAČKA MLADOST

I. poglavlje

JUNAK VJERE

I

JUNAK U LIKU DJEČAKA

1. Bilo je to za vrijeme prvih progona. Svećenik je u katakombama služio svetu misu. Nakon što je rekao na koncu: »Ite missa est«, obrati se prisutnima i upita: »Tko bi od vas htio odnijeti svete hostije našoj braći zatvorenicima?« Dječak imenom Tarzicije, čije su oči blistale krsnom nevinosti, istupi. Već dugo on sanja kako će učiniti nešto veliko za velikog Boga na nebesima. No videći njegovu posvemašnju mladost, svećenik je oklijevao. On je volio za ovaj delikatni i opasni pothvat čovjeka u snazi i dobi, koji bi mogao prema potrebi i braniti se i prodrijeti. Međutim Tarzicije sa suzama u očima navaljuje i moli. On je toliko želio da posvjedoči nekim velikim činom ljubav, koju je gajio prema velikom Bogu ... Povika: »Pouzdajte se, ja se obvezujem, da ću nositi Isusa i obećajem, da ga neću izdati«.

Smioni i odlučni izgled dječaka sklone svećenika, da mu povjeri sv. Hostije. Objesi mu ih o vrat u zlatnoj posudici i Tarzicije ode rimskim ulicama oborenih očiju. Stigavši na trg namjeri se na grupu dječaka, koji ga nagovarahu, da se s njima igra. Tarzicije se pravio kao da ne čuje. Na to se ovi zločesti nevaljanci bace na nj, obaspu ga udarcima, otkriju posudicu što ju je nosio na grudima te nastojahu, da mu je otmu. Ali on junački brani svoje blago. Napokon podlegne i padne, ali rukama držeći Hostiju, koju je stisnuo na grudi. U taj čas naiđe stražar kršćanin i rastjera rulju. Približivši se Tarziciju, uzme ga na ruke i ponese svećeniku. Umro je. Umro je kao mučenik za Spasitelja. Sahranili su ga u katakombama, a na grobu su mu napisali ime, koje se može još i danas čitati.

2. Tarzicije će nositi Isusa braći u tamnici, junački podvig.

Ne čini li vam se, draga djeco, divno ovo, što je učinio Tarzicije? Bio je vašeg rasta, vaše dobi. Junak u liku jednog dječaka. To je sjajan čin, koji je on izvršio u Kristovu kraljevstvu, što mogu učiniti samo sveci.

Ne bih rekao, da će vam život pružiti ikada priliku za tako divnu i veliku stvar. Vi radite svoje školske zadaće, pomažete roditeljima u kući, gulite krumpir, ložite vatru, perete suđe, radite u vrtu. I govorite: Ah ne, ja neću nikada imati kakvog važnijeg posla ili kakvih većih djela! — Poslušajte me, djeco. Ako vi sve te sitne svakidanje stvari radite za dragog Boga, i ako iz dubine srca reknete: sve neka bude Bogu na slavu, tada ćete izvršiti velike stvari. Ti će čini od vas učiniti junake i svece.

Neki tiskarski šegrt provodio bi čitav dan od jutra do mraka slažući slova u pretince. I mislio je: ovaj me posao neće ni malo uzdići. Jednog dana susretne svećenika pa mu povjeri jednoličnost i jad svojih dana. Svećenik mu odgovori: »Pa ti si krasno postavljen da postaneš junak i svetac«. — »Kako to?« — »Posve jednostavno: prikazujući Bogu taj svoj monotoni posao ponavljajući iz dubine srca: moj Bože, sve na veću slavu tvoju. I tako ćeš, doda svećenik, biti na putu svetosti i junaštva«.

Ukratko: Imade junaka domovine, i junaka vjere.

Junaci vjere su sveci. Junaštvo se sastoji da se nešto veliko učini za Boga. Djeca redovito nisu u stanju da učine nešto baš veliko. Ipak u svaki čas mogu biti junaci, ako svoje male poslove prikazuju Bogu, iz dubine srca mu kličući: Dragi Bože, sve na veću tvoju slavu.

II

ZNAČAJNA CRTA JUNAKA

1. Duboko u gustoj šumi, daleko od gradske buke, podigao si je pustinjak kolibicu. Pred kolibicom je postavio križ, pred kojim bi klečao. Jednog dana dođe u blizinu zalutali lovac i namjeri se na pustinjaka. Malo uplašen ovim neobičnim susretom, upita ga: »Što vi tražite ovdje?« Čovjek Božji odgovori mu: »A što vi tražite?« — »Ja tražim košutu«, odgovori lovac. — »A ja tražim

Boga, — odgovori pustinjak. I neću se zaustaviti, dok ga ne budem našao i posjedovao. Bog je moje dobro, moje sve. Od nedjelje do subote on zaokuplja moju misao, od prvog jutarnjeg sata do zadnjeg na večer. To me puni zadovoljstvom i u radu«.

Jeste li shvatili, djeco, šta želi ova crtica. Stavlja vam pred oči junaka kraljevstva Kristova i sveca, čije sve nastojanje teži za Bogom.

2. Zašto ovaj pustinjak traži tako Boga svom dušom?

Pripovijeda jedna lijepa legenda o potočiću, koji je tekao iz izvora posve na vrhuncu brda. Na putu se namjeri na veliku pećinu, koja se postavila na put, kao da mu hoće presjeći put i prisiliti ga na povratak. Potočić obiđe kamen i nastavi put. Nakon što je prošao šumu dođe na divnu livadu. Pastir uzme frulu i zapjeva: »Ah potočiću, ostani na vrhuncima i ne silazi u dolinu«. Potočić požuri svoj tok. Stiže do mlina, komu pokrenu kotač, ali se ne zaustavi. Teče, teče sve dok se ne uli u rijeku. Rijeka ga odvede u veliku rijeku, a velika rijeka u more.

Izgleda kao da je samo jedna misao vodila ovaj potočić: iz mora sam izašao, u more se vraćam.

Draga djeco, i vi ste, svaki od vas izašao je od dragog Boga. Bez njega ne biste bili na zemlji. On vam je po roditeljima dao tijelo. Sam vam je dao dušu da oživi tijelo. Sve što vam je potrebno, on vam priskrbljuje preko roditelja. I kruh, što ga jedete, dolazi od Boga. Sazreo je pod Božjim suncem i kišom. I život vam dolazi od Boga kao što i potočić dolazi iz mora, tako je vama dan preko roditelja. Život vam je dar Božji. Shvaćate li sada pustinjakove riječi: Dolazim od Boga i svim silama težim k njemu. Misao na njega mi je uvijek pred očima. Pred očima mi je i za vrijeme posla. Nije li u tom pravi junak u kraljevstvu Kristovom? Junak je onaj, koji želi biti potpuni kršćanin, a ne samo na pola, koji posvećuje Bogu ne samo svoju nedjelju, nego i sve dane tjedna, koji mu pod tjednom ne donosi samo molitve i prisustvovanje sv. misi, nego i rad svih časova, koji mu prikazuje ne samo početak svojih dana, nego i kraj svakog svog sata.

Ukratko: Junak je potpuni kršćanin. Junak daje Bogu ne samo nedjelju, nego i sve dane sedmice, ne samo molitvu nego svoj posao, ne samo početak dana, nego i konac; ne samo početak i konac, nego i svaki svoj sat, svaki svoj posao, svaku svoju žrtvu, svako svoje trpljenje.

III

I POSRED OLUJA OSTATI VJERAN SVOJOJ VJERI

Znam, djeco, da ste ponosni, što imate junaka u svojoj dobi, jer Tarzicije je junak, a on je upravo jedan od vaših. Junak pod likom djeteta. No jeste li razmišljali, koja je posebna oznaka junaka Tarzicija? To, što je on nešto veliko izveo za — dragog Boga. Prvi uvjet kršćanskog junaštva: činiti veliko za dragog Boga. A to znači biti velik u svojoj vjeri u Boga, velik u pouzdanju u Boga, velik u svojoj ljubavi prema Bogu.

1. Za vrijeme križarskih vojni, opkolili su neprijatelji jednog viteza, te je svaki čas trebao pasti od njihovih udaraca. U toj strašnoj pogibelji, diže oči prema nebu i zavjetuje se: »Gospodine, ako izađem živ iz ove borbe, upalit ću na svetom Grobu svijeću i nosit ću je zapaljenu sve do kuće«. — Izmakao je smrti. Vjeran obećanju, zapali svijeću na svetom Grobu te pođe prema domovini. Zaista nije bilo lako nositi putem zapaljenu svijeću protiv vjetrova, koji su bez prestanka duvali. Ali zakriljivao je plamen rukom ili šeširom. I kad bi jedna svijeća dogorjela, na njenom plamenu zapalio bi drugu. Uistinu, zar ovo nije junak i svetac?

2. Draga djeco, zakriljivanje plamena ove svijeće, što je činio ovaj vitez, to je samo simbol. To nas sjeća postupka, koji ste vi obavljali, kad ste na dan svoje prve svete pričesti pred tabernakulom zapalili svoju svijeću, a to znači vjeru, čiju svijeću nosite u ruci, a koja je tek slika one vječne svjetlosti. Tri put vas je svećenik pitao, da li vjerujete i da li ste spremni čuvati vjeru kroz sav život. Tri puta ste odgovorili: Vjerujemo, obećajemo ostati joj vjerni do zadnjeg daha života.

Draga djeco, u crkvu ne provaljuju vjetrovi. Tu se ne trebate bojati za plamen svijeće. Zato vam je lako bilo na dan vaše prve pričesti obećati: Da, vjerujemo. Da, ostat ćemo vjerni. — Ali posve je drugačije, kad zagazimo u životnu oluju. Tada je teško nositi svoju svijeću, to jest čuvati svoju vjeru netaknutu do zadnjeg daha... Tada se pokazuju junaci. Junaci drže čvrsto u rukama i u srcu tu svijeću ili svjetlo vjere i ne puštaju je iz ruke, osim kad je predaju Bogu u ruke, u kući Očevoj, gdje svijetli svjetlost vječna.

Nje nestaje, jer se utapa u oceanu svjetla vječnog blaženstva, kako nam veli apostol.

Ukratko: Kod svoje prve pričesti svi smo mi zapalili jednu svijeću. To je obećanje, što smo ga dali, da nećemo nikada dozvoliti, da se ugasi svjetlo naše vjere. U crkvi, u zakloništu od vjetra, nije teško držati svijeću zapaljenu. Ali vani usred životnih vihora često je teško sačuvati vjeru. Ali junačka djeca ostaju vjerna svom zavjetu. Oni nose svijeću svoje prve pričesti kroz sve oluje... sve do ulaza u očinsku kuću.

IV

VJERA, NAJDRAGOCJENIJE BLAGO

1. Davno je to bilo. Bio sam na grobu jednog svećenika, koji je bio vrlo poznat zbog svojih brojnih i veličanstvenih djela pučke pobožnosti, Albana Stolza. Mnoštvo je njegovih knjiga naučeno napamet, tako su pune jezgrovitosti. Mene je najviše dirnulo od svega, što je poteklo iz njegova pera, riječi, koje je stavio sam za svoj nadgrobni spomenik: Neka svaki, koji ima katoličke vjere, stane jedan čas kod mog groba i u zahvalu izmoli jedan Očenaš.

Čitajući ove riječi činilo mi se da u isto vrijeme gledam, kako ustaje predamnom taj svećenik pa mi veli: Nema većeg bogatstva nego posjedovati svetu katoličku vjeru. Tko je katolik, dobio je glavni zgoditak.

2. Ako smatrate ovu riječ pretjeranom, otiđite vidjeti što se događa u zemljama, gdje više nema vjere ili gdje se vjera progoni kao na pr. u Rusiji, Kini i slično. Tamo je jedva nekoliko katoličkih crkava otvoreno na velikim udaljenostima, dok se svakovrsnom propagandom nastoji pokazati licemjerna snošljivost, ipak sve su druge zatvorene. Svećenici su raspršeni, zatvoreni ili ubijeni. Nema proslavljanja onih lijepih blagdana, koje mi slavimo: Božić, Uskrs, Duhovi. Nema procesije s presv. Oltarskim Sakramentom. Nema mise, nema više javnih pobožnosti, nema više prve pričesti. Zamislite si, djeco, kad biste vi ostali bez ovih naših velikih obreda, kako bi bilo pusto u vašim srcima.

U jednom velegradu prolazila je procesija s presv. Oltarskim Sakramentom. Jedno nekatoličko dijete promatralo ju je s pločnika skupa s roditeljima. Najedanput usklikne jasnim glasom: »Tata, kako je to lijepo. I ja ću biti katolik«. — Da, naša je vjera lijepa. Lijepa i vrijedna. Ona je najveća životna vrijednost.

3. Katolička vjera je najbolja utjeha u životnim trpljenjima i na času smrti.

Jednog dana kćerka francuskog kralja obučena vrlo otmjeno pozvoni na vratima samostana nedaleko od Pariza. Nadstojnica je uvede da pokaže kraljevskoj aspirantici duh, kojim odiše njena kuća te da joj stavi pred oči sve žrtve, što je čekaju u ovom strogom samostanu; odvede je u blagovaonicu i pokaza joj drvene kašike i vilice, kojima se služe redovnice kod svojih mršavih obroka, pa joj stavi pred oči jelovnik, kojim bi se i ona od sada služila. Odvede je u spavaonicu i pokaza joj tvrdu postelju, na kojoj će od sada spavati. Zatim je upita: Osjećate li snage da podnesete svu tu strogost?« — Djevojka upita: »A ima li u svakoj ćeliji križ?« — »Svakako«, odgovori nadstojnica. »U svakoj ćeliji visi raspelo«. — Mlada aspirantica odgovori: »S križem pred očima, sve će biti lako«.

Bila je primljena u zajednicu, u kojoj postade uzorna redovnica, uvijek sretna, uvijek nasmiješena u svim teškoćama. Ako bi joj došlo štogod teško, oči bi odmah potražile Isusa na križu. Njena vjera u Isusa davala joj je snage. Snage u trpljenju. Vjera je naša najbolja snaga u časovima trpljenja. Ali i najveća snaga u zadnjem času, smrtnom času.

Ovdje mislim na onu divnu majku teško bolesnu. Ispovijedila se, primila sv. Poputbinu, sakramenat sv. Pomasti s papinskim blagoslovom za sretnu smrt. Najednom izgovori ovu lijepu riječ: »Nisam vjerovala da je tako lako i slatko umrijeti«. — Da, djeco moja, tamo gdje sja svjetlo vjere, i smrtne sjene se rasvjetljuju sjajnim svjetlom, a smrt postaje slatka i laka.

Ukratko: Nema većeg blaga od katoličke vjere. Tko je katolik, posjeduje veću sreću od svake druge na zemlji. On je u potpunom smislu dobio glavni zgoditak. Naša katolička vjera jest najviša vrijednost života i za nas najsigurnija kako u časovima trpljenja tako i u času smrti. Tko je katolik mora se smatrati bogatijim i sretnijim i od kraljevskog sina.

V

JUNAČKA BORBA ZA SVOJU VJERU

1. Sjećate li se, djeco, onog viteza, o kom sam vam prije govorio, koji je na sv. Grobu zapalio svijeću i zapaljenu je donio u domovinu. Težak pothvat. Morao je biti stalno oprezan da predusretne vjetar te ruku ili šešir staviti pred plamen, te ga tako sačuvati da se ne utrne. Da mu se teškoće još povećaju, napadnu ga u jednoj šumi razbojnici. Junački se borio. Ali je bio preslab pa je morao sve napustiti, sve osim svoje svijeće.

I vi, djeco, morate nositi svoju svijeću kroz život. Želim time reći katoličku vjeru. Nemojte se iznenaditi, ako na putu života susretne razbojnike, koji idu za svjetlom vaše vjere te ga nastoje ugasiti. Ja ću vam spomenuti dva takva razbojnika: loše knjige i zlo društvo.

2. Loše knjige. — U svakoj ljekarni nalaze se bočice u kojima je otrov. Na staklo je prilijepljena mrtvačka glava, kao da želi reći onima, koji joj se približuju: pazi, tko odatle pije, izgubljen je. Knjige, koje napadaju našu svetu vjeru, gore su od ovih otrova. I na omotu ovih knjiga trebalo bi nacrtati mrtvačku glavu. Nikada ne kupujte takovih knjiga. Ako vam ih dadnu, ne zadržavajte ih.

Oko stola sv. Franciske Rimske sakupile su se osobe, koje su pripadale društvenoj eliti. Jedna od tih osoba donijela je knjigu, koja je smjerala protiv vjere i koja je išla iz ruke u ruku. Kad je svetica opazi, uze je i pred svima uzvanicima baci je u peć, smijući se kao dijete. Tako je ona predusrela mnoštvo grijeha. Nikada kod kuće ne držite knjiga, koje se bore protiv vjere. Treba ih odmah baciti u peć.

Da sačuva duše od otrova ovih zlih knjiga, sveti Otac Papa je morao napraviti popis nekih najopasnijih i zabraniti njihovo čitanje. Oni, koji ih čitaju bez dozvole biskupa, počinjaju teški grijeh. Sveti Otac nije naveo sve knjige poimence: jer su jako mnogobrojne. Ali to i nije potrebno. Svatko od vas ima savjest. Čim vam dođe u ruke knjiga, koja napada vjeru, savjest vam govori: Odbaci je, ako ne želiš, da uštrcaš otrov u dušu.

3. Ostali otmičari vaše vjere katoličke, to su loši drugovi. — Dobri i blagi sv. Ivan napisao je u jednoj svojoj poslanici: »Ako vam netko dođe i govori vam protiv vjere, ne primajte ga u kuću i ne sklapajte s njim prijateljstvo«. — Od takovih ljudi

bježite kao od kuge. A ako se vi nađete kod njih i oni počnu govoriti protiv vjere, dužnost vam je da ne šutite, nego da govorite. Pomislite, da se iza vaše vjere nalazi neizmjerna mudrost i znanje, Bog; iza vaše vjere nalazi se mnoštvo svetaca mučenika, koji su za nju dali krv i život; iza vaše su vjere vaši roditelji. Zaštićeni tom vjerom, oni su prolazili kroz život. S tom vjerom utisnutom u srce, mučenici su pošli u smrt. Roditelji su mi tu vjeru usadili u kolijevci, reći ćete, i zato ne dozvoljavam da se u nju dira. Svetoj Franciski Chantal bile su tek četiri godine, kad je neki gospodin došao u posjet njenim roditeljima te počeo vrlo lakomisleno i bez poštivanja govoriti o presvetom Oltarskom Sakramentu. Mala raspaljena svetom srdžbom, odmah mu pokaza vrata. On ju je mislio smiriti pružajući joj nekoliko bonbona. Ali Franciska ih baci u peć govoreći: Tko se želi rugati Isusu, treba da ostane napolju. Nikakovih mi dara ne treba od takvih ljudi.

Ukratko: Vjera je naša najdragocjenije blago. Zato čuvajmo vjeru. Ne kupujmo i ne čitajmo nikada knjiga, koje omalovažavaju vjeru. Ako nam tko dade takvu knjigu, bacimo je u vatru. Ne sklapajmo prijateljstva s onim, koji zlo govore protiv Boga, protiv Isusa, protiv Crkve, protiv vjere, i ne bojmo se ustati na obranu svojih vjerskih svetinja.

VI

ISPOVIJEST MUČENIKA IZ UGANDE

1. Bilo je to 1885. god. u Ugandi. Za vrijeme šetnje, kralj, koji je bio poganin, susretne jednog svog slugu krštenog, koji je bio katehist, kako pripravlja jednog druga na krštenje. Kralj bijesan zapita ga: »Što tu činiš?« — »Učim druga katekizam«, odgovori ovaj. Kralj na to izvadi koplje i nasred ulice probode mu tijelo.

Sutradan ujutro naredi, da se svi ljudi iz njegove kuće saberu na javnom mjestu i tu im povika jakim glasom: »Koji su za Krista, neka izađu naprijed«. — Iziđoše jedno dvadesetak mladića između deset i dvadeset godina. Znali su dobro, što ih čeka nakon ovog javnog čina, kojim pokazuju svoju pripadnost Kri-

stovoj vjeri. Kralj ih baci u tamnicu. Sutradan ih odvedoše na obližnji vrhunac, te ih omotaše tankim šipkama i suhim prućem pa ih vezane jedne s drugima staviše na lomaču, koju naložiše vatrom. Kad im je plamen već sagorio odijelo i lizao već tjelesa, čulo se kako viču u jedan glas: »Vjerujemo u Boga, Oca svemogućega, Stvoritelja neba i zemlje«. — Umrli su kao junaci i sveci, pa ih sveti Otac Papa 1920. god. proglasio svetima.

2. To bijahu junaci u kraljevstvu Kristovu. Slušajte, kako vam s neba dovikuju: visoko treba cijeniti i čuvati u svojim srcima kršćansku vjeru. Ali ne samo držati je u srcima, treba je i pokazati i javno ispovijedati. To želi Naš Gospodin. Zar nije u Evanđelju rekao: »Tko ne prizna mene pred ljudima, neću priznati ni ja njega pred Ocem svojim, koji je na nebesima. — Tko se odreče mene pred ljudima, odreći ću se i ja njega pred Ocem svojim, koji je na nebesima«. To su znale hiljade mučenika, koji proliše svoju krv za vjeru. To zna dobro i Crkva, neustrašiva glasnica katoličke vjere. Ona gradi križeve na javnim putevima i stavlja ih u visinama na najvišem vrhuncu tornjeva, da ih mogu vidjeti svi i prijatelji i neprijatelji. Širom otvara vrata svojih crkava i na Tijelovo u procesiji nosi Spasitelja ulicama gradova i seoskim stazama. Na dan krštenja stavila vam je u ruke u osobi vašeg kuma zapaljenu svijeću govoreći vam: »Primi zapaljenu svijeću vjere i nikada je ne sakrivaj pod stol ili u kut, nego je nosi javno, otvoreno, i smiono kroz sav svoj život«.

Ukratko: Nije dosta visoko cijeniti i čuvati vjeru u srcu: moramo je i javno pokazati otvoreno i odvažno, priznavati je pred ljudima. Tako hoće Naš Gospodin, koji veli: »Tko prizna mene pred ljudima, priznat ću i ja njega pred Ocem svojim koji je na nebesima. — To želi i katolička Crkva, koja i sama znade pred očima svega svijeta odvažno ispovijedati katoličku vjeru. To ste i vi obećali na dan svog krštenja po znaku zapaljene svijeće.

VII

VAŠE VJEROVANJE NA ULICI

1. Za vrijeme prvih progona dovedoše na sud mladu djevojku imenom Ceciliju, pa kad se našla pred sucem, nakon nekoliko poruga katoličkoj vjeri, ovaj je upita: »Pa zar i ti slijediš tu vjeru? Ponajprije kako se zoveš?« Ona odgovori: »Svijet me zove Cecilija, ali mi je pravo ime kršćanka«.

Ako vam se dogodi, djeco, da se pred vama rugaju vašoj vjeri, nemojte biti nijemi. Ne uznemirujte se na ta ruganja i ne dajte da vam se rugaju. Koji vam se u školi izruguju, redovito to nisu pametnije glave. Kad ih učitelj pita, onda šute, ali kad škola završi, onda tek počnu govoriti.

Koji se rugaju svetim stvarima, primit će jedanput plaću. Mlin Božje pravde sporo melje, ali sigurno.

Jednog četvrtka ujutro godine 1889. u 9 sati i 50 minuta jedan tvornički radnik razbacivao se gadnim rugalicama i riječima punim mržnje protiv vjere, pa izbaci i ovu strašnu riječ: »Kad bi bilo u mojoj vlasti, strpao bih sve popove na velikom trgu u električne kaveze i pustio struju najviše napetosti, da ih više nitko ne vidi«. — Bog, komu ništa ne izmiče, čuo je i to. Sedmicu dana kasnije u četvrtak ujutro u 8 sati i 57 minuta, zaorio je strašan krik tvornicom. Ovaj hulitelj dotakao je žicu velikog dinama i pao mrtav. Bog je otac, Bog je dobar, ali teško onom, tko se ruga vjeri ili njezinim službenicima. Često njegova pravednost čeka, ali kad se iscrpi milosrđe, konačno se i ona pokaže.

2. Sv. Cecilija nije dopustila da je ruganje suca izbaci iz kolotečine; »Ja sam kršćanka«, veli ona, uzdignute glave, »i na to sam ponosna«. — Draga djeco, kad pogledam sliku sv. Cecilije, sjetim se nedjelje prve vaše pričesti. Sa zapaljenom svijećom u ruci i s plamenom oduševljenja u srcu, vi ste molili svoje vjerovanje i ispovijedali svoju vjeru. Kako je to dirljiv prizor, ova ispovijed vjere iz usta nevine djece. Ali katolička djeca ne ispovijedaju svoje vjere samo u crkvi nego i na javnim mjestima, na ulici, tvornici, u kancelariji. Ako vas tkogod upita, koje ste vjere, odgovorite otvoreno i jednostavno: Ja sam rimokatolik. Zašto se sakrivati? Jeste li ikada čuli, da se je koje kraljevsko dijete stidjelo svog visokog porijekla? Tako i vi, daleko od toga da se stidite, nego se naprotiv morate ponositi svojim katolicizmom. To je opravdani ponos. Kad prolazite na ulici ili drugdje ispred križa, ponosno skinite šešir ili napravite znak križa. Onaj, što visi na križu, vaš je Isus, najbolji prijatelj. On je dao život za vas. Ne budite smješni slabići, da pokleknete pred ljudskim obzirom.

Kad čujete da ujutro zvoni Anđeo Gospodnji, ili u podne ili u večer, ne bojte se javno otkriti glavu i pokazati svoju vjeru. A

ako vam se dogodi da kasnije odete daleko od svoje domovine uzmite si za geslo, što ga je jedan otac dao svom sinu: »Gdje god bio, za dvadeset i četiri sata razvij svoju katoličku zastavu«, a to znači: tako radi, da svi znaju, da si katolik. Kad vas nedjeljom zvono zove u crkvu, neka vas nitko i ništa ne zadrži. I ako vam se netko kod kuće počne rugati radi vaše savjesne vjernosti svojim kršćanskim dužnostima, pokažite, da ste pravi katolici.

Ukratko: Svi smo mi na dan svoje prve pričesti s upaljenom svijećom molili svoje Vjerovanje. Stoga to Vjerovanje moramo kroz sav život pokazivati. Na ulici, u tvornici, u kancelariji. Gdjegod bili, za dvadeset i četiri sata treba da svako znade i uvjeri se, da smo katolici.

VIII

ŽIVO KATOLIČKO DJELOVANJE

Na pročelju rodne kuće sv. Ivane Arške nalazi se ovo lijepo geslo: Živjela akcija!

Katolička Akcija vrijedi više nego li riječ katolik. To je dobro znala sv. Cecilija. Roditelji su je odlučili udati za mladog poganina Valerijana. Svadba je svečano proslavljena. Na večer iza svečanosti, kad su se svi uzvanici razišli, Cecilija je govorila svom mužu o Spasitelju. I ona je bila tako nadarena govorom, da je Valerijan zatražio krštenje. Ne mogavši svoju sreću čuvati samo za sebe, on potraži i svoga brata. Onda je i njemu govorio o Kristu, pa i brat postade kršćanin. No ne zaustaviše se na tome. Obojica se dadoše na posjećivanje zatvorenih kršćana u njihovim ćelijama te su ih sokolili, da ustraju u vjeri. Pohađali su i siromahe, te im davali bogatu milostinju. A u noći, kad su svi počivali pokapali bi tjelesa mučenika. Tolika revnost nije mogla ostati bez prestanka tajnom, pa se suci dadoše u potragu te ih zatvoriše. Cecilija bi osuđena na smrt. Pružila je vrat pod mač krvnika. Tri puta ju je mač zasjekao u zatiljak. Cecilija se valjala u svojoj krvi. Ne mogavši više govoriti, htjela je još zadnjim pokretom javno ispovijediti svoju vjeru. Digla je tri prsta u zrak, da objavi: Kunem se da vjerujem u Boga Oca, i Sina, i Duha Svetoga.

2. Da, draga djeco, živi katolička akcija. U nekom gradu
đe mladi student u restoran petkom. Za ručak je bilo samo
neso. Pitao je da li može dobiti posni ručak. Svi su mu se smi-
ali, a hotelijer prvi... Student se diže i ostavi tu kuću. Ovo
e katolička Akcija.

Na Tijelovo pratimo našim ulicama svoga Spasitelja u procesiji. To je katolička Akcija.

Na poseban način u gradovima, gdje toliki nevjernici stoje na pločnicima znatiželjno i možda s usnicama spremnim na ruganje. Neki čestiti učitelj išao je svake nedjelje u crkvu sa svojim molitvenikom ne u džepu nego u ruci. Kad su ga pitali, zašto tako pokazuje svoj misal, mjesto da ga metne u džep od kaputa, odgovorio je: Treba da i moji učenici znaju, da nedjeljom pobožno pribivam svetoj misi. — To je jedan katolički akt.

Neki milijuner, vlasnik velike radnje, upita jednog dana jednu svoju prodavačicu bez imetka, da li bi pošla za njega, ali ipak uz uvjet, da se odrekne svoje katoličke vjere. Toj je djevojci trebalo samo jedan »da« reći, pa bi postala najbogatija osoba u gradu. No ona se nije predomišljala, nego s ponosom odgovorila: »Vi čuvajte svoje milijune, ja ću čuvati svoju vjeru«. — Evo to je čin vjere.

Kad se Katarina, švedska kraljica obratila na katoličku vjeru, nije se ispočetka usuđivala otvoreno ispovijedati svoju vjeru, nego je to činila tajno. Da se ne otkrije domalo je išla u luteransku crkvu slaviti Uskrs. Kad je pitala Papu o tome, odgovori joj on: »Ja vam to ne mogu dozvoliti«. — Da ostane vjerna svojoj vjeri, nakon toga se odrekla kraljevske krune.

Ukratko: Najljepše ispovijedanje naše svete vjere jest ono, koje se očituje djelima. Za onoga, koji živi po zasadama svoje vjere i daje dobar primjer, veli božanski Spasitelj »da je svjetlo, koje rasvjetljuje ljude.«

IX

MI I INOVJERCI

Bilo je vrijeme, kad je bila samo jedna kršćanska vjera. Sva bi djeca išla nedjeljom u katoličku crkvu da slušaju svetu misu. To je potrajalo do 1517. Tada je jedan katolički svećenik upao u

krivovjerje a za njim su i mnogi pošli. Od tada uz katoličku vjeru postoji evangelička; uz katolike su tu i protestanti. Draga djeco, korisno je, da znadete kakvo ćete vladanje pokazivati prema svojim protestantskim drugovima. Poslušajte me dobro.

1. Sveti Augustin je napisao ove divne riječi: »Mi moramo ljubiti pripadnike drugih vjera. Nemamo pravo prezirati ih radi njihove vjere niti im se rugati. Ne raspravljajmo s njima o vjerskim stvarima«. — Ako vas štogod upitaju ljubazno im odgovorite. Ako su u nevolji, požurite, da im pomognete. Po tom će poznati, da je naša ljubav iskrena. Sjetite se priče o izgubljenoj ovci. Ona je prišla drugoj vjeri, pošla drugim putem: pustinjskim putem, kojim će upasti u trnje. Isus dobri Pastir prilazi joj; oslobađa je od trnja i diže na ramena. On nema za nju grube riječi, niti je udara. To ne. Naprotiv On je postavi na svoja ramena i vraća je u ovčinjak. I to je bilo za kuću veliko veselje. Izgubljena ovca opet je nađena.

2. Mi ćemo ljubiti pripadnike i drugih vjera; ali nemamo prava da se odričemo svoje vjere, a prihvaćamo njihovu. Samo je jedna prava, i ne može biti nego samo jedna. Katolička nas vjera uči, da je Isus prisutan u svetoj hostiji. Protestantska vjera uči, da nije tako. Obadvije nemaju pravo. Ljudi će vam govoriti: Svejedno je, bio katolik ili protestant! Razlika je nikakva ili posve mala. — Varaju se. Između dvije vjere je ista razlika kao i između istine i zablude. Katolicizam nas uči, da su u Bogu tri osobe: Otac, Sin i Duh Sveti, a to velika većina protestanata niječe. Mi katolici vjerujemo, da je Isus Krist pravi Sin Božji i pravi Bog kao i Otac, što protestanti niječu; ako ne svi, ali jedan stanoviti broj, za koje je Isus samo pobožni Izraelac i ništa više. A sliku Blažene Djevice Marije, Majke Spasiteljeve, koja je katoličkoj duši tako draga, uzalud ćete tražiti u protestantskim crkvama.

Na morskoj pučini parobrod »Tirio« razbio se na pećini, pa putnici prestrašeni pred bliskom smrću, zapitaše imade li među njima koji svećenik, jer žele urediti pitanja svoje savjesti. Srećom bio je tu jedan svećenik. Nakon što su se pred njim izredali i primili odrješenje, priđe i protestantski pastor, da se ispovijedi. Objasnio je: »Mi protestanti nemamo svećenika, da nam oprosti grijehe«.

Za vrijeme prvog svjetskog rata ležao je na bojnom polju jedan protestantski vojnik teško ranjen. Nekoliko koraka iza sebe, vidio je katoličkog druga teško ranjenog, kako se ispovijeda.

Skupljajući zadnje sile, dovuče se pred svećenika i zamoli ga za ispovijed. U našim katoličkim crkvama vječno gori pred svetohraništem svjetiljka, koja nam označuje prisutnost Spasiteljevu. Tako šta nema u protestantskim crkvama, tamo ne gori nikakvo svjetlo. Shvaćate li sada, draga djeco, kako je dragocjena vaša vjera, i kolika je nesreća odbaciti je.

Ukratko: Od 1517. godine postoje dvije kršćanske vjere: katolička i protestantska. Postoje katolici i protestanti. Katolici i pripadnici drugih vjera. Mi moramo ljubiti sve krivovjerce. Ne ćemo ih vrijeđati u njihovoj vjeri. Dapače prema mjeri svoje moći prići ćemo im vrlo ljubazno u pomoć. Ali nikada nećemo ostaviti svoju vjeru, da prihvatimo tuđu.

X

BORIT ĆEMO SE ZA JEDINSTVO CRKVE

1. Bilo je to na Veliki četvrtak navečer. Isus se opraštа od svojih učenika. Zagledavši se u budućnost, oči mu se zaustaviše na prizoru, koji mu je razdirao srce. Vidio je mnoštvo kršćana, kako ostavljaju svoju vjeru da prihvate tuđu. Pa diže svoje ruke i zamoli: »Oče, neka svi budu jedno«. — Djeco moja, i vi možete pomoći, da se ostvari ova želja i da bude samo jedna Crkva. Za to se morate mnogo moliti, prikazivati sa svećenikom često svetu misu i primati sv. pričest. Pokažite svojim protestantskim kolegama svojim veselim vladanjem, kako je lijepa katolička vjera. Pokazujte im dobar primjer i tako privodite našoj vjeri. Katolička djeca moraju biti u školi sa svakog gledišta najbolja, najmarljivija, najpažljivija. Na srcu im mora biti, da svojim lijepim vladanjem razveseljavaju učitelje. U svoje će igre unositi mnogo veselja i živahnosti, a izbjegavati, da ikada upadnu u nepristojnost i prostotu. Katolička djeca moraju živjeti na očima svojih protestantskih drugova i njihovim pogledima pružati ljepote naše vjere.

Neki bogati građanin imao je običaj sa svojom ženom ići svake subote u kazalište. Njihova sluškinja katolikinja morala ih je do ponoći čekati. A kad bi došli morala bi im donijeti još čaj i

kolače. Ujutro bi se digla u pet i po, te išla na svetu misu. Sin gospodara opazio je njeno jutarnje odlaženje, pa je jednog dana upita: »Vi vrlo rano nedjeljom ujutro izlazite na jutarnju šetnju«? — Ona odgovori: »Ja izlazim u šest sati na svetu misu, a kući se već vratim u 7 na posao«. Tada je taj mladić mislio: »Ako ja tako odrastem moram i ja biti katolik. Kako je lijepa ta rimokatolička vjera«. Sa svojih sedamnaest godina pokucao je na vrata jednog svećenika. Ovaj ga upita: »Što želite?« — Odgovori: »Htio bih biti katolik, kao i djevojka, koja mi je pokazala put«.

Ukratko: Spasitelj je na Veliki četvrtak navečer molio Oca da svi kršćani budu sjedinjeni u vjeri. Molimo i mi s Isusom, da se ostvari ovo jedinstvo u vjeri. Proživljavajući ljepote svoje vjere pružat ćemo ih pogledima pripadnika druge vjere. Tako ćemo ih uputiti na put Crkve.

II poglavlje

JUNAK NADE

XI

JUNAČKA NADA

1. Draga djeco. Vi ste se divili smjelosti malog Tarzicija, koji je ispovijedajući otvoreno svoju vjeru išao dotle, da joj žrtvuje svoj život. Tarzicije nije samo junak vjere; on je i junak nade. Nositi Isusa ulicama poganskog grada bio je pothvat pun opasnosti. No Tarzicije je računao i na pomoć dragog Boga. Mislio je: »Ako moram umrijeti, on će me zato nagraditi, primivši me u lijepo nebo«. — Pouzdanje ga je učinilo jakim.

Progovorimo koju riječ o kršćanskom pouzdanju junaka.

2. Uzdati se znači: računati na nešto dobro. Ako majka obeća djeci za Božić jabuka, oraha, slatkiša, oni taj dan nestrpljivo iščekuju. Broje dane, koji ih još od tog dana dijele. »Još tri noći valja spavati, govore oni, dok dođe taj dan«. — Takva je nada. Na zemlji ima mnogo stvari na koje se odnosi pouzdanje. Bolesnik se na svom bolesničkom krevetu nada zdravlju. Seljak iza sjetve nada se dobroj žetvi. Student, koji je savjesno učio, nada se dobrom uspjehu, a onda i dobrom položaju. Pouzdanje je velika sila u životu. Kad ga ne bismo imali, brzo bismo pali u očaj. No vi niste samo djeca ljudi, nego i djeca Kristova. Reči ću još i više. Vi ste djeca junaka. Zato morate upraviti krila svoje duše, krila nade prema velikim dobrima, koje nam je Bog obećao.

Reklo je jednom neko dijete: »Ja se svemu nadam od dragog Boga: vremenitom kao i vječnom; zemaljskom kao i vječnom; svakidanjem kruhu kao i vječnom nebu«.

Tko stavlja svu svoju nadu samo u zemaljske stvari upoznat će jednog dana krutu prevaru. Njegova će nada najveći dio vremena preobrnuti u zabunu.

Bio je nekoć trgovac, koji je imao malo pameti u glavi, a još manje novca u blagajni. Stavio je svoju mršavu glavnicu u lutriju nadajući se, da će dobiti glavni zgoditak. Svako jutro kad bi začuo poštanska kola, kako treskaju gradskom kaldrmom, pričinjalo bi mu se kao da čuje plesnu muziku. Pomislio bi: Danas ću dobiti glavni zgoditak. Jadnik, umro je prije, nego što je dobio zgoditak. Pred kućom mu se nisu zaustavila poštanska kola, nego mrtvačka. Nada mu se rasplinula kao mjehur sapunice.

Samo je jedna nada, koja ne vara. To je pouzdanje, koje se temelji na Bogu: ono nam obećaje velika i sjajna dobra. Često nam ljudi govore: Žao mi je da vam ne mogu to dati. Na žalost ja sam previše siromašan. — Tako nam dragi Bog nikada ne treba govoriti. K tomu najveća većina ljudi i ne misli nam ozbiljno dati, jer ne osjećaju nikakve ljubavi prema nama. Dočim Bog uvijek ima u ruci dar za nas. Ili su vam neki obećavali, ali vam nikad nisu ništa dali. Bog je vjeran svojoj riječi i on uvijek čini što je pravo. Želite li biti junaci i sveti, onda budite čvrsti i odani u svoje kršćansko pouzdanje i neka vas ništa i nikada ne pokoleba.

3. Dapače ću reći, da mi imamo mnogo od Boga očekivati. To ne znači da mi smijemo ostati skrštenih ruku. Daleko od toga. To znači mi moramo sa svoje strane učiniti sve što ovisi od nas. Čvrsto se uzdati kao da sve ovisi o samom Bogu, a junački raditi kao da sve ovisi o nama samima. To je pravilo vladanja pravog junaka. Bolesnik se nada ozdravljenju i moli Boga za ozdravljenje. Ipak on traži liječnika i uzima lijekove, koje mu propiše. Lijepo je vidjeti učenika, kako svako jutro ulazi u crkvu idući u školu i moli Duha Svetoga, da mu pomogne. Ali on mora ujedno ići u školu, slušati nastavnika, pisati zadaću, ispunjavati svoje dužnosti. Sv. Toma je bio veliki pisac koji je o Bogu napisao djela, koja su ga stavila u prvi red među teologe. Posebno je bio pobožan prema raspetom Isusu. Jednog dana dok je molio klečeći pred raspelom, Spasitelj mu progovori s križa: »Dobro si pisao o meni, Toma, i ti me mnogo ljubiš. Što želiš, da ti dadem za uzvrat?« — »Želio bih, Gospodine, da mi dadeš milost, da te jednom posjedujem u nebu«. — To je pravo kršćansko pouzdanje: sve što se može učiniti, a u isto vrijeme sve očekivati od dragog Boga.

Ukratko: Mi djeca Kristova, moramo živjeti od vjere, ufanja i ljubavi. Junačko pouzdanje je ono, koje se čvrsto i slijepo drži

kršćanskih obećanja te se nikada za ništa na svijetu ne da pokolebati. Dapače ni sjećanjem vlastitih grijeha. Ljudi mogu prevariti naše nade i razočarati nas. Bog nikada! Tko se na Boga oslanja, oslanja se na nepokolebiv temelj.

XII

GORUĆA ŽELJA — POČETAK UZDANJA

1. Prije mnogo godina davao se u kazalištu komad o padu Adama i Eve u zemaljskom vrtu. Nikada neću zaboraviti snažni dojam, koji je nastao u meni nakon čina neposlušnosti. Adamu se odmah probudila savjest. S glavom među rukama očajno poika: »Kako? Je li moguće? Ja sam se strovalio i sa mnom čitav ljudski rod u takovu bijedu!« — Satrven kajanjem gleda prema Bogu. U taj čas pojavi se anđeo i donese mu sretno obećanje o budućem Otkupitelju. Adam se ojačan diže i srcem punim nade pjeva »Rosite nebesa i pošaljite nam pravednika«.

Mnogo me djece već pitalo, zašto je dragi Bog dopustio da Adam i ljudi tako dugo čekaju? — Zato, jer je trebalo da ljudi močnu željeti Spasitelja i uzdisati za njim. Tko ne uzdiše za Spasiteljem, neće se veseliti ni milosti Otkupljenja. Junačko dijete usađuje u svom srcu biljku goruće želje za oproštenjem. Ono uzdiše za čistoćom svoje duše i milošću Spasiteljevom.

2. Goruća želja za čistoćom.

Ulicom velegrada prolazilo je otmjeno, čisto i dobro odjeveno dijete. Posrne na kamen, oklizne se i pade u blato. Odmah se diže i požuri na zdenac da opere ruke od crnog i gadnog blata. Toliko je imalo smisla za čistoću, da nije moglo trpjeti, da ostane u takvom stanju. Prema staroj poslovici: »Čiste ruke, čisto srce su dva vesla, koja tjeraju čamac našeg života prema nebu«. — Junačka djeca ne gledaju samo na ruke, nego žele imati i srce čisto. Peru i svoju dušu u vodi pokajanja govoreći: Gospodine, ljubim te i želim te uvijek ljubiti. Oprosti mi, što sam ti učinio ovo na žao. A ako se sjetite kojeg grijeha, kojeg niste svojim pokajanjem obuhvatili, ponovite ga navečer prije spavanja. Ne valja ni-

kada leći u postelju sa zamazanom savjesti. Oko Božje, moglo bi u noći probuditi u vama tešku grižnju.

3. Želja za milošću Božjom.

Jednog dana ukaza se Isus nekom svetom svećeniku. Ruke su mu bile pune sjajnog dragog kamenja. Otvori ruke, a kamenje pade na zemlju, dok je Isus žalosno gledao kako se kotura. Svećenik ga upita: »Gospodine, zašto si tako žalostan«? — Odgovori: »Jer žarko želim, da obogatim ljude svojim milostima, a ljudi za njih ne mare«. — Kako je divna predaja, koja se čuva kod irskih žena. Svake godine na Veliki četvrtak navečer penje se majka u svoju sobu te širom otvara prozore i na zidu pod krovom pali čitav niz svijeća. To isto čine žene iz susjednih kuća u čitavom selu. Onda svi gradovi i sela i nastambe uzduž izgledaju kao jedno silno more svjetla. Time kao da žele reći: Mali Isuse, koji ćeš doći na zemlju i proći ispred naših kuća, nemoj da ne uđeš u našu kuću i doneseš nam svojih milosti, koje su nam toliko potrebne i koje toliko želimo. — Duše, koje žele uistinu biti junačke, moraju biti duše, koje žele. Tko mnogo želi, mnogo prima. Tko malo želi, malo će i primiti. Tko ništa ne želi, neće ništa ni primiti.

Ukratko: Kršćanska nada počinje s kršćanskom željom. Mi moramo biti plemenita djeca obzirom na želju. Ako nam je duša okaljana, mislimo na ljepotu čiste duše i uzdišimo za njom. Od mah se pokajmo. U svakom slučaju ne smijemo zaspati, da nismo Bogu izrazili savršenim pokajanjem svoju žalost. Prema onom, koji ne kuša da se popravi i Spasitelj je nemoćan. Imade izvjesnih posebno važnih milosti koje bi nam Isus rado udijelio, ali čeka, da ih zaželimo. Tko ništa ne želi, ostaje siromašan i bez milosti.

XIII

DUHOVNA PRIČEST. NAJLJEPŠI OBLIK ŽELJE

1. Bilo je to 238. godine. Sveta Barbara, kraljevska kći bila je bačena od oca u zatvor zbog svoje kršćanske vjere. Tu joj je izjedala dušu jedna misao: ne što će joj krvnikov mač uskoro odrubiti glavu, nego što će umrijeti, a da nije primila Isusa u hostiji u svoje srce. Otvori prozor ne bi li opazila da prolazi svećenik, kojeg bi zamolila, da joj tajno donese Spasitelja. Ali nije bilo svećenika. Tada povika kroz prozor: »Isuse, dođi mi!« — Nema ljepše, nema veće želje nego da primimo Isusa u svetoj pričesti. To se naziva duhovna pričest. Ovaj gorući vapaj svetice tako je živo dirnuo srce Isusovo, da joj je kao odgovor učinio čudo. Poslao je anđela, koji je mladoj utamničenici donio svetu hostiju. Otuda se tako često sv. Barbara slika s ciborijem i svetom hostijom. Njeno je naime srce bilo potpuno zaneseno za — ciborijem i hostijom.

2. Draga djeco, vašom dušom prolijeće mnoštvo misli, mnoštvo želja. U vašem je srcu kao u kazalištu, gdje se vrte lutke. Želite li znati, koja je najljepša misao, najtoplija želja, koja može nastavati u duši jednog djeteta? Ta se nalazi u vapaju vašeg srca: Isuse, Isuse, dođi k meni! Koliko veselje za mene, da te sada mogu primiti. — Pravu pričest možemo usporediti sa zlatnim novcem i još više; a duhovnu pričest sa srebrnim novcem, ali kojima nam također zaslužuje mnogo milosti. Ona je najbolja priprava za pravu pričest. I ova se pričest može ponoviti mnogo puta kroz dan. Radi nje ne treba ići u crkvu. Sjetite se sv. Barbare u zatvoru. Djeca koja ljube svog Isusa, neće propustiti, da ovako ne uzdišu za svojim Isusom. I da vam ta želja bude živa, vi ćete je rado i često upraviti njemu kod sv. mise, kod pohoda presvetog Oltarskog Sakramenta. Navečer, nakon što ste ispitali savjest i probudili pokajanje, vi ste opet stekli svoju čistoću a osobito uoči dana svoje pričesti.

Neko dijete imalo je običaj, da rekne svake večeri prije spavanja: »Gospodine, ako bih ja morao ove noći umrijeti, primi moju duhovnu pričest kao poputbinu«. — Naravno bolje je primiti pravu pričest, kad se može. Prava ljubav i želja teže uvijek za pravim sjedinjenjem.

Ukratko: Najljepši oblik želje sastoji se u riječima: Isuse, Isuse, dođi k meni. To se zove duhovna pričest. Duhovna pričest pribavlja veliko veselje Spasitelju. Ona postiže od njega čudesa. U svakom slučaju nam zaslužuje brojne milosti. Pobožna djeca rado se pričešćuju kod sv. mise, kod pohoda presv. Oltarskog Sakramenta i nakon ispita savjesti, koji je praćen pokajanjem. Kad se god može, uvijek je bolje kod svete mise primiti sakramentalnu pričest, jer prava želja uvijek teži i za pravim sjedinjenjem s Isusom.

XIV

ŽELJA ZA SVETOŠĆU

1. Jednog dana sjedio je naš Spasitelj u hramu nedaleko od škrabice za milostinju. U nju su stavljali bogati Židovi svoje zlatnike. Dođe neka siromašna udovica i spusti u nju dva mala novčića vrijednosti pola dinara. A Isus se okrene apostolima i svečano im reče: »Zaista vam kažem, ova siromašna udovica dala je više negoli svi ovi bogataši«.

Zašto je, djeco, ova udovica dala više negoli bogataši? Jer joj je bilo žao, što ne može više dati. U dubini srca ona si je govorila: »Ah kad bih bila bogata, dala bi Bogu sve što mi nije prijeko potrebno za život«.

Ljudi gledaju na dar. Bog gleda na srce. On uzima želju kao dar. Kad je udovica umrla, Bog joj nije mjerio nagradu prema daru, nego joj za njenu veliku želju dao još veću nagradu. Pobožna djeca goje u srcu ovu želju: Ja bih htio postati svetac, ja bih htio postati veliki svetac.

2. Neko dijete dođe na ispovijed da očisti dušu. Pomolilo se Mariji, izmolilo pokoru i zahvalilo se. Prije nego što ode, baci zadnji pogled na Djevicu Mariju te mu se iz srca izviše ove riječi: »Majko moja, kako bih ja želio do svoje slijedeće ispovijedi ostati čist, kao što si ti to bila za cijelog svog života. Znam, da je to teško, ali ja bih to tako želio«. — Zar ne vjerujete djeco, da će Djevica Marija, računajući na njegovu silnu volju, čuvati ovo dobro dijete od svakog svojevoljnog grijeha? — I vi izrazite istu tu želju kod svake svoje ispovijedi: »Oh, kad bih ja mogao ostati tako čist, kao što si ti, moja Majko, ostala«.

Bilo je jedno dijete, kome je pamet uvijek lutala, kad bi molilo, i kod svake ispovijedi optuživalo se na isti način: »Molio sam rastreseno«. — Tada mu ispovjednik savjetova ovo: »Prije molitve probudi u sebi želju i reci dragom Bogu: Gospodine, daj mi milost, da molim kao što si ti molio na zemlji. Gospodine, ja bih te želio hvaliti, ljubiti kao što na nebu hvali i ljubi Otac Sina, kao što Sin ljubi i hvali Oca; kao što Otac i Sin slave i ljube Duha Svetoga, a Duh Sveti Oca i Sina«. — Na to svećenik doda: »Nikada čovjek ne može postići svetosti Spasiteljeve; ali ako ti to želiš i trudiš se da tako živiš, Bog će primiti tvoju želju kao gotov čin«.

3. Jedan pobožni kršćanin živo je želio svetost, pa je često molio: »Moj Bože, ja bih tako želio biti svet. Daj mi milost, da postanem velik svetac«. — I svaki put bi dodao u srcu: »Sve ću činiti da postanem svetac«. — Svetost počinje željom. Sretni oni, koji gladuju i žeđaju za svetošću.

Ukratko: Svetost počinje željom. Zato rado i često ponavljajmo: Htio bih biti svet. Gospodine, daj da postanem svet. Htio bih postati tako čist, kao Djevica Marija. Htio bih moliti kao što je Spasitelj molio. I ako budete činili sve što ovisi o vama, dragi Bog će vašu želju uzeti kao gotov čin.

XV

TRI DARA KOJIMA SE NADAMO

1. Moj sinko, gledaj na nebo!

Majka Makabejka imala je sedam sinova. Kralj u zemlji, u kojoj su živjeli kao robovi, dao je naredbe protivne zakonu Božjem. Opomenuti da se pokoravaju, odgovori stariji u ime svih: »Radije umrijeti«. Odmah osudiše i njega i braću na smrt. Kad dovedoše najmlađega pred krvnika, prepade se majka, da se ne pokoleba i odrekne vjere, pa mu doviknu: »Sinko, gledaj na nebo«. — A dijete dok su spremali sve za mučenje, upirući oči prema nebu, vidje krunu, koju će mu Bog naskoro staviti na glavu. Nada u nebo, to je ono, što mu je sve dok nije došao pod krvnički mač davalo snage i veselja u srcu.

Draga djeco, misao na nebo mora biti zvijezda, koja će vam svijetliti na svakom koraku. Rado u mislima boravite tamo, osobito, kada dođu teškoće i nevolje. Nekoliko časaka prije smrti pisao je sv. Alojzije majci pismo, u kojem veli: »Groznica raste; naskoro ću biti u nebu. Draga majko, nemoj plakati, kad mene bude nestalo. Opet ćemo se vidjeti u nebu i tu ćemo biti zajedno za uvijek.«

2. Bog svojih ne ostavlja.

Brod je plovio prema Americi, kad ga uhvati strašna bura. Opasnost je bila tako očita, da su izbezumljeni putnici svaki čas očekivali da se potope. I sam kapetan, koji je vidio toliko oluja, nije više imao nade... Usred te nedaće, zapjeva jedna 17-godišnja djevojka neku pjesmu, kojoj svaka kitica završava ovim riječima:

»Bog svojih ne ostavlja«. — U općoj pometnji to je preokrenulo sva srca. Zasja svjetlo nade. Malo pomalo oluja se smiri. Brod je bio spašen.

»Bog svojih ne ostavlja«. Draga djeco, ponesite ove riječi sa sobom u život, kamo god budete išli. Bez sumnje ćete se i vi naći ovog ili onog dana u sličnoj nevolji. Ali si tada doviknite: »U tebe se, moj Bože, uzdam; i ti nećeš dozvoliti da stradam«.

3. »Nikada ne sumnjati u Božje milosrđe«.

Nedaleko od poznatog samostana u Beuronu nalaze se na pročelju jedne kapelice gornje riječi.

Neki čovjek s dušom natovarenom tolikim opačinama potraži jednog dana svećenika. Na svaku riječ o pouzdanju u milosrđe Božje i sigurnost oproštenja, taj bi čovjek bez prestanka odgovarao: »Ne, nema više pomoći, ja sam izgubljen. Meni jedino preostaje rješenje, da se objesim«. — Svećenik ga dovede do podnožja križa pa ga upita: »Tko je gore obješen?« — »Spasitelj«. — »Šta je on učinio na križu«? — »Umro je za nas«. — »Da li je umro i za tebe«? »Da i za mene«. — »Zašto je Spasitelj umro na križu«? — »Da ja ne idem u pakao i da mi zasluži nebo«. — I taj se čovjek poče nadati. Nekoliko dana kasnije se ispovijedi. Mir se vratio u dušu. I čim bi mu se očaj prišuljao, on bi pogledao u križ i doviknuo: »U tebe se, Isuse, uzdam. S tobom neću nikada propasti«.

Ukratko: Tri su dobra, kojima se moramo nadati od dragog Boga: nebo, njegova pomoć u našim potrebama, oproštenje grijeha. Među svim dobrima prvo je nebo. Mislimo često na njega i veselimo se pri pomisli, da ćemo i mi tamo jednog dana ući. Uzdanje u nebo čini dušu jakom i veselom. U raznim nevoljama, osobito onima, koje nam prouzrokuje grijeh, obratimo se Bogu govoreći: Pomoć je naša u imenu Gospodina, koji je stvorio nebo i zemlju.

XVI

JUNAČKO PREDANJE BOGU

1. Neki njemački profesor, putujući afričkom obalom, pade jednog dana u skrajnju bijedu. Zalihe hrane mu se iscrple. Mislio je samo to, da će morati umrijeti, kad opazi u pustinji krasan

cvijetak, koji je blistao od boja. Tada reče: »Kad je Bog tako dobar, tako plemenit i očinski prema jednom običnom cvijetku, zašto bi onda zaboravio mene i prepustio me mojoj sudbini«? — Ohrabren vukao se još malo dalje i stiže u neki samostan. Pozvoni i prime ga. Profesor je bio spašen.

Djeco moja, prođite svojim pogledom kraljevstvo bilja i životinja istim očima kao i ovaj profesor. Crpite odatle veliko pouzdanje u Božju dobrotu.

Svake godine u jesen, kad je zima na pomolu, ostavljaju nas lastavice. Traže toplije afričko podneblje. Odlaze na svoj daleki put, da se nikad ne prevare na putu. Vođa njihova jata jest dragi Bog. A u proljeće, kad sunce opet zadobije svoju toplinu, opet se dižu i vraćaju nam se. Ostale ptice ostaju kod nas, jer ih je Bog obdario debljim i mnogobrojnijim perjem.

Druge životinje kao ličinke zakopaju se u jesen u zemlju. Tu ostaju čitave zime, a pri proljetnoj toplini ponovo se pokazuju na svjetlu. Iz njih će izaći hruštevi i leptiri. Oštroumnosti poljskih miševa upravo se moramo diviti. U ljeti bez umora sabiru zrna žita i sakrivaju ga pod zemlju; da ga sačuvaju od klijanja, pojedu mu klicu. Shvaćate li sada profesorovu riječ: Kad je Bog tako dobar prema biljkama, zašto bi zaboravio mene i sa mnom učinio iznimku? Vi niste samo stvorovi dragog Boga, nego i njegova djeca. Vi vrijedite više negoli sva druga stvorenja, više negoli biljke, više negoli ptice koje se kupuju i prodaju za nekoliko novčića.

2. U nekoj bolnici ležalo je dijete i moralo je biti operirano, a operaciju je morao izvršiti sam njegov otac liječnik. Teška dužnost za jednog oca, da siječe meso svog vlastitog djeteta. Dijete je vidjelo očevu uzbuđenost, pa mu pruži malu ručicu i slatko mu prozbori: »Tata, imaj hrabrosti: makar ja osjetio bol, ja znam, da me ti voliš«. — Nema nijednog oca, djeco, koji bi imao tako dobro srce, kao naš Otac nebeski. Imajmo pouzdanja. On vas ljubi; on vas ljubi i u kušnjama; ljubite ga i vi sa svoje strane. Ljubiti i biti ljubljen, nema veće sreće na zemlji. Kako bi dijete moglo živjeti bez ljubavi.

Bila jedna mala pastirica: Melanija iz La Salettea. Imala je opaku majku, koja ju je progonila. Često je morala provoditi noći izvan kuće. Nikada ni jedne ljubazne riječi. Nikada nijednog poljubca. A dijete treba toliko ljubaznosti. Jednog dana ukaže joj se Mali Isus i reče joj: »Tvoja majka nije prema tebi dobra; ja

ću ti dati drugu, koja će ti biti bolja«. Malo iza toga ukaza joj se i Majka Božja, Blažena Djevica Marija. Sada je Melanija plivala od veselja. »Ona me ljubi, — mislila je, — ja to osjećam, ja sam u to sigurna. I ja ću nju ljubiti«. Kolika je sreća za vas, draga djeco, ako uistinu vjerujete, da vas Bog ljubi.

Ukratko: Otac nebeski brine se za biljke i životinje. To su stvorovi. Mi smo njegova djeca i na poseban način dragi njegovu očinskom Srcu. Govorimo si to bez prestanka: On se brine za nas. On nas ljubi i moramo znati, da nas i onda ljubi, kad nam šalje kušnje. Ljubiti Oca nebeskog i znati, da nas on ljubi, to je najveća sreća na zemlji i to će jednog dana biti naše najveće veselje u nebu.

III poglavlje

JUNAK LJUBAVI

XVII

LJUBAV, BLAGO KRŠĆANINA

Poslušajte ovu priču: neka majka s djetetom na rukama dođe pred ulaz jedne pećine. Pogleda unutra kako je pod optočen dragim kamenjem i posut zrnima zlata. Ostavi dijete kod pećine i stade skupljati što više može ovog dragocjenog blaga. Međutim, joj jedan glas iz nutrine pećine zavikne: »Pazi, nemoj zaboraviti ono što je najbolje«. — No majka očarana pogledom na toliko zlato i bogatstvo, koje joj se nudi, samo dalje kupi dragocjenu kovinu i puni njom sve džepove. Glas ponovi još jednom: »Nemoj zaboraviti ono, što je najbolje« — i vrata se spilje najedanput zatvore. U taj se čas majka sjeti djeteta, koje je ostalo vani. Izbezumljena od straha i uzbuđenja, baci daleko od sebe zlato i pođe tražiti dijete. Ali vrata ostaše zatvorena. U svom očaju nastojeći, da si otvori izlaz oderala si je ruke i prste o kamenje pećine. Uzalud. Izgubila je ono, što je najbolje. Najbolje za jednu majku jest njezino dijete. Najbolje za kršćanina jest ljubav. To je bilo ono najbolje, što je Tarzicije poklonio svom Bogu. Ljubav je najveće dobro duša. Više vrijedi nego sve znanje, vrijedi više nego sva djela, više nego sve kreposti.

1. Ljubav više vrijedi od znanja.

U Italiji je živio svećenik imenom Mezofanti. Znao je trideset i pet jezika i radi toga je mogao putovati po trideset i pet zemalja da razgovara s ljudima s ulice. Govorili su za njega, da je na jezičnom polju osmo čudo svijeta. Mezofanti je umro. Kad mu se duša pojavila pred sucem, ovaj ga nije pitao: Koliko si jezika govorio na zemlji? Nego da li ti imaš u duši ljubavi? — Ljubav više vrijedi negoli znanje.

U školi nekog zavoda neka osmogodišnja djevojčica polagala je ispit iz vjeronauka. Svi su se divili njenoj sigurnosti i znanju. Odgovarala je savršeno katekizam i na svako postavljeno pitanje imala je odgovor. Nakon ispita uputi se direktor škole svećeniku i čestita mu, što ima tako sjajnu učenicu. Ovaj odgovori: »Samo polagano. Ovu koju vi tako visoko cijenite, najjadnija je u čitavoj školi. Ne moli se, ne ispovijeda se, ne ide na nedjeljnu svetu misu. Osim toga, ona je odana svim mogućim zlim sklonostima«. — Bez sumnje je ona dobro znala. Ali nije imala nimalo ljubavi prema Bogu i Spasitelju. Ljubav je više nego znanje.

2. Ljubav je vrijednija od rada.

Čovjek se može samo diviti junaštvu, koje je ispunjavalo sv. Franju Asiškog, kad se stavio u službu dragom Bogu. Otac mu je bio bogati trgovac sukna, čiji su dućani obilovali krasnim tkaninama. Htio je svom sinu ostaviti imetak i trgovinu. Ali Franjo ostavi kuću i zamijeni bogato odijelo dobiveno od oca sa siromašnom redovničkom odjećom.

To je bio uistinu divan čin. Ali da to nije učinjeno iz ljubavi, Spasitelj ne bi u tom imao nikakva veselja. Ljubav vrijedi više negoli sva najljepša djela.

Sveta Elizabeta Türinška kraljica, morala je prema običaju nositi u crkvu zlatnu krunu kod velikih obreda. Jednog dana kad je išla na jednu od ovih svečanosti praćena dvorskom damom, s krunom na glavi, pade joj pogled na križni put. Uze odmah krunu u ruke, i stavi je pred križ. Zatim je unovči i kupi za nju kruha za siromahe. I to je prekrasno djelo. Ipak, da to sv. Elizabeta nije učinila iz ljubavi, ne bi u tom Naš Spasitelj imao nikakva veselja. Ljubav je najveći ures na krunu kršćanske duše. Ona više vrijedi negoli sva dobra djela na svijetu.

3. Ljubav je najviša među svim krepostima.

Govori se da je čistoća najljepša krepost. Istina je. Isus posebno ljubi ovu krepost među svim drugima. Slušajmo ga kako govori: Gledajte ljiljane na brizi Nebeskog Oca; nikada se Salamon nije u svoj svojoj slavi obukao kao jedan od njih. — U ljiljanima je Isus gledao sliku djece Božje ukrašene krepošću čistoće.

Sveti Alojzije Gonzaga je na poseban način ljubio ovu krepost. Zato je u devetoj godini, klečeći pred kipom Gospinim, obećao ovo: »Majko moja, ja se zavjetujem, da ću sav život čuvati ljiljan svete kreposti čistoće«. I održao je obećanje.

Čistoća je nešto posebno blistavo. A ipak je ljubav više nego čistoća. Čemu bi koristilo svetom Alojziju, da bude čist, da nije ljubio Isusa? Ljubav je viša od svih kreposti. Zato draga djeco, ne zaboravite najbolje. Molite nakon svake svoje pričesti Gospodina, da vam ulije svoje ljubavi.

U crkvi dan i noć gori vječno svjetlo. Tako mora goriti da se nikad ne utrne žar vaše ljubavi. I kao što se to svjetlo crkvene lampice podržava uljem, tako i vi morate podržavati plamen svoje ljubavi uljem molitve i dobrih djela.

Ukratko: Najdragocjenije, najveće blago za majku jest njeno dijete. Najdragocjenije za kršćanina jest njegova ljubav. Ljubav vrijedi više nego sve kreposti.

Ne zaboravite je nikada. Nakon pričesti molite Gospodina, da vam dade veliku ljubav. Ljubav treba podržavati kao vječno svjetlo u crkvi. Najbolje sredstvo za to bit će: slati Isusu kao cvijet ljubavi kratke zazive, koji će izlaziti iz srca i sve činiti iz ljubavi.

XVIII

POZIVAJU VAS JASLICE, KRIŽ I PRIČESNI STOL

Jedne nedjelje godine 1912. plovio je prema Americi jedan veličanstveni brod imenom »Titanic«. Prije nego što je tamo prispio naletio je na ledenu santu, koja mu napravi široku pukotinu, kroz koju navali voda. Uskoro je provalila voda u kabine, na mostove. Majke sa djecom na rukama popele su se na najvišu palubu, na vrhove stepenica. Sve zaludu. Voda je sve više prodirala. U toj skrajnjoj stisci zapjeva jedan glas pjesmu: »Bliže o Bože moj, k veličju tvom! Budi to stijeg i tijek življenju mom«.

Draga djeco! Želite li i vi biti junaci, onda stavite na pročelje svog života temeljne riječi: vjera, ufanje, ljubav. O vjeri smo dugo govorili. Pogledajmo još i ljubav.

Nema ganutljivijih riječi koje su potekle iz usta Spasiteljevih, kao što je ova: »Sinko moj, daj mi srce svoje«. — Svaki put kad čitam ove riječi, čini mi se da gledam Isusa, našeg Boga, kako kleči pred čovjekom, svojim stvorom i moli od njega ljubav.

Isus i od vas moli ljubav. Moli je djelima. U kolijevci, na križu i kod pričesnog stola. On kuca na vaše srce.

a) Zar se ne divite svake godine u Božićno vrijeme kad klečite kod jaslica, potresnom prizoru, koji vam se pruža pred očima? Isus leži na slamici i ne upravlja vam nijedne riječi. On vam govori djelima, opipljivim dokazima ljubavi, koja se otkriva pred vama. Kao da vam govori: »Ja te toliko ljubim, da sam s neba sišao na zemlju radi tebe. Koliko je ljepše nebo od zemlje sa svim njenim Herodima, koji na njoj stanuju. Ipak sam ja došao iz ljubavi prema tebi«. Kolika mora, djeco, da je Isusova ljubav prema vama? Zar je ne osjećate?

b) Isus na križu traži vašu ljubav.

Pridite križu koji vam visi na sobnom zidu. Dobro pogledajte njega, koji visi prikovan na taj križ i pitajte se: Tko je to zapravo? Sin Božji? Da, On. A zašto je na tom drvetu? Iz ljubavi prema vašoj duši. On vas ljubi. Zašto je došao na svijet? Zašto je dozvolio da ga bičuju, ćuškaju i trnjem krune i vode na Golgotu? Iz ljubavi. Kako je dopustio da ga prikuju na križ i da umre u najstrašnijim bolima. Tu na križu, odakle vas prikovan gleda, odakle vas promatra očima punim ljubavi. Slušajte ga kako vam govori: »Iz ljubavi prema tebi ja sam nosio ovu trnovu krunu, iz ljubavi prema tebi ja sam dozvolio, da me razapnu, da mi pribiju ruke i noge na križ. Iz ljubavi prema tebi, ja sam dozvolio, da mi vojnik svojim kopljem probode srce«.

c) Isus traži kod pričesnog stola vašu ljubav.

Neki pastir, koji je sa svojim ovcama postupao kao da su djeca, poveo ih je jednog dana na zelenu i bujnu pašu. Čitavo stado upravi prema njemu oči, kao da mu želi izraziti svoju toplu zahvalnost. Na večer, kad bi im pastir davao u korito so, ovce bi dolazile svojim veselim skakutanjem, da mu izraze svoju zahvalnost. A šta da reknemo o dobrom pastiru, koji nam u svetoj pričesti daje sebe kao hranu! Sebe s dušom i tijelom! Svoje tijelo i krv! Svoje božanstvo i čovječanstvo! O kako je dobar naš Spasitelj! Zar ne čujete kod svete pričesti, kako vašem srcu upravlja svoje pozive! Nemojte ostati gluhi na njegove pozive. Svaki put kad kucne sat, odgovorite mu kratkim uzdahom, kao što je ovaj: Isuse, ja te ljubim i želim sve činiti iz ljubavi prema tebi.

Ukratko: Gospodin moli vašu ljubav. Svakom od vas on govori: Sinko moj, daj mi svoje srce! Svojim jaslicama, svojim križem, pod prilikama hostije, on se obraća vašoj ljubavi. Najljepši odgovor Isusovom pozivu jest, da mu svaki put kad kucne sat uzvratite poklikom srca, uzdahom koji vam je najdraži.

DOMINIKANSKO FIL. - TEOL. ZBOR „AKVINAC" DUBROVNIK

XIX

KAD TERMOMETAR PADNE SA »ŽARKO« NA »MLAKO«

1. Nedjelja prve pričesti. Više od 300 prvopričesnika bilo je na obnovi krsnog zavjeta. Toplina, plamen svijeća. Još su vruća srca. Ante se vratio kući s Isusom u grudima. Oči mu još blistaju od svetog zanosa. Nakon što ga je zagrlio, reče mu otac: »A sada Ante, pazi da sačuvaš sveti žar«. — Ante obeća. Gotovo čitavu godinu je termometar njegove duše pokazivao na toplo. Ni za blago, ni za kraljevstvo ne bi on počinio teški grijeh. Nema više laganja, nema više brbljanja u crkvi, nema više neposlušnosti. Ante želi da ugodi Isusu u granicama svojih mogućnosti. Nije bio zadovoljan samo time da moli jutarnju i večernju molitvu, da pribiva svetoj misi nedjeljom, da vrši samo zapovijedi Božje, Ante se trsi da odgovori na svaku želju Srca Isusova. Mami je rekao na večer dana prve pričesti: »Svako me jutro probudi pola sata ranije; želim pribivati sv. misi i primati svetu pričest«.

Ja sam, djeco, uvjeren, da ste na dan vaše prve pričesti treptili i vi istom ljubavi i gorjeli istim svetim žarom. Tada ste se bojali i najmanjeg lakog grijeha, jer on vrijeđa Spasitelja. Niste se pitali, šta morate činiti. Nametala vam se samo jedna misao: ugoditi Isusu. Zato ste rado pribivali i tjednom svetoj misi. Zato ste se veselo dizali u jutarnje sate raspoloženi. Zato ste osim jutarnje i večernje molitve draga srca upravljali Isusu i preko dana molitve, osobito kad sat kuca onu vama dragu molitvu: »Isuse, ja te ljubim! Sve iz ljubavi prema tebi«! — To je bilo ono lijepo, ono sveto vrijeme, vrijeme naših prvih i gorućih razgovora s Isusom.

2. Ali vratimo se Anti. Jednog dana zaustavi se na trgu da se poigra s nekim drugom. Ovaj mu reče: »Ante, čini mi se, da ti ideš svako jutro na misu i pričešćuješ se. Hoćeš li valjda postati brat laik? Ugodnije je ostati u toplom krevetu. Dosta je

ići nedjeljom na misu i jedanput mjesečno na pričest. Zašto činiti ono što nismo obavezni«? Jednog dana ovaj mu zavodnik šapne: »Ne muči se obazirući se još i na male grijehe. Dosta je da se čuvaš teškog grijeha. Laž, mala krađa, razgovor u crkvi, sve to nije ništa«.

Ante je morao pobjeći od ovog druga kao od kuge. Ali on ga je i dalje posjećivao i rado ga je slušao, kao nekoć Eva zmiju. I neprimjetno njegovi odnosi s Isusom postaju udaljeniji i manje srdačni. Pod tjednom nije više išao na misu. »Nisam dužan«, govorio je sam sebi. Malo pomalo propuštao bi da pozdravi preko dana Isusa, kao i često jutarnju i večernju molitvu. Mami kod kuće nije bilo teško uočiti ovu promjenu. Postao je neposlušan a ako bi poslušao to je bilo uz mrmljanje i ne više s onom lakoćom kao što je to bilo sutradan iza prve pričesti. Termometar je sišao s toplo na mlako. Kao u prirodi u mjesecu listopadu. Sunce je još tu, ali nema više srpanjske topline.

Ostavimo sada Antu, a svrnimo pogled na same sebe. Pitajte se sami: Kako je sa mnom? Da li je u mojoj duši još onaj žarki plamen ljubavi kao na dan moje prve pričesti? Da li se ja još uvijek bojim lakih grijeha? Da li mi je još uvijek jednako i istinski žao, kad uvrijedim Spasitelja svojim lažima, neposlušnošću, srditošću i brbljanjem u crkvi? Trudim li se da razveselim Isusa, kad god mi se pruži prilika? Da li ja rado idem na misu? Da li primam često Isusa? Da li se trudim da se tako vladam da time razveselim Boga? Da li se rado svraćam na pohod Isusu kad prolazim ispred crkve? Da li sam mu vjeran pa mu šaljem svoj pozdrav, kad otkuca sat? Ili: da li ja činim samo ono, na što sam strogo obvezan i to nevoljko i slabo? Bez sumnje ja još uvijek idem slobodno nedjeljom k misi, ali bez sabranosti i moje srce nije tu.

I kao zaključak, temperatura vaše duše nije visoka nego se spustila na niže. Izgubila je od prve jačine žara srca. Od gorljivosti pala je na mlakost. I vi ćete mi možda reći: Pa na koncu mlakost nije tako loša. Ona nije veliki grijeh.

Draga djeco, ne varajte se. Naš Gospodin mrzi mlakost. Jednog dana rekao je jednoj mlakoj duši: »Da si vruća ili hladna! Ali jer si mlaka, izbacit ću te iz svojih usta. Ti nisi sa mnom«.

Mlakost je dapače vrlo opasna. Mlaka voda ne ostaje mlaka. Sat kasnije već je hladna. Tako je bilo i s Antom. Nakon svršene škole pošao je na zanat. Pao je u pokvareno društvo. Prve nedjelje je još išao u crkvu. Mislio je bar ostati vjeran nedjeljnoj misi. Ali nije računao na drugove, koji, kad su to vidjeli, obasuše ga ruganjem i ismjehivanjem. Ante je išao još nekoliko nedjelja, a onda presta ići na misu. Taj prvi grijeh ubrzo je slijedio drugi pa treći a onda mnoštvo drugih. Termometar njegove duše najprije je pao na mlako, a onda s mlakog na hladno. To je bila zima u Antinoj duši. Snijeg i led je pokriše. U njemu je umro božanski život duše. Oganj božanske ljubavi se ugasio. Sunce nedjelje prve pričesti je zapalo.

Neka vam, djeco, primjer Antin bude opomena. Ako ste nakon svoje pričesti postali mlaki, morate se svim silama povratiti na žar prvih dana. Inače vam je zima na vratima. Završetak će biti, da ćete postati posve hladni prema Spasitelju zatim ćete se posve otkinuti od njega. Zato mora biti naša zapovjednička riječ: »Odlučno natrag. Oživjeti u sebi svete osjećaje straha i pred malim grijesima. Radije sve negoli Isusa uvrijediti ikojim svojevoljnim grijehom. Ne smijete se pitati: Što moram činiti da izbjegnem smrtni grijeh, nego se radije pitajte: Što ću učiniti da razveselim Isusa? Razveselit ćete Isusa ako prisustvujete svetoj misi ne samo nedjeljom nego i radnim danom. Razveselit ćete ga ako ne samo mjesečno nego i pod tjednom rado ga primite u svoje srce. Razveselit ćete ga ako ga posjetite u svetohraništu ne samo nedjeljom nego kadgod prolazite mimo crkve. Razveselit ćete ga ako mu osim jutarnje i večernje molitve veselo pošaljete pozdrav, kad god otkuca novi sat. Tako će se zagrijavati vaše srce. Vaš duhovni termometar popet će se od mlakog na toplo.

Ukratko: Nije tome davno, da smo sa svijećom u ruci, a žarom u srcu slaviti nedjelju svoje prve pričesti. Termometar naše duše pokazivao je vruće. Ali pazimo da ne padne na mlako, da se nakon toga spusti na hladno. Jesi li mlak? Požuri i potjeraj stroj da se vratiš na žar nedjelje svoje prve pričesti. Nosi u sebi sveti strah i pred najmanjim svojevoljnim grijesima. Ne pitajte se: Što moram činiti da izbjegnem smrtni grijeh, nego radije: kako ću ja razveseliti Spasitelja? U svakoj prilici činimo ono, što se sviđa Isusu.

IV poglavlje

DNEVNI RED — SVJEDOČANSTVO LJUBAVI

XX

BLAGOSLOV ŽIVOTNOG REDA

1. Neki mladi trgovac upravo je otvorio trgovinu. Rekao je sam sebi: »Da se zaradi i steče imetak, treba provesti red u životu«. Zatim uze jedan notes i u njemu zapiše red svojih dnevnih poslova. Na primjer: 6 s. ustajanje. — 7 s. spremanje robe. — 8 s. otvaranje radnje. — 12 s. zatvaranje radnje. — 14 s. ponovno otvaranje. — 18 s. zatvaranje. — Od 18—19 s. naručivanje robe i obračunavanje. I držao se strogo svog reda, pa je ubrzo postao bogat. To je svjetski red djece svijeta. I vaš otac imade svoj red. Svaki dan u određeni sat mora ići u tvornicu ili ured. Ali uz ovaj red, i djeca Božja moraju imati i svoj duhovni raspored, koji se razlikuje od svjetskog. Ispitajte da li bi uz jutarnju i večernju molitvu mogli naći mjesto i za svakidanju sv. misu, za pohod presvetom Sakramentu.

2. Vi ste svi djeco sigurno već čuli o divu Kristoforu ili svetom Kristoforu. Dok je bio još poganin htio se staviti u službu najmoćnijeg zemaljskog kralja. Ponudi se vladaru, koji stanuje u divnoj palači i čije se kraljevstvo prostire širom zemlje a pod sobom ima brojnu vojsku. Ali u toj službi nije ostao dugo. Nakon što je smrt zašla u kraljevsku palaču i odnijela kralja, kad je opazio blijedo lice kneževića pomisli u sebi: Prevario sam se. On nije najmoćniji. Pa pođe dalje da traži. Susretne pustinjaka, koji mu je govorio o Spasitelju, kako je on križem pobijedio đavla, pakao i smrt. Kristofor je oduševljeno slušao. Nastani se kod pustinjaka, postade prenosač svih, koji su išli na hodočašće u svetište podignuto s druge strane rijeke. Jednog dana dođe mu dijete divne ljepote. Kristofor ga diže na ramena. Ali kako je gazio

dalje u rijeku, dijete je postajalo sve teže i teže. Prenosač se znojio, stenjao i ne mogavši dalje, reče mu: »Moje dijete, kako si ti teško. Kao da nosim na ramenima čitav svijet«. — Dijete se nasmija i odgovori: »Ne nosiš ti samo čitav svijet, nego gospodara svijeta«. — Kristofor je shvatio: Na njegovim ramenima je sam Isus. Došavši na obalu Mali Isus uze školjku, zahvati vode i krsti diva. I od tada se on nazva Kristofor, a to znači: nosioc Krista.

Draga djeco, i vi ste na svetom krštenju i kod prve pričesti postali nosioci Krista. Vi ga ne nosite samo na ramenima nego u srcu. Vaš životni red pomoći će vam da ga smjelo svaki dan nosite i time razveseljavate.

3. Duhovni raspored zaslužit će vam mnoštvo milosti i konačno samo nebo.

U nekom dvorcu stanovao je neki bogati gospodin, vlasnik silnog imanja. Htio je nagraditi dijelom svojih dobara jednog vjernog slugu, pa mu jednog dana reče: »Uzmi dva konja i plug, pa zaori brazdu. Sve zemljište koje mogneš okružiti za dan brazdom, bit će tvoje. Već prvi sat dana, čovjek je bio na poslu. Govorio si je: Samo naprijed, na posao. Večeras ću biti bogat.

Navečer je već mjesec sjao, a naš čovjek je još držao plug u rukama. Vi razumijete, djeco, smisao ove priče: Oni koji rade po životnom rasporedu sakupljaju bogatstvo. Drugi ga rasipaju.

Sa svojim redom u rukama i vi ćete steći mnogo milosti, zadobit ćete nebo.

Ukratko: Djeca svijeta, jer žele postati bogata, prave si točan raspored života. I djeca Božja jednako trebaju raspored. To je duhovni raspored. Djeca koja žive po tom rasporedu, ugodno razveseljavaju Isusa. Mnogo primaju od njega. To su mali junaci i sveci. Sa svojim rasporedom oni idu u nebo.

XXI

POSVEĆENJE JUTRA

Tko želi dobro obaviti svoju jutarnju molitvu, mora: 1. Tačno ustati. — 2. Ustati s Isusom. — 3. Molitva mu mora biti molitva hvale, zahvale i prošnje.

1. Tačno ustati.

Koliko sam puta čuo majke, kako se tuže: »Prava je muka, dok uspijem ujutro djecu dići iz kreveta«. Jedno kneževsko dijete iz Pariza, svako bi jutro priređivalo ovu scenu kad bi došla majka da ga budi: »Mama, još samo deset minuta«. Tih deset minuta ga je kasnije upropastilo. Kad je postao časnik, otputovao je u rat u Afriku. Jednog dana iscrpljen od umora, skoči s konja i baci se na travu. Prolazeći pokraj njega neki drug upozori ga da je neprijatelj blizu. Knez odgovori: »Ta pričekat će me još deset minuta«. No neprijatelj nije čekao. Pet minuta kasnije već je tu bio poglavica s četom te izvukavši sablju, probode je kroz tijelo. Deset minuta topline kreveta, kojih se kao dijete nije mogao odreći, stajalo ga je života. Djeca koja se vole nakon spavanja valjuškati po jastuku, polako dođu na ružne misli. Time gube prvu bitku protiv tijela; i može se pretpostaviti da će tokom dana ponovo podleći novoj napasti. Naprotiv oni koji nakon buđenja počinju dan žrtvom; stavljajući ugodnosti kreveta, tim čine junački čin, pa su spremni na sve žrtve, koje će im dan donijeti.

2. Dići se s Isusom.

Neki kralj pozva jednog biskupa, da mu dođe u palaču, jer imaju razgovarati o važnim stvarima. Već rano ujutro tog dana posla kralj svog dvorjanika, da zamoli dostojanstvenika da odmah dođe. Ovaj pokuca na vrata. Nema odgovara. Bilo je jutro i biskup je bio kod molitve. Pokuca drugi put, i treći put. Uvijek bez odgovora. I tako je to bilo sve dok biskup nije rekao zadnji »Amen«, a onda je istom otvorio vrata. Kad je došao pred kralja, ovaj ga srdit upita, zašto nije došao odmah na njegov prvi poziv. Biskup odgovori: »Zato, što Bog ima prednost pred ljudima«.

Moja djeco, naučite se da svako jutro ustajete s Isusom. Ne dajte da vam se u duši nastani ikoja misao prije negoli misao na Isusa. Ni misao na čokoladu ili kavu, koja vas čeka, ni misao na tekuće poslove, ni misao na igru, pa ni na školu. Prva riječ, koja mora poteći s vaših usta iz srca jest: Isuse, ja te ljubim.

Neki čovjek napunio je malo bure octom. I kad ga je ispraznio, burence je sačuvalo okus octa. A kad ga je još kasnije napunio finim vinom i fino vino je imalo okus octa. Bačva sačuva dugo okus od prve tekućine, koja se u nju nalije. I dijete koje već ujutro uliva u svoju dušu ocat, a to znači svjetske misli, sačuvat će

njihov zadah čitav dan. Zato vam odmah preporučam, počnite svoj dan s Isusom.

3. Početak svog dana stavite pod znakom hvale, zahvaljivanja i prošnje. Ako vam je moguće jutarnju molitvu obavljajte klečeći pred križem ili kojom svetom slikom. Ako se čovjek prigne već ujutro pred križem, može biti siguran, da ga sotona neće slomiti preko dana. Isus je jači od sotone.

a) Jutarnja molitva, molitva hvale.

Za vrijeme svojih praznika, na jutarnjoj šetnji, ušao sam u šumu. Na granama drveća cvrkutale su ptičice u grijezdima. Jedna se ševa diže poput strijele u zrak s ćurlikom hvale Bogu, svom Stvoritelju. Cvijetovi su otvorili čaške prema suncu. Bilo je kao da se sva priroda probudila da pozdravi Svemogućega i da mu u čast zapjeva hvalospjev.

Imade ljudi, pače i kršćana, koji mole Boga samo onda kad im što treba. To nije u redu. Prva molitva, koja je ujedno i najljepša, mora biti molitva hvale. Hvaliti Boga znači slaviti ga radi njegova veličanstva, ljepote i dobrote. Prvih četvrt sata svakog vašeg jutra neka bude pjesma hvale Bogu.

b) Vaša jutarnja molitva, molitva zahvalnosti.

Zahvalite što vas je kroz noć sačuvao. Svako jutro kad vi ustajete, više od stotinu ljudi leže mrtvi na postelji. Umrli su u noći i nikada više neće vidjeti dana. A vi ste ustali zdravi. Zahvalite dragom Bogu. Zahvalite za zdrav san, koji vam je u svojoj ljubavi podijelio te noći. Mogli ste spavati i počivati. Milijuni ljudi nisu mogli ni oka stisnuti zbog boli, groznice i briga. Zahvalite i za novi dan, koji vam je poklonio. Jedan novi dan više vrijedi nego zlato.

Tri stanice pred New-Yorkom iskočio je brzi vlak. Među postradalima nalazila se i jedna ugledna dama. Bez svijesti je prenesu u čekaonicu. Kad je pridošla k sebi, upita liječnika: »Recite mi, doktore, da li ću umrijeti«? — Ovaj odgovori: »Bojim se, gospođo«! — »Koliko još vremena mogu živjeti«? — »Prema svim izgledima, jedva još jedan sat, gospođo«. — Tada povika iz sveg grla: »Dat ću milijun, samo produljite život za jedan dan«.

Djeco moja, koliko je jutara vama već dao dragi Bog. Zar ćete mu se na tom zaboraviti zahvaliti.

3. Ne zaboravite prošnju.

U jednoj katoličkoj školi bila je djevojčica imenom Liza.

Nije imala nikakva osjećaja pobožnosti. Skoro svake je nedjelje izostajala od mise, a događalo joj se da ne bi izmolila ni večernje ni jutarnje molitve. No jedne nedjelje pala je pod auto. Prenijeli su je u bolnicu. Tri dana kasnije ispustila je dušu.

Moja djeco, prije nego počnete novi dan ujutro, molite Boga da vas čuva od grijeha, nagle smrti i nesreće. Najgore zlo je grijeh. Nikad neću prestati govoriti vam: Radije sve, nego svojevoljni grijeh. Nakon grijeha najveće je zlo smrt. Govorim o naglој smrti, onoj, koja vas zadesi prije nego ste imali vremena da se pripravite na smrt. Molite Boga, da vas sačuva kroz dan koji je osvanuo od te nesreće kao i od svake druge nezgode i boli.

Ukratko: Na pročelju svog duhovnog rasporeda upišite jutarnju molitvu, koja se naziva i posvećenje jutra. Dići se tačno odmah, čim zazvoni budilica ili na znak, koji vam se dade. Početi novi dan s mišlju na Isusa. Početi ga s molitvom hvale, zahvaljivanja i prošnje, koja će izvirati iz dubine vaših srdaca.

XXII

SVAKIDANJA MISA

Nećemo sad govoriti o nedjeljnoj misi, nego o svakidanjoj. Vlastitom krivnjom propustiti nedjeljnju misu jest teški grijeh. Prisustvovati svetoj misi radnim danom nije obaveza nego vrlo zaslužan čin. Slobodan čin i upravo zato jer je slobodan, čini Bogu posebno veselje. Što mislite, djeco, koji su najbolji vojnici? Koji su na odsluženju obvezatnog roka, a to znači, koji čine samo ono, što moraju, ili dobrovoljci, to jest koji smiono srču u opasnosti? U Kristovu kraljevstvu ima također u kraljevskoj službi obveznika i dobrovoljaca. Obveznici su koji se zadovoljavaju nedjeljnom misom. Oni idu zato, jer bi njen propust navukao na njih teški grijeh. Dok Kristovi dobrovoljci idu na misu iz ljubavi prema Isusu. Oni se dižu ujutro pola sati ranije, da ne bi stradao posao i pridružuju se Spasitelju u njegovom žrtvenom prikazivanju Ocu. Kad biste vi, djeco, znali kakvo je veselje za nebo pribivanje jednoj svakidanjoj misi!

1. Veselje za nebo, jer se radi o plemenitom činu.

Šumarev sin neopazice je skrenuo s puta i ušao duboko u šumu. Navečer dječaka još nije bilo kod kuće. Roditelji, kao i čitavo selo, bili su u brizi. Da ublaže bol siromašnog oca i majke, donesoše im susjedi lijepih darova. Ali otac osta neutješiv. Odbijao je poklone govoreći: »Dajte mi dijete, ja želim svoje dijete«. Tako bi činio i svaki drugi otac. Tako čini i otac nebeski. Njegov Sin je Isus, jedini Sin Očev. Nema oca na zemlji, koji bi ljubio sina, kao što on ljubi svoga. Dva puta je Bog Otac očitovao: »Ovo je moj Sin ljubljeni, u kojem mi je sva milina«. — Bilo je to kod krštenja i kod preobraženja na gori Taboru. Djeco moja, kad mi pod tjednom prisustvujemo svetoj misi, prikazujemo nebeskom Ocu njegova ljubljena Sina u času pretvorbe. Nikakav dar mu ne čini takova veselja kao sveta misa. Možete vi izmoliti stotine Očenaša i Zdravo Marija, nećete mu tim iskazati toliko veselja kao što ćete to učiniti jednom jedinom misom. Molitva je razgovor s Bogom. Misa je više. Njom mi dajemo Isusa Ocu. Djeco moja, rado idite pod tjednom na svetu misu.

2. Ako možete idite svaki dan. Ako ne možete svaki dan, idite bar dvaput tjedno. A ako vam koji dan bude nemoguće, da pribivate svetoj misi, uvijek vam je moguće da se združite s njom izdaleka.

Neki misionar iz Alzasa, nakon što se vratio iz misija u Africi, pripovijedao je ovu lijepu crticu iz svog djetinjstva: »Kao dijete često sam pratio oca u vinograd. Kad bi zvono s crkve navještalo podizanje, otac bi klekao na zemlju, udario se u prsa i molio se Isusu, koji sada počiva na oltaru. Zatim bi sa svećenikom prikazao nebeskom Ocu predragocjenu krv«. To je on kao dijete vidio. I veli, da je, htijući raditi kao i otac, naučio riječi posvete. Pobožna vježba, koju je Spasitelj blagoslovio učinivši ga svećenikom i misionarom. Bez sumnje mu je njegovo zvanje došlo kao milost koju mu je zaslužilo sjedinjenje sa svećenikom u času pretvorbe. Zato i ja vama, djeco, preporučam, kad budete kod kuće ili na polju, kad zvoni na podizanje, sjedinite se sa svećenikom, koji služi misu. A ako ne čujete zvona, sjedinite se sa svećenikom kad dođe otprilike čas, u koji je Isus prisutan na oltaru.

Ukratko: U svom dnevnom redu na drugom mjestu upišite pribivanje svakidašnjoj svetoj misi. Tko pod tjednom pribiva svetoj misi, čini izvanredno veliko veselje Bogu. Svakidanja misa nije

obvezatna kao nedjeljna. Ona je slobodna. Ako nam nije moguće osobno pribivati, možemo se uvijek sjediniti s božanskom žrtvom. Rado prikazujemo nebeskom Ocu predragocjenu Krv Spasitelja.

XXIII

KRUH VAŠE DUŠE

Na dan svoje prve pričesti obeća neko dijete Isusu, da će svaki mjesec pristupati Stolu Gospodnjem. I održalo je riječ tako, da se jednog dana moglo pohvaliti pred drugovima, da nije nikada propustilo mjesečnu pričest. Zbilja je nešto veliko vidjeti dijete kako drži svoje obećanje prve pričesti i redovito prima mjesečnu pričest. No ima i više. A to je od mjesečne pričesti preći na nedjeljnu pričest, a od nedjeljne preći na svakidanju. A onda to i održati. Zato u svom dnevnom redu, koji svake večeri pregledavate, upišite i pitanje: Jesi li se jutros pričestio? Neka mi Bog pomogne, da raspalim u vama želju za svakidanjom pričesti, pa ću vam zato pokušati tri misli staviti pred vas. Poslušajte me: 1. Mi moramo jesti. — 2. Mi moramo jesti svaki dan. — 3. Nakon što smo jeli, moramo raditi.

1. Moramo jesti.

Ova nužna potreba pripada svakoj vrsti života i biljci i životinji i čovječjem tijelu. Biljka mora jesti pa zato pruža svoje korijenje u zemlju i traži hranu. I ptica mora jesti. Zato svaki dan otvara kljun, da zoblje zrna. I vaše tijelo mora jesti; inače će se s vama dogoditi kao s onom majkom, koju su jedno jutro naši mrtvu u sobi. Svoj zadnji komadićak kruha dala je djeci da ih sačuva od smrti. Umrla je od gladi. Tijelo je od zemlje pa se zato i hrani plodovima, koji dolaze od zemlje: kruhom, krumpirom, salatom i zeljem. Duša vam je iz neba. Ona je duh, slična duhu Božjem. Malo svjetlo, koje izvire iz vječnog svjetla božanstva. Zato je nemoguće dušu hraniti zemaljskim tvarima. Njoj treba nebeski kruh. Isus joj je pripravio ovaj kruh na zemlji, a to je sv. pričest. Zapamtite dobro: Ljudska djeca moraju svaki dan jesti. Djeca Božja još više treba da se svaki dan pričešćuju.

Ispočetka su ljudi jeli samo jedanput na dan. Još i danas su afrička plemena sačuvala taj običaj jednog obroka na dan, koji uzimaju oko šest sati navečer. Jer je temperatura u Evropi niža nego li u Africi, vi morate češće jesti. Većina ljudi uzimaju tri obroka na dan, a neki i četiri pače i pet. Bilo kako bilo, mi moramo svaki dan jesti. I naše tijelo i naša duša trebaju hrane, a hrana duše je sveta pričest. Zato je i opravdana ona riječ jednog sveca: »svaki dan jesti, svaki dan se pričešćivati«. Svakidanja pričest nije ništa izvanredno. Ona je posve naravna. Tako je objavio sveti Otac Papa Pijo X. Da li smatrate nenormalnim, da vaš braco svaki dan ruča. Ne čudite se onda, da ga svaki dan vidite na sv. pričesti. Isus u svetoj hostiji ne želi da bude samo blagdanska gozba najvećih blagdana kao Božić, Uskrs i Duhovi. On želi da bude svakidanji kruh naše duše. Što je kruh za tijelo, to je pričest za dušu.

2. Nakon jela rad.

Jednog lijepog ljetnog jutra ode neki seljak u svoje polje još u ranu zoru oko četiri sata sa srpom na ramenima da žanje pšenicu. Oko jedanaest sati osjeti kako je oslabio, iscrpljen. Snage su mu se istrošile. Onda on, neumorni radnik, legne u sjenu drveta očiju uprtih prema selu. Naskoro se pokaza na putu njegov dječak, kako mu nosi u ruci košaru s jelom. Otac pojede i ponovo prihvati srp veselo i snažno. Govorio je sam sebi: »Kad sam se najeo, treba i raditi«. — Jelo traži za sobom rad. Tko, nakon što se je najeo, ne radi, ne zaslužuje jela. Dijete, koje je u sv. pričesti jelo, mora i raditi. Tko je primio Isusa kao duhovnu hranu, mora nešto i učiniti za Isusa. Ponajprije se morate lijepo zahvaliti. To nikada ne propustite. Ako je moguće četvrt sata. Koji nakon svršene mise, pod kojom su primili sv. pričest, odmah odlaze, nezahvalni su i primaju malo milosti. Trebalo bi se zahvaljivati kroz čitav dan.

Francuski general prolazio je jednim selom, kad začu kako zvoni na misu. Siđe s konja, sveže živinče za drvo blizu crkve te ode da primi sv. pričest. Zatim odmah ode, pope se na konja i nastavi put.

A zahvala, pitat ćete. On je obavio zahvalu jašući poljem razgovarajući s Isusom u svojim grudima, izjavljujući mu svoju duboku zahvalnost i ljubav. On se nije zahvaljivao samo riječima ne-

go i djelima. Posvetio je Isusu čitav dan, govoreći svaki čas: »Isuse, sve iz ljubavi prema tebi!«

Ukratko: Nije dosta pričestiti se samo jedanput na mjesec. Što je kruh tijelu, to je pričest duši. Mi svaki dan jedemo. Svaki dan se trebamo i pričestiti. Iza jela dolazi rad. Iza pričesti dolazi zahvala. Posvetit ćemo joj, ako možemo, četvrt sata iza mise, a i kroz dan ćemo nastaviti zahvaljivati se. Najbolji način da prikažemo sav svoj posao Isusu te češće reknemo: »Isuse, sve iz ljubavi prema tebi!«

XXIV

SVAGDANJI POSJET PRESVETOM SAKRAMENTU

Sigurno se dan ne može bolje početi nego li klečeći pred svetohraništem uz pričesnu klupu. No dobro odgojena djeca nisu zadovoljna samo s jednim kratkim pozdravom ujutro svojim roditeljima. Oni se i preko dana češće svrate svom ocu i majci, da se s njima porazgovore. Tako je i s Bogom. Ako želite biti dostojna djeca Spasiteljeva, nakon što ste ujutro prisustvovali sv. misi, vi ćete ga i preko dana posjetiti. To se naziva pohod presvetom oltarskom Sakramentu. Dopustite mi, da vam o tom reknem koju riječ odgovarajući na ova pitanja: 1. Zašto pohađati svaki dan Isusa? — 2. U što upotrijebiti to vrijeme pohoda? — 3. Kad ga činiti? — 4. Zašto taj posjet?

Jedna djevojka nije se mogla slagati sa svojim roditeljima. Jednog dana ljuta napusti roditeljsku kuću, te se namjesti kao služavka u nekoj kući, dosta blizu njene roditeljske kuće. I nikada se više nije vratila kući. Ni za najveće blagdane: Božić, Uskrs, Duhove; ni za imendan, ni za rođendan. Otac žalostan potraži je jednog dana te joj reče: »Tako, zar ti više ne želiš nas vidjeti? Kako si nas strašno ražalostila!« — Djeca koja vole svoje roditelje rado ih posjećuju. Koji ljube Spasitelja, pohađaju presv. Olt. Sakramenat. Tko ljubi Isusa, rado je uz Isusa.

Neki svetac klečao je pred svetohraništem. Vidio je kako Isus iz hostije otvara svoje ruke iz kojih je padalo drago kamenje na pod u svetištu. Svetac upita Isusa: »Što znači to kamenje?« A Isus mu odgovori: »To su milosti, koje dijelim onima, koji me pohađaju«.

Vi dobro znate, djeco, da je Isus sama dobrota. Svaki vaš pohod On će bogato nagraditi i neće vam dati samo jednu milost. A jedna milost više vrijedi nego li čitav svijet. Zemlja je prah i pepeo i s njom ne možemo zaslužiti nebo, nego s milošću. I ne samo da će vam Isus pomoći u nastojanju da osvojite nebo, nego će vam iz ruku dati pomoć i u vremenitim potrebama.

U nekoj obitelji otac je bio već nekoliko dana bolestan te je novaca gotovo nestalo, a kruha nije bilo ni komadića. Kćerka ode u crkvu i zamoli Isusa, da im dođe u pomoć. A Isus joj odgovori: »Imaj pouzdanje, neću vas napustiti«. — Dok je išla preko trga susretne je neka ugledna gospođa, te joj dade paket i reče: »Uzmi to i ponesi kući«. — To je bio Isusov odgovor.

2. Što činiti za vrijeme pohoda Isusu?

Sveti Alojzije Gonzaga ostajao bi čitave sate klečeći pred svetohraništem, pa mu je jednog dana rekao ispovijednik: »To je previše, to je previše«. Alojzije je htio poslušati, ali kad bi posjetio učitelja, imao bi nepojmljivu muku, dok se udalji od svetišta. Što je dakle činio on za vrijeme pohoda? Upravio bi Isusu svoju pjesmu hvale, zahvalnosti i prošnje. Ponajprije hvale: Budi hvaljen Bog! Kako je divan hvalospjev, što se sastoji od ove tri riječi. To je kao da kažete: Sva ljepota neba i zemlje nalazi se u tebi, moj Bože! Nikad nitko i ništa mi neće više biti drago kao ti, Isuse. Mjesečevo svjetlo, sunčev sjaj, što ste vi uz Isusa? Čišće i sjajnije je tvoje lice, Gospodine, nego li svih zvijezda zajedno. — A onda ponavljajte bez prestanka: Tu preda mnom iza vrata svetohraništa, boravi Isus. Isus koji u svojoj osobi ujedinjuje svu sjajnost, nadilazeći sve nebeske i zemaljske ljepote. A tada mu kliknite iz dubine srca: Gospodine, ja te častim, jer si tako lijep. Gospodine, hvalim te, jer si tako čist. Gospodine, hvalim te, jer si tako svet ... Gospodine, hvalim te, jer si tako dobar. — A zatim ćete se zahvaliti. Spasitelj voli zahvalnu djecu. Zahvalite se Isusu, što je ustanovio presveti Oltarski Sakramenat Euharistije, što je htio i nakon uzašašća ostati na zemlji. Zahvalite mu se što vas je pripustio prvoj pričesti. Zahvalite mu se na brojnim pričestima, koje ste do sada primili.

U pobožnoj obitelji nekog učitelja teško se razboli dijete. Otac uze molitvenik i molitvu određenu za ozdravljenje bolesnih.

Na to povikne majka: »Ostavi molitvenik i reci jednostavno dragom Bogu iz dubine srca, da nam je dijete bolesno i da ga molimo, da ga ozdravi«. — Učitelj je to i učinio. Molitva koja proizlazi iz dubine srca ljepša je od svih štampanih molitava. Draga djeco, ni vi kod svog pohoda presv. Sakramentu nećete samo moliti molitve, koje su tu napisane, nego se potrudite, da iz srca govorite. Jednostavno se razgovarajte s Bož. Spasiteljem. Imate možda kakvu ružnu naviku, glavnu pogrešku, koje se ne možete ostaviti. Recite to Isusu. Napokon razgovarajte s njim posve jednostavno i povjerljivo. Kao što činite kod kuće s tatom i mamom. Ako pak nemate ništa govoriti Isusu, učinite kao onaj priprosti seljak, koji je dugo vremena provodio pred presv. Sakramentom pa ga je župnik pitao: »Šta radiš, kad tako dugo ostaješ pred svetohraništem«? — A ovaj mu odgovori: »Ja gledam Isusa, a on gleda mene«.

3. Kad posjetiti Isusa?

Poznavao sam dječaka, koji bi svako jutro, idući u školu, prolazio ispred crkve i tu se zaustavio, da Spasitelja zamoli za blagoslov. Pobožni običaj, koji mu je mnogo zaslužio, jer je on i danas, kao inženjer pobožan. Poznavao sam i jednu djevojčicu, koja bi se na povratku iz škole zaustavila da pozdravi Isusa. Ona je danas uzorna majka. Mogao bih vam nabrojiti mnoštvo takovih djevojčica u našim velegradovima, koje svaki put kad idu na trg po namirnice, ne propuste, a da se ne svrate u kratki posjet presvetom Sakramentu. Kod vrata ostave košarice te se poklone. Sjetit ću vas lika onih katoličkih studenata, koji bi se za šetnja, prolazeći ispred crkve, uvijek tu zaustavili da se pomole. Jedan student išao je u pohode tetki u obližnje selo. Pomislio je: Prva osoba u mjestu je božanski Spasitelj. Pravo je dakle da njega prvog posjetim. — Sveti Alfonzo Liguorski pohodio bi Isusa sedam puta na dan. Veliki misionar sveti Franjo Ksaverski, koji je po čitave dane provodio propovijedajući, krsteći, katehizirajući djecu, svaku bi se večer uputio pred svetohranište i često tu ostao čitavu noć.

Ukratko: Djeca koja uistinu ljube božanskog Spasitelja, ne idu samo ujutro na svetu misu. Oni će ga i preko dana posjetiti. Svoju ljubav prema Isusu pokazat ćemo pohodom presvetom Sakramentu i molitvom za njegovu milost. Taj pohod možemo obaviti na putu u školu ili iz škole, ili poslije podne, kad nam je proći ispred crkve. Nikada nećemo proći ispred katoličke crkve a

da se ne svratimo i pozdravimo Isusa. Ako nemamo puno vremena, bar ćemo mu — pokleknuvši dobaciti usklik vjere: »Isuse, vjerujem u te i klanjam ti se«.

XXV

VAŠA MALA TAJNA

1. Jedan od najokrutnijih progonitelja kršćana u apostolsko vrijeme bio je Savao. Kad se radilo o tom da ih se proganja, on je uvijek bio spreman. Jednog dana se uputio u Damas da nađe i dovede na sud novokrštene žene i djecu unaprijed se veseleći obilnom lovu, kad mu se najedanput ukaza Božanski Spasitelj. Savao pade od straha s konja. Tada mu Isus reče: »Savle, zašto me progoniš«? Savao se obratio i od tog dana zove se Pavao. Od grešnika je postao svetac. Ostavio je rodno mjesto i obiteljsku kuću. Mogao je postati profesor s lijepom plaćom. Sve je žrtvovao. A poznanicima i prijateljima, koji su ga pitali: »Zašto takva nagla promjena«, odgovarao bi: »Sve za Isusa«. Pavao se uputi u tuđinu, željan da osvaja duše za Krista. Više puta se dizala bura, bacajući brod o hridine, a Pavla u morsku dubinu. Čudo je da je izašao živ. Prijatelji mu ponovno vele: »Čemu ti tvoji putevi? Zašto ne ostaneš mirno kod kuće i tu provodiš svoje lijepe dane?« — Pavao im nanovo odgovori: »Sve za Isusa«. Neko je izračunao broj kilometara, koje je Pavao prešao na svojim apostolskim putovanjima. Broj je fantastičan. Ne može se shvatiti kako je Pavao mogao preći toliki prostor a nije imao na raspolaganju ni auta ni brzog vlaka. Mnogi su mu govorili: »Ma zašto takovi pothvati«? Pavao bi opet odgovorio: »Sve za Isusa!«

Mnogo je puta bio bacan svezanih ruku u vlažne i mračne tamnice. Tamničari, koji bi mu donosili jelo, lako su zapazili snagu njegova uma, pa su međusobno govorili: »Taj bi se čovjek mogao u svijetu mjeriti s kraljevima«. Jedan mu od njih jednog dana reče: »Zašto si se ukrcao na ovu galiju? Napusti svoje propovijedanje, pa će te pustiti na slobodu. Čemu sve to«? — A Pavao je ponovo odgovarao na isti način: »Sve za Isusa!« — Isus je bio jedina njegova misao u danu i noći. Kad je radio ili molio,

kad je propovijedao ili krstio, kad je putovao ili počivao, nijedan čas nije bio za njega, već: »Sve za Isusa!« To mu je bila molitva, najdraža molitva, koju je volio više nego druge; a nju mu je nadahnuo Duh Sveti.

2. Neki pobožni i učeni čovjek napisao je knjižicu s naslovom: »Mala Tajna« i tu čitamo ovu crticu: Bilo je jedno zločesto dijete. Nad njegovom tvrdoglavošću majka je već očajala. No ono se najedanput i potpuno promjenilo. Majka ga je zapitala za razlog te promjene. Odgovorilo je: Otkrit ću ti jednu malu tajnu. U dubini mog srca stalno je budan glas, koji mi bez prestanka ponavlja: Isuse, ja te ljubim, ja želim sve činiti iz ljubavi prema tebi. To mi je pomagalo, da sve činim s veseljem. — Reći će mi tkogod: Pa ja u tome ne vidim ništa posebno. Meni je ljepša formula: Isuse, sve za tebe, sve iz ljubavi prema tebi! Po volji, obadvije su izvrsne. Neko čestito dijete reče mi jednog dana: »Meni je najdraža molitva: »Gospodine, poklanjam ti svoje srce«. — I tako je vrlo dobro. Ako ti se sviđa, samo nastavi s njom. — Drugi 16-godišnji dječak, izabrao si je kao malu tajnu ovaj zaziv: »Ti, i samo Ti, Kriste, moj kralju!« — Krasan izbor! A 16-godišnja djevojka imala je običaj, da dobaci Isusu ovaj topli poklik: »Gospodine, predajem ti po rukama nebeske Majke Božje svoju čistoću i ljubav«. Prekrasna molitvica. Bitno je da ne prestanete Isusu zasvjedočavati svoju ljubav. Ako zamolite Duha Svetoga, nema sumnje da će vam on nadahnuti formulu, koja vam najbolje odgovara.

3. Vaša mala tajna ne smije ostati samo strelica.

Znate, što je violina. Ima četiri žice. Prva je žica E. Ako prijeđem gudalom preko te žice, daje ton E; a ako stanem, prestat će i zvuk. No ona ostaje i dalje napeta u tonu E. Draga djeco, kad i vi uputite Bogu svoju »malu tajnu«, to je kao da ste gudalom povukli po svojoj duši. Ono joj daje ovaj lijepi ton: Gospodine, ja te ljubim. — Onda vaša duša ostaje usklađena tom tonu, to jest u ljubavi prema Isusu. Vi ćete dakle sve činiti za Isusa. Tko pravo shvati smisao svoje male tajne, i nastoji je potpuno provesti u životu, on će trajno htjeti misliti na Isusa, razgovarati s njim, te među svoje prvobitne brige staviti darovanje samog sebe Spasitelju.

Spasitelju je uvijek veoma drago kad vas čuje da govorite: Gospodine, ja te ljubim. Bit će mu još draže, ako dodate: I sve činim iz ljubavi prema tebi. Prva misao ujutro kad se probudite,

zadnja misao navečer, prije nego zaspite, mora biti na vašu malu tajnu. Ponavljajte je češće preko dana, osobito kad otkucava sat. To će biti blagoslov za novi sat, koji nastaje. Kad prolazite ispred križa, kad pogledate kod kuće na raspelo, uputite Isusu svoj pozdrav ljubavi.

Čitao sam nedavno, kako u nekom samostanu, kad redovnik izlazi iz ćelije da pođe u grad, klekne na klecalo i šalje Isusu pozdrav svoje male tajne. Na povratku u ćeliju, prvi mu je čin, da ponovi čin, što ga je učinio na polasku i da donese Spasitelju svoj isti pozdrav. Upravite svoju strelovitu molitvicu Spasitelju svaki put kad vam je Duh Sveti oživi u sjećanju, kad vas napastuju nevaljale misli; kad vam je nešto teško činiti i kada se traži žrtva. Ona će vam pomoći da svladate svoje oklijevanje kod jutarnjeg ustajanja, ako je odvažno upravite prema Spasitelju, kao i da lakše poslušate i izbjegnete svaku rastresenost. Recite je i kad prolazite ispred crkve, ili kad pokleknete ispred svetohraništa. Tada će vam život biti poput kruga, čije će središte biti Isus. Svaka njegova crta, a to znači: poslovi, molitve, žrtve, trpljenja težit će i smjerat će prema Isusu. Isus će biti središte vašeg života.

Ukratko: Ne smijemo samo početak i svršetak dana posvetiti Gospodinu, nego svaki sat. To ćemo uspjeti, ako mu svaki čas pošaljemo svoju malu tajnu. Za malu tajnu izaberimo onu, koja nam bolje odgovara. Služimo se njome što je moguće češće, osobito kad otkucava sat; u času napasti ili kad se traži od nas koja teška žrtva. Tada će nam život postati kao krug, komu je Isus središte. A sve crte našeg života težit će prema njemu.

XXVI

PRIJE SVAKOG OBROKA MOLITVA

1. Prije nego li sjednemo k jelu, zamolimo Božji blagoslov.

Neki bogati poganin posjeti jednog dana ljubljenog Isusovog učenika svetog Ivana te, postavivši na stol pred njega čašu s otrovanim vinom, reče: Uzmi i ako bez štete popiješ to, ja ću se obratiti Kristu i pokrstiti se. — Sv. Ivan napravi znak križa nad

čašom koju blagoslovi, a zatim ispije u čas vino. Nije osjetio da mu je išta naškodilo.

Draga djeco, kao što znate, naš praotac Adam jeo je u zemaljskom raju od zabranjenog voća i tako teško uvrijedio Boga. Time je palo Božje prokletstvo na zemlju. Bilo jelo kako izvrsno, ono je dionik tog prokletstva te nam prema tome može biti škodljivo. Zato je molitva prije jela u prvom redu upravo zato, da spriječi to prokletstvo. Mi molimo Boga, da ga blagoslovi. U mnogim obiteljima otac ili majka prave znak križa nad jelom. I to je dobro. Svojom molitvom molimo Boga, da udalji od naš grijehe stola. Imade djece koja jedu pohlepno, proždrljivo. To nije drago dragom Bogu. Treba jesti polako i umjereno. Ja bih rekao još i više: Jedimo sveto, da nam i jelo bude služba Bogu, kao što nam veli sv. Pavao: Ili jeli ili pili ili što drugo činili, sve činite na slavu Bogu.

2. Ne zaboravite zahvaliti se iza jela.

Jednog vrućeg ljetnog poslijepodneva umoran od putovanja sjede sveti Franjo u sjenu nekog stabla te izvadi iz torbe komad kruha, koji mu dobri ljudi dadoše. Kod prvog zalogaja, koji prinese ustima, udariše mu na oči suze. Brat pratioc ga upita: »Oče Franjo, zašto sad plačete«? — A Franjo odgovori: »Mislim na nebeskog Oca, koji nam je u svojoj dobroti dao ovako dragocjen obrok«.

Djeco moja, nemojte zaboraviti zahvaliti se dragom Bogu nakon što ste jeli. Imade zemalja gdje djeca nakon jela poljube oca u ruku. I mi smo djeca Božja; takovi sjedamo za stol. Dužnost nam je da odlazeći od stola poljubimo ruku nebeskog Oca pokazujući mu svojom toplom molitvom zahvalnost. U isto vrijeme molit ćemo ga da nam dade, te nam ta hrana bude na korist tijela.

Neki čestiti dječak uvijek bi dodao molitvi poslije jela: »Gospodine, zahvaljujem ti, što si mi dao tako dobrih stvari«. — To je dobro, ali u prvom je redu zdravlje. Ono daleko nadvisuje jelo i piće. Neki milioner imao je bogat stol, ali nije imao zdravlje. Bolesni mu se želudac gadio nad najboljim jelima. Jednog dana dođe u radnju nekog zanatlije. Radnik je imao u ruci komad suhog kruha i jeo ga s najboljim tekom. Milioner mu reče: »Sve što posjedujem, dao bih, samo da jednom mogu jesti s takvim tekom u životu takav jedan komad kruha«. Jedna stara molitva kod jela ovako glasi: Netko bi želio kruha, ali ga nema. Drugi bi želio tek, ali ga nema. Mi, koji imamo i kruha i teka, zahvaljujemo ti Gospodine na tvojim darovima.

3. Nešto od svog jela već unaprijed izdvojite za drugu djecu.

Ovo je najljepši oblik molitve za jelo: Nakon ručka bogati Job bi pozvao male sirotane da dođu k njemu jesti. Na svečane dane, kad bi imao bolje jelo, pobožni bi Tobija govorio sinu: »Idi i pozovi siromahe, da dođu s nama jesti«. — Jedan poznati čovjek pripovijedao je ovu uspomenu iz svog djetinjstva: »Kad bi moja majka pekla kruh, uvijek mi dodala jedan kruščić za siromahe. Majka je umrla. Na pogreb su joj došli siromasi, koje je pomagala te se je putem u groblje čulo kako tiho govore ovu molitvu: Gospodine, pošalji pred njezinu dušu toliko anđela da je odvedu u nebo, koliko je ona nama dala kruhova«.

Ukratko: Mi smo dužni da i svoje jelo posvetimo, a posvećujemo ga molitvom. Prije jela molimo Boga, da blagoslovi hranu koju ćemo uzeti i da nas čuva od svakog grijeha za vrijeme jela. Bilo da jedemo, bilo da pijemo, štogod činili, činimo sve na Božju slavu. Nakon jela zahvalimo se Bogu na hrani i dobrom teku, kojeg nam je dao. Lijepa molitva, kojom bismo izrazili svoju zahvalnost, bila bi da i siromašnoj djeci dademo od svojih dobara.

XXVII

DUHOVNO ŠTIVO

1. Draga djeco. U dosadašnjem razlaganju duhovnog dnevnog rada, mi smo promatrali samo ono, što se odnosi na molitvene tačke. Jutarnja i večernja molitva, svakidanja misa i pričest, pohod predsvetom Sakramentu i Mala tajna. Sad ćemo se dotaći jedne druge tačke: duhovnog štiva iz nabožne knjige.

U Indiji, gdje je najveći dio stanovnika još poganski, Indijac, čim sunce grane, silazi u svetu vodu Gangesa. Okupa se, zagrabi rukom vode i opere si čelo, uvjeren da će mu odmah i duša postati čista i svježa za čitav dan.

Djeco moja, mi peremo duhovnim štivom svoju dušu živom vodom, koja nam teče iz dobre knjige. To je nova hrana koju da-

jemo duši. Duša se obogaćuje novim mislima, koje će bacati zraku mira i veselja na vršenje naših dobrih djela. Naša ljubav prema Isusu — to je prva svrha duhovnog štiva, — još će više rasti. Mi tražimo ne znanje nego ponajprije ljubav. Isus nije pitao Petra: »Koliko si knjiga pročitao«? nego: »Simone, sine Jonin ljubiš li me«?

2. Kao da vas čujem da me pitate: Kakvu će knjigu uzeti za duhovno štivo?

3. Najbolja sigurno je knjiga sv. Pismo. Prije svega Novi Zavjet.

Neko se dijete uputilo navečer u crkvu. Da bude posve blizu Spasitelja, uzelo je stolicu, naslonilo je na oltar, pokucalo na vrata svetohraništa i tiho prošaptalo: »Isuse, jesi li tu«? Biti posve blizu Isusa, to je bila želja ovog dobrog djeteta. Upravo sv. pričest i sv. Pismo su dva puta, koja nas vode u blizinu dragog Isusa. U sv. pričesti ga nalazite u obliku kruha, a u sv. Pismu u obliku riječi.

Pogledajte kod kuće djeco, imate li sv. Pismo Novog Zavjeta. Ako nemate, imate barem biblijsku povijest. U njoj vam je srž novog Zavjeta.

Napomenut ću vam i drugu knjigu: Život svetaca. Jedan ga je svetac nazvao Predevanđelje.

Neki španjolski oficir bio je ranjen u borbi. Već je mjesec dana u bolnici i izjeda se od dosade, kad mu padne na pamet, da zamoli redovnicu, koja ga je njegovala, kakovu knjigu, koja će mu skratiti vrijeme. Sestra mu donese »Životi svetaca«.

Oficir pročita knjigu jednom pa drugi put i svaki put u njoj nalazi novo milinje. Konačno reče: »Kad su ovi mogli, zašto ne bih i ja mogao«. — Ozdravivši uze sablju, objesi je na podnožje Gospinog kipa u šumi. Zatim ostavi svijet i postade jedan od najvećih svetaca Crkve.

Kvas svetosti primio je iz knjige »Životi svetaca«. — Djeco draga, potražite tu knjigu kod kuće. Ima ta knjiga u mnogim obiteljima, ali smještena u kutu ormara ili u starim kovčezima pokrivenim prašinom. U kakvom god stanju bila, ili nagrižena od miša ili pokrivena prašinom, otvorite je. Čut ćete svece, kako vas ozbiljno opominju: Odreci se sebe i slijedi Isusa. Pokloni Isusu svu svoju ljubav. — A tada ćete i vi ponoviti: Kad su mogli ovi, zašto ne bih i ja?

a) Za djecu ima mnogo lijepih i dobrih knjiga, u kojima mogu naći vrlo dobro duhovno štivo. Ja vam ih ne mogu sve nabrojiti. Ispovjednik će vam označiti knjigu koja vam odgovara.

4. Kako dobavljati duhovno štivo?

Ponajprije nema plodnog čitanja, ako mu ne prethodi molitva. Zazovite Duha Svetoga, moleći da vas nadahne dobrim mislima. Svako čitanje mora vas učiniti boljim. Volja za grijehom mora ustupiti mjesto žarkoj ljubavi prema Isusu. A ovog žara nema bez molitve. Nakon čitanja recite iz dubine duše: Bogu hvala. Kao i ministrant što rekne nakon što svećenik dovrši čitanje poslanice. To znači: Hvala, dragi Bože! Svaka primljena milost traži zahvalnost.

b) Ne previše odjedanput i ne prebrzo.

S čitanjem je kao i s jelom: jede se polako, dobro prožvakati, to je uvjet dobre probave. Često praviti male stanke. Pitati se: Koja od ovih misli može najbolje podržavati i promicati život moje duše.

Lakoumni sin asiškog trgovca, mladi Franjo, ču jednog dana kod sv. Mise iz usta svećenika, koji je čitao Evanđelje, riječi, koje je Isus upravio apostolima: »Ne nosite sa sobom ni zlata ni srebra, ni obuće ni batine«. Te riječi bile su za njega objava. Nakon zrelog promišljanja odbaci odijelo, toljagu, isprazni džepove. Obuče se u siromaško odijelo i postade veliki svetac. Da krene putem svetosti, bila mu je dovoljna samo jedna riječ. Kod duhovnog čitanja budimo poput pčele, koja iz cvijeta siše dok ima još imalo slasti.

Ukratko: U dnevnom redu treba među ostalim vježbama predvidjeti i vježbu u čitanju. To je duhovno čitanje. No ono će biti plodonosno, ako mu prethodi i ako ga slijedi molitva. Čitajmo pomalo i razmišljajmo o onom što smo čitali.

XXVIII

NI JEDAN DAN BEZ MOLJENJA BAR DESETKE KRUNICE

1. Na jednoj od svojih najboljih slika prikazao je veliki talijanski slikar Michel-Angelo mladića na sudu Božjem. Sudac mu stavlja pred oči dugi popis njegovih grijeha. Mladić strepi da će

biti osuđen i već se gleda kako ga bacaju u pakao. U taj čas mu se ukaže na nebu Marija Djevica. Pruži do njega dugačku krunicu. Mladić je prihvati obim rukama i Marija ga s tom krunicom povuče u nebo. Pouka, koja nam se iz ovoga nameće, jest, da dijete, koje svaki dan moli svoju krunicu, neće biti osuđeno. Ako je ne možete izmoliti čitavu, izmolite bar jednu deseticu. Zato ne treba ni pet minuta. Znam, da ste svi na dan svoje prve pričesti dobili od mame krunicu pa ste je odmah pohranili u ladicu ormara. Tu je možda još i danas. Djeco moja, brzo je uzmite i nosite uza se. Ja sam ne bih htio ostati ni minutu bez svoje krunice. Kad budete počivali u lijesu, omotat će vam oko ruku krunicu i ponijet ćete je sobom u grob. Ako ćete je nakon smrti stalno držati u rukama, zar ne biste držali je svaki dan pet minuta u rukama dok izmolite nekoliko zrnaca?

2. Ne poznam ljepše molitve od krunice.

Majka je slavila sedamdeset i peti rođendan. Djeca su se sabrala oko nje, donijeli joj buket najljepšeg cvijeća. I krunica je, djeco, duhovni buket sačinjen od najljepših molitava. To je buket, koji mi dajemo Majci Božjoj.

a) Prvo otajstvo je otajstvo naše vjere.

Kod toga mislim na sv. Petra iz Verone. Na Uskrsnu nedjelju bio je na putu prema Milanu, kamo je išao propovijedati. Na među šume iskoči pred njega banda zločinaca s bodežom u ruci. A, to je katolik! Za njih to ništa ne znači, pa ga napadoše. Svetac se sruši u prašinu. Htijući pred smrt posljednji puta ispovijediti svoju katoličku vjeru, umoči prst u krv, koja je tekla iz njegovih rana, pa napisa na zemlji ove dvije riječi: »Ja vjerujem«. — Djeco, za svakim člankom vjerovanja stoje sveti mučenici. Oni su prolili krv svoju za kršćanske istine koje su tu sadržane.

b) Zatim molimo »Očenaš«.

Uvijek mislim na onog vojnika, koji je za vrijeme rata nosio u svojem džepu molitvenik, što mu ga je majka dala. Jednom ga pogodi kugla u džep poderavši sve listove molitvenika ostavivši netaknut samo onaj, gdje se nalazio Očenaš. — Nema djeco ljepše molitve, što je potekla s usta Spasiteljevih, od Očenaša.

c) Zdravo Marijo se često vraća na naša usta kod moljenja krunice. To je sjećanje na onaj radosni dan, kad je Arkanđeo Gabrijel pozdravio Mariju u nazaretskoj kućici i donio joj veselu vijest. Nemojte reći: kako je to dosadno uvijek isto ponavljanje

Zdravo Marijo. Slušajte: Neka mlada dama sjedila je u velegradskom parku. Kraj nje na klupi bilo je njeno dijete. Hvatajući je rukama oko vrata, dijete joj je bez prestanka ponavljalo: »Mama, ja te tako volim!« Mislite li, da je majci dodijalo to slušanje ponavljanja riječi koja je izlazila iz srca? Baš naprotiv, svaki put kad bi je dijete ponovilo, oči bi joj zasjale od novog veselja. Koliko veselja mi uzrokujemo srcu naše nebeske Majke, kad joj moleći krunicu ponavljamo: Majko, ja te tako volim.

d) Na svaku desetku povezujemo po jedno otajstvo: radosno, žalosno, slavno, kako se već dijeli krunica.

Radosna nam otajstva govore o Isusovom djetinjstvu, žalosna o njegovom trpljenju, a slavna o njegovoj slavi.

Dok molimo desetku predstavimo si i oživimo događaj, kojeg nas sjeća. Ulazimo u život Spasiteljevog djetinjstva i proživljavamo ga s njim. S njim i njegovom božanskom Majkom trpimo njihove muke i dijelimo radost njegove slave.

Ukratko: Mi smo Marijina djeca i kao takovi moramo svojoj nebeskoj Majci učiniti kakovo malo veselje. Zato ćemo svaki dan uzeti krunicu i izmoliti bar jednu desetku. Krunica je buket cvijeća, koji u sebi ujedinjuje najljepše molitve. No nije dosta jednostavno moljenje ustima. Kod svake desetke treba nam razmišljati o otajstvu, kojega se spominjemo i nastojati da ga oživimo u duhu.

XXIX

VEČERNJA MOLITVA

1. Nekoliko se sportaša dade na uspinjanje na neko strmo brdo. Jedan od njih htio je da ima što širi vidik, te je sve sile upro, da se popne na vrhunac. Na jednom posebno opasnom mjestu, uhvati ga vodič, koji ga je pratio, za ruku i reče mu: »Lezi, i idi na koljenima. Inače ćeš se strovaliti dolje«.

Draga djeco, i nebo je kao sveti grad sazidan na visokoj gori. A mi na zemlji kao da se penjemo tamo te se grčevito držeći uspinjemo tamo. Dnevni red će nam pomoći da svaki dan napredujemo sve više prema nebu. Naredba za penjanje je da se ide sklopljenih ruku i na koljenima. Mi tako i postupamo kad svoj

dan počinjemo jutarnjom molitvom, i kad ga svršavamo večernjom molitvom, nakon što smo taj razmak ispunili mnogim poklecanjima, a to su naši povici srca; od tih poklika ljubavi sastoji se naša »mala tajna«. Dopustite mi, da vam reknem koju riječ o večernjoj molitvi izlažući ove tri misli: 1. Gledati iza sebe. — 2. Gledati u sebe. — 3. Gledati pred sebe.

1. Gledati iza sebe.

Alpinist se popeo na vrhunac. Posklizne mu se i kotrlja se i sad će se razbiti o oštri brid jedne stijene. Teško ranjen napravi zavjet: »Gospodine, obećajem ti, ako me izvučeš iz ove nesreće, mislit ću na tebe kroz čitav život«. — Mogao se vratiti kući, spasio je život. Navečer došavši k sebi mislio je na pogibelj, iz koje je izmakao. Ujutro odmah potraži kipara, naruči kod njega jedan spomenik i dade utisnuti ove riječi: U zahvalu! Draga djeco, i mi moramo svake večeri prije spavanja podići svoj kameni spomenik, na kojem ćemo, nakon što smo pogledali na protekli dan, utisnuti ovu istu riječ: U zahvalu. A ta riječ neće biti mrtva, nego naša večernja molitva. Molitva zahvalnosti. Sjetite se: Svake večeri imade milijuni ljudi, koji su ujutro ustali zdravi, ali ih je stigla nagla i nenadana smrt. Pa kad ste vi na večer još živi, zar nije potrebno da u večernjoj molitvi izrazite za to zahvalnost dragom Bogu? Zahvalite se i na nebrojenim milostima, koje ste preko dana primili. On vas je ojačao protiv napasti na grijeh, koje su vas salijetale, a vi ste ih svladali kao što je mali David svladao silnog Golijata. A ako ste se ujutro pričestili, to je opet nešto na čemu se trebate navečer zahvaliti dragom Bogu.

2. Navečer pogledajte u dubinu svoje duše i ispitajte savjest.

Neki je mudrac rekao: »Noć je slika smrti«. — Kad dođe smrt, u nama nastane noć. Sunce zapane. Oči nam više ne primaju svjetla. Dijete, koje je već mrtvo ne vidi više ni oca ni majke kod svoga kreveta. Noć je slika smrti. Zato su se sveci svake večeri pripravljali na smrt i obavljali ozbiljan ispit savjesti.

Brod je putovao prema Americi. Svake večeri prije spavanja kapetan bi došao pogledati kompas, da vidi, da li je brod na pravom putu. Tako, djeco, i vi morate činiti. Svake večeri pregledajte svoju dušu. Uzmite busolu svoje savjesti i pogledajte, da li je magnetska igla vaše duše u pravom smjeru, daleko od puteva, koji prijete grebenima grijeha. Zamolite Duha Svetoga, da vas

podsjeti vaših pogrešaka. Pitajte se: koliko sam grijeha danas počinio u školi, kod kuće, kod igre?

3. a) Kad imate grijehe pred očima, okrenite se prema Isusu na križu i probudite u sebi čuvstva dubokog pokajanja.

Čestiti dječak iz nekog velegrada bio je u ispovijedaonici. Počeo je ispovijed, kad najedanput stade i poče plakati. Svećenik ga upita: »Zašto plačeš?« Dječak odgovori: »Jer sam grijesima istjerao Boga iz svoje duše. A to mi je strašno žao«. — On je pogledao pred sobom Isusa na križu i taj mu je pogled ispunio dušu skrušenjem. Kad i vi na večer kleknete pred križ, kako bi Isusu bilo drago da vas čuje, kako mu govorite: Gospodine, ja sam te danas istjerao grijesima iz svoje duše; molim te za preobilno oproštenje. — Tako je otprilike morao reći i onaj dobri razbojnik na križu, pa znate kako se veliko čudo dogodilo s njim. Od razbojnika, što je bio, postao je svetac. Savršeno pokajanje. Savršeno pokajanje izvesti i navečer, učinit će vam dušu tako lijepom i tako čistom, da će Isus uživati gledajući je čitavu noć.

b) Naravno, da ne smije sve ostati pri samom kajanju. Preostaje vam da popravite počinjene grijehe tokom dana.

U minulom ratu neki vojnik obuzet kukavičlukom smišljao je bijeg, kad otpoče napad. Gledajući njegovu hotimičnu sporost i oklijevanje, doviknu mu njegov poručnik: »Ti si kukavica«. — Na ovaj oštri prijekor uzbudi mu se krv; i stavši uz bok svom oficiru srne u juriš te se borio poput lava. Navečer obojica padoše, jedan pokraj drugog, smrtno ranjeni. Prije smrti dovuče se vojnik do poručnika pa ga upita: »Poručniče, da li sam dovoljno popravio svoj kukavičluk«? — Oficir mu odgovori: »Da, prijatelju. Ponio si se kao junak«. — Jedan sat kasnije obojica su već bila mrtva.

Koliko ste se puta i vi, djeco, preko dana nakarali s kukavicama. Niste se borili protiv zla. Okrenuli ste leđa dragom Bogu i njegovim zapovijedima. E, sad to, djeco, treba popraviti. Na Veliki četvrtak navečer i sveti Petar je bio kukavica. Zanijekao je Isusa. I Petar se nije samo kajao. On je i djelom to popravio predavši se sav Isusu. Sve dok nije pustio da i njega, kao i Isusa, pribiju na križ i umre kao on. Kako bi lijepo bilo, djeco, kad biste vi htjeli svake večeri nakon obavljenog pokajanja tri puta ponoviti Isusu: Gospodine, ti sve znaš, pa znaš, da te ljubim.

A onda dodati: Hoću sutra posve dobro učiniti ono, što sam danas zlo učinio.

Svake večeri pogledati iza sebe.
Svake večeri pogledati u sebe.
Svake večeri pogledati pred sebe i unaprijed.

Ukratko: Dan počinjimo molitvom. Molitvom ga i završavajmo. Da dobro obavimo večernju molitvu, dat ćemo joj tri pravca: Gledat ću iza sebe; gledat ću pred sebe. Iza sebe, da zahvalimo Bogu na primljenim milostima kroz dan. U sebe, da pronađemo počinjene grijehe kroz dan. Napokon pred sebe da pogledamo Spasitelja i probudimo pokajanje.

V poglavlje

JUNAK U DJETETU

XXX

BOG MOJ OTAC, A JA NJEGOVO DIJETE

Draga djeco, ja vidim, koliko se vama sviđa nacrt dnevnog reda, koji sam vam stavio pred oči i siguran sam, da ste ga vi već počeli provoditi u djelo. Ali nemojte se u tom prevariti. Pojavit će vam se teškoće. Bez sumnje čestita djeca kao vi smjelo će ih svladati, jer želite u Bogu gledati svoga Oca i kao njegova prava djeca sve činite njemu iz ljubavi. Zato će biti lijep predmet ovog poglavlja: Junak u djetetu.

1. Pred kojih 500 god. prolazio je neki kralj šumom kad opazi kod nekog stabla dijete u suzama. Opaki roditelji su ga tu ostavili i otišli. Kralj, kako je bio dobra srca, uze ga sobom na konja i dovede u dvor. Zatim ga posini. Od sina siromašnog čovjeka, postalo je ovo dijete knežević te je kod stola sjedio uz kralja i imao pravo da ga naslijedi na prijestolju nakon smrti. Nečuvena priča. Vama se međutim kod krštenja dogodilo nešto veće i ljepše. Bog vas je oprao od istočnog grijeha. Zaodjeo vas u kraljevsko odijelo milosti posvećujuće, koje je određeno samo za djecu Božju. Po krštenju je Bog postao vaš Otac. Ne samo otac hranitelj, koji s nama govori s visoka, nego pravi otac, jer nam je dao božanski život od svoga vlastitoga. Da, od svoga krštenja mi svi imamo oca na nebesima. I to nam daje pravo, da govorimo: Oče naš, koji jesi na nebesima.

2. Imamo dobrog Oca, najboljeg među svim očevima.

Imade otaca, koji samo nose ime oca, ali ne ispunjavaju svoje dužnosti oca. Oni nisu dobri svojoj djeci. Kao mladi svećenik bio sam kapelan u jednom velegradu i jednog dana imao

pred sobom pet stotina djece sabrane u jednoj dvorani. Još se uvijek sjećam snažnog dojma, koji me je obuzeo, kad su djeca zapjevala pjesmu o siromašnom djetetu, koje je imalo oca pijanicu i zbog toga gladovalo, jer je otac sav novac koji bi zaradio potrošio u gostionici, a djeca su kod kuće gladovala. Nebeski Otac je dobar Otac, najbolji od svih. Ljubav naših zemaljskih otaca nalik je maloj iskrici, a ljubav Oca nebeskog je vruća i žarka kao sunce.

3. Kao mladi svećenik došao sam jednog dana u školu. Našao sam učitelja s đacima upravo u času, kad je na oči stavljao obloge umočene u neku plavkastu tekućinu. Upitam ga: »Zar ne vidite?« — On odgovori: »Ne, noćas sam oslijepio i ne mogu više razlikovati svojih đaka«. Uistinu od toga dana morali su ga voditi ulicom za ruku. Zamislite si djeco, kako se Bog prema vama pokazao velikodušan. Dao vam je zdravlje, zdrave oči. Možete gledati sunčanu svjetlost. Možete upirati oči u pune nježnosti oči svojih dragih roditelja. Koliko veselja imate na zemlji zahvaljujući svojim zdravim očima?

Nije li znak njegove očinske pažnje i sluh, koji vam je udijelio? Sigurno ste opazili tolike gluhe ili nagluhe osobe, koje se ispovijedaju u sakristiji. Takva jedna osoba dođe na ispovijed. Svećenik joj daje tiho pouku. Ali mu ona kaže: »Gospodine župniče, biste li govorili glasnije, ništa ne čujem«. — Svećenik pojača glas, ali pokornik opet prekida. »Ništa ne čujem«. — Svaki put kad ispovijedam takve gluhe ili nagluhe osobe, zahvalim se nebeskom Ocu, što mi je dao dobar sluh. Kako je to dragocjeno. Dragocjenije od zlata i srebra.

Nebeski se Otac nije pobrinuo samo za vaše tijelo dajući vam dobro zdravlje. On se pobrinuo i za dušu. Za nju je poslao svoga sina u spodobi djetešca u jaslicama u kojima je ležao, a zatim na križu. A za hranu vam je dao samog sebe, da ga možete primati kadgod hoćete. Bog je Otac; Bog je dobar, i dobro je sve, što je on učinio.

Ukratko: Mi se čudimo, kako bi jedan kralj mogao uzeti za sina malog prosjaka s ulice i odgojiti ga u kraljevskom dvoru, davši mu i pravo nasljedstva. Još nam se više treba čuditi dragom Bogu, koji nas je na krštenju uzeo za svoju djecu. Dragi Bog nije samo Otac po imenu; on je to uistinu, jer nam je dao da imamo udjela u njegovm božanskom životu. On je najbolji Otac. Koliko nam je već puta pokazao svoje očinsko srce. Dao nam je zdravlje, pa nam je dao i Sina Svoga Jedinoga najprije u jaslicama, zatim na križu i konačno u svetoj pričesti.

XXXI

SVETI »DA« DJECE BOŽJE

Pred dvadesetak godina umrlo je u nekom velegradu dijete. Zvali su ga svi mali Gvido. Jednog dana upita ga majka: »Gvido, znaš li, koja je najljepša riječ u našem jeziku«? — Gvido uze svoju bibliju, pa listaj i listaj. Dođe do Navieštenja. Arkanđeo Gabrijel navješta Mariji, da će biti Majka Božja, i pogled mu odmah pade na Marijin odgovor: »Ja sam službenica Gospodnja; neka mi bude po riječi tvojoj«. Sav veseo odgovori Gvido majci: »Mama, našao sam. Najljepša riječ u našem jeziku jest »da«.

Pravo je rekao. Nema ništa ljepše od ove kratke riječi »da«, koju nam treba uvijek izgovoriti, čim nebeski Otac nešto zapovijeda ili želi. U prvoj nam zapovijedi naređuje, da molimo jutarnju i večernju molitvu. Djeca se Božja žure, da je izvrše, ne propuštaju nijedan dan, da ga ne pozdrave tim pozdravom. U drugoj nam zapovijedi naređuje Otac nebeski, da poštivamo njegovo sveto ime. Djeca Božja odgovaraju sa »da« i u srcu im je čvrsta odluka, da nikad ne izgovore to sveto ime bez svetog počitanja. U trećoj nam zapovijedi naređuje da svetkujemo nedjelju i pribivamo svetoj misi. Djeca će odgovoriti »da« i svake će nedjelje ići u kuću Očevu. I jer vi želite biti dobra djeca Oca nebeskog, ne samo da ćete reći svoj »da« na svaku njegovu zapovijed i želju, nego ćete je i ostvariti.

Na posjedu u selu, gdje imade i služinčadi i djece, služinčad čini sve što treba zato, da ne budu ukoreni dok djeca se trude da učine sve što je moguće bolje, da razvesele oca ispunjajući i njegove najmanje želje. Sav posao, koji mogu izvršiti, oni ga rado vrše. Ne pitaju: Zašto mi to moramo raditi? Nego: Što bismo mogli uraditi da omilimo ocu? — Nedjeljom smo dužni da pribivamo svetoj misi. To nalaže dragi Bog. Propustiti misu svojom krivnjom, bio bi težak grijeh. No djeca Božja ne zadovoljavaju se samo time, da kratko ispune zapovijed. Oni žele učiniti i to

veselje Ocu nebeskom pa prisustvuju svetoj misi i radnim danom.

Ukratko: »Najljepša riječ u našem jeziku jest kratka riječca »da«. Djeca Božja govore svoj »da« na sve, što Otac nebeski traži od njih u svojih deset zapovijedi. Oni govore svoj »da« i na sve, što dragi Bog želi. Trude se da ispune ne samo naređenja dragog Boga nego i jednostavne želje. Onaj, koji se skrbi, da ispuni i želje Božje a ne pita se: Zašto ja to moram — nego: Što moram učiniti da omilim Bogu? — takav je blizu da postane junak i svetac.

XXXII

JUNAČKI »NE« DJECE BOŽJE

1. Bilo je to za progona katolika u Armeniji. Vojnici uđu u bolnicu, koju su držale redovnice. Izvedu svu djecu napolje i dovedu pred križ, koji je ležao na zemlji. Onda im rekoše: »Svi koji se odreknu vjere i pogaze nogama ovaj križ, spasit će život«. — Šta mislite, šta su djeca odgovorila: Svi su zavikali samo jednu riječ: »Ne«. To je sveti »ne«; »ne« junaka i svetaca. Taj »ne« vam valja svaki puta reći, kad se probudi napast i mami vas na grijeh. Djeca Božja imaju mir u duši, dok u nju ne provali grijeh. Ni pod koju cijenu oni neće uvrijediti Boga ni teškim grijehom, pa ni lakim, koji bi hotimično počinili. Pravo dijete Božje izbjegava i najmanje ljage. Imade djece, koja nipošto ne bi htjela ukrasti sto ili dvjesto dinara, jer je to teški grijeh, ali im nije ništa svaki puta, kad im se pruži prilika, ukrasti pet dinara s utjehom, da je to mala vrijednost, laki grijeh. To nisu prava djeca Božja. Pravo dijete Božje jest ono, koje se boji i najmanjeg grijeha. Ono ne će za ništa na svijetu nanijeti i najmanju uvredu svom nebeskom Ocu.

2. No ako ste podlegli, ne smijete stvar olako uzeti. I s lakim grijehom valja vrlo ozbiljno postupati.

Mala Margareta bila je kći šumara i vrlo dobro dijete. Ljudi su za nju govorili, da je ostala tako nevina kao na dan svog krštenja. Ipak je bio jedan dan, kad je Margareta pošla u nevaljalo društvo te popusti napasti i ukrade novaca. Tada začu glas svog anđela čuvara, koji joj je dovikivao u dubini duše: »Margice, uvrijedila si nebeskog Oca«. Čitav dan je bila neopisivo uznemirena. Kad je nadošla večer, ode u svoju sobicu i nije išla ni večerati. Ne bi mogla podnijeti pogleda roditelja. Oni su je tražili u obližnjim gajevima. Napokon im dođe na pamet, da je potraže u njenoj sobi. Nađu je u krevetu kako gorko plače. Pitaju je: »Šta ti je?« Ona odgovori: »Učinila sam jedan grijeh, kojim sam ražalostila svog Oca koji je na nebesima.« — Ništa ne žalosti toliko djecu Božju kao grijeh. Djeca Božja ne oplakuju samo svoje grijehe nego i tuđe.

U nekom brzom vlaku počeo je neki mornar lakrdijaš da pravi strašne blezgarije na račun vjere. Jedan se gospodin diže, stavi mu ruku na rame i reče: »Prijatelju, vi ste nanijeli uvredu mom Ocu nebeskom a time i meni«. — Vrlo mu je dobro rekao.

Ukratko: Djeca Božja izjavljuju uvijek svoj »da«, na sve što im Otac nebeski zapovijeda i što god želi. No isto tako djeca Božja odgovaraju s otvorenim »ne« na svaku napast i poticaj na zlo. Djeca Božja se boje grijeha; a ako im se dogodi, da su počinili grijeh, žalosni su, što su ražalostili svog nebeskog Oca. Mi nećemo plakati samo nad svojim grijesima, nego i nad grijesima drugih, jer je i njima naš nebeski Otac uvrijeđen.

XXXIII

SVAKIDANJE SINOVSKO DRŽANJE

1. Neki bogati i moćni knez posla svog sina na kraljevski dvor, da se tamo izobrazi. Ispočetka je dijete imalo poteškoća. Bojalo se da neće imati uspjeha i da će biti od kralja ukoreno. A onda nije znao, kako da se vlada pred kraljem. Tada mu reče otac: »Ako te postave kod stola u kraljevu blizinu i ne znaš, kako bi se vladao, gledaj kraljevog sina i sve čini kao i on«. — Dijete je poslušalo očev savjet pa mu je vladanje bilo takovo, da je zaslužio mnogo lijepih pohvala od kralja.

Tako vam je, djeco, i s Bogom. On nas poziva u svoje društvo. Ali kako ćemo se vladati, kakvo držanje uzeti pred tolikim veličanstvom. Ne bojte se. Bog nam je poslao svoga Sina kao uzor učitelja. Slijedimo ga. Idući za njim stopu u stopu, sigurni smo, da činimo sve vrlo dobro.

2. Danas ćemo pogledati Isusa kako moli. Dobro mislite, da se nije služio nikakvim molitvenikom. U Spasiteljevo vrijeme nije bilo štampanih molitvenika. On se molio od srca, a to znači jednostavno, otvoreno, kao što to čini dijete kad govori svom ocu. On se nije obraćao Ocu samo ujutro i navečer i prije jela. Čitav dan od ranog jutra do kasne večeri bio je njegov neprestani razgovor s Ocem... A ako bi kroz dan imao malo vremena za molitvu, polazio bi na večer u goru i tu bi klečeći na kamenu proveo noć u razgovoru s Ocem.

Dok je Isus bio još dijete, čim bi ujutro sunčane zrake prodrle u njegovu sobu, digao bi se i odmah obratio svom Ocu: »Oče, ja danas hoću Tebi ugoditi čineći sve što ti je po volji. Svaki čas te želim slaviti, svaki čas ti zahvaljivati, svaki čas ti prikazivati svoj rad«.

Znam ja, da vi ni jedno jutro ne propuštate da se obratite Bogu i reknete mu: Ovaj dan neka je za tebe, Bože. To je vrlo dobro. Ali zar ne biste mogli ujutro uputiti svom nebeskom Ocu nekoliko pobožnih uzdaha? Jednostavno posve prostodušno, kao što djeca nevezano govore svom zemaljskom ocu?

Nakon jutarnje molitve Isus je išao na doručak. Na stolu je bio kruh, što mu ga je ostavila Majka. On je mislio: Ovaj kruh nije od Majke, nego od Oca nebeskog. I odmah bi mu poletila misao i srce k njemu, da se zahvali. Nakon doručka pošao bi Isus u radionicu svog poočima hranitelja. Rad bijaše dosta mučan i zamršen. Tesarski posao je tvrd zanat. Ali Isus je u srcu šaptao. »Oče, jer ti želiš da ja ovdje u radionici radim, nek se vrši tvoja volja. Želim samo ono, što ti želiš. Jedina moja želja je da sve činim, što želiš i da ti ugodim«.

U dvanaestoj godini išao je Isus s roditeljima u hram. Kolikog li veselja za nj. Mogao bi tu ostati u dugom razgovoru s Ocem. I kad nakon tri dana mora otići, to će mu razdrijeti srce. »Meni valja biti u onom, što je Oca mojega«, rekao je roditeljima.

Djeco moja, kad dolazite na misu, ponesite uvijek sa sobom misal. Jer u velikom mnoštvu da se može moliti treba imati pred očima pisane molitve. Ali kad preko dana posjećujete presveti Sakrament, pustite srce neka govori. Takav razgovor s Isusom treba podržavati.

Kad je naš Isus znao, da je došao njegov čas, pao je u veliku žalost. Digavši oči prema nebu, izložio je Ocu svoju bolnu stisku.

i odmah mu je poslan anđeo, da ga utješi. Drugom zgodom, kad mu je srce plivalo od veselja, otišao je, da to povjeri svom Ocu i zahvali mu na tom.

Jednog dana sišao je naš Gospodin na ulicu i ušao u vrt. Tu je bilo prekrasnih ljiljana, koji su svojim ugodnim mirisom ispunjavali zrak. Zaustavivši se pred njima, pogleda prema svom Ocu i zahvali mu: »Oče, ti si ovim ljiljanima dao tako veličanstveno odijelo; veličanstvenije negoli u kralja Salamona. Zahvaljujem ti Oče, što si nama na radost htio ovom cvijeću dati toliko sjaja.«

Kao i Isus, zahvaljujte, djeco i vi. Preko čitavog dana rado razgovarajte s Ocem nebeskim. Razgovor, ako hoćete, neka bude kratak, ali priprost i sinovski, kao što to kod kuće činite sa svojim zemaljskim ocem. Bez sumnje da školske zadaće, sitni kućni poslovi zauzimaju najviše vašeg vremena. No zar ne možete učiniti koju malu stanku? Upotrijebite te časove da otpočinete kraj svog Oca. Često mu upravite misao, pa ćete ga razveseliti.

Ukratko: Naš nebeski Otac poslao nam je na zemlju svoga Sina, da nam pokaže, kako ćemo mi djeca Božja razgovarati s njim. Isus nije nijedan čas prestao da razgovara sa svojim Ocem. Mi djeca moramo to činiti u časovima svog dnevnog počinka; što tako kad otkucava sat, prije započetog posla; kad smo žalosni, i kad smo veseli; kad vidimo lijepo cvijeće, kad prolazimo kroz polja i šumu; štogod nas snašlo: veselje ili žalost.

XXXIV

VJERA, UFANJE I LJUBAV DJETETA

Među apostolima se porodila rasprava, jer su htjeli znati, tko će imati prvo mjesto u kraljevstvu nebeskom. Božanski Spasitelj na to pozva dijete, koje se igralo u susjedstvu, stavi ga među njih i reče im: »Ako ne budete kao ovo dijete, nećete ući u kraljevstvo nebesko«. — Valja nam dakle postati kao djeca. Djeca ne tijelom nego dušom; to znači biti dobre i čiste duše poput djeteta. Djeca posebno na području vjere, ufanja i ljubavi.

1. Dijete u vjeri. Takva je bila mala sestra Terezija. Često bi za ljetnih noći sjela uz svoga oca pod zvijezdanim nebom. Otac joj pokazivao zvijezde i govorio, da su one tako daleko od nas,

da bi trebalo više od 300 godina brzom vlaku dok dođe do njih. Terezija nije razumjela, ali je vjerovala sve, što joj je otac govorio, jer je bila sigurna, da on može govoriti samo istinu. Veće povjerenje nego što je bilo u zemaljskog oca imala je povjerenje i vjeru u nebeskog Oca. Nikada je nije obuzela ni najmanja sumnja u istini vjere. Njena vjera bila je potpuna i posvemašnja. Kako je moguće, da potpun Isus bude u maloj hostiji? Terezija to još nije razumjela, ali joj je vjera čvrsta. Kako je moguće da su tri osobe u Bogu, a samo jedan Bog? To je Terezija još manje razumjela. Ali joj je vjera bez obzira na to bila nepokolebiva. To je objavio Bog Otac. A Bog Otac ne može se prevariti. Bog Otac ne može ni nas prevariti. On uvijek govori istinu. Vjerovati djetinjom dušom to ne znači samo vjerovati čvrsto bez ikoje druge skrivene misli, nego to znači sve gledati očima vjere. U cvijetu, kojeg bi opazila, Terezija bi gledala preko tog materijalnog oblika očima vjere Oca nebeskog, koji ga je obdario tako lijepim bojama. Bila ona pred visokim gorskim vrhuncima ili u lijepim šumama, bila vesela ili žalosna, Terezija je kroz sve to gledala Oca nebeskog.

2. Dijete u pouzdanju. Terezija je još vrlo mlada htjela u samostan. Bila je ljubimica oca i znala je, da će mu očitovanjem te želje nanijeti mnogo boli. Ipak je ona u svom djetinjem srcu računala, da će joj udovoljiti želji i neće joj ništa odbiti. Još je gorljivije bilo njeno pouzdanje u Oca nebeskog. Kad je molila, uvijek je imala pred sobom ovu misao: Bog je Otac, Bog je dobar i on nikada ništa ne uskraćuje. Kad je počinila kakvu pogrešku mislila je: Bog je Otac, Bog je dobar, on će mi sve oprostiti. — Kad bi uzdigla pogled prema nebu, odmah bi sama sebi rekla: »Bog je Otac, Bog je dobar, pa će me jednog dana primiti u nebo«. Terezija je dragom Bogu povjeravala sve svoje želje, sigurna, da joj on nikada neće reći »ne«. Tako je daleko došla da je govorila: »Kad bi mi dragi Bog poslao najstrašnije muke i dapače smrt, ja bih se još uzdala«.

3. Dijete u ljubavi. — Slavili su kod kuće očev imendan. Terezija mu je mislila tom prilikom dati na dar neki vezeni ručni rad. No kad ga je svršavala nekom naglom i nesretnom kretnjom ruke, poderala ga je i gotovo uništila. Terezija zaplaka, zamoli oca za oproštenje i povjeri mu svoju muku, što mu ne može učiniti to veselje.

Još življa ljubav njezina bila je prema Ocu nebeskom. Za sve na svijetu ona ne bi počinila ni najmanji svojevoljan grijeh. Samo je jednu misao imala; ugoditi Bogu. Jednog dana je rekla: Za mene je svako moje dobro djelo i svaka moja žrtva kao ruža, koju stavljam do nogu Božjih. Želim ih nabrati čitave rukoveti, da od njih načinim velike bukete.

Ukratko: Moramo biti djeca u vjeri, pouzdanju i ljubavi. Djeca u vjeri, znači vjerovati očima uprtim u sve što je Bog objavio. Djeca u pouzdanju znači: upravo sve očekivati od Boga: i svakidanji kruh i milost i oproštenje grijeha i ulazak u nebo. Djeca u ljubavi, znači neprestano se truditi da svojim dobrim djelima, a osobito žrtvama, ugodimo dragom Bogu.

XXXV

DJETINJE DOBA U ČASOVIMA TRPLJENJA

1. Za vrijeme prošlog svjetskog rata pao je u borbi čovjek, koji je stanovao na zakupu u Schwarz-Waldu. Seoski župnik koji je morao tu vijest saopćiti obitelji, pokuca na vrata kuće. Majka je sjedila u sobi uz kolijevku, u kojoj je spavalo njeno najmlađe dijete, a oko nje su se igrala druga djeca. Kad je saznala svoju nesreću, zaplaka ona, zaplakaše i djeca. No uskoro se uspravi, diže oči prema nebu i povika ova hrabra žena: »Oče, neka se vrši tvoja volja!« Gdje je, djeco moja, ona naučila ovo predanje, ako ne uz Spasitelja samoga u maslinskom vrtu.

2. Za duše koje trpe, ne poznam ljepše molitve nego li je ova: Oče, neka se vrši tvoja volja. — Izgovarajte je u teškim časovima, kad vas bije kakvo zlo ili bolest, neimaština i sirotinja. Možda će se nevolja najedanput sručiti na vas zbog kobnih prilika, koje je donijelo siromaštvo u vašu kuću. Nema kruha, nema odijela. Ili vas je možda još bolest prikovala tjednima ili mjesecima na postelju. I tada recite, da se ništa ne događa slučajno, nego sve dolazi od Boga. I iza bolesti, siromaštva, potreba stoji Bog, naš Otac. Još prije nego što ste vi došli na svijet, on je unaprijed odredio tijek događaja od kojih će se sastojati vaš život: dan vašeg rođenja i smrti, vašeg siromašnog ili bogatog stanja, vašeg veselja ili žalosti.

3. U svim svojim duševnim mukama recite uvijek: Oče, nek se vrši tvoja volja. Jednog ili drugog dana pratit ćete na groblje tijelo svoga oca ili majke. To će biti za vas dan velike žalosti. Možda ćete svojom lakomislenošću ili svojim društvenim položajem navući na sebe ruganje drugih, pa ćete radi toga trpjeti. Možda će vam se još rugati, što ste nepravedno kažnjeni. Možda će vam se još rugati, što ste katolici i što idete u crkvu. Možda će vas i krivo obijediti. Opaki drugovi reći će na vas ružne stvari, a vi ste nedužni. I zbog svega toga ćete vi trpjeti. Neka vaša misao tada ne traži uzročnika tih opačina, da im zlo zaželi ili da ih proklinje. Otac nebeski poslao vam je te teškoće, jer vam želi dobro, jer želi od vas, vježbajući vas u strpljivosti i praštanju, učiniti svece. Odgovorite samo ovom riječju: Oče, neka se vrši tvoja volja!

Ukratko: Najljepša riječ, koja se može čuti iz ustiju u času trpljenja jest: Oče, neka se vrši tvoja volja, makar je ja ne shvaćam. Štogod vi učinili, više vrijedi volja Božja. Zato čim nas zadesi, bilo tjelesna bilo duševna muka, odmah recimo: Bože, neka se vrši tvoja volja.

XXXVI

ŠKOLA NAŠEG DJETINJEG STAVA

U brzom vlaku sjedio je njemački svećenik pokraj jednog Francuza. Francuz upita: »Biste li mogli reći, što je najvažnije na zemlji? Svećenik odgovori: »Djetinjstvo«. — Ništa istinitije. Tko nema djetinje duše, i Božje djelovanje na njega je nemoguće.

A ako biste me pitali, gdje se stječe taj stav, odgovorio bih vam: 1. Uz svetog Oca Papu. — 2. Uz našu Majku Blaženu Djevicu Mariju. — 3. Uz našeg Oca nebeskog.

1. Kod svetog Oca Pape.

Svakoj obitelji mora netko biti glava: to je otac. I Crkva katolička je obitelj, koja broji 560 milijuna djece. Otac ove silne obitelji jest rimski Papa. Papa je grčka riječ (Pappas), a to znači otac. Papa je naš otac na području duhovnih stvari. Njegovo srce

kuca jednakom ljubavlju prema svoj njegovoj djeci, bili oni sa sjevera ili sa juga, bili s istoka ili sa zapada. Kad otac govori, djeca moraju slušati. Tko ne želi ni slušati ni slijediti Papu kao dijete, nije pravi katolik. Biti katolik to znači slijediti svetog Oca kao dijete.

Tako je 1910. godine odredio sv. Otac, da djeca sa sedam godina moraju biti puštena k Stolu Gospodnjem. Molite dakle svoje roditelje, da pošalju vašu braću i sestrice na sv. pričest.

Tako je 1906. godine sv. Otac odredio, da se mogu ne samo svećenici i redovnice svaki dan pričešćivati nego i svi katolici, koji su u stanju milosti. Poslušajte dakle i vi, djeco moja, svetog Oca i pričešćujte se bar svake nedjelje, a ako možete i svaki dan. To želi naš zajednički otac. Slijedite njegove želje kao dobra djeca.

2. Kod Djevice Marije.

Pred nekoliko godina proglašen je svetim jedan njemački redovnik; brat Konrad. Kao pravo Marijino dijete, on je uz nju naučio taj djetinji odnos. Kad je išao u školu, molio bi putem krunicu. Kad bi išao iz škole, opet bi molio krunicu, a i u štali, u polju. A kad je kasnije ušao u samostan, dok se penjao stepenicama, na svakom koraku molio je: Zdravo Marijo. Tokom dana brat Konrad razgovarao je s Marijom kao dijete s majkom. U Marijinoj školi je brzo naučio taj djetinji odnos, koji ga je ona naučila od samog Isusa. Rado razgovarajte sa svojom nebeskom Majkom. Otvorite joj srce. Štogod vam bilo teško, povjerite to svojoj nebeskoj Majci. Rado nosite uza se njen znak a to je krunica. Sve činite kao da vas gleda Marija.

3. Kao nebeskog Oca.

U Starom Zavjetu ljudi su u Bogu gledali samo svemoćnog Gospodara, strogog lica i rukom uvijek ispruženom da kazni. Zatim je došao Spasitelj koji nam je otkrio njegovu pravu narav. Bog nije samo velik i moćan. On je dobar. On je Otac. On je dobar Otac. Vi ne smijete onda u sebi gojiti prema njemu samo osjećaje strahopočitanja, nego i osjećaje djetinje ljubavi. Domovina vaše duše jest srce vašeg nebeskog Oca. Ako želite živjeti u miru i sreći, tu si morate spremiti stan. Sve što imate u svom srcu, stavite u njegovo. Čim vam je što teško, utječite se tom srcu. Ako ste u neprilici ili vas bije kakvo tjelesno ili duševno trpljenje, obraćajte se tom srcu.

Ukratko: Djetinjski odnos prema Bogu jest u odnosu prema Svetom Ocu Papi, prema Mariji, prema našem Ocu nebeskom kod kojih ćemo naučiti to provoditi. Čim sveti Otac Papa izrazi neku zapovijed ili želju, mi ćemo požuriti da je slijedimo. Rado ćemo razgovarati s Marijom našom Majkom, kao što je to činio brat Konrad. U svakoj prilici bacit ćemo se u naručaj svom nebeskom Ocu govoreći: Bog je dobar, Bog je Otac i sve što čini, to je dobro.

VI poglavlje

TAJANSTVENA SMRT U JUNAKU

XXXVII

SMRT NAŠEG »JA«

Opaska: Sjetite se, djeco, povijesti malog Tarzicija. Čin takvog heroizma sa strane jednog djeteta, koje život svoj polaže za svog Boga, ne može se nikad zaboraviti. Želite li znati, kako ga je mogao izvesti, treba samo vidjeti, kako on radi. Nalazi se pred pothvatom, koji sobom nosi smrtnu opasnost. Gleda li on na sebe, računajući na pogibli i smatrajući da su suviše velike? Ne, nego jedino na Boga. On će otići, makar izgubio život, a to znači svoj vremeniti »ja«. Evo u ovom »ja« u junaku ja bih vam htio sada govoriti.

Mladić iz ugledne obitelji ušao je u samostan. Jednog dana posjeti ga stari drug iz djetinjstva. Upita ga: »Reci, čemu ti provodiš svoje dane u ovom samotnom i šutljivom mjestu?« — Redovnik mu odgovori: »Kad sam bio dijete, ponavljao sam u času pretvorbe — a da nisam razumio — molitvu koju su me drugi naučili: Isuse, za tebe želim živjeti, za tebe želim umrijeti. **Danas** je razumijem. Sve dane ja se trudim da živim **za Njega,** brinući se da On živi u meni i da umrem za Njega umirući sve više sam sebi«. Djeco moja, tko želi postati junak i svetac, mora uzeti za geslo: »Isuse, tebi želim živjeti, za tebe želim umrijeti«.

1. Isuse, za tebe želim živjeti.

Taj pozdrav upravljamo Spasitelju, kad kod pretvorbe silazi na oltar. Lijep pozdrav u kojem se istovremeno nalazi životno pravilo za one, koji žele biti junaci i sveci; jer to je nemoguće, ako se ne živi svim svojim životom za Isusa. Vi ste kršteni. Primili ste i prvu pričest. Isus je došao u vašu dušu. Isus živi u va-

ma. No nije dosta da Isus živi u vašem srcu. I vi morate za njega živjeti. I ne samo kroz četvrt sata iza pričesti nego uvijek. Ne samo u crkvi, nego i vani u životu. Ne samo nedjeljom, nego i svaki dan u tjednu. I ne smijete pustiti Isusa samog u srcu. Svaki čas ćete obraćati oči na njega. Sigurno nećete tjelesnim očima vidjeti Isusa, pače ni očima duše. Ali ćete ga vidjeti očima vjere. Rado promatrajte Isusa. On je tako lijep. Kad bi Isus vidljivo obilazio našim ulicama kao nekoć u Palestini, sva bi djeca ostavila majke i trčala za njim; svi bi radnici ostavili posao da slijede Isusa; kralj bi sišao s prijestolja stideći se što je tako malen pokraj njega; a dama bi bacala svoje zlatne narukvice. Isus je ljepše od svega, što se može naći na zemlji. Rado promatrajte Isusa i neka vam njegova sveta prisutnost bude ugodna.

No vi i govorite s Isusom; često mu pošaljite svoj pozdrav strelovitom molitvicom.

Mnoga djeca imaju običaj, da kad god otkuca sat, okrenu se prema Isusu i reknu mu: Gospodine, ja te ljubim. Dječaci mogu reći: Gospodine, želim ti ostati vjeran do zadnjeg časa života. Djevojčice neka radije ovo govore: Gospodine, po Mariji, Tvojoj Majci poklanjam ti svu ljubav svoga srca. — No slobodno možete izabrati i druge molitvice, koje vam se sviđaju. Ali ne zaboravite da Spasitelj očekuje od vas više od pozdrava, očekuje poklon; žrtveni poklon za Isusa je ono, što je najljepše i najbolje i što mu čini najviše veselja. Poklon to je dar. Imade tri vrste poklona: to je ili prikazivanje Isusu našeg posla, ili uskraćivanje sebi koje stvari, koja nam je draga, ili prihvaćanje čega, što nam nije drago. Rado prikazujte od vremena do vremena svoj rad koji baš taj čas obavljate. To od vas ne traži nikakve muke, a ugodit ćete Isusu. Prikazivanje druge i treće vrste ispočetka će vam se malo protiviti; no onda ćete se konačno naviknuti i to će vam činiti veselje.

2. Isuse, tebi želim umrijeti.

Godine 1931. umro je u Tirolu dječak imenom Rudi Zobel. Još nije imao ni deset godina, a živio je već kao junak i svetac. Bio je uvijek u mislima s Isusom. Isus je bio sve za njegov život. Roditelji to nisu opažali. Ni pomišljali nisu, kad bi ga vidjeli šutljiva, da on razgovara s Isusom u svom srcu. Međutim je Rudi dobro znao, da tamo gdje živi Isus, mora nešto umrijeti; to znači grijeh i naše sklonosti na tlo. Po krštenju smo nakalamljeni na

čokot, koji je Isus, a mi smo postali njegove loze. I na taj način život Isusov teče žilama naše duše. No mi smo u isto vrijeme i Adamova djeca. Odatle u nama ona mješavina dobra i zla, koje je u nama iz dvostrukog izvora: jedan od Isusa, drugi od Adama. Netko je rekao, da je naša duša spužva puna mutne vode. Htio je reći to za naše zle sklonosti. Pa šta treba učiniti da se stisne spužva i iscijedi njene nečiste vode? Prikazanjem svojih dobrih djela i žrtava. Svaki put, kad učinimo dobro djelo ili koju žrtvu, to je kao da rukom stiskamo spužvu duše i cijedimo iz nje malo te njene zamazane vode. Onda poteče obilnije Kristov život i u njoj zauzme značajnije mjesto. To je dobro znao mali Rudi i zato je učinio mnogo žrtvica. Bio je pravo dijete žrtve. Često se odricao slatkiša, koje bi ipak rado pojeo i davao ih siromasima. Zimi bi ostavljao toplu kuću, gdje mu je bilo ugodno, da može ići na sv. misu putevima snijegom pokrivenim. Koliko bi puta on rado produžio igru s drugovima, ali bi je prekinuo u najljepšem toku. I kod stola mu je odricanje bilo običajno. Najradije bi uzeo taj komadić. Ali bi onda uzeo drugi manji i slabiji. I duševna odricanja su mu bila vrlo mila. Bio je to pametan dječak, koji bi se mogao popeti na prva mjesta u društvu. On je jasno shvaćao sva pitanja i s punim pravom mogao je da istakne svoje mišljenje, ali se navikao da uguši u sebi taj nadražaj da ima pravo pa bi drage volje prepustio zadnju riječ svojim kolegama. Sam si je govorio: »Gdje živi Isus tamo mora nešto umrijeti«.

XXXVIII

SMRT VAŠIH NAJGLAVNIJIH TEŽNJA

Svi ljudi rođeni od Adama donose već svojim rođenjem splet zlih sklonosti. Među njima je jedna najjača koja zadaje muke. S njom treba činiti ono, što je David učinio sa svojim najgorim neprijateljem i ubiti je. »Kad slomim nju, govorio si je on, lako ću onda izaći na kraj s drugim.« Svaki od vas ima u svom srcu jednog Golijata. To je vaša glavna pogreška. Počnite da lomite toga Golijata.

1. Drago dijete, tko je taj Golijat? Ako ga još ne poznaš, pitaj majku.

Poslušajte: Mladić ostavi svoj kraj i ode u tuđinu. Nakon izbivanja od više godina, vrati se kući. Došavši u rodno mjesto, susretne jednog svog starog druga i pođe prema njemu, da ga pozdravi; ali ovaj ga ne prepozna. Taj čas silazila je njegova stara majka niz crkvene stepenice. Čim ga opazi, požuri prema njemu, koliko su joj dozvoljavale njene stare noge, zagrli ga i zaplače od veselja. Vratio joj se sin. Tako su majčine oči prepoznale onoga, koga su vlastiti prijatelji smatrali tuđincem.

Najbolje oči, draga djeco, jesu majčine. Pitajte dakle majku, koja vam je glavna pogreška i ona će vam to najbolje reći.

Neka mi je majka jednog dana govorila: »Naš Karlo bi bio vrlo dobar, da nije tako srdit, i to srdit u tolikoj mjeri, da upravo postaje zao«. — Evo dragi Karlo, to je tvoja glavna pogreška. Druga mi je majka govorila: »Naša mala Elizabeta je tako mila, ali kad se dirne u njeno samoljublje postaje tako uvredljiva, da je upravo zločesta«. — Evo, Elizabeta, Golijata tvoga srca. Kod nekog je to srditost, kod drugog tvrdoglavost, sebeljublje, ili svadljiv značaj, lijenost, proždrljivost.

Ali često se glavna pogreška krije kao mali Mojsije u svojoj košari od trske. Teško joj je uči u trag. Onda treba moliti Duha Svetoga. On će pomoći da se otkrije.

2. Kad otkrijete svoju glavnu pogrešku, onda započnite ljut boj protiv nje. Ako je ne pobijedite, pobijedit će ona vas. Što brže krenete u boj protiv nje, to ćete brže izvojštiti pobjedu.

1906. god. doživio je talijanski brod »Siro« brodolom. Među putnicima je bio jedan čovjek s glavnom pogreškom lakomosti. Još kao dijete imao je pretjeranu ljubav za novcem i nije nikada ništa učinio da tu neurednost zauzda. Tako je s vremenom ta ljubav postala strast. I kad se brod upravo spremao da potone, on se baci u vodu. Mogao se spasiti, da je dospio do čamca za spasavanje, koji je podalje čekao, no on je do zadnjeg časa kupio sve zlato i biserje, koje je našao na brodu, pa je njima napunio pojas koji je omotao oko sebe, a teret ga je vukao sve dublje. Videći da tone pokušao se osloboditi pojasa, ali su oslabljene ruke otkazale rad pa dovikne s valova: »Prekasno, ne mogu više«. I potone u dubinu mora. Njegova glavna pogreška ga upropastila.

Djeco moja, vi ste još mladi i vaša glavna pogreška i vaše zle sklonosti jedva da se pokazuju. Žilice grma su tanki končići.

Ako se već sada date na to da ih uništite, lako ćete postati gospodari.

3. Pitajte svoga ispovjednika, šta vam valja činiti protiv vaše glavne pogreške. On će vam rado dati savjet. Svako jutro obećajte Isusu, da ćete preko čitava dana bdjeti nad svojom glavnom pogreškom; a navečer kod ispita savjesti ispitajte se, koliko ste puta pali u svoju glavnu pogrešku. Kod svete pričesti, kod pohoda Presvetom Oltarskom Sakramentu molite Isusa, da vam pomogne.

XXXIX

BLAŽENI ČISTA SRCA

Svaka zla sklonost mora nestati u srcima, u kojima stanuje Isus. U svojoj nutrini svi mi imamo mnoštvo zlih nagnuća. Jedna dolaze od tijela. To su sjetilne sklonosti. Druge nadolaze od duše, to su duševne sklonosti. Prve vode proždrljivosti, nečistoći, lijenosti. A druge vode neposlušnosti te potiču duh gospodarenja i svadljivosti. Među tjelesnim sklonostima najčešće nas navodi na grijeh nečistoća.

1. U jednoj seoskoj školi slušali su đaci vrlo pažljivo učitelja, koji im je govorio: »Djeco moja, budite duše od poštovanja. Poštovanje prema dragom Bogu, poštovanje prema stvorenjima, poštovanje prema roditeljima, poštovanje prema svojem tijelu«. Da, vaše tijelo zaslužuje da pazite na nj i da s njim postupate s poštivanjem. Imade kršćana koji drže da je tijelo zlo i da ga je đavao stvorio. Bog nije stvorio samo dušu. On je gospodar i tijela. On nam ga je dao preko roditelja. A sve, što dolazi od Boga jest dobro. Vaše tijelo, na krštenju čudesno posvećeno od dragog Boga, postalo je udom tajinstvenog Tijela Kristovog, kao što je vaša ruka ud vašeg tijela. Biste li vi ikada smjeli obesčastiti udove Kristove, osobito nečistim grijesima?

2. Na dan prve pričesti primilo je vaše tijelo novo posvećenje. Isus je ušao u vaše tijelo pod oblikom kruha; načinio je od vašeg tijela živi kalež.

U jednoj berlinskoj crkvi dijelio je svećenik svetu pričest, kad se neki bijednik baci na nj i pokuša da mu otme iz ruku ciborij. Prisutni ljudi skočiše na nj vičući: »Zločinče, takvo se šta

još nije vidjelo; obesčastiti ciborij sa svetim hostijama!« I odvedoše ga na policiju. Sigurno strašan zločin. Ima li što svetije od ciborija. Na dan vaše prve pričesti i vaše je tijelo postalo živi ciborij. U njega je pohranjeno Najsvetije. Tabernakul se oblaže svilenim zavjesama da se iskaže poštovanje Onome, koji je tu. Tako i vi uvijek morate držati pokriven živi kalež, a to je vaše tijelo. Vi ste odgovorni za Isusa, koji u vama stanuje. Djeca se Božja uvijek čedno vladaju. I u Africi ima djece Božje; no tamo je mnogo toplije nego li kod nas i zato su oni laganije obučeni. No ipak se i oni brinu da budu dolično obučeni, da se sačuva stidljivost. Nikada ne smijete gledati za nasladu ono, što stidljivost sili da se sakrije, niti dirati, niti se s tim igrati, pače niti misliti na to s naslađivanjem. Tko tako šta čini obesčašćuje sveti ciborij svoga tijela. Ako nadođe nevaljala misao ili pak dođe napast, to još nije grijeh i budite mirni. Samo odmah svratite svoju misao na Isusa. Zar se može srce, u kojem stanuje Isus, otvoriti takovim stvarima?

3. Imade raznih vrsta grijeha; ali nema tako gadnih, kao što su grijesi protiv svete kreposti čistoće. Imade mnogo kreposti, ali nema nijedne tako lijepe kao što je krepost svete čistoće. Već je u starom zavjetu Bog rekao: »O kako je lijepa sveta krepost čistoće«. I Isus je rekao gotovo istu stvar. Jednog dana, kad je prolazio kroz polje, zaustavi se pred ljiljanima, bijelim kao snijeg. U njihovim čaškama nijedne crne tačke. Draga srca ih je promatrao, a onda se obrati svojim pratiocima na putu: »Gledajte kako su lijepi. Ni kralj Salamon se nije odjenuo u takav sjaj«.

Jeste li ikada djeco, razmišljali, zašto je Isus izabrao za majku jednu siromašnu nazaretsku djevicu? Jer je čuvala svoje tijelo i dušu u stanju savršene svetosti. Tijelo joj je bilo čisto poput ljiljana. Djeca koja iskorjenjuju svoje nečiste sklonosti i čuvaju Isusa u srcu, miljenici su Božji. Pa i ljudi osjećaju posebni osjećaj veselja pred djetetom čiste duše. Reći će da je to anđeo u ljudskoj spodobi, najljepši cvijet, što ga je zemlja proizvela.

Ukratko: Imade dvije vrste zlih sklonosti: jedne dolaze od tijela, a drugima je korijen oholost i dolaze osobito od duše. Sjetilna sklonost je ona, koja nas npr. navodi na grijehe protiv svete čistoće. Ne dopustimo da ikada u nama zagospodare ove sklonosti. Po svetom krštenju i prvoj pričesti postalo nam je tijelo živim ciborijem u kojem je pohranjen Isus. Ne smijemo dozvoliti da se taj ciborij obeščasti.

XL

TRI ZAŠTITNA ZIDA VAŠEG LJILJANOVOG VRTA

Neki vrtlar zasadio je vrt s ljiljanima tik uz put pun prašine. Kola i stada, koja su tuda prolazila dizali su toliku prašinu da su ljiljani bili tamna i jadna izgleda. A onda se bezosjećajni ljudi nisu ustručavali da ih beru sad jedan sad drugi. Tada je vrtlar podigao zid oko svog vrta pa su naskoro ljiljani bili lijepi poput onih, koji su pobudili divljenje Spasiteljevo. Malo je cvijeća, koje treba toliko štititi od prašine ili blata ili nečistih ruku prolaznika kao što su to ljiljani. I ljiljani koji rastu na bogatom tlu vašeg srca isto tako su potrebni zaštite. Podignite oko njih zid.

Prvi zid oko vašeg ljiljanovog vrta

202. god. osuđena je u Kartagi na smrt zbog vjere mlada kršćanka Perpetua, koja je bila izvanredne ljepote. Doveli su je na javni trg pred divlju kravu, koja se bijesna baci na nju i podiže je u zrak. Kad je pala na zemlju opazi da joj odijelo nije u redu. Napola smrvljenim prstima ona ga popravi koliko je mogla. Ni u smrti nije htjela da povrijedi ičije oči.

Djeco moja, dolično odijelo jest prvi zid, koji morate podići oko vrta svoga srca. Jeste li se ikada pitali, zašto mi zapravo nosimo odijelo. Ponajprije radi tjelesnog zdravlja. Koliko je mladih djevojaka već umrlo jer su se odijevale laganim tkaninama, prozirnim i previše izrezanim. Bilo im je zima, pa ih je upala pluća odnijela u grob. Mi se odijevamo da sačuvamo zdravlje. Ali se moramo odjenuti da sačuvamo i čistoću. Koji slijede nedoličnu modu daju često drugima prigodu da griješe. Odijelo mora biti čedno; zato se mora odstraniti prozirne tkanine, držati prsa pokrivena kao i ruke barem do lakta a haljine da padaju ispod koljena. Djevojke čije je odijelo nečedno, ne smiju se pripustiti na svetu pričest. Tako je odredio sv. Otac Papa, tako traži dragi Bog.

Drugi zaštitni zid: dobro društvo

Augustin je u mladosti počinio strašne grijehe ali se zatim obratio i postao svetac. Razmišljajući jednog dana o svojoj jad-

noj prošlosti, upita se: Kako sam mogao ja, koji sam imao tako svetu majku, pasti u tako gadne opačine? I sveti Augustin reče si: »Manjkalo mi je da si izaberem dobre drugove čista i potpuna srca«.

Kad si želite izabrati druga, nemojte mu gledati lijepo odijelo i zalizanu kosu; ni na način odijevanja ni na otmjeno držanje. Gledajte, da li mu u srcu cvate ljiljan kreposti. Ako se radi o onima, koji se rugaju svećenicima i vjeri, koji ne idu nedjeljom na svetu misu, brzo bježite od njih. Ako ne, stradat će vam uskoro čistoća. Kad se u obitelji pojavi difterija, dolaze bolnička kola i nose malog bolesnika u bolnicu da mu se ne zaraze braća i sestre. Tako valja postupati i s lošim drugovima, koji su opasniji negoli difterija. Jer vam oni zarazuju dušu, ubijaju ljiljan srca.

Treći zaštitni zid

Još je opasnija od zla društva loša knjiga. Dok nije bilo majke doma, u Münchenu se otrovala 16-godišnja djevojka. Kad se majka vratila kući, našla je svoje dijete ispruženo bez znaka života na podu sobe. Na stolu je našla cedulju, u kojoj je djevojka napisala: »Na pogrebu mi ne treba svećenika. Ne vjerujem ni u Boga ni u dušu«. — Ispitivali su, kako je ona došla na takve stepene; na koncu su na dnu njena ormara našli čitav svježanj loših knjiga i zlih časopisa.

I u kinu dijete često gubi ljiljan svoje čistoće. U jednom katoličkom zavodu za propale žene, bilo je i 78 djevojaka. Jednog dana dali su im da obrade ovo pitanje: Kako ste tako nisko pale? Od 78 njih 70 je odgovorilo: po kinu!

Poznam djevojku, koja je bila dobra i pobožna. Imala je nakanu ući u samostan. Jednog dana odvede je prijateljica u kino. Pred očima im se odvijao bestidan film koji u njoj probudi mnoštvo opakih misli. Gonjena svojim zlim maštanjem nikada ta djevojka nije mogla steći svoju ravnotežu, i pokvarena do u srž, dade se na najpokvareniji put.

Ukratko: Mi ćemo zaštiti svoj ljiljanov vrt ovim trostrukim zidom: čednom odjećom, dobrim drugovima i dobrim knjigama. Tko se druži s pokvarenim društvom i čita nevaljale knjige ili posjećuje nevaljale kino-predstave, izlaže se zlu i bit će brzo zaražen.

XLI

TRI SIGURNA PUTA ČISTOĆI

1. Oko-stražar

Francuski kralj Henrik II upusti se u vitešku borbu s tijelom posve zaštićenim željeznim oklopom, jedino mu oči ostadoše nepokrivene. Borba se bližila kraju, kad mu jedan vitez probode kopljem oko. Kralj bačen sa sedla pade na zemlju, da se više nikada ne digne. Oči su mu bile vrata, kuda mu je ušla smrt u tijelo. Oči su često vrata, kuda ulazi i smrt duše. Ljiljan čistoće umire, kad ustupi mjesto nečistim grijesima koji se nastane i zavladaju kao gospodari. Želite li izbjeći takvu nesreću? Ne predajte uzde očima, puštajući ih da svuda lutaju. Imade stvari koje se ne smiju gledati. Postavite stražu očima. Ne zaustavljajte se nikad pred izlozima radnja, u kojima su izložene nečedne slike. Ako vam mimo volje jedna takva slika dođe pred oči, odmah se okrenite. Jer ako se tu rado zaustavljate, pogled na njih će vam u duši probuditi slike, koje će vas odvesti u grijeh. U Münchenu je neki student donio u razred poštansku kartu, koja je prikazivala besramnosti i dao je dalje drugovima. Najveća većina je njih uživala otrov i zlo je postalo tako, da ih je direktor morao istjerati kroz vrata, da bi od zaraze sačuvao ostale učenike.

2. Budite strogi prema tijelu

Prije svog obraćenja sv. Nil je griješio protiv čistoće. Povrativši se Bogu, nikada nije htio jesti meso, nego samo zelje i voće. Nije pio vina, nego samo vodu; ostavio je svoj meki krevet, a spavao je na samim daskama. Povijest dodaje, da nije nikada više pao u svoje grijehe.

Previše mesa čini sjetilnim. Vino i uopće alkoholna pića pobuđuju nečiste napasti. Tko jede malo ili nikako mesa, tko se zadovoljava s laganom večerom, tko ne kuša ni kap alkohola, i tko ujutro čim se probudi ustaje odmah bez razmišljanja po deset minuta, taj će si uštediti mnoge borbe i napasti.

3. **Prvi posao**

Ima jedna njemačka priča: dva plužna lemeša bila su u šupi jedan pokraj drugog. Jedan koji je čitavu godinu orao zemlju bio je gladak i sjajan. Drugi se gotovo nikako nije upotrijebio pa je mirno počivao u sretnoj besposlici. Ali su ga pokrivale ružne mrlje rđe koje su se svaki dan širile i rasle. Jednog dana upita svog susjeda: »Kako si ti ostao tako sjajan i čist? Kako si to postigao?« — A ovaj mu odgovori: »Ja sam radio«. Tko je nepokretan, sam sebe izjeda. Voda koja ne teče i miruje, brzo se pokvari i usmrdi. Dok potočić silazi s brijega uz veselo žuborenje, ostaje čist i bistar. Zvijezde se ljeskaju na bistroj vodi samo u tamnoj noći. Sad ćete shvatiti, da je jedan stari pustinjak mogao reći: »Đavao me ne smije nikada naći bez posla«. — Besposlica je najbolji pomoćnik đavlu. Zato, draga djeco, nemojte nikada besposleno se vući ulicom. To je opasno. Uvijek nešto raditi. Uvijek biti u poslu. I igra je neka zaokupljenost, pa i kad se igrate, vi gonite đavla u bijeg.

Ukratko: Da sačuvamo čistoću, imamo tri dobra sredstva. Budno paziti na oči. Oči otvorene svemu što im se pruža, često su vrata kroz koja ulazi grijeh. S tijelom moramo strogo postupati. Redovito jedimo malo mesa a uz rijetke izuzetke zabranimo si uzimanje alkohola. Nemojmo biti nikada besposleni; ili radimo ili se igrajmo.

XLII

NIKADA NE GUBITE HRABROST

Dječak je uzeo iz dućana svog oca nekoliko kamenčića. Jedne lijepe ljetne nedjelje otišao je na obalu i zabavljao se bacanjem kamenčića u vodu. Preostao mu je još svega jedan, kad mu se približi neki čovjek i pogledavši kamen, reče: »Nipošto ne bacaj; to ti je u rukama dragi kamen«. — Dječak prestrašen okrene se prema moru i tjeskobno klikne: »Jadna mene! Bacao sam drago kamenje«.

1. Tko tjera kroz vrata srca Isusa i uvodi unutra grijeh nečistoće, baca više nego drago kamenje. Oči mu gube sjaj nevinosti

Savjest mu je nemirna. Kod kuće se ne usuđuje pogledati u lice roditeljima. U školi ne napreduje više dobro. Nema volje za molitvu, za ispovijedi, za pričesti. Za prvim smrtnim grijehom dolazi drugi, pa treći, četvrti i tako dalje. S njim je kao i s onim plivačem koji je zaronivši u more, naišao na velikog polipa, koji ima silne krake kao ruke. Za tren oka neman mu omota tijelo stiskom koji ga guši. Ipak je mogao potegnuti za uže, kojim se zove u pomoć i kojim je vezan sa zemljom. Brzo ga izvuku. Strašnog li prizora! Ronioc je još imao u tijelo urinute strašne kanđe životinje, pa su, da ga oslobode, morali ih nožem izrezati. Svaki novi grijeh, moja djeco, protiv svete čistoće jest kao kanđa, koja omotava dušu. Čuvajte se da ne dođete pod vlast tog grijeha.

2. Ako vam se ikada ponesreći da padnete u tu kaljužu, ne ostajte tu. Pravednik može pasti, ali se odmah diže. Probudite u sebi savršeno pokajanje, pa se opet dajte na borbu. Pokajanjem ste opet postali djeca Božja i Isus je opet u vama. Ako vam koji drug rekne da je to grijeh, kojemu se ne može opirati, recite mu da je lažac i kukavica. A sebi recite: Ja želim biti junak a ne rob. I prve nedjelje nakon svoga pada idite na ispovijed i pričest. A Isusu u svom srcu dajte ovo obećanje: »Nastojat ću ove sedmice, da ti se svaki dan navraćam i ako mognem, da primam svetu pričest«. I Isus će vam dati jamstvo, da će vam i on, ako budete sve činili što o vama ovisi, dati svoju milost, da više ne upadnete u grijeh.

Ukratko: Tko istjera Isusa iz svoga srca da se ondje nastani grijeh nečistoće, više je izgubio, nego da je s obale bacio drago kamenje. Ako vam se po nesreći dogodi da padnete u grijeh, digite se činom pokajanja i slijedeće nedjelje idite na ispovijed i pričest. Učinite sa svoje strane Isusu obećanje, pa ga idućih tjedana obnavljajte.

XLIII

ISUS I MARIJA, DVA MOĆNA SAVEZNIKA

1. U velegradu uđe u tramvaj student, koji je pošao na pokvareno mjesto, gdje su ga čekali opaki drugovi. Izvadi novčanik da plati kartu i otvarajući ga, ispade mu Gospina medaljica, koju mu je majka dala na polasku od kuće. Digne je, pogleda lik Gospin

i udari mu u lice rumenilo. Siđe na slijedećoj stanici i umjesto da se pridruži drugovima, uđe u prvu crkvu, na koju se namjerio. Tu klekne pred Gospin kip i uzdahne: »Majko moja, oprosti mi, što sam te tako malo častio. Pomozi mi, da više nikada ne upadnem u te ružne grijehe ...« Od ovog dana student je promijenio svoj život i više nije griješio protiv čistoće.

Tko pazi na sebe, već time časti Mariju. Mislite često na svoju nebesku Majku. Sama misao na Mariju čini čudesa. Nikada ni najmanji grijeh nije okaljao njenu dušu. Ostala je najljepša ruža među ružama.

Za vrijeme zadnjeg svjetskog rata neki njemački vojnik pao je u Rusiji jedne noći u neku baruštinu. I kako god je dalje išao, sve je dublje padao u nju. Šta da čini? Oko njega nikog. Na širokoj stepi sve je bilo tiho. U strahu usklikne u tamu, koja ga je okruživala: »U pomoć, mama, u pomoć!« Zemaljska majka bila je daleko, da bi ga čula. A ipak ga je čula. Jer je u isto vrijeme Marija šapnula u njenom srcu: Sin ti je u velikoj opasnosti, moli za nj. — Majka odmah pođe u Gospino svetište i u isto vrijeme, kad je klekla pred Gospinu sliku, sinu je uspjelo da se izvuče iz bare. Bio je spašen. Djeco moja, kad nečiste misli iskrsnu pred vašim očima, pogledajte na Mariju i recite joj: »Majko, ne zaboravi onoga, koji ne želi tebe nikada zaboraviti«.

2. Najmoćniji zaštitnik vaše čistoće jest Isus.

Neka lijepa i dobra djevojka išla je svako jutro na svetu pričest. Jednog nedjeljnog jutra, vratila se s prve mise, pod kojom je primila svetu pričest. Kako su njeni roditelji upravo otišli od kuće i pošli na veliku misu i ona je ostala sama. Opazi kako je ušao neki opaki čovjek i predložio joj nešto pokvareno. Ona mu ponosno odgovori: »Jedva je prošao sat, da sam primila svog Spasitelja i on stanuje u mojoj duši. Radije umrijeti nego li obesčastiti ovo svetište«. — Čovjek izvadi bodež i zaprijeti joj. Djevojka osta čvrsta. On se baci na nju i probode je s dvadeset i dva udarca bodeža. Djevojka umrije kao mučenica za sv. čistoću. Zadnje su joj riječi bile: »Radije umrijeti, nego li obeščastiti ovo sveto svetište«. Na dan njenog pogreba svi stanovnici sela pratili su na groblje njene smrtne ostatke i nakon što su je položili u grob, spustili su u grob ljiljan kao da su joj htjeli reći: Ti cvijete blagosti, ljepote i čistoće!

Djeco moja, tamo gdje živi Isus, ne smije se pojaviti grijeh nečistoće. Tko je rado s Isusom, često ga prima u svetoj pričesti te u svom držanju i borbi imade uza se najmoćnijeg pomoćnika, što ga ima: Samoga Isusa.

Ukratko: Naša najmoćnija dva pomoćnika u borbi za čistoću jesu Isus i Marija. Kad se pred vašu maštu nameću nečiste misli, sjetite se čistog lika Marijinog i zavapite joj: Majko moja ne zaboravi mene. Ja nikada neću tebe zaboraviti. Često, pa i svaki dan ako vam je moguće, primajte Isusa pod krov svoje duše. U svim burama, koje će se dići protiv nje molite ga, da ponovi riječ, kojom je umirio buru na Genezaretskom jezeru: »Vjetrovi, ja vam zapovijedam, umirite se«.

XLIV

OHOLI LUCIFER U LJUDSKOM LIKU

Za vrijeme velike bitke u nebu digao se protiv Boga anđeo izvanredne ljepote ali i bezgranične oholosti, Lucifer, i otkazao mu poslušnost. Zatim je zašao među ostale anđele i zaveo ih velik broj govoreći im: »Svi smo mi lijepi, svi veliki kao i Bog. Zašto da ga slušamo?« Ali se jedan između njih suprotstavio protiv njega, sveti Arkanđeo Mihael i povikao: »Bog je neizmjerno velik. Mi smo neizmjerno maleni. Slušajmo ga«. — Dobri se anđeli baciše na pobunjenike i nakon kratke bitke strmoglaviše ih u pakao. Poznato vam je kako se Lucifer uvukao u raj zemaljski i kako je šapnuo Adamu i Evi isto što je i anđelima u nebu kazao: »Tako ste lijepi i tako veliki kao i Bog. Zašto da ga slušate? Ne treba da vam on zapovijeda«. — Praroditelji su povjerovali Luciferu. Kriva misao o njihovoj ljepoti zabliještila ih je pa su prekršili naredbu Božju.

Vidite, djeco, kako je grijeh oholosti odvratan. Korijen i izvor mnogih drugih grijeha. Oholost je sotonski grijeh. Sotona ne može bludno griješiti, jer nema tijela. Njegov grijeh je oholost. Dobro pazite, da ne postanete robovi oholosti. Nosimo je u krvi, jer smo je primili kao baštinu od Adama i Eve; i zbog toga nam je

jako teško da je se posve oslobodimo. Ali zar niste vi preuzeli na sebe da postanete junaci i sveci?

2. Čujem kao da me pitate: Ali kako ćemo pobijediti oholost? Naš Spasitelj je pobijedio sotonsku oholost poniznošću. Sotona je htio da bude velik kao Bog i ljude je zaveo da ga nasljeđuju. Spasitelj je pokazao najveću poniznost da zadovolji za oholost silnika, oholost misli, oholost riječi. Isus, Sin Božji bio je kroz svu vječnost na nebu u krilu svog Oca, gdje je primao poklone korova anđeoskih. A sada se spušta s neba da se rodi u tamnom mjestu gdje je umjesto kolijevke imao jasle, a majku siromašnu i čednu. Njegova obitelj: Radnici. Smrtna postelja će mu biti križ. Sigurno naš Spasitelj nije uvijek ostao u zaboravu i zabiti. Dani Uskrsa i Uzašašća bili su za njega dani slave. A onda na nebu, gdje sjedi s desne svoga Oca, gdje ga časte milijarde anđela i svetaca. Tko nastoji da bude posve malen, bit će jednog dana vrlo velik. Tko se ponizi, uzvisit će se.

3. Biti kršćanin znači: činiti kao što je Krist činio. Djeco moja, budite maleni, kao Isus. Ne dajte da se nastani u vama ikoja ohola misao. Sigurno nije zabranjeno da čovjek bude veseo radi svog lijepog i svježeg izgleda, radi zdravlja, vitkog i snažnog tijela, radi imetka, no pod uvjetom da ne bude na tom ni trunka oholost. To vi nemate od sebe, nego od Boga. Bog vam je sve to dao. Njemu hvala. I na sve odgovarajte riječju zahvalnosti: Deo gratias! Ako imate kakova uspjeha, recite sa sv. Pavlom: »Milošću Božjom jesam što jesam«. — Jednog dana reče svetoj Maloj Tereziji jedna redovnica: »Terezija, vi ste svetica«. — Na to joj Terezija ponizno odgovori: »Ja nisam svetica, nikada nisam imala svetačkih djela. Ja sam tek mala duša, kojoj je dragi Bog udijelio velikih milosti«. A samo nekoliko godina iza smrti, Terezija je bila proglašena svetom. Danas je na nebu i sav je svijet štuje.

Ukratko: Od tijela dolaze naše sklonosti na grijeh nečistoće. Od duše sklonosti na oholost. Oholost smo naslijedili od naših praroditelja. Njoj je suprotna poniznost.

Oholost govori: Ja hoću biti velik, velik u djelima, velik na riječi, velik po znanju. Poniznost pak govori: Ja želim biti malen, malen u mislima, malen u riječima, malen u vladanju. Tko sam sebe ponizuje, Bog će ga jednog dana uzvisiti.

XLV

SRDŽBA, POSESTRIMA OHOLOSTI

1. U starom Rimu u vrijeme, kad su kršćani živjeli uz pogane, oko podne pošao je dječak imenom Pankracije u školu. Bio je prvi u razredu i najpobožniji. Zato ga poganski drugovi nisu mogli trpjeti. Kad bi išao kroz jednu ulicu, jedan od njegovih zločestih saučenika imenom Korvin, baci se na njeg i udari ga u lice. Pankracije je bio dječak vrele krvi i snažan. Žestoka srdžba provali mu u srce te mu progovori: Zar ćeš dozvoliti da te udara, a da mu ne uzvratiš? — Ali Pankracije ušutka taj glas te ne progovori ni riječi niti diže ruku da uzvrati na udarac. Mislio je na Isusa, koji je šutio, kad su ga udarali. Nato pruži ruku svom napadaču i reče: »Neću ti ništa. Budimo dobri drugovi kao i prije«. — Silan je krotitelj lavova, ali je još jači onaj koji gospodari svojom srdžbom.

2. Nije lako svladati srdžbu, ali junačka djeca kao vi uspjet će to bez puno muke. Kako to? Čineći kao slavni imperator Cezar, koji, kad bi osjetio da ga obuzima srdžba i potiče na žestoke čine, pružio bi prste i brojio do dvanaest. Dok bi on izbrojio, srdžba bi već stišala svoju vatru od slame. On bi našao mir. A Cezar je bio poganin. Ali i od pogana se može učiti. Dok vam u srcu plamti plamen, ne otvarajte usta, ne izgovarajte riječi. Tko u nastupu srdžbe govori vrijeđa općenito uzevši Oca nebeskog kao i njegovu zemaljsku djecu. Oni čuju takove riječi, koje su gotovo uvijek zle i ranjavaju. Ako srdžbi nametnete šutnju, duša će vam se uz Isusa odmoriti. Tu će mu reći: Isuse, blaga i ponizna srca, učini srce moje po Srcu svome. — I dokle god vas srdžba ne prođe, ponavljajte te riječi, pa će vam duša opet naći nebo blage svjetlosti.

Ukratko: Oholost je bliski rod srdbe. Malo je zlih sklonosti za koje će nam trebati odgovarati toliko kao za srdbu. Spasitelj nam je pokazao način, da joj slomimo šiju. Kad su ga psovali i tukli, šutio je. Tako i mi moramo činiti: šutjeti dok se srdba u nama ne stiša. Dok su nam usta zatvorena, duša se utječe Isusu.

XLVI

BUDITE USTRAJNI DO KONCA

1. Za vrijeme velikih progona protiv kršćana, 40 je kršćana bilo osuđeno za vjeru na smrt. Skinuvši im sve odjelo, odveli su ih u zimskoj noći na smrznuto jezero. Nedaleko od njih namjestili su kade s toplom vodom, da ih mame te se odreknu svoje vjere. No oni bez obzira na muke studeni neprestano su pjevali: »Četrdesetorica smo odvojeni od svojih obitelji, četrdesetorica nas se vraća u domovinu«. — Međutim dok su se oni borili sa strašnom mukom i bodrili jedan drugog svojom milom pjesmom, jedan od njih uzmakne i potrči u toplu kupelj. Ali ga udari nagla kap i odmah umrije. Tako ih je ustrajalo 39 i ušlo u nebo s mučeničkom palmom. A četrdeseti, koji je dobro počeo, imao je jadan svršetak. Šta koristi dobro početi, ako se ne ustraje i tako zlo svrši.

2. Nedavno sam bio na župi, koja je imala 300 djece na prvoj pričesti. U svojoj župi sam ih imao oko stotinu. Svi su ovi na dan prve pričesti žarko obnavljali svoj krsni zavjet. Dobro su počeli. Ali koliko ih je održalo riječ? Ima ih koji malo nakon svoje prve pričesti više ne idu u crkvu ni na sv. misu ni na sv. pričest. Pa ni na Uskrs. Poznavao sam u školi mnogo djevojčica nevinih i čistih kao anđeli. Svaki su dan pristupale stolu Gospodnjem i uživale uz Isusa. A kad su izašle iz škole slušale su kako se izruguju svećenicima, vjeri, pa su izgubile vjeru. Dobro su započele, ali su zlo svršile. Početak nije ništa, ako se ne ustraje.

3. Sveti Stanislav Kostka nije samo dobro započeo nego dobro i svršio. Bio je na školama s bratom u Beču. Dva brata, ali različiti kao Kain i Abel. Stanislav je rado išao u crkvu i primao sv. pričest. Brat je u protivnom uživao. Bijesan što Stanko ide u crkvu, sve je činio, da ga odvrati. Kako su njegova razlaganja i zaklinjanja bila uzaludna, tukao ga je, bacao na zemlju i nogama gazio. Tako je to potrajalo kroz dvije godine. Stanislav je sve trpio i nije se tužio. S Isusom, s vjerom ništa ga nije moglo slomiti ni od crkve udaljiti ... Ustrajao je do smrti i na nebu je primio besmrtnu krunu.

Ukratko: Ima djece koja divno počnu na dan svoje prve pričesti. Ali ne ustraju, napuste Isusa i ostave vjeru. Samo tko ustraje, bit će okrunjen. I vi se držite čvrsto svoje vjere. U svim kušnjama budite vjerni do zadnjeg daha.

XLVII

DJECO MOJA, GLEDAJTE PREMA NEBU

1. U staro doba vladao je na Istoku kralj imenom Antioh, pun divlje mržnje na Židove, klanjaoce pravog Boga. Kao poganin zakleo se da će bez milosrđa iščupati iz srdaca svojih podanika vjeru u židovskog Boga. Koji ne bi popustili pred njegovim prijetnjama, bez milosrđa su slani u smrt. Mnogobrojni su bili mučenici. Dogodi se da je čitava jedna obitelj, koja se sastojala od majke i sedam sinova, Makabejaca, bila osuđena na smrt. Šest starijih sinova već je bilo ubijeno. Ostao je još najmlađi. Još pravo dijete i radi njegove nježne dobi poboja se majka, da neće pokleknuti pred mučilima. Pokaza mu da joj priđe, pa ga pogleda oči u oči i reče mu: »Sinko moj, pogledaj prema nebu«. — Dijete otrči na mučilište misleći samo na krunu, koja će uskoro proslaviti njegovo mučeništvo. Ostao je čvrst i hrabar kao junak. I on se pridružio braći na nebu kao sedmi mučenik, junačko dijete svoje majke.

Draga moja djeco, ja sam u ovoj knjizi pokazao lik junaka i sveca u djetetu. Rekao sam kako žive moraju u vama biti kreposti vjere, ufanja i ljubavi. Kako jaki morate biti protiv nagnuća svog srca. No ja znam, da nije uvijek lako u ljutoj borbi živjeti kao junak. Zato opraštajući se, moja draga djeco od vas, izreći ću vam jednu riječ, koja će, ako vas duboko prožme, uzdići vas u vašim teškoćama. To je riječ majke Makabejke njenom djetetu: »Sinko moj, gledaj na nebo!«

2. Doći će borbe. Mislite na nebo. Gore je nagrada, ako ostanete vjerni Isusu i ako bijete dobar boj protiv smrti i protiv zla. Gore ćete promatrati lice svoga Oca. Gore ćete gledati Isusa. Više neće biti koprenom pokriven kao što je ovdje na zemlji u svetoj Hostiji. Živjet ćete vječno s Isusom. I s Marijom, Njegovom Majkom. Pa ćete se sjetiti svega, što je za vas učinila. Pozdravit ćete i svog anđela čuvara, svog dobrog pratioca za zemaljskog života. Da, uvijek mislite na nebo, na lijepo nebo. Bez prestanka si govorite: Pod svaku cijenu, koju mogu platiti, ja hoću u nebo. Za nebo nije ništa previše. Veselite se i radujte se jer vaša plaća na nebesima je velika.

Ukratko: Kad nam je teško ispunjavati svoju dužnost i braniti Isusa u srcu, pogledajmo na nebo i mislimo na krunu, koja nas gore čeka. Misao na nebo će nas učiniti jakim i pomoći da izdržimo do kraja.

DOMINIKANSKI FIL. - TEOL. ZBOR „AKVINAC" DUBROVNIK

SADRŽAJ

PRVI DIO

Prvo poglavlje

TVOJA ŽIVOTNA SVRHA: POSTATI SVET

1. Moraš postati svet 5
2. Sretni koji teže za svetošću 6
3. Naprijed 7

Drugo poglavlje

BIT I SNAGA SVETOSTI

4. Sva se svetost sastoji u ovome: »Bog u nama i mi u Bogu« 9
5. Krštenje — izvor božanskog života 10
6. Što je najljepše u duši 12
7. Zahtjev plemstva — noblesse oblige 13
8. Sada si dijete Božje 15
9. Nedjeljna misa — djelo prikazivanja žrtve Ocu . 17
10. Sada ste udovi Tijela Kristova 19
11. Naše sudjelovanje kod oltara 20
12. Sada ste hram Duha Svetoga 22
13. Nedjelja u Duhu Svetome 24
14. Ljubav, najviši ideal za kojim teže sveci 25
15. Živite u Bogu 26

Treće poglavlje

ISPOVIJED, IZVOR ŽIVOTA

16. Rado se ispovijedajte 29
17. Dođi Duše Sveti 31
18. Kako se ispituje savjest 32

19. Ispit savjesti za djecu Božju 36
20. Kakvo je tvoje vladanje prema Ocu nebeskom . 38
21. Tvoje vladanje prema roditeljima 41
22. Tvoje vladanje prema samom sebi 43
23. Kakvo pokajanje takva ispovijed 45
24. Dobra odluka 47
25. Budite iskreni 50
26. Ispovijedajte grijehe onako, kako ste ih počinili 52
27. Ne zaboravite svoju pokoru 53
28. Spomen na ispovijed 55
29. Ispovijed 57
30. Drugi nagovor 59
31. Treći nagovor 62

Četvrto poglavlje

ŽRTVA SVETE MISE
NAJBOLJI IZVOR ŽIVOTA ZA POBOŽNU DUŠU

32. Dijelovi svete mise 65
33. Predmisa: služba molitve 67
34. Poslanica, evanđelje, credo 68
35. Prikazanje 70
36. Svećenik sa svećenikom 72
37. Pretvorba 75
38. Sveta pričest pod misom 77

Peto poglavlje

SVETA PRIČEST: HRANA I BOŽANSKI ŽIVOT

39. Ja sam kruh života 80
40. Velika zapreka kod mnoge djece 81
41. »Nisam dostojan« 83
42. Priprava i zahvala 84
43. Pričest na prvi petak 86

Drugi dio

DUHOVNI ŽIVOT KOD MLADEŽI U SVAKIDANJEM ŽIVOTU

1. Vi ste krštenici 91
2. Svaki svoj dan moramo posvetiti 92

Prvo poglavlje

SVE ĆEMO GLEDATI KRISTOVIM OČIMA

3. Svijet koji nas okružuje 95
4. Naš svijet i mi 97
5. Ne prepustite tijelu vlast zapovijedanja 99
6. Budite zdravi 100
7. Sport, blagoslov za tijelo i dušu 104
8. Tri pravila za sport 105
9. Svijet u nama 106

Drugo poglavlje

POŠTIVAT ĆEMO KAO KRIST

10. Iskazujte mnogo poštovanja roditeljima 109
11. Koliko možete, činite im veselje 110
12. Remek djelo sinovske ljubavi 112
13. Svećenik najbolji prijatelj 114
14. Naša nebeska Majka 115
15. Idite k Mariji 117
16. Pokažite se njezinom djecom 118
17. Posveta Mariji 119
18. Kakva Majka, takav sin 121

Treće poglavlje

LJUBIT ĆEMO KRISTOVIM SRCEM

18. Ljubim kraljevskog sina 123
19. Sve za Isusa 124

20. Misa pod tjednom, najveći dar Bogu 126
21. Djeca Božja: vesela djeca 127
22. Ne dozvolite, da vam žalost ikada obuzme dušu 128
23. Ljubav prema bližnjemu u znaku krštenja . . . 130
24. Pazite na jezik 132
25. Siromasi, miljenici svete Elizabete 133
26. Ne zaboravimo poganske djece 135
27. Laički apostol u dječjoj odjeći 138
28. Ništa se ne postiže bez molitve i žrtve 139
29. Duše iz čistilišta vas zaklinju 141

Četvrto poglavlje

DA OŽIVIMO DJELO OTKUPLJENJA
»Liturgijska godina«

30. Smisao crkvene godine 143
31. Advent — vrijeme živog iščekivanja (Decembar) 145
31. Božićno vrijeme, vrijeme kršćanskog djetinjstva . 146
33. Odjek Božićnog blagdana 148
34. Korizmeno vrijeme, vrijeme pokore i smrti . . 149
35. Uskrsno vrijeme, vrijeme slave 151
36. Uzašašće, uzvišeni »Sursum corda« 153
37. Duhovi, blagdan Duha Svetoga 154
38. Nedjelja Presvetog Trojstva 156
39. Tijelovo i blagdan Srca Isusova 157
40. Ne zaboravimo blagdan sv. Petra i Pavla 159
41. Blagdani svetog Križa (3. V—14. IX—1. VII) . 161
42. Gospini blagdani 164
43. Blagdan Svih Svetih 168
44. Blagdan Anđ. 169
45. Blagdan Krista Kr. 171

Treći dio

SVETA I JUNAČKA MLADOST

Prvo poglavlje

1. Junak u liku dječaka 176
2. Značajna crta junaka 177
3. I pored oluja ostati vjeran svojoj vjeri 179
4 Vjera, najdragocjenije blago 180
5. Junačka borba za svoju vjeru 182
6. Ispovijest mučenika iz Ugande 183
7. Vaše vjerovanje na ulici 184
8. Živo katoličko djelovanje 186
9. Mi i inovjerci 187
10. Borit ćemo se za jedinstvo crkve 189

Drugo poglavlje

JUNAK NADE

11. Junačka nada 191
12. Goruća želja — početak uzdanja 193
13. Duhovna pričest. Najljepši oblik želje 194
14. Želja za svetošću 196
15. Tri dara kojima se nadamo 197
16. Junačko predanje Bogu 198

Treće poglavlje

JUNAK LJUBAVI

17. Ljubav, blago kršćanina 201
18. Pozivaju vas jaslice, križ i pričesni stol 203
19. Kad termometar padne sa »žarko« na »mlako« . 205

Četvrto poglavlje

DNEVNI RED — SVJEDOČANSTVO LJUBAVI

26. Blagoslov životnog reda 208
21. Posvećenje jutra 209
22. Svakidanja misa 212
23. Kruh vaše duše 214
24. Svagdanji posjet presvetom sakramentu 216
25. Vaša mala tajna 219
26. Prije svakog obroka molitva 221
27. Duhovno štivo 223
28. Ni jedan dan bez moljenja bar desetke krunice . 225
29. Večernja molitva 227

Peto poglavlje

JUNAK U DJETETU

30. Bog moj otac, a ja njegovo dijete 231
31. Sveti »da« djece Božje 233
32. Junački »ne« djece Božje 234
33. Svakidanje sinovsko držanje 235
34. Vjera, ufanje i ljubav djeteta 237
35. Djetinje doba u časovima trpljenja 239
36. Škola našeg djetinjeg stava 240

Šesto poglavlje

TAJANSTVENA SMRT JUNAKA

37. Smrt našeg »ja« 243
38. Smrt vaših najglavnijih težnja 245
39. Blaženi čista srca 247
40. Tri zaštitna zida vašeg ljiljanovog vrta 249
41. Tri sigurna puta čistoći 251
42. Nikada ne gubite hrabrost 252

43. Isus i Marija, dva moćna saveznika 253
44. Oholi Lucifer u ljudskom liku 255
45. Srdžba, posestrima oholosti 257
46. Budite ustrajni do konca 258
47. Djeco moja, gledajte prema nebu 259

DOMINIKANSKI FIL. - TEOL. ZBOR
„AKVINAC"
DUBROVNIK

Tiskara Epoha, Zagreb